

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Výročná správa

2005

Vydala:

© Národná banka Slovenska, 2006

Kontakt:

Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava

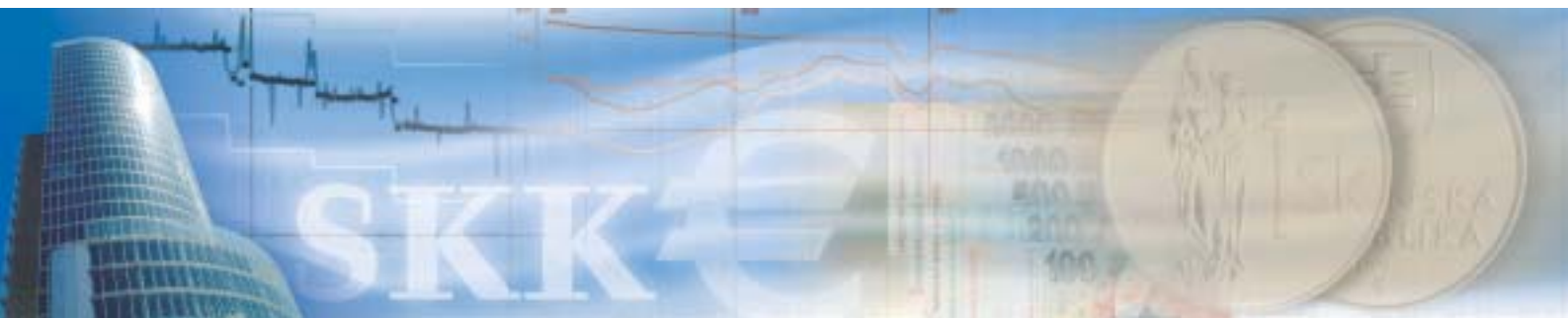
Odbor verejných informácií
tel.: 02/5787 2141
fax: 02/5787 1128

Internet: <http://www.nbs.sk>

ISBN 80-8043-105-1

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Výročná správa

2005

Obsah

Úvod	6
1 Vonkajšie ekonomické prostredie	11
1.1 Globálne trendy vývoja produkcie a cien	11
1.2 Vývoj v hlavných menových oblastiach: eurozóne, USA, Japonsku, Číne	13
1.3 Vývoj v členských štátoch EÚ mimo eurozóny	15
2 Menový vývoj	21
2.1 Vývoj ekonomiky	23
2.1.1 Vývoj cien	23
2.1.2 Hrubý domáci produkt	27
2.1.3 Trh práce	35
2.1.4 Finančné hospodárenie	37
2.2 Platobná bilancia	38
2.2.1 Bežný účet	38
2.2.2 Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie	41
2.2.3 Devízové rezervy	42
2.2.4 Zahraničná zadlženosť SR	43
2.3 Verejný sektor	44
2.4 Menová politika a menový vývoj	45
2.4.1 Menové agregáty	45
2.4.2 Štruktúra peňažnej zásoby	47
2.4.3 Pohľadávky peňažných finančných inštitúcií voči súkromnému sektoru	49
2.4.4 Úrokové miery	51
2.5 Devízovolicenčná činnosť NBS a výkon devízového dohľadu	54
2.6 Nástroje menovej politiky	54
2.7 Menový kalendár	56
3 Operácie NBS na menové účely, devízové operácie a investičné aktivity pri správe devízových rezerv	61
3.1 Operácie menovej politiky	61
3.2 Devízové operácie	64
4 Bankový dohľad	69
4.1 Vývoj bankového sektora	69
4.2 Hospodárske výsledky bankového sektora	71
4.3 Výkon bankového dohľadu a hodnotenie obozretného podnikania bánk	73
4.4 Medzinárodná spolupráca	74
5 Emisná činnosť a peňažný obeh	77
5.1 Emisia slovenských peňazí	77
5.1.1 Stav peňazí v obehu a ročná čistá emisia v SR	77
5.1.2 Štruktúra čistej emisie a obeživa	78
5.1.3 Priemerné hodnoty obeživa	80
5.1.4 Obeživo a niektoré makroekonomické veličiny	80
5.2 Falzifikáty peňazí zadržané na území Slovenskej republiky	81
5.2.1 Falzifikáty slovenských korún	82
5.2.2 Falzifikáty cudzích mien	82

6 Platobný styk	87
6.1 Platobný styk v Slovenskej republike	87
6.1.1 Právne aspekty	87
6.1.2 Inštitucionálne aspekty	87
6.1.3 Vnútny trh Európskej únie	87
6.1.4 Národný plán zavedenia eura	88
6.2 Medzibankový platobný systém SIPS	89
6.2.1 Testovanie núdzového prenosu	89
6.2.2 Perspektíva na rok 2006	89
6.2.3 Platby realizované prostredníctvom SIPS	89
6.3 Platobné nástroje	91
6.4 Spolupráca s medzinárodnými inštitúciami po vstupe do Európskej únie	93
7 Zahraničné aktivity	97
7.1 Európska únia	97
7.2 Spolupráca NBS s medzinárodnými inštitúciami	98
7.3 Zahraničná technická spolupráca v oblasti vzdelávania a poskytovanie pomoci	100
8 Príprava na zavedenie eura	103
8.1 Národný plán zavedenia eura a organizačné prípravy	103
8.2 Vstup do ERM II	106
8.3 Hospodárske politiky pre zavedenie eura	106
9 Legislatíva	111
10 Inštitucionálny rozvoj	115
10.1 Organizácia a riadenie	115
10.2 Ľudské zdroje	115
10.2.1 Počet zamestnancov	115
10.2.2 Dosiahnutý stupeň vzdelania	115
10.2.3 Štruktúra zamestnancov podľa veku a odpracovaných rokov	117
10.2.4 Podiel mužov a žien	117
10.2.5 Odmeňovanie zamestnancov	117
10.3 Vzdelávanie	118
10.3.1 Vzdelávanie zamestnancov NBS	118
10.3.2 Vzdelávanie zamestnancov komerčných bánk a iných finančných inštitúcií	119
10.3.3 Interní lektori	119
11 Komunikácia	123
12 Štatistika	127
13 Správa nezávislého audítora a účtovná závierka NBS k 31. 12. 2005	131
Zoznam tabuliek	161
Zoznam grafov	162
Zoznam boxov	163
Skratky	164
Slovník	166

Úvod

V roku 2005 sa v ekonomike Slovenskej republiky prejavili efekty prebiehajúceho procesu reforiem a aj za príspevku Národnej banky Slovenska naďalej pokračovalo integračné úsilie. V rámci toho dochádzalo k postupnej konvergencii, tak reálnej, ako aj nominálnej. To sa prejavilo v približovaní cenovej a mzdovej úrovne, ale aj v dobiehaní úrovne celkového hrubého domáceho produktu, kde pre dynamický ekonomický rast – nielen doterajší, ale aj očakávaný – boli vytvorené dobré podmienky zrealizovanými reformnými krokmi.

Od začiatku roku 2005 začala NBS v súlade so svojím Menovým programom do roku 2008 realizovať stratégiu inflačného cielenia v podmienkach ERM II. Základnou kotvou menovej politiky sa stali stanovené cieľové hodnoty pre vývoj inflácie. Menová politika NBS je tak jednoznačne orientovaná na cenovú stabilitu, pričom umožňuje reflektovať potrebu plnenia Maastrichtských kritérií (inflačného a kurzového) a tiež rešpektovať mechanizmy ERM II.

V súvislosti s novou menovopolitickou stratégiou Banková rada NBS schválila začiatkom roka 2005 Komuničnú stratégiu NBS do roku 2009. Menové programy boli nahradené štvrťročne publikovanou strednodobou predikciou. Od mája 2005 začala NBS zverejňovať pomer hlasovania BR NBS z predchádzajúceho mesiaca a od konca roka sa spôsob hlasovania zverejňuje v deň prijatia rozhodnutia. Komunikácia menovej politiky bola koordinovaná s národnou komunikačnou stratégiou prijatia eura v SR.

Ekonomický a menový vývoj v roku 2005 bol charakterizovaný spomalením cenového rastu, akceleráciou ekonomickej aktivity, pokračujúcou konsolidáciou verejných financií, zhodnocovaním slovenskej koruny voči euru a relatívne dynamickým rozvojom úverových aktivít voči domácnostiam, ako aj podnikateľskej sfére.

Už začiatkom roku 2005 došlo k výraznejšiemu pribrzdzeniu cenového rastu, čo súviselo predovšetkým s nižším rozsahom úprav regulovaných cien v porovnaní s rokom 2004. Nižšia medziročná dynamika inflácie meranej harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien (HICP) však bola ovplyvnená aj nízkou dovezenou infláciou, reflektujúcou vývoj výmenného kurzu slovenskej koruny, ako aj vysokou úrovňou konkurencie na maloobchodnom trhu. V poslednom štvrťroku 2005 bol cenový vývoj prorastovo ovplyvnený zvýšením regulovaných cien. Aj napriek tomu sa koncoročná inflácia meraná HICP nachádzala pod hornou hranicou cieľového pásma pre rok 2005.

Dynamika ekonomického rastu sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom zrýchlila a dosiahla najvyššiu úroveň od roku 1996. Štruktúra ekonomického rastu bola vyvážená, ovplyvnená tak domácim, ako aj zahraničným dopytom. Tlmiaco na rast HDP pôsobil čistý vývoz, keď vyššie úrovne dovozov súviseli predovšetkým so silným investičným a čiastočne aj so spotrebným dopytom.

Podiel deficitu bežného účtu platobnej bilancie na HDP sa v roku 2005 v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšil. Jeho rast bol ovplyvnený prehĺbením schodku obchodnej bilancie, ale predovšetkým bilancie výnosov, a to v dôsledku vyšších výplát dividend, ale aj v dôsledku metodologickej zmeny, keď sa od roku 2005 začal vykazovať reinvestovaný zisk.

Výkon menovej politiky bol v prostredí dynamického ekonomického rastu zameraný, v súlade s cieľom NBS, na udržiavanie cenovej stability a plnenie inflačného cieľa nielen pre rok 2005, ale aj v strednodobom horizonte. Príliš rýchla apreciácia výmenného kurzu začiatkom roka 2005 nezodpovedala rovnovážnym trajektóriám a Národná banka Slovenska vo februári pristúpila k realizácii devízových intervencií a súčasne prestala akceptovať ponuky bánk v pravidelných sterilizačných repo tendroch. S účinnosťou od 1. marca 2005 Banková rada NBS rozhodla o znížení základnej úrokovej sadzby o 1 percentuálny bod na 3,0 %. Apreciačný tlak sa

následne zastavil a súčasne aj v dôsledku regionálnych vplyvov došlo ku korekcii predchádzajúceho vývoja a v ďalšom období bol zaznamenaný volatilný vývoj výmenného kurzu, ktorý sa opätovne výraznejšie posilnil po vstupe SR do režimu výmenných kurzov ERM II.

S rastom regulovaných cien sa, v prostredí dynamického rastu reálnych miezd predstihujúceho rast produktivity práce, ako aj rýchleho ekonomického rastu naznačujúceho uzatváranie zápornej produkčnej medzery, začalo zvyšovať riziko vzniku sekundárnych efektov a nárastu inflačných očakávaní. Preto už od októbra 2005 NBS vo svojich komentároch k rozhodnutiu Bankovej rady NBS o určenej výške úrokových sadzieb upozorňovala na tieto riziká a možnú potrebu sprísnenia menovej politiky v budúcom období.

V roku 2005 sa realizovali úlohy vyplývajúce z implementačného plánu integrácie dohľadu nad finančným trhom (zahŕňajúcim oblasť bankovníctva, kapitálového trhu, poisťovníctva a dôchodkového sporenia) v zmysle uznesenia vlády Slovenskej republiky. V rámci integrácie dohľadu nad finančným trhom bol zo zákona k 1. januáru 2006 zrušený Úrad pre finančný trh a jeho pôsobnosť komplexne prešla na Národnú banku Slovenska. Cieľom integrovaného dohľadu nad finančným trhom je prispievať k stabilite finančného trhu ako celku, ako aj k bezpečnému a zdravému fungovaniu finančného trhu v záujme udržiavania jeho dôveryhodnosti, ochrany klientov a rešpektovania pravidiel hospodárskej súťaže.

V oblasti bankovej regulácie bolo v roku 2005 významnou normotvornou činnosťou odstraňovanie formulačných nedostatkov v opatreniach a metodických usmerneniach úseku bankového dohľadu a implementovanie kvalitatívnych požiadaviek na riadenie rizík z novelizovaných smerníc Európskej únie do opatrenia NBS o rizikách a systéme riadenia rizík.

V roku 2005 Národná banka Slovenska pokračovala v prevádzkovaní medzibankového platobného systému SIPS so zameraním na zvýšenie bezpečnosti a plynulosti spracovania a zúčtovania medzibankových platieb. Počas roka prebiehali práce na projekte platobného systému TARGET2. Súhlas s pripojením sa k pripravovanej platforme TARGET2 vyjadrila Národná banka Slovenska začiatkom roka s tým, že pripojenie sa uskutoční najneskôr v čase prijatia spoločnej meny euro v Slovenskej republike.

Rok 2005 bol prvým rokom, keď sa emisná činnosť a správa zásob slovenských peňazí uskutočnila výhradne vo vlastných desiatich úschovných a spracovateľských miestach. Vytvorili sa tak podmienky pre výkonnejšie a operatívnejšie riadenie hotovostného peňažného obehu.

V rámci národného centra pre analýzu a monitorovanie falzifikátov bankoviek a mincí zabezpečoval peňažný úsek skúmanie pravosti podozrivých bankoviek a mincí slovenskej a cudzej meny a poskytoval ich expertízy orgánom činným v trestnom konaní, ako aj informácie do monitorovacieho systému falzifikátov eura v ECB.

NBS sa aktívne podieľala na prípravách na zavedenie eura na Slovensku a plnení Stratégie prijatia eura v SR. Významnou mierou sa podieľala na vypracovaní Národného plánu zavedenia eura v SR a zatiaľ plní všetky úlohy, ktoré pre ňu boli v Národnom pláne stanovené.

Slovenská koruna vstúpila 28. novembra 2005 do mechanizmu výmenných kurzov ERM II s centrálnou paritou na úrovni 38,4550 korún za euro. Pri vstupe do ERM II sa Slovensko zaviazalo naďalej uskutočňovať zdravú fiškálnu politiku a podporovať taký vývoj miezd, ktorý bude v súlade s rastom produktivity. Táto politika je plne v súlade s Konvergenčným programom Slovenskej republiky a Menovým programom NBS.

Ako súčasť ESCB sa NBS aktívne zapájala do realizácie spoločných vzdelávacích aktivít, tzv. Common ESCB Training a open seminárov pre zamestnancov ECB a národných centrálnych bánk. Na báze bilaterálnej spolupráce NBS tiež realizovala vzdelávacie aktivity, najmä odborné konzultácie a študijné návštevy pre zamestnancov vybraných centrálnych bánk predovšetkým z nových členských štátov EÚ. Rastúci trend mali vzdelávacie aktivity NBS na medzinárodnom poli, najmä formou poskytovania zahraničnej technickej pomoci centrálnym bankám krajín, ktoré nie sú členmi Európskej únie.

Ing. Ivan Šramko
guvernér

Banková rada Národnej banky Slovenska k 31. decembru 2005

(prvý rad zľava)

RNDr. Karol Mrva, vrchný riaditeľ NBS

Ing. Elena Kohútiková, CSc., viceguvernérka NBS

Ing. Ivan Šramko, guvernér NBS

Ing. Martin Barto, CSc., viceguvernér NBS

(druhý rad zľava)

Ing. Peter Ševčovic, vrchný riaditeľ NBS

Ing. Milena Koreňová, vrchná riaditeľka NBS

doc. JUDr. Ladislav Balko, PhD., Právnická fakulta UK

Vonkajšie ekonomické prostredie

Vonkajšie ekonomické prostredie

1.1 Globálne trendy vývoja produkcie a cien

Dynamika rastu svetovej ekonomiky v roku 2005 sa oproti vysokému rastu z roku 2004 len mierne spomalila. Hlavnou hnacou silou bol napriek slabšiemu 4. štvrťroku hospodársky rast v USA a krajinách východnej Ázie, najmä v Číne, ktorá si udržala výnimočne vysoký rast. Eurozóna, ktorej ekonomický cyklus je oproti USA mierne oneskorený, sa nachádza v procese očakávanej konjunktúry. Nadpriemerné, aj keď mierne klesajúce tempo rastu si udržali ekonomiky nových členských štátov EÚ, ale aj Rusko. V oživení ekonomiky pokračovalo v roku 2005 aj Japonsko.

V dynamike rastu svetovej ekonomiky, tak ako v minulom roku, pretrvávali regionálne rozdiely udržiavajúce dlhodobý stav globálnych nerovnováh. Hlavný indikátor týchto nerovnováh, deficit bežného účtu USA, sa v roku 2005 ešte viac zvýraznil. Za prehlbovaním nerovnováh opäť, tak ako v roku 2004, figuroval rastúci domáci dopyt USA v podmienkach expanzívnej fiškálnej politiky. Na druhej strane to boli krajiny východnej Ázie a krajiny vyvážajúce ropu, ktoré ďalej vykazovali vysoké prebytky a akumulovali devízové rezervy.

Solídny rast svetovej ekonomiky naďalej podporovali priaznivé podmienky financovania, relatívne silná

ziskovosť podnikov a rastúci objem investícií vo vyspelých ekonomikách. Podmienky na finančných trhoch sa v roku 2005 vyznačovali nezvyčajne nízkymi rizikovými prémiami a nízkou volatilitou. Krátkodobé úrokové sadzby celkovo rástli, zvýšil sa aj úrokový diferenciál amerického dolára voči euru. Dlhodobé úrokové sadzby však ostali podpriemerné, a tak sa výnosová krivka značne sploštila. V prostredí vysokej likvidity a hľadania výnosov prúdili rastúce objemy kapitálu do rozvíjajúcich sa ekonomík. Vplyvom celkovo priaznivého prostredia výrazne rástli ceny akcií práve mimo USA, najmä na rozvíjajúcich sa trhoch. Zároveň rástli ceny nehnuteľností, ich dynamika však už bola viditeľne slabšia ako v roku 2004.

Ceny komodít pod tlakom rastúceho globálneho dopytu naďalej rástli. Cena ropy Brent bola v roku 2005 pomerne volatilná s maximom v 3. štvrťroku na úrovni 67,5 USD za barel. Priemerná cena za barel ropy Brent dosahovala v roku 2005 viac ako 54 USD, čo je o 45 % viac ako v roku 2004. Cenu ropy ovplyvňovala okrem rastúceho dopytu (najmä zo strany USA a Číny) aj neistota na strane ponuky, ktorá pramenila z prírodných katastrof, z prerušenia produkcie v Nigérii, geopolitickej neistoty v Iraku a Iráne, ako aj z nízkeho rastu ponuky ropy z krajín mimo OPEC. Tieto faktory, ako aj samotný rast cien ropy mali priamy dopad na ceny ostatných energetických komodít, ktoré tiež zaznamenali rast najmä začiatkom

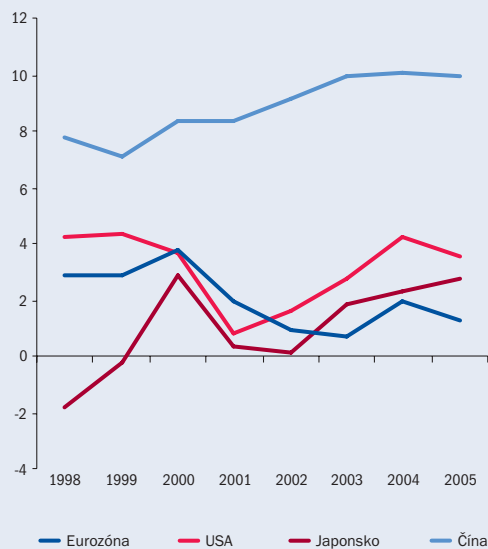
Tabuľka 1 Svetová produkcia

(medziročný rast v %)

	2004	2005	2006 ¹⁾
Svetová produkcia	5,3	4,8	4,9
Vyspelé ekonomiky	3,3	2,7	3,0
USA	4,2	3,5	3,4
Japonsko	2,3	2,7	2,8
Eurozóna	2,1	1,3	2,0
Európska únia (EÚ-25)	2,5	1,8	2,4
Rozvíjajúce sa ázijské krajiny	5,8	4,6	5,2
Čína	10,1	9,9	9,5
Stredná a východná Európa	6,5	5,3	5,2
Rusko	7,2	6,4	6,0
Brazília	4,9	2,3	3,5

Zdroj: MMF: World Economic Outlook, apríl 2006.

1) Prognóza.

Graf 1 Rast HDP v eurozóne, USA, Japonsku a Číne (%)

Zdroj: MMF: World Economic Outlook, apríl 2006.

Graf 2 Vývoj spotrebiteľských cien v eurozóne, USA, Japonsku a Číne (medziročná zmena v %)

Zdroj: MMF: World Economic Outlook, apríl 2006.

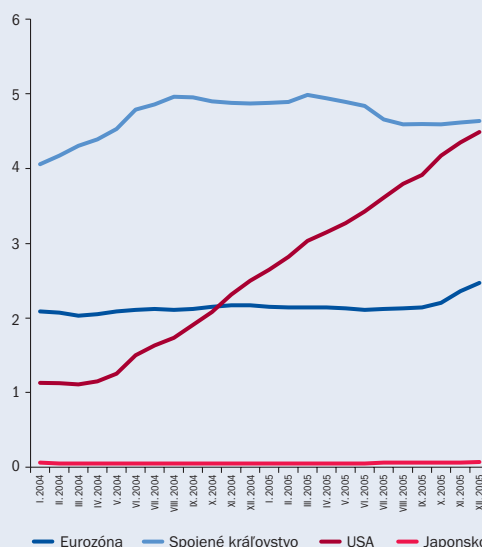
a koncom roka 2005. Ceny ostatných (neenergetických) komodít v priebehu roku 2005 takisto rástli, v priemere o takmer 10 %.

Napriek tlakom z rastúcich cien energií a ostatných komodít boli inflácia a aj inflačné očakávania pomerne nízke. Nižšia citlivosť inflácie a mzdových nákladov na cenové šoky je dôsledkom jednak pozitívnych dopadov globalizácie (rastúca obchodná výmena lacnejších obchodovateľných tovarov z rozvíjajúcich sa ekonomík za kapitál z vyspelých ekonomík), ale aj zvýšenej dôveryhodnosti centrálnych bánk.

Tendencia posilňovania eura a všeobecného oslabovania amerického dolára z predchádzajúcich rokov sa zastavila. Naopak, najmä vplyvom rastúceho úrokového diferenciálu a lepších vyhládok hospodárskeho rastu USA, dolár voči euru a aj voči jenu v priebehu roku 2005 celkovo posilnil o viac ako 10 %. Navyše, za súčasných podmienok obchodovania s komoditami, rast ich reálnych cien vedie k apreciácii dolára. V priebehu roka 2005 prišlo iba ku krátkodobej zmene nálad, keď sa začiatkom marca dostal dolár pod tlak v dôsledku špekulácií o možnej diverzifikácii dolárových devízových rezerv niektorých centrálnych bánk vo svete. Náklady na trhu sa však vrátili opäť k podpore dolára, navyše ešte zosilneli po odmietnutí Zmluvy o Ústave pre Európu vo Francúzsku a Holandsku začiatkom júna. Navyše, správy o rastúcom zahraničnom dopyte po amerických aktívach ešte viac pomohli utlmiť obavy trhu z financovania deficitu bežného účtu USA. Čína v júli formálne opustila fixné naviazanie na americký dolár a revalvovala čínsky jüan o 2,1 %. Nový kurzový režim napojenia na menový kôš však nepriniesol významnú zmenu v kvantitatívnej hodnote

výmenného kurzu, a to aj napriek úsilu medzinárodnej komunity o postupné uvoľnenie kurzu čínskeho jüanu bližšie k jeho rovnovážnej hodnote. Bilaterálne saldá prebytku na strane obchodnej bilancie Číny a deficitu na strane USA tak ďalej rástli.

Ku koncu roka 2005 dosiahol kurz eura hodnotu 1,20 USD. V priebehu roka sa tak oslabil voči americkému doláru o vyše 10 %, voči anglickej libe o takmer 4 %, ale aj voči austrálskemu a kanadskému doláru a tiež väčšine mien v nových členských štátoch EÚ (výnim-

Graf 3 Vývoj krátkodobých sadzieb na medzibankovom trhu (3M) (%)

Zdroj: MMF: World Economic Outlook, apríl 2006.

kou bolo Maďarsko). Kurz eura voči japonskému jenu aj voči švajčiarskemu franku ostal medziročne na rovnakej úrovni.

1.2 Vývoj v hlavných menových oblastiach: eurozóne, USA, Japonsku, Číne

Hospodársky vývoj v eurozóne

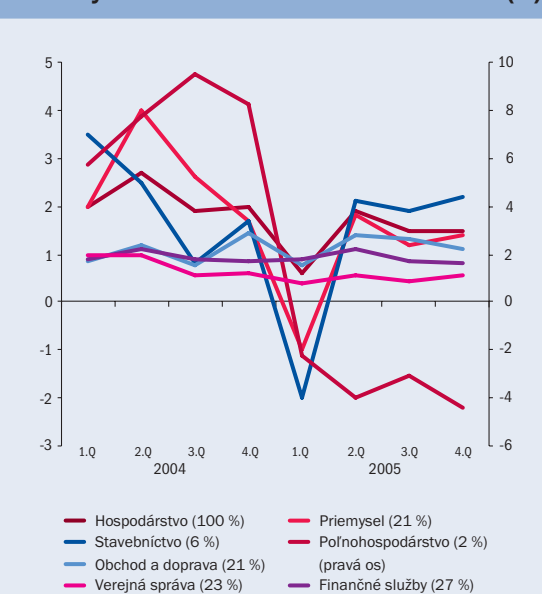
V roku 2005 hospodársky rast v eurozóne dosiahol 1,3 %. Tempo rastu sa tak v porovnaní s rokom 2004 mierne spomalilo. Očakávané hospodárske oživenie tak bolo relatívne slabé, a to hlavne vplyvom dvoch faktorov. Na jednej strane išlo o rastúce ceny ropy a nízke prírastky reálneho disponibilného dôchodku. Úspory domácností sa pritom výrazne nemenili, čo obmedzilo rast súkromnej spotreby, a teda aj domáci dopyt. Na druhej strane vplyv oneskorených účinkov zhodnotenia eura z roku 2004 tlmil zahraničný dopyt. Navyše, produktivita práce zaznamenávala rast nižší ako 1 %. Utlmený rast produktivity čiastočne súvisel s rastom zamestnanosti, ale aj so štrukturálnymi charakteristikami využívania technologických a ľudských kapacít. Dynamika celkovej inflácie HICP sa zvýšila len veľmi mierne, a to na priemernú úroveň 2,2 % (oproti 2,1 % v roku 2004). Infláciu v roku 2005 tlmil tiež silný kurz eura voči niektorým menám a vplyv stále rastúcej globálnej konkurencie na ceny obchodovateľných tovarov.

Za mierne zníženou dynamikou rastu HDP v 1. štvrťroku stojí najmä reálny pokles tvorby pridanej hodnoty v poľnohospodárstve, priemysle a stavebníctve. Nižšia dynamika rastu v priemysle, ako aj pretrvávajúci pokles tvorby pridanej hodnoty v poľnohospodárstve (v dôsledku bázičného efektu) vo všetkých štvrťrokoch 2005, boli hlavnými faktormi útlmu celkovej dynamiky rastu ekonomiky eurozóny (graf 4).

Rast HDP sa medziročne znížil vo všetkých krajinách eurozóny okrem Španielska a Írska (rast HDP 3,4 %, resp. 4,7 %). Spolu s Gréckom (3,7 %) a Luxemburskom (4,2 %) tu bol zaznamenaný najvyšší hospodársky rast spomedzi krajín eurozóny. Rast nižší ako 1 % bol v roku 2005 zaznamenaný v Nemecku (0,9 %), v Portugalsku (0,3 %) a stagnácia v Taliansku. Rozdiel medzi solídne rastúcimi ekonomikami a ekonomikami v útlme (prípadne pomaly rastúcimi) sa tak v roku 2005 na rozdiel od predchádzajúceho roku mierne prehĺbil.

V roku 2005 ovplyvnila energetická zložka štruktúru inflácie ešte výraznejšie ako v minulom roku. Priemerná ročná miera rastu cien energií v roku 2005 presiahla 10 %. Napriek oveľa vyššiemu príspevku energetickej zložky k celkovej inflácii v eurozóne (0,8 % oproti 0,2 % v roku 2004), celková inflácia

Graf 4 Vývoj štruktúry tvorby pridanej hodnoty v eurozóne (%)

Zdroj: Eurostat.

Poznámka: Údaje v zátvorkách v legende predstavujú percentuálny podiel na celkovej tvorbe pridanej hodnoty v hospodárstve eurozóny.

HICP eurozóny vzrástla len nepatrne (o 0,1 p. b. na 2,2 %). V priebehu roku 2005 už profil cien energií korešpondoval aj s vývojom celkového indexu HICP, keď cena energetickej zložky inflácie a aj celková inflácia dosiahli svoje maximá v septembri (15,0 %, resp. 2,6 %¹). Ostatné zložky inflácie boli v priebehu roka oveľa menej volatilné a sekundárne tlaky z rastu cien energetickej zložky boli v roku 2005 zaznamenané len minimálne.

Ročný rast spotrebiteľských cien meraný infláciou HICP sa v krajinách eurozóny pohyboval od 0,8 % vo Fínsku po 3,8 % v Luxembursku². Inflácia nad úrovňou 3 % bola zaznamenaná v Grécku (3,5 %) a v Španielsku (3,4 %). Väčšina ostatných krajín dosiahla hodnoty inflácie blízke celkovému priemeru eurozóny (medzi 1,9 a 2,5 %).

V dôsledku rastúcich cien ropy sa zvýšili tiež náklady na dovoz ropy, čoho dôsledkom bol pokles prebytku obchodnej bilancie eurozóny. Keďže ostatné zložky bežného účtu sa medziročne výraznejšie nezmenili, bežný účet klesol o 1 % HDP a po štyroch rokoch zaznamenal opäť deficit.

Z hľadiska rozpočtového hospodárenia eurozóny ako celku bolo nastavenie fiškálnej politiky v roku 2005 mierne reštriktívne. Záporná medzera produkcie sa

¹ Medziročná percentuálna zmena HICP.

² V Luxembursku bol vplyv energetickej zložky inflácie najvyšší, až 1,4 p. b., pričom v ostatných krajinách eurozóny to bolo medzi 0,5 – 1,0 p. b.

mierne rozširovala, čo vplývalo na rozpočet mierne negatívne. Saldá verejných financií členských štátov eurozóny sa výrazne líšili, podobne ako v minulých rokoch. Referenčnú hodnotu prekročili v roku 2005 Portugalsko, Grécko, Taliansko a Nemecko (Nemecko už štvrtý rok po sebe, deficit Francúzska za rok 2005 sa nachádzal tesne pod hranicou referenčnej hodnoty). Miera konsolidácie nebola v roku 2005 dostačujúca, a to najmä vplyvom nižšieho rastu HDP a prekročenia plánovaných výdavkov. Najvýraznejšie nedostatky konsolidácie rozpočtu pretrvávali hlavne v krajinách s vysokým deficitom verejných financií. Celkový deficit eurozóny sa síce v roku 2005 mierne znížil (z 2,8 % na 2,4 %), to však nestačilo na zníženie pomeru dlhu k HDP. Ten, tak ako po minulé roky, zaznamenal v roku 2005 ďalšie mierne zvýšenie (na úroveň 70,8 % HDP).

Zamestnanosť začala v roku 2005 pomaly rásť, aj keď len veľmi mierne (0,2 %), pričom v sektore služieb a v stavebníctve rástla rýchlejšie, naopak v priemysle klesala. Časť tohto vývoja možno pripísať opatreniam politiky trhu práce podporujúcim prácu na čiastočný úväzok. Keďže sa ponuka pracovných síl v priebehu roka nezmenila, miera nezamestnanosti v priebehu roka klesala a na konci roka dosiahla 8,3 %. Napriek určitému pokroku v oblasti pružnosti trhu práce si oblasť zamestnanosti – vzhľadom na zosilňujúcu sa hospodársku súťaž, dynamiku technologického pokroku a najmä starnutie obyvateľstva – vyžaduje ďalšie reformné úsilie.

Zlepšujúca sa, ale stále utlmená súkromná spotreba bola brzdená slabým rastom disponibilných príjmov (menej ako 1 %). Nízky rast disponibilných príjmov vychádzal najmä z mierneho rastu miezd v roku 2005, keď jeho dynamika klesla na 1,5 %. Mzdový vývoj bol však pomerne diferencovaný, tak sektorovo, ako aj geograficky. Najviac sa na utlmení rastu miezd podieľal pokles v priemysle, naopak v sektore trhov orientovaných služieb (obchod, doprava a finančné a obchodné služby) sa rast miezd dokonca zvýšil. Sekundárne efekty z rastu cien komodít a energií neboli v roku 2005 zatiaľ zaznamenané. Indexácia miezd v tých krajinách, kde je širšie zavedená, predstavovala riziko, nie však priamy dopad na zintenzívnenie týchto efektov.

Ceny nehnuteľností v eurozóne pokračovali v roku 2005 v raste (7,7 % medziročný rast k júnu 2005), ale štruktúra rastu bola regionálne značne diferencovaná. Ceny rástli výraznejšie najmä v Španielsku, Taliansku a Francúzsku, naopak v Nemecku dokonca mierne poklesli.

V roku 2005 nastal obrat na finančnom účte, kde bol zaznamenaný na rozdiel od roku 2004 čistý odlev priamych a portfóliových investícií, keď saldo týchto tokov medziročne kleslo o 37 mld. EUR, t. j. o 0,5 % HDP. Hlavnou príčinou bola nerovnomerná zmena alokácie

časti kapitálu z priamych investícií do portfóliových investícií a do akcií. Zmena správania sa podnikov v eurozóne bola pravdepodobne podložená očakávaniami výraznejšieho hospodárskeho rastu v krajinách mimo eurozóny a snahou o zvýšenie konkurencieschopnosti prostredníctvom investícií do zahraničných účastí. Protipólom mohol byť záujem zahraničných investorov o majetkové cenné papiere eurozóny, ktorých cenu považoval trh za relatívne atraktívnejšiu.

Hospodársky vývoj v USA

Hospodárska aktivita v USA naďalej rástla relatívne rýchlym tempom (a to najmä v prvých troch štvrtrokoch) a v roku 2005 dosiahla rast 3,5 %. Expandoval sektor tovarov aj služieb, napriek tomu, že v oboch sektoroch bolo zaznamenané zníženie dynamiky rastu oproti roku 2004. Pre rast reálneho HDP vytvárali podmienky najmä výdavky na súkromnú spotrebu, ktoré boli, podobne ako v roku 2004, dôsledkom priaznivých podmienok financovania, pretrvávajúceho rastu cien nehnuteľností a rastúcej zamestnanosti. K rastu reálneho HDP prispieval aj rast podnikateľských investícií, ktoré navyše podporovala aj rastúca ziskovosť podnikov. Ziskovosť rástla aj vďaka miernemu rastu miezd a pokračujúcemu, aj keď miernejšiemu, rastu produktivity práce. Napriek rastúcim cenám energií a negatívnym vplyvom hurikánov, zhodnotenie kurzu dolára, len tlmený rast jednotkových nákladov práce (2,9 %) a pokračujúci rast produktivity práce (2,7%) v priebehu roka 2005 pomohli udržať inflačné tlaky pod kontrolou. Inflácia CPI tak dosiahla v uplynulom roku 3,4 % (2,2 % bez energií). Len mierny rast miezd v kombinácii s rastom cien energií však prispieval k už aj tak nízkej miere osobných úspor. Zadĺženie domácností na disponibilnom dôchodku sa tak v priebehu roka 2005 ďalej prehlbovalo. Dopyt domácností naďalej uspokojoval najmä čistý dovoz tovarov, ktorý opäť oproti predchádzajúcemu roku výrazne vzrástol a vytlačil deficit bežného účtu na 6,4 % HDP (oproti 5,7 % v roku 2004).

Hospodársky vývoj v Japonsku

Ekonomika Japonska pokračovala v oživení a dosiahla rast 2,7 %. Dynamika sa zrýchlila, podobne ako v roku 2004 hlavne v prvom polroku (medziročný rast ekonomiky za polrok 2005 bol 5 %). Iniciátorom oživenia japonskej ekonomiky bol rast exportu, podnikových investícií a investícií nerezidentov v dôsledku rastúceho dopytu v ázijských krajinách. Následne sa pripojili investície rezidentov a zvýšená súkromná spotreba, ktorá tiež súvisela so zlepšujúcimi sa výsledkami v zamestnanosti a v dôchodkoch. Kapitálové výdavky nerezidentov rástli tiež vplyvom priaznivých podmienok financovania, klesajúceho podielu zlých úverov a solídnej ziskovosti podnikov. Ku koncu roka

2005 aj v dôsledku znehodnotenia japonského jenu voči americkému doláru (a teda aj voči väčšine mien krajín východnej Ázie) prišlo k oživeniu exportu do krajín s rastúcim dopytom, najmä do Číny a USA. Oslabenie kurzu a rast cien komodít napomohli postupný odchod od deflácie, ktorá síce ešte v roku 2005 dosiahla 0,3 %, ale výhľadovo by už mal index CPI rásť. K návratu rastu indexu CPI by mala tiež napomôcť cena práce, ktorá v dôsledku rastúcej zamestnanosti už v roku 2005 mierne vzrástla. Bankový sektor ťažil zo zlepšujúcich sa makroekonomických podmienok v priebehu roka a úverové riziko vyplývajúce z objemu zlých úverov sa ďalej znižovalo. Rast akciového indexu Nikkei o 40 % v druhej polovici roku 2005 odzrkadľuje pozitívny výhľad ekonomickej aktivity Japonska.

Hospodársky vývoj v Číne a východnej Ázii

Hospodársky rast v Číne a v krajinách východnej Ázie bol naďalej veľmi silný a v roku 2005 dosiahol 9,9 % (v roku 2004 10,1 %). Navyše posledné revízie údajov hovoria o tom, že v posledných rokoch bol rast ešte silnejší ako pôvodne zverejňovaný. Hlavnú úlohu v hospodárskom raste zohráva veľký objem priamych zahraničných investícií (v roku 2005 až 3 % HDP). V súčinnosti s investíciami, riadený kurz juanu, ktorý zotrváva pod hladinou rovnovážneho kurzu, podporuje neustále expandujúci čistý export krajiny. Čína zaznamenala v roku 2005 rekordný prebytok na bežnom účte, pričom spolu s prebytkom na kapitálovom a finančnom účte stáli za ďalším rastom rezerv. Ku koncu roka 2005 naakumulovala Čína 819 mld. USD rezerv, predbehla aj Japonsko a stala sa tak najväčším držiteľom rezerv na svete. Ku koncu roka sa príspevok čistého exportu k hospodárskemu rastu dočasne mierne oslabil. Išlo najmä o dôsledok zhodnotenia efektívneho kurzu juanu v priebehu roka 2005 o približne 10 %. Spotreba však naďalej rástla, podporovaná rastom príjmov tak v mestských aglomeráciách, ako aj na vidieku. Podiel produkcie súkromného sektora dosiahol už takmer 60 % tvorby HDP a je už tradične hlavným motorom rastu. Práve súkromné spoločnosti tvoria najviac nových pracovných miest a stoja za rastom produktivity a ziskovosti podnikového sektora. Navyše, priestor pre tento proces ešte zďaleka nie je vyčerpaný. Inflačné tlaky z roku 2004 vyplývajúce najmä z rastu cien energií, napriek ich pokračujúcemu rastu, ustali. Inflácia sa v roku 2005 zmiernila na 1,8 %, a to aj v dôsledku sprísnenia menovej politiky. Ostatné krajiny východnej Ázie takisto v roku 2005 dynamicky rástli. Ich tempo rastu pritom dosiahlo rovnakú úroveň ako v roku 2004, t. j. 7,9 %.

Menová politika a verejné financie

Európska centrálna banka (ECB) upravila kľúčové úrokové sadzby iba jedenkrát, a to v decembri 2005

o 25 bazických bodov na 2,25 % (minimálna akceptovateľná úroková sadzba pre hlavné refinančné operácie). K tomuto zvýšeniu viedla postupná úprava projekcií inflácie v súvislosti s rastúcim presvedčením o dlhodobom raste cien energií a jeho vplyve na riziko cenovej stability. Vo fiškálnej oblasti znamenal rok 2005 celkovo len malý pokrok k ozdraveniu verejných financií. Miera konsolidácie sa však v jednotlivých krajinách eurozóny výrazne líšila. Celkový deficit verejných financií v eurozóne sa znížil len minimálne. Navyše počet krajín s deficitom prekračujúcim referenčnú hodnotu Paktu stability a rastu v roku 2005 stúpol. V priemere tak verejný dlh aj v roku 2005 prekračoval 60-percentnú hranicu a mierne rástol.

Federálny výbor pre operácie na voľnom trhu (FOMC) Federálneho rezervného systému (Fed) v priebehu roka 2005 postupne osemkrát zvyšoval cieľovú sadzbu z federálnych fondov o štvrt percentuálneho bodu. Kľúčová sadzba Fedu sa tak dostala na konci roka 2005 na úroveň 4,25 %. Táto vopred komunikovaná a očakávaná postupnosť krokov bola pokračovaním trendu sprísňovania menovej politiky, ktorú Fed začal v roku 2004. Vo fiškálnej oblasti došlo, najmä zásluhou vyššieho výberu daní z príjmov fyzických aj právnických osôb, k zníženiu deficitu verejných financií, ktorý dosiahol v roku 2005 už len 2,6 % HDP (pokles zo 4,4 % HDP v roku 2004).

Japonská centrálna banka pokračovala v roku 2005 vo svojej extrémne uvoľnenej menovej politike s kľúčovými úrokovými sadzbami 0 % a zaplavovaním bankového sektora likviditou. V dôsledku oživenia ekonomiky z dlhodobej recesie sa postupne zosilňovali vyhladky na ukončenie takejto politiky centrálnej banky v blízkej budúcnosti. Slabá disciplína vládnych orgánov v roku 2005, ale aj v mnohých predchádzajúcich rokoch, stála za vysokým deficitom verejných financií (6,1 % HDP). Ten naďalej zvyšoval podiel hrubého verejného dlhu, ktorý dosiahol už takmer 170 % HDP.

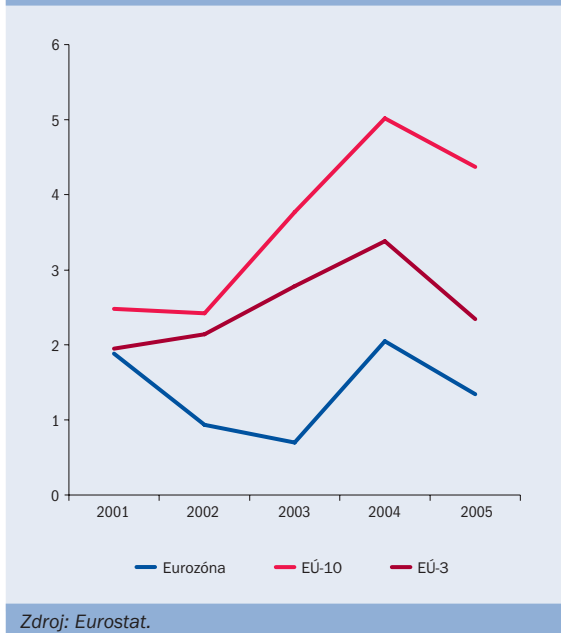
1.3 Vývoj v členských štátoch EÚ mimo eurozóny

Hospodársky a menový vývoj

Rast reálneho HDP v členských štátoch EÚ mimo eurozóny sa v roku 2005 v porovnaní s rokom 2004 spomalil. Napriek tomu však zostal podstatne silnejší ako v eurozóne (graf 5). Nadpriemerná miera rastu bola v roku 2005 zaznamenaná tradične v pobaltských štátoch (nad 7 %) a tiež v Českej republike a na Slovensku (približne 6 %). Rast prevažnej väčšiny krajín bol ťahaný domácim dopytom, ktorý bol najmä v nových členských štátoch (s výnimkou Poľska a Malty), cez rast reálnych disponibilných dôchodkov, podporovaný súkromnou spotrebou. Tento trend tiež

Graf 5 Vývoj HDP

(medziročný rast v %)

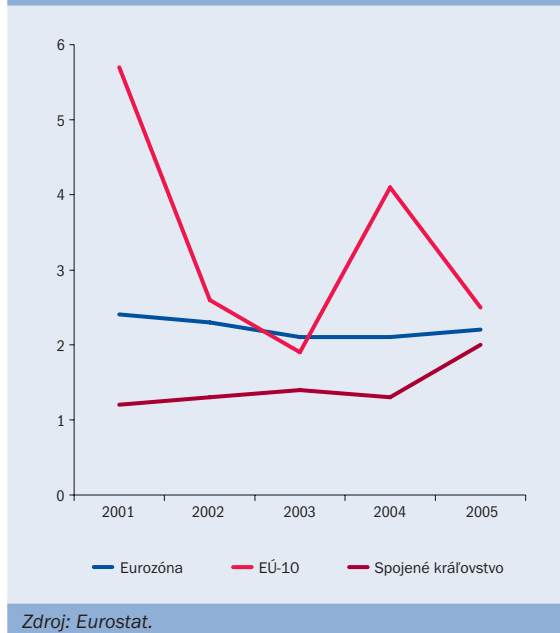
v niektorých krajinách povzbudzovala expanzívna fiškálna politika a rast cien nehnuteľností. Vo väčšine krajín EÚ-10 bol domáci dopyt vďaka nízkym úrokovým mieram a rastúcej podnikateľskej dôvere podporený pokračujúcim silným rastom investícií. Dôležitú úlohu pri raste investícií v roku 2005 zohrali aj finančné zdroje plynúce z fondov EÚ. Zahraničný dopyt bol motorom rastu reálneho HDP najmä v Českej republike, v pobaltských krajinách a sčasti aj v Maďarsku.

Silný hospodársky rast v súčinnosti s rastom investičnej aktivity vytvárali prostredie pre tvorbu nových pracovných miest a zlepšovanie podmienok na trhu práce. Rast zamestnanosti v priemere zosilnel, a to najmä v krajinách s vyššou mierou nezamestnanosti a vysokou investičnou aktivitou. V dôsledku rastu pracovnej sily v súčasnosti však nezamestnanosť klesá iba postupne.

Inflácia HICP v nových členských štátoch EÚ sa v roku 2005 opäť výrazne priblížila k priemernej inflácii eurozóny. Spomalenie inflácie v prvej polovici roka 2005 možno pripísať základnému efektu cenového nárastu súvisiaceho s očakávaniami pri vstupe desiatich nových krajín do EÚ, ako aj zosilneniu konkurencie v sektore obchodovateľných tovarov, najmä potravín. Brzdíaci vplyv na infláciu malo v roku 2005 aj postupné zhodnocovanie efektívnych kurzov národných mien v Českej republike, Poľsku a na Slovensku. Naopak, rastúca cena ropy a energií pôsobila opačným smerom (aj keď len čiastočne, pretože sekundárne efekty boli len mierne a ceny energií sú navyše v mnohých nových členských štátoch EÚ regulované). Spolu s oslabovaním vyššie popísaného základného efektu tak bola faktorom mierneho rastu inflácie v nových

Graf 6 Vývoj inflácie HICP

(%)

členských štátoch EÚ ku koncu roka 2005. Navyše, rast domáceho dopytu prameniari aj z rastu úverov domácnostiam, bol v niektorých krajinách tiež určitým faktorom inflačných tlakov.

Inflácia v krajinách EÚ-3 síce dosiahla v roku 2005 nižšiu úroveň ako priemerná inflácia v eurozóne, napriek tomu zaznamenala medziročne rast, pretože vychádzala z nižších hodnôt roku 2004.

Fiškálna politika krajín mimo eurozóny mala v roku 2005 v jednotlivých krajinách rozdielny charakter, v škále od prebytku vo Švédsku (2,9 % HDP) a v Dánsku (4,9 % HDP) až po vysoký deficit v Maďarsku (6,1 % HDP). V zásade sú výsledky hospodárenia fiškálneho sektora v súlade s cieľmi konvergenčných programov z roku 2005. Medziročne sa saldá verejných financií krajín mimo eurozóny napriek priaznivému ekonomickému prostrediu v priemere zhoršili, odrážajúc rôzne dodatočné výdavky a iné jednorazové výdavky rozpočtov. Pomer dlhu k HDP bol v roku 2005 vo väčšine krajín mimo eurozóny (s výnimkou Malty a Cypru) bezpečne pod úrovňou referenčnej hodnoty 60 %.

Vývoj salda na bežnom účte bol v roku 2005 veľmi rôznorodý. Od prebytku v Dánsku a vo Švédsku až po vysoké deficity v pobaltských krajinách (tabuľka 2). Vysoké deficity bežného účtu v konvergujúcich ekonomikách odzrkadľujú však iba prirodzený vývoj, kde predchádzajúci prílev kapitálu umožňuje financovať investície s vyššou pridanou hodnotou, ktoré by nebolo možné financovať z domácich zdrojov. Čistý prílev priamych zahraničných investícií v roku 2005 oproti roku 2004 mierne vzrástol, pričom vo všetkých no-

Tabuľka 2 Základné makroekonomické ukazovatele členských štátov EÚ mimo eurozóny (%)

	HDP			Inflácia HICP			Miera nezamestnanosti ¹⁾			Bežný účet (v % HDP)		
	2004	2005	2006 ²⁾	2004	2005	2006 ²⁾	2004	2005	2006 ²⁾	2004	2005 ³⁾	2006 ²⁾
EÚ-3												
Dánsko	1,9	3,1	3,2	0,9	1,7	2,1	5,5	4,8	4,0	2,3	2,9	3,4
Švédsko	3,7	2,7	3,4	1,0	0,8	1,1	6,3	7,8	7,0	6,6	5,9	5,8
Spojené kráľovstvo	3,1	1,8	2,4	1,3	2,1	2,0	4,7	4,7	5,0	-2,0	-2,6	-3,3
Pobaltské štáty												
Litva	7,0	7,5	6,5	1,2	2,7	3,5	11,4	8,2	7,1	-7,9	-7,0	-7,3
Lotyšsko	8,5	10,2	8,5	6,2	6,9	6,7	10,4	9,0	8,4	-12,9	-12,4	-13,1
Estónsko	7,8	9,8	8,9	3,0	4,1	3,6	9,7	7,9	7,0	-12,7	-10,6	-9,8
Stredoeurópske štáty												
Česká republika	4,7	6,0	5,3	2,6	1,6	2,5	8,3	7,9	7,7	-6,0	-2,3	-2,6
Maďarsko	4,6	4,1	4,6	6,8	3,5	2,3	6,1	7,2	7,7	-8,4	-7,4	-8,3
Poľsko	5,3	3,2	4,5	3,6	2,2	1,0	19,0	17,7	16,2	-4,2	-1,5	-2,0
Slovensko	5,5	6,1	6,1	7,5	2,8	4,4	18,2	16,4	15,5	-3,4	-8,5	-5,7
Slovinsko	4,2	3,9	4,3	3,7	2,5	2,4	6,3	6,3	6,3	-2,0	-1,1	-1,6
Stredomorské štáty												
Cyprus	3,9	3,8	3,8	1,9	2,0	2,4	4,7	5,3	5,4	-5,3	-5,7	-6,1
Malta	-1,5	2,5	1,7	2,7	2,5	2,9	7,3	7,3	7,4	-9,6	-12,9	-12,6
Na porovnanie												
EÚ-25	2,4	1,6	2,3	2,1	2,2	2,1	9,1	8,7	8,5	0,0	-0,3	-0,9
Eurozóna	2,0	1,3	2,1	2,1	2,2	2,2	8,9	8,6	8,4	0,5	0,1	-0,5

Zdroj: European Commission Economic Forecasts Spring 2006.

1) V % pracovnej sily.

2) Prognóza.

3) Odhad.

vých členských štátoch EÚ, s výnimkou Slovinska, bol čistý prílev priamych zahraničných investícií kladný. Aj keď ide o významný zdroj financovania, nepostačuje vo všetkých prípadoch na pokrytie deficitu bežného účtu.

V roku 2005 sa do mechanizmu výmenných kurzov ERM II pripojili k Estónsku, Litve, Slovinsku a Dánsku ďalšie krajiny. Cyprus, Malta a Lotyšsko vstúpili do mechanizmu v máji 2005 a Slovensko koncom novembra 2005; všetky krajiny oficiálne so štandardným fluktučným pásmom ± 15 % okolo centrálnej parity voči euru.³ Účasť v ERM II nebola v roku 2005 sprevádzaná vážnymi napätiami na devízových trhoch v žiadnej z ôsmich účastníckych krajín. Dánska koruna, estónska koruna, litovský litas, maltská líra a slovinský tolar sa od vstupu do mechanizmu obchodovali na úrovni

alebo blízko centrálnych parít. Cyperská libra, lotyšský lats a slovenská koruna boli o niečo volatilnejšie, no väčšinou sa pohybovali na apreciačnej strane fluktučného pásma do 2 – 3 % od úrovne parity.

Hlavným cieľom menovej politiky všetkých členských štátov EÚ mimo eurozóny je cenová stabilita. Režimy menovej politiky a výmenných kurzov jednotlivých krajín zostali v roku 2005 v zásade nezmenené. Šesť krajín uplatňovalo kurzové ciele (Dánsko, Estónsko, Cyprus, Lotyšsko, Litva, Malta), päť krajín inflačné ciele (Česká republika, Poľsko, Slovensko, Švédsko, Spojené kráľovstvo), dve krajiny kombinované režimy – inflačné ciele so zohľadnením výmenného kurzu (Maďarsko) a dvojpiľerový režim sledujúci menové, reálne, externé a finančné ukazovatele makroekonomických podmienok (Slovinsko).

³ Cyperská libra, ako aj lotyšský lats boli už pred vstupom do ERM II jednostranne naviazané na euro. Zatiaľ čo cyperská libra bola naviazaná na euro od jeho zavedenia v roku 1999, Lotyšsko začiatkom roka 2005 zmenilo väzbu latsa na SDR (zvlášť práva čerpania – zúčtovacia jednotka používaná najmä MMF, ktorej hodnota vychádza z menového koša) na euro a ponechalo si fluktučné pásmo ± 1 %. Po vstupe do ERM II lotyšské orgány oznámili, že budú udržiavať výmenný kurz latsa na centrálnej parite voči euru s fluktučným pásmom ± 1 %. Maltská líra pri vstupe do mechanizmu opustila menový kôš, ktorý zahŕňal euro, anglickú libru a americký dolár a naviazala sa na euro. Maltské orgány okrem toho vyhlásili, že budú udržiavať výmenný kurz maltskej líry na centrálnej parite voči euru. V prípade slovenskej koruny a cyperskej libry sa neprijali žiadne formálne jednostranné záväzky o užšom pásme.

Vývoj v krajinách V4

Krajiny V4 pokračovali v silnom hospodárskom raste aj v roku 2005, a to aj napriek rastúcim cenám ropy (a vyššej energetickej náročnosti týchto ekonomík) a slabému oživeniu v eurozóne.

Na historicky najrýchlejšom raste ekonomiky **Českej republiky** (6,0 %) sa výraznou mierou podieľal rast čistého exportu. Ten bol dôsledkom silných priamych zahraničných investícií v minulých rokoch v automobilovom sektore. Zároveň sa významne zlepšila externá pozícia krajiny, najmä obchodná bilancia, ktorá zaznamenala prebytok 2 % HDP. Rast súkromnej spotreby mierne zaostal spolu s rastom disponibilného príjmu, ktorý bol brzdený najmä poklesom dynamiky rastu miezd. Napriek rekordne nízkym úrokovým mieram, pokles dynamiky rastu zaznamenala aj tvorba hrubého fixného kapitálu. Z hľadiska ponukovej stránky bola hospodárska aktivita ťahaná najmä priemyslom, obchodom a finančnými službami.

Rast reálneho HDP sa v **Maďarsku** v roku 2005 opäť mierne znížil na 4,1 %. Hlavným motorom rastu bol podobne ako v prípade Českej republiky výrazný príspevok čistého exportu. Obzvlášť silný rast produkcie zaznamenal sektor elektroniky a optických zariadení a sektor výroby dopravných zariadení. Na druhej strane najväčší príspevok k tvorbe hrubého fixného kapitálu zaznamenali verejné investície do infraštruktúry. V porovnaní s minulými rokmi bol rast súkromnej spotreby iba mierny, čo bolo dôsledkom nižšieho rastu disponibilných príjmov. Nižší ako predpokladaný deficit ob-

chodnej bilancie a rast priamych zahraničných investícií mali vplyv na pokles deficitu bežného účtu o viac ako 1 percentuálny bod. V priebehu roka 2005 sa významne znížila miera inflácie. Na pozadí vývoja inflácie znížila maďarská centrálna banka v priebehu roka základnú úrokovú sadzbu o 3,5 percentuálneho bodu.

V roku 2005 rast HDP v **Poľsku** výrazne zvolnil tempo až na 3,2 % (o vyše 2 p. b.). Po predvolebnej nestabilite v prvej polovici roka 2005, keď rast investícií klesol až na 2,5 %, dôvera investorov sa obnovovala len postupne a výrazný vzostup so sprievodným medziročným hospodárskym rastom 4,2 % zaznamenala až v 4. štvrtroku. Nízka spotreba a pomerne výrazný pokles zásob spojený s prehnanými očakávaniami dopytu v roku 2004 ťahali nadol domáci dopyt, ktorý zaznamenal rast iba 1,9 %. Napriek tomu bol domáci dopyt, očistený o zmenu zásob, hlavným faktorom hospodárskeho rastu (príspevok 3 p. b.). Príspevok čistého vývozu bol pomerne slabý (1,3 p. b.), pričom dynamika vývozu aj dovozu výrazne klesla.

Hospodársky rast **Slovenska** sa v roku 2005 zrýchlil až na 6,1 %. Hlavným hnacím motorom rastu bol domáci dopyt, obzvlášť súkromná spotreba a investície. Súkromná spotreba ťažila najmä z rastu zamestnanosti (2,1 %) a rastu reálnych miezd (6,3 %) a investície hlavne z veľkých investičných projektov v podnikovom sektore (najmä v automobilovom priemysle), ako aj z rastúceho objemu verejných investícií do infraštruktúry. Na rozdiel od prechádzajúcich rokov bol v roku 2005, pri len miernom raste vývozu a dovozu, príspevok čistého vývozu dočasne negatívny.

Menový vývoj

2 Menový vývoj

Úvod

Od začiatku roka 2005 začala NBS v súlade s Menovým programom NBS do roku 2008 realizovať Stratégiu inflačného cielenia v podmienkach ERM II. Základnou kotvou menovej politiky sú stanovené cieľové hodnoty pre vývoj inflácie. Na jednej strane tak NBS formulovala jednoznačnú orientáciu svojej menovej politiky na cenovú stabilitu, konzistentne so zákonom o NBS a plnením inflačného maastrichtského kritéria, na druhej strane táto stratégia umožňuje reflektovať potrebu plnenia kritéria výmenného kurzu a rešpektovať mechanizmy ERM II.

V strednodobom horizonte si NBS, v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z členstva v EÚ a zámerom vytvárať podmienky pre prijatie spoločnej meny euro, ako aj záväzkami vlády v oblasti znižovania fiškálneho deficitu stanovila cieľ pre medziročnú mieru inflácie meranú harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien (HICP) pod 2,5 % k decembru 2006 a pod 2 % k decembru 2007 a 2008 tak, aby bolo splnené maastrichtské kritérium na báze priemernej dvánásťmesačnej inflácie. Hodnota medziročnej inflácie stanovená k decembru 2005 na úrovni 3,5 % $\pm$ 0,5 percentuálneho bodu mala rovnako charakter cieľa, pričom táto úroveň reflektovala rozsah administratívnych úprav regulovaných cien a súčasne bola stanovená v súlade so strednodobým inflačným cieľom.

V súvislosti so zmenou menovopolitickej stratégie došlo aj k zmene v komunikácii menovej politiky vo vzťahu k verejnosti, keď začiatkom roka 2005 Banková rada NBS schválila Komunikačnú stratégiu NBS do roku 2009. Menové programy boli nahradené štvrtročne publikovanou strednodobou predikciou, ktorá bola po prvýkrát zverejnená v máji 2005. Rozhodnutia NBS o určenej výške úrokových sadzieb sú prezentované formou komentárov, pričom od mája 2005 začala NBS zverejňovať pomer hlasovania Bankovej rady NBS z predchádzajúceho mesiaca. Koncom roka začala NBS zverejňovať pomer hlasovania Bankovej rady NBS o určenej výške úrokových sadzieb v deň prijatia rozhodnutia. Komunikácia menovej politiky je taktiež úzko koordinovaná s národnou komunikačnou stratégiou prijatia eura v SR, pričom táto problematika je v rámci Národného plánu zavedenia eura v SR v gescii NBS.

Národný plán zavedenia eura v SR bol Bankovou radou NBS schválený v júni 2005 a následne v júli aj vládou Slovenskej republiky. Tento dokument predstavuje plán jednotlivých krokov, ktoré je potrebné uskutočniť pre bezproblémové a úspešné zavedenie a používanie eura v celom hospodárstve SR. V súlade s dokumentom Konkretizácia stratégie prijatia eura v SR, schváleného vládou v roku 2004, predpokladá Národný plán zavedenia eura vstup Slovenska do eurozóny v roku 2009. Súčasťou tohto strategického dokumentu bolo aj načasovanie vstupu Slovenska do ERM II, najneskôr do júna 2006.

Členom mechanizmu výmenných kurzov ERM II sa slovenská koruna stala 28. novembra 2005. Centrálna parita bola stanovená na úrovni 38,4550 SKK/EUR, pričom koruna využíva štandardné flukтуаčné pásmo $\pm$ 15 %. Slovensko neprijalo jednostranný záväzok udržiavať užšie flukтуаčné pásmo. Pri vstupe do ERM II sa Slovensko zaviazalo naďalej uskutočňovať zdravú fiškálnu politiku a podporovať taký vývoj miezd, ktorý bude v súlade s rastom produktivity. Táto politika je plne v súlade s Konvergenčným programom Slovenskej republiky a Menovým programom NBS.

Členstvo Slovenska v ERM II by nemalo predstavovať obmedzenie pre plnenie cieľa inflácie. Tento kurzový režim by mal naopak vytvárať vhodný rámec pre nominálnu a reálnu konvergenciu. Na jednej strane bude ERM II predstavovať určitý stupeň kurzovej stability a disciplinujúci rámec pre makroekonomické politiky a na druhej strane ponecháva dostatok priestoru na prispôbenie sa šokom a ekonomickému vývoju.

Ekonomický a menový vývoj v roku 2005 bol charakterizovaný spomalením cenového rastu, akceleráciou ekonomickej aktivity, pokračujúcou konsolidáciou verejných financií, zhodnocovaním slovenskej koruny voči euru a relatívne dynamickým rozvojom úverových aktivít tak voči domácnostiam, ako aj podnikateľskej sfére.

Už začiatkom roka 2005 došlo k výraznejšiemu pribrzdzeniu cenového rastu, čo súviselo predovšetkým s nižším rozsahom úprav regulovaných cien v porovnaní s rokom 2004. Nižšia medziročná dynamika inflácie meranej harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien (HICP) však bola ovplyvnená aj nízkou

dovezenou infláciou, reflektujúcou vývoj výmenného kurzu slovenskej koruny, ako aj vysokou úrovňou konkurencie na maloobchodnom trhu. Dezinflačný vývoj dokumentoval aj pokles jadrovej inflácie (HICP bez energií a nespracovaných potravín) na úroveň eurozóny. Prorastový vplyv na cenový vývoj mal naopak vývoj cien energií (ropa, zemný plyn), ktorých rast sa okrem cien pohonných látok od 3. štvrtroka 2005 prejavil aj vo vyšších úpravách regulovaných cien. Práve neočakávaný vývoj cien energií, ktorý je definovaný ako výnimka z plnenia inflačného cieľa, prispel k nárastu medziročnej inflácie. Kým v júli a auguste dosahovala medziročná miera inflácie hodnoty blízko 2 %, do konca roka vzrástla na 3,9 %. Napriek tomu, že rast inflácie v závere roka bol ovplyvnený faktormi, ktoré sú mimo vplyvu centrálnej banky, nachádzala sa koncoročná inflácia meraná HICP pod hornou hranicou cieľového pásma pre rok 2005 (3,5 % $\pm$ 0,5 percentuálneho bodu).

Dynamika ekonomického rastu sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom zrýchlila o 0,5 percentuálneho bodu a dosiahla 6 %⁴, čo bola najvyššia úroveň od roku 1996. Štruktúra ekonomického rastu bola vyvážená, ovplyvnená tak domácim, ako aj zahraničným dopytom. Akcelerácia dynamiky HDP súvisela predovšetkým s rýchlejším rastom domáceho, najmä investičného dopytu tak vo forme fixných investícií, ako aj rastu zásob. Rast investičného dopytu bol ovplyvnený priamymi zahraničnými investíciami a výsledkami finančného hospodárenia nefinančných korporácií. Výrazný prírastok investícií smeroval predovšetkým do infraštruktúrnych stavieb, čo v značnej miere súviselo pravdepodobne s výstavbou nových automobilových závodov. Mierne zrýchlenie rastu zaznamenala aj konečná spotreba a v rámci nej najmä konečná spotreba domácností. Jej dynamika však neprekročila rast celkového HDP. Zrýchlenie rastu konečnej spotreby domácností súviselo s rýchlejším mzdovým vývojom a pravdepodobne aj so zvýšeným čerpaním úverov. Rast reálnych miezd však nesmeroval v plnej miere do spotreby, ale podporil aj rast hrubých úspor domácností v stálych cenách, ktoré vzrástli po prvýkrát od roku 2002. Tlmiaco na rast HDP pôsobil čistý vývoz, keď vyššie úrovne dovozov súviseli predovšetkým so silným investičným a čiastočne aj so spotrebným dopytom.

Podiel deficitu bežného účtu platobnej bilancie na HDP sa v roku 2005 v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšil o 5,1 percentuálneho bodu a dosiahol 8,8 %. Jeho rast bol ovplyvnený prehĺbením schodku obchodnej bilancie, ale predovšetkým bilancie výnosov. Nárast deficitu zahraničnoobchodnej výmeny bol dôsledkom útlmu vývozu dopravných zariadení, ale aj

vyšších investičných a spotrebných dovozov, ako aj dovozu surovín. Dovoz surovín bol ovplyvnený aj cenovým vývojom na svetových trhoch. Zvýšenie schodku bilancie výnosov súviselo jednak s vyššími výplatami dividend, ale aj s metodickou zmenou, keď sa od roku 2005 začal vykazovať reinvestovaný zisk.

Aj v roku 2005 pokračoval relatívne dynamický rast úverových aktivít, podporený ďalším poklesom úrokových sadzieb, zvyšovaním dostupnosti úverov, rastom reálnych miezd a zrýchlením ekonomického rastu. V rámci úverov domácnostiam aj naďalej dominovali úvery na bývanie, rástli však aj úvery na spotrebné účely. Rast úverov sa premietol aj do zvýšenia zadlženosti domácností, keď sa podiel pohľadávok voči domácnostiam na HDP zvýšil z 9,7 % v roku 2004 na 12,6 % v roku 2005. Dynamický rast úverov znamenávajú aj ďalšie nové členské štáty EÚ, pričom spomedzi krajín V4 je zadlženosť slovenských domácností relatívne najnižšia.

Výkon menovej politiky bol v prostredí dynamického ekonomického rastu zameraný, v súlade s cieľom NBS, na udržiavanie cenovej stability a plnenie inflačného cieľa nielen pre rok 2005, ale aj v strednodobom horizonte. Začiatkom roku 2005 čelila slovenská ekonomika výrazným tlakom na zhodnocovanie nominálneho kurzu, ktoré boli dôsledkom pôsobenia krátkodobého kapitálu, motivovaného očakávaniami ďalšieho posilňovania kurzu koruny voči euru v súvislosti s prílevom priamych zahraničných investícií a očakávaným rastom produktivity práce, ako aj kladným úrokovým diferenciálom. Príliš rýchla apreciacia, ktorá nezodpovedala rovnovážnym trajektóriám, vytvárala riziko korekcie nadhodnoteného kurzu v budúcnosti a mohla tak ohroziť plnenie inflačného cieľa v strednodobom horizonte. Predikcie inflačného vývoja v tom čase naznačovali, že inflácia by sa ku koncu roka 2005 mohla nachádzať pod stanoveným cieľovým pásmom. Nadhodnotený kurz tak mohol viesť k neopodstatnenému zníženiu inflácie na úkor ekonomického rastu. Na zmiernenie tohto vývoja Národná banka Slovenska vo februári pristúpila k realizácii devízových intervencií a súčasne prestala akceptovať ponuky bánk v pravidelných sterilizačných repo tendroch. Následný prebytok likvidity tak znižoval trhové úrokové sadzby a atraktivitu slovenskej meny. S účinnosťou od 1. marca 2005 rozhodla Banková rada NBS o znížení základnej úrokovej sadzby o 1 percentuálny bod na 3,0 %. Apreciačný tlak sa následne zastavil a súčasne aj v dôsledku regionálnych vplyvov došlo ku korekcii predchádzajúceho vývoja a v ďalšom období bol zaznamenávaný volatilný vývoj výmenného kurzu, ktorý sa opätovne výraznejšie posilnil po vstupe SR do režimu výmenných kurzov ERM II.

⁴ Výročná správa za rok 2005 neobsahuje revidované údaje za hrubý domáci produkt, nakoľko v čase spracovania správy neboli k dispozícii revidované údaje v potrebnej štruktúre. Podľa dostupných údajov nedošlo k výrazným zmenám dynamiky rastu celkového HDP, ale skôr k zmene jeho štruktúry. Na základe revidovaných údajov dosiahol v roku 2005 rast HDP 6,1 %.

Rast cien energetických surovín a s ním súvisiace zvyšovanie regulovaných cien, ktoré sa začalo realizovať v priebehu 3. štvrťroka, sa premietli do zvýšeného odhadu inflácie na koniec roka 2005, ale aj na rok 2006. Aj keď priamy vplyv rastu regulovaných cien na medziročnú dynamiku inflácie je jednorazovým faktorom, predstavujúcim výnimku z inflačného cieľa, k dlhodobějšímu zrýchleniu cenového rastu by mohlo dôjsť v dôsledku sekundárnych efektov a nárastu inflačných očakávaní. Toto riziko sa zvýšilo najmä v prostredí dynamického rastu reálnych miezd predstihujúceho rast produktivity práce, ako aj rýchleho ekonomického rastu naznačujúceho uztváranie zápornej produkčnej medzery. Už od októbra 2005 upozorňovala NBS (vo svojich komentároch k rozhodnutiu Bankovej rady NBS o určenej výške úrokových sadzieb) na tieto riziká a možnú potrebu sprísnenia menovej politiky v budúcom období. V roku 2006 je preto menová politika zameraná na tlmenie nadmerných sekundárnych dopadov úprav regulovaných cien, ako aj identifikáciu možných dopytových tlakov s cieľom plnenia strednodobých inflačných cieľov.

2.1 Vývoj ekonomiky

2.1.1 Vývoj cien

Inflácia

Inflácia meraná harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien (HICP)

Spotrebiteľské ceny merané harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien sa v decembri 2005

zvýšili o 3,9 %, čo v porovnaní s koncom roka 2004 predstavovalo očakávané spomalenie ich rastu o 1,9 percentuálneho bodu. V priemere za rok 2005 dosiahla inflácia hodnotu 2,8 % (v roku 2004 hodnotu 7,5 %) pri raste cien tovarov o 1,6 % a cien služieb o 5,5 %. Medziročná miera jadrovej inflácie (úhrn bez energií a nespracovaných potravín) dosiahla v roku 2005 priemernú hodnotu 1,7 % a bola o 4,8 percentuálneho bodu nižšia ako v predchádzajúcom roku.

Tovary

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2005 boli dynamizujúcim prvkom rastu cien tovarov ceny energií. Vzárástli predovšetkým ceny regulovaných položiek (elektrická energia, plyn a ostatné energie v priemere o 8,2 %), ako aj ceny pohonných látok, ktoré boli vyššie ako v roku 2004 o 6,7 %. Ceny priemyselných tovarov bez energií sa v priemere za rok znížili o 0,7 %, pričom tempo ich medziročného poklesu sa v priebehu roka postupne zrýchľovalo a na konci roka zaznamenali pokles o 0,9 %. V rámci tohto subagregátu sa na jednej strane najviac zvyšovali ceny priemyselných tovarov krátkodobej spotreby (v priemere o 2,5 %), na druhej strane priemyselné tovary dlhodobej spotreby boli lacnejšie o 5,7 %. Ceny potravín boli nižšie o 0,7 %, pri poklese cien spracovaných potravín o 1,7 % a raste cien nespracovaných potravín o 1,1 %.

Služby

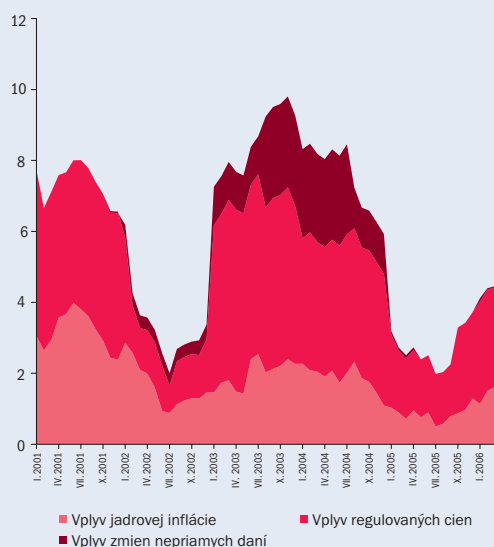
V cenách služieb dosiahli najdynamickejší rast ceny regulovaných služieb, predovšetkým bývanie

Tabuľka 3 Vývoj spotrebiteľských cien na báze HICP (priemer za obdobie)
(medziročná zmena v %)

	2004	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	Rok
Úhrn	7,5	2,8	2,6	2,2	3,6	2,8
Tovary	6,4	1,0	1,2	0,9	3,3	1,6
Priemyselné tovary	6,8	2,2	1,9	2,4	5,8	3,0
Priemyselné tovary bez energií	1,6	0,1	-0,9	-1,1	-1,0	-0,7
Energie	14,5	5,0	5,7	7,0	14,9	8,2
Potraviny	5,8	-0,7	0,0	-1,4	-0,7	-0,7
Potraviny – spracované (vrátene alkoholu a tabaku)	7,5	-1,0	-1,5	-2,5	-1,8	-1,7
Potraviny – nespracované	1,4	-0,6	2,8	0,6	1,7	1,1
Služby	10,1	6,8	5,7	5,0	4,4	5,5
Jadrová inflácia (úhrn bez energií a nespracovaných potravín)	6,5	2,6	1,7	1,2	1,2	1,7
Úhrn bez energií	6,0	2,3	1,9	1,2	1,2	1,6

Zdroj: Výpočet NBS z údajov ŠÚ SR.

Graf 7 Štruktúra medziročnej miery inflácie (percentuálne body)

Zdroj: ŠÚ SR.

(v priemere o 7,6 %), ako aj ceny ostatných služieb (o 11,9 %), ktoré túto dynamiku spôsobili. V rámci služieb jedinou kategóriou, ktorá zaznamenala pokles, boli ceny poštových a telekomunikačných služieb, ktoré sa v priemere za rok znížili o 0,3 %.

Inflácia meraná národným indexom spotrebiteľských cien

Rast spotrebiteľských cien v roku 2005 bol v porovnaní s rokom 2004 pomalší, keď medziročná miera inflácie, meraná indexom spotrebiteľských cien, dosiahla v decembri 3,7 % (v rovnakom období predchádzajúceho roku 5,9 %). Priemerná miera inflácie za rok 2005 predstavovala 2,7 % (v roku 2004 7,5 %).

Na znížení medziročného tempa rastu spotrebiteľských cien v roku 2005⁵ sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom podieľalo spomalenie dynamiky vo väčšine základných sektorov spotrebného koša s výnimkou cien pohonných látok. K celkovému rastu spotrebiteľských cien ku koncu roka (3,7 %) prispela jadrová inflácia 1,3 percentuálneho bodu. Administratívne úpravy regulovaných cien sa na celkovom prírastku spotrebiteľských cien podieľali 2,4 percentuálneho bodu. K úpravám nepriamych daní v roku 2005 nedošlo.

V priebehu prvého polroka 2005 sa medziročná miera inflácie spomaľovala až na úroveň 2,0 % v júli, avšak od augusta zaznamenala postupné zrýchľovanie.

Na ceny v roku 2005 vplývali, podobne ako v predchádzajúcich rokoch, hlavne domáce faktory, keď cenový vývoj bol ovplyvnený administratívnymi opatreniami (ale v menšej miere ako v predchádzajúcich rokoch).

Tabuľka 4 Vývoj spotrebiteľských cien

(medziročná zmena v %)

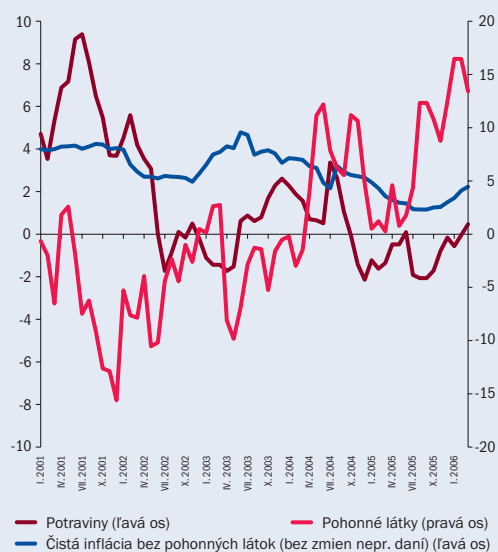
	2004		2005		
	Dec.	Mar.	Jún	Sep.	Dec.
Úhrn v %	5,9	2,5	2,5	2,2	3,7
Regulované ceny v %	15,1	7,4	7,1	6,4	11,1
podiel na úhrne v percent. bodoch	3,71	1,70	1,61	1,45	2,44
Vplyv zmeny nepriamych daní v neregulovaných cenách – podiel na úhrne v percent. bodoch	1,12	0,09	0,00	0,00	0,00
Jadrová inflácia v %	1,5	0,9	1,1	1,0	1,7
podiel na úhrne v percent. bodoch	1,09	0,72	0,90	0,79	1,29
v tom:					
Ceny potravín v %	-2,1	-1,3	0,1	-2,1	-0,2
podiel na úhrne v percent. bodoch	-0,41	-0,26	0,00	-0,36	-0,03
Obchodovateľné tovary v % ¹⁾	-0,2	-1,7	-1,3	-0,4	-0,2
podiel na úhrne v percent. bodoch ¹⁾	-0,07	-0,59	-0,58	-0,12	-0,06
Trhové služby v % ¹⁾	8,2	6,9	6,3	5,0	5,1
podiel na úhrne v percent. bodoch ¹⁾	1,57	1,56	1,49	1,27	1,37
Čistá inflácia (bez vplyvu zmien nepriamych daní) v %	2,8	1,7	1,5	1,8	2,1
podiel na úhrne v percent. bodoch	1,50	0,89	0,77	0,96	1,32

Zdroj: ŠÚ SR.

1) Výpočet NBS z údajov ŠÚ SR.

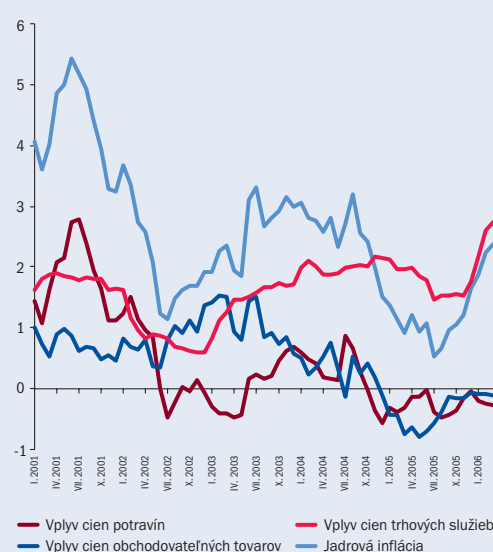
⁵ Inflácia meraná indexom spotrebiteľských cien je, na rozdiel od ostatných cenových ukazovateľov, hodnotená k decembru 2005, vzhľadom na potrebu výpočtu príspevkov jednotlivých zložiek spotrebného koša k celkovej inflácii. Z tohto dôvodu obsahuje tabuľka 4 o vývoji spotrebiteľských cien údaje k posledným mesiacom jednotlivých štvrtkov 2005.

Graf 8 Vývoj cien subagregátov jadrovej inflácie (medziročný rast v %)

Zdroj: ŠÚ SR.

Graf 9 Štruktúra medziročnej miery jadrovej inflácie (percentuálne body)

Zdroj: ŠÚ SR.

Podiel administratívnych opatrení (zmeny regulovaných cien) na celkovom náraste cien v roku 2005 predstavoval v priemere približne 67,6 %. Spomalenie rastu regulovaných cien sa pravdepodobne prejavilo aj miernejšími sekundárnymi efektmi v cenách trhových služieb, ktorých medziročná dynamika sa v priebehu roka postupne spomaľovala.

Posilňovanie výmenného kurzu slovenskej koruny voči euru sa prejavilo v cenách potravín, ktoré klesali takmer počas celého roka a aj vo forme nízkej dovezenej inflácie. To sa odrazilo v spomaľujúcej sa dynamike cien obchodovateľných tovarov, resp. v medziročnom poklese ich cien.

Regulované ceny

Administratívne opatrenia v oblasti regulovaných cien boli, rovnako ako v predchádzajúcich rokoch, jedným z určujúcich faktorov vo vývoji spotrebiteľských cien. Medziročná dynamika regulovaných cien dosiahla ku koncu roka 11,1 % (v decembri 2004 15,1 %). V januári vzrástli regulované ceny za elektrickú energiu, plyn, teplo, vodné a stočné. V priebehu roka sa zvýšili aj ceny stravovania v školských jedálňach a ubytovania na vysokoškolských internátoch. Od septembra rástli ceny tepla a v októbri boli v dôsledku rastúcich cien ropy upravené smerom nahor aj ceny plynu.

Zmeny nepriamych daní

V roku 2005 nedošlo k žiadnym zmenám nepriamych daní. V prvých mesiacoch roka 2005 sa v medziročnej

dynamike prejavovalo zvýšenie spotrebných daní na cigarety z mája 2004.

Jadrová inflácia

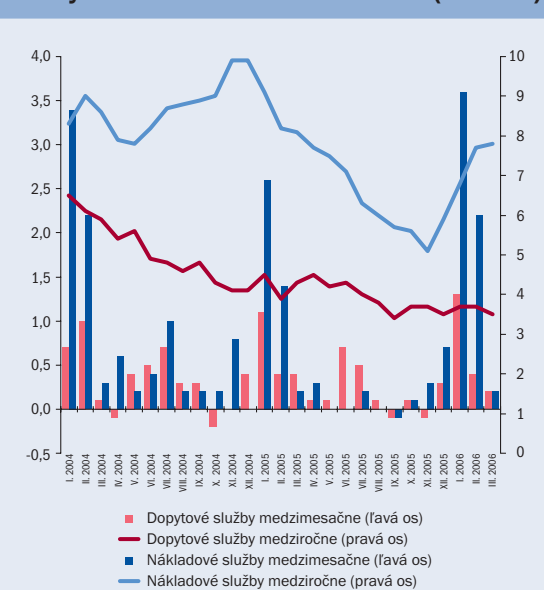
V decembri 2005 dosiahla jadrová inflácia 1,7 %, čo predstavovalo v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2004 zvýšenie o 0,2 percentuálneho bodu. Jej vývoj v prvých troch štvrtrokoch bol charakterizovaný stabilnou medziročnou dynamikou na úrovni okolo 1,0 % s výraznejším nárastom v poslednom štvrtroku.

Z hľadiska základnej štruktúry jadrovej inflácie boli určujúcim sektorom rastu ceny trhových služieb (najväčší príspevok k jadrovej inflácii), keď sa v ich cenách pravdepodobne prejavili hlavne sekundárne efekty zvyšovania regulovaných cien.

Ceny potravín (bez nealkoholických nápojov), ako súčasť jadrovej inflácie, zaznamenali ku koncu roka na medziročnej báze pokles o 0,2 %. Tento vývoj bol odrazom niekoľkých faktorov, predovšetkým otvorenosti trhu pre okruh dodávateľov z celej EÚ, konkurencie na maloobchodnom trhu a posilňovania výmenného kurzu koruny, ktoré pôsobili na ceny potravín tlmiaco. Uvedené faktory sa odrazili predovšetkým vo vývoji cien spracovaných potravín.

Tlmiaco na vývoj jadrovej inflácie pôsobili ceny obchodovateľných tovarov, ktoré na medziročnej báze dosiahli v decembri zníženie o 0,2 %. Tento pokles bol výsledkom pôsobenia viacerých faktorov. V prostredí silnej konkurencie vplýval na úrovni maloobchodu na ceny obchodovateľných tovarov aj vývoj výmenného

Graf 10 Vývoj cien dopytových a nákladových trhových služieb (rast v %)

Zdroj: ŠÚ SR.

kurzu slovenskej koruny, keď jeho posilňovanie sa v spotrebiteľských cenách prejavovalo vo forme nízkej dovezenej inflácie. Ceny obchodovateľných tovarov bez pohonných látok klesli ku koncu roka o 1,6 %. Prorastovo na ceny obchodovateľných tovarov vplývali ceny pohonných látok, ktoré rástli v priebehu celého roka s výraznejším zrýchlením od septembra. Ich vývoj reagoval na zmeny cien ropy a výmenného kurzu koruny oproti doláru. V decembri 2005 zaznamenali ceny pohonných látok najrýchlejší medziročný rast, ktorý predstavoval 12,5 %.

Spomaľovanie medziročnej dynamiky cien trhových služieb počas roka, na ktoré pôsobili predovšetkým domáce nákladové faktory, bolo pravdepodobne odrazom menšieho rozsahu zvyšovania regulovaných

cien ako v predchádzajúcom roku. Medziročné tempo rastu cien trhových služieb zaznamenalo ku koncu roka hodnotu 5,1 %, čo bolo o 3,1 percentuálneho bodu menej ako v rovnakom období predchádzajúceho roka. Vývoj cien služieb nesignalizoval existenciu nadmerných dopytových tlakov, keď najrýchlejší rast zaznamenávali počas roka ceny služieb spojených s bývaním (v decembri 2005 rast o 7,8 %). V rámci dopytových služieb rástli predovšetkým ceny služieb v oblasti vzdelávania (v decembri zvýšenie o 5,4 %) a ceny služieb v oblasti rekreácie a kultúry (v decembri zvýšenie o 5,2 %).

Ceny výrobcov

Vývoj cien výrobcov bol v roku 2005 ovplyvnený viacerými faktormi, hlavne rastom cien energetických i ostatných priemyselných surovín, ktorý bol tlmený miernym zhodnocovaním kurzu slovenskej koruny voči americkému doláru, ako aj dobrou úrodou poľnohospodárskych produktov a tlakom obchodných reťazcov. Dôsledkom vplyvu uvedených faktorov bolo na jednej strane zvýšenie dynamiky cien priemyselných výrobcov a na druhej strane pokles cien poľnohospodárskych výrobkov (na rozdiel od ich zvýšenia v predchádzajúcom roku). Ceny stavebných prác a stavebných materiálov rástli pomalšie ako pred rokom.

Ceny priemyselných výrobcov

Vyššie medziročné tempo rastu cien priemyselných výrobcov bolo v roku 2005 spôsobené hlavne vonkajšími nákladovými faktormi. Tieto ovplyvnili predovšetkým viac ako dvojnásobné medziročné zvýšenie rastu cien elektrickej energie, plynu, pary a teplej vody (v priemere o 8,3 % v roku 2005 oproti 3,2 % v roku 2004). Ceny produktov priemyselnej výroby

Tabuľka 5 Medziročný vývoj cien výrobcov (priemer za obdobie)

(%)

	2004	2005				
		1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	Rok
Ceny priemyselných výrobcov	3,4	2,5	4,0	5,6	6,7	4,7
Ceny nerastných surovín	5,9	-0,6	-1,5	1,2	25,6	6,0
Ceny produktov priemyselnej výroby	3,4	2,8	2,5	2,0	1,3	2,1
Ceny elektrickej energie, plynu, pary a teplej vody	3,2	2,5	6,6	10,9	13,1	8,3
Ceny stavebných prác	6,0	5,4	4,4	3,7	3,7	4,3
Ceny stavebných materiálov	5,6	7,7	6,3	2,4	1,3	4,4
Ceny poľnohospodárskych výrobkov	2,1	-1,9	1,3	-5,7	-1,3	-2,4
Ceny rastlinných výrobkov	6,8	-15,1	-16,8	-14,8	-3,7	-10,8
Ceny živočíšnych výrobkov	0,1	1,0	3,7	0,6	0,5	1,4

Zdroj: ŠÚ SR.

vzrástli v roku 2005 menej ako v predchádzajúcom roku hlavne v dôsledku tlmiaceho účinku cien potravinárskych výrobkov, ktoré klesali počas jedenástich mesiacov roka.

Rast cien energií ovplyvnil v roku 2005 predovšetkým výrazný rast cien výroby plynu a distribúcie plyných palív potrubím (o 21,6 % oproti 3,6 % v roku 2004) a rast cien výroby a rozvodu pary a teplej vody (o 7,8 % oproti 1,9 % v roku 2004). Ceny výroby a distribúcie elektriny sa v roku 2005 medziročne zvýšili len mierne (o 1 % oproti 1,8 % v roku 2004).

Ceny nerastných surovín mali v roku 2005, aj napriek miernemu zvýšeniu dynamiky ich rastu (hlavne zásluhou posledného štvrtroka) oproti predchádzajúcemu roku, relatívne malý vplyv na celkový vývoj cien priemyselných výrobcov v dôsledku ich nízkej váhy.

Medziročné zvýšenie cien produktov priemyselnej výroby v priemere o 2,1 % je výsledkom na jednej strane rastu cien rafinérskych ropných produktov (o 24,8 %), základných kovov a hotových kovových výrobkov (o 7,2 %) a chemických výrobkov (o 3,9 %) a na druhej strane poklesu cien potravinárskych výrobkov (o 4 %). Ceny ostatných subkategórií vplývali na agregovanú cenu produktov priemyselnej výroby len nepatrne.

Ceny stavebných prác

Dynamika rastu cien stavebných prác sa v roku 2005 v porovnaní s predchádzajúcim rokom spomalila o 1,7 percentuálneho bodu v priemere na 4,3 %. Rovnakou mierou sa na uvedenom raste podieľal rast cien opráv a údržby stavebnej povahy a cien prác v novej výstavbe, modernizáciách a rekonštrukciách budov a inžinierskych stavieb.

Aj dynamika rastu cien materiálov a výrobkov spotrebovaných v stavebníctve (materiálov a výrobkov tuzemských priemyselných výrobcov) sa oproti predchádzajúcemu roku spomalila (o 1,2 percentuálneho

bodu) na 4,4 %. Ceny materiálov použitých na opravy a údržbu stavebnej povahy boli medziročne vyššie o 3,9 % a ceny materiálov v novej výstavbe, modernizáciách a rekonštrukciách vzrástli o 4,5 %.

Ceny poľnohospodárskych výrobkov

Ceny poľnohospodárskych výrobkov po raste v roku 2004 v roku 2005 poklesli medziročne v priemere o 2,4 %. Spôsobil to výrazný pokles cien rastlinných výrobkov (o 10,8 %), keď ceny živočíšnych výrobkov medziročne mierne vzrástli (o 1,4 %).

Vývoj cien rastlinnej produkcie súvisel najmä s poklesom cien obilnín (o 14,1 %), olejní (o 13,2 %), zemiakov (o 10,2 %) a ovocia (o 8,6 %).

Na medziročný vývoj cien živočíšnych výrobkov pôsobili na jednej strane hlavne vyššie ceny jatočného hovädzieho dobytku vrátane teliat (o 4,3 %), jatočných ošípaných (o 4 %), surového kravského mlieka (o 3,1 %) a na druhej strane nižšie ceny slepačích konzumných vajec (o 12,1 %) a jatočnej hydiny (o 2,6 %), pravdepodobne aj v dôsledku poklesu dopytu z dôvodu šíriaceho sa vírusu vtácej chrípky.

2.1.2 Hrubý domáci produkt

Deflátor HDP

Všeobecný rast cien, meraný prírastkom deflátoru HDP, dosiahol v roku 2005 2,5 %, čo bolo o 2,1 percentuálneho bodu menej ako v roku 2004. Vývoj deflátoru HDP bol ovplyvnený predovšetkým medziročne pomalším nárastom spotrebiteľských cien.

Vývoj deflátoru HDP bol ovplyvnený deflátorom domáceho dopytu a vzťahom medzi deflátorom vývozu a dovozu. Prírastok deflátoru domáceho dopytu (3,2 %) vyplynul z takmer zhodného rastu cenovej úrovne spotrebných zložiek dopytu i tvorby hrubého kapitálu. V rámci cenového vývoja zložiek konečnej spotreby rýchlejšie rástla cenová úroveň verejnej spot-

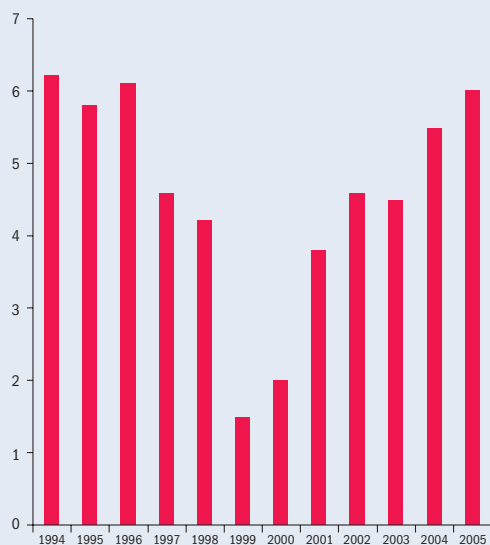
Tabuľka 6 Vývoj deflátoru HDP

(index, ROMR = 100, priemer za obdobie)

	2004	2005				Rok
		1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	
Spotrebiteľské ceny	107,5	102,8	102,5	102,1	103,5	102,7
Ceny priemyselných výrobcov	103,4	102,5	104,0	105,6	106,7	104,7
Deflátor HDP	104,6	102,5	103,0	102,2	102,1	102,5
Deflátor vývozu	97,9	99,6	100,4	100,0	101,2	100,3
Deflátor dovozu	98,3	100,8	102,5	101,2	103,1	102,0

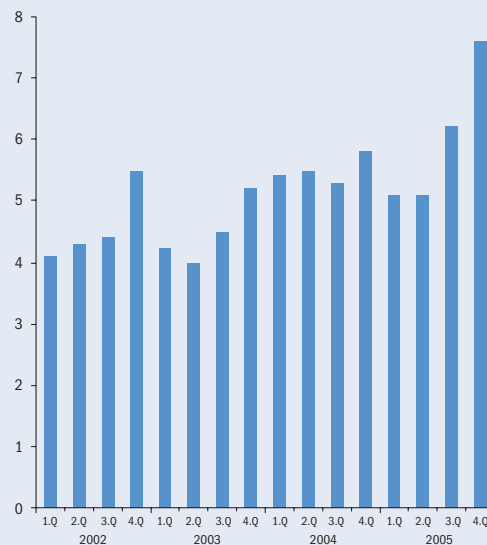
Zdroj: ŠÚ SR.

**Graf 11 Vývoj reálneho HDP
(medziročný rast v %)**

Zdroj: ŠÚ SR.

**Graf 12 Vývoj reálneho HDP podľa štvrtrokov
(medziročný rast v %)**

Zdroj: ŠÚ SR.

reby (4,0 %) v porovnaní s nárastom cenovej úrovne súkromnej spotreby (3,1 %). V náraste cenovej úrovne hrubých investícií sa prejavil predovšetkým nárast cien zásob, kým fixné investície tlmili deflátor tvorby hrubého kapitálu.

Znižujúco na deflátor HDP pôsobila relácia cenového vývoja v zahraničnom obchode. Vývoj výmenného kurzu slovenskej koruny a iných cenových faktorov na zahraničných trhoch vyústil do miernejšieho nárastu deflátoru vývozu (0,3 %), ako aj dovozu (2,0 %) v porovnaní s vývojom domácej cenovej úrovne. Ceny vyvážených tovarov a služieb sa zvyšovali pomalšie ako ceny dovážaných tovarov a služieb zo zahraničnej ponuky.

Hrubý domáci produkt

Hrubý domáci produkt vzrástol v roku 2005 podľa predbežných údajov Štatistického úradu SR medziročne o 6,0 % v stálych cenách roku 1995 (o 6,1 % v stálych cenách roku 2000⁶) a dosiahol tak najrýchlejšie tempo rastu od roku 1996. V porovnaní s rokom 2004 sa tempo ekonomického rastu zrýchlilo o 0,5 percentuálneho bodu. Rast HDP z hľadiska použitia súvisel so zvýšením domáceho, ako aj zahraničného dopytu a z produkčného hľadiska bol ovplyvnený najmä tvorbou pridanej hodnoty v priemysle, obchode a stavebníctve. Nominálny objem vytvoreného HDP predstavoval 1 439,8 mld. Sk, čo bolo o 8,6 % viac ako pred rokom.

Tabuľka 7 Vývoj agregátneho dopytu a jeho krytie

(stále ceny roku 1995)

	Objem v mld. Sk			Štruktúra v %		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Agregátny dopyt	1 486,1	1 618,5	1 757,3	100,0	100,0	100,0
Domáci dopyt	762,7	812,2	863,4	51,3	50,2	49,1
Zahraničný dopyt	723,4	806,3	893,9	48,7	49,8	50,9
Krytie agregátneho dopytu						
Domáca ponuka	783,4	826,5	876,3	52,7	51,1	49,9
Zahraničná ponuka	702,7	792,0	881,0	47,3	48,9	50,1

Zdroj: ŠÚ SR.

Poznámka: Domáci dopyt je vrátane štatistickej diskrepancie. Zahraničný dopyt zahŕňa vývozy výrobkov a služieb. Domácu ponuku predstavuje HDP a zahraničná ponuka je tvorená dovozmi výrobkov a služieb.

⁶ ŠÚ SR zverejnil v máji 2006 vybrané revidované údaje HDP z ročných národných účtov za roky 2000 – 2005. Vzhľadom na rozsah doposiaľ publikovaných revidovaných údajov bola analýza vývoja HDP spracovaná zo štvrťročných národných účtov s bazickým rokom 1995.

Tabuľka 8 Tvorba hrubého domáceho produktu a jeho zložiek (mld. Sk, stále ceny roku 1995)

	2003	2004	2005	Index rastu		
				2003/02	2004/03	2005/04
Hrubá produkcia	1 870,3	1 928,2	2 049,3	105,1	103,1	106,3
Medzispotreba	1 164,2	1 181,1	1 264,2	105,2	101,5	107,0
Pridaná hodnota	706,1	747,1	785,1	105,1	105,8	105,1
Čisté dane z produktov	77,3	79,4	91,1	99,1	102,7	114,7
Hrubý domáci produkt	783,4	826,5	876,3	104,5	105,5	106,0

Zdroj: ŠÚ SR.
Poznámka: Indexy rastu sú počítané z hodnôt vyjadrených v mil. Sk. Čisté dane z produktov zahŕňajú daň z pridanej hodnoty, spotrebnú daň a dane z dovozu znížené o subvencie.

Tabuľka 9 Vývoj hrubého domáceho produktu podľa odvetví (index, ROMR = 100, stále ceny roku 1995)

	2004	1.Q 05	2.Q 05	3.Q 05	4.Q 05	2005
	2003	1.Q 04	2.Q 04	3.Q 04	4.Q 04	2004
Hrubý domáci produkt	105,5	105,1	105,1	106,2	107,6	106,0
v tom:						
Pôdohospodárstvo	109,6	114,2	108,0	105,2	106,1	107,9
Priemysel spolu	111,5	107,9	106,5	106,3	114,3	108,7
Ťažba nerastných surovín	96,8	101,2	109,5	109,2	105,5	106,5
Priemyselná výroba	111,9	107,4	108,7	106,6	114,9	109,5
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	111,3	110,5	85,3	102,0	109,7	103,1
Stavebníctvo	111,8	110,8	113,7	118,0	118,9	115,6
Služby spolu	103,0	103,9	104,0	102,5	98,1	102,0
Veľkoobchod, maloobchod, opravy	111,3	114,6	105,0	115,1	109,8	110,9
Hotely a reštaurácie	98,3	98,4	97,3	100,2	107,3	100,8
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	101,6	104,7	112,9	117,8	102,0	109,2
Finančné sprostredkovanie	130,1	100,6	97,5	70,1	93,8	90,2
Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti	108,3	103,8	104,8	100,7	91,4	99,6
Verejná správa, obrana, sociálne zabezpečenie	93,8	102,8	105,4	100,2	102,1	102,5
Školstvo	94,5	88,8	88,2	86,0	83,2	86,4
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	83,8	87,6	94,3	88,2	65,4	83,9
Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	74,8	103,9	105,7	107,7	105,2	105,7
Ostatné ¹⁾	98,5	96,8	102,5	137,5	156,7	119,4

Zdroj: ŠÚ SR.

1) Daň z pridanej hodnoty, spotrebná daň, daň z dovozu znížená o subvencie a imputovanú produkciu bankových služieb (FISIM).

Z pohľadu jednotlivých štvrťrokov reálny rast ekonomiky postupne akceleroval z 5,1 % v 1. a 2. štvrťroku na 6,2 % v 3. štvrťroku a následne dosiahol dynamiku 7,6 % v 4. štvrťroku, čo je doposiaľ najvyšší dosiahnutý reálny rast ekonomiky v SR. Rýchly reálny rast HDP v 4. štvrťroku bol z hľadiska štruktúry ovplyvnený predovšetkým tvorbou hrubého kapitálu, ktorá medziročne vzrástla o 33,5 %.

Vývoj domáceho a zahraničného dopytu sa v súhrne prejavil rastom agregátneho dopytu o 8,6 % v stálych cenách (v roku 2004 o 8,9 %). V jeho štruktúre sa podiel zahraničného dopytu zvýšil oproti predchádzajú-

júcemu roku o 1,1 percentuálneho bodu (na 50,9 %), na úkor domáceho dopytu.

Z hľadiska štruktúry agregátneho dopytu bol vývoj v jednotlivých polrokoch odlišný. Kým v prvom polroku domáci i zahraničný dopyt vplývali na HDP v podobnom rozsahu, v druhom polroku sa dynamiky ich rastu zrýchlili, pričom domáci dopyt zaostal za rastom zahraničného dopytu. Na vyšší zahraničný dopyt reagovala i agregátne ponuka, čo sa prejavilo v rýchlejšej dynamike HDP i raste dovozov. Kým zahraničný dopyt i zahraničná ponuka v roku 2004 ešte nedosiahli úroveň domáceho dopytu, resp. HDP,

Tabuľka 10 Vývoj hrubého domáceho produktu podľa použitia

(index, ROMR = 100, stále ceny roku 1995)

	2004	1.Q 05	2.Q 05	3.Q 05	4.Q 05	2005
	2003	1.Q 04	2.Q 04	3.Q 04	4.Q 04	2004
Hrubý domáci produkt	105,5	105,1	105,1	106,2	107,6	106,0
Domáci dopyt	105,5	105,5	108,4	103,5	111,7	107,3
Konečná spotreba	102,8	104,6	104,3	104,7	105,2	104,8
Konečná spotreba domácností	103,5	105,5	105,6	106,2	105,9	105,8
Konečná spotreba verejnej správy	101,1	101,8	100,7	100,9	103,8	102,0
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	105,8	105,1	103,2	102,0	102,5	103,2
Tvorba hrubého kapitálu	113,1	108,0	118,0	100,7	133,5	114,1
Tvorba hrubého fixného kapitálu	102,5	105,8	110,7	116,5	115,1	112,4
Vývoz výrobkov a služieb	111,4	107,2	105,0	116,1	115,0	110,9
Dovoz výrobkov a služieb	112,7	107,9	106,9	111,6	117,7	111,2

Zdroj: ŠÚ SR.

v roku 2005 ich objem prevýšili. Podiel dovozu a vývozu na HDP v roku 2005 dosiahla 201 % v stálych cenách, čo bolo zapríčinené dynamickým rozvojom zahraničného obchodu.

Ponuková stránka HDP

Na tvorbu pridanej hodnoty vplývala vyššia hrubá produkcia, ako aj nárast medzispotreby. K reálnemu rastu HDP v roku 2005 okrem pridanej hodnoty prispeli i vyššie čisté dane z produktov. V dôsledku mierneho predstihu rastu medzispotreby pred rastom hrubej produkcie sa miera pridanej hodnoty v ekonomike SR medziročne znížila na 38,3 % (38,7 % v roku 2004).

Najvyššie zvýšenie pridanej hodnoty (o 15,6 %) znamenalo stavebníctvo. Jej rast súvisel s vysokým dopytom po stavebných prácach, prejavujúcim sa rastom hrubého fixného kapitálu vo forme stavebných investícií. Rastúci dopyt sa prejavil aj v obstarávaní služieb odvetviach ekonomiky, keď pridaná hodnota v obchode sa v medziročnom porovnaní zvýšila o 10,9 % a v doprave, poštách a telekomunikáciách o 9,2 %. Rýchly rast (o 7,9 %) dosiahla aj pridaná hodnota v pôdohospodárstve, čo súviselo predovšetkým s čerpaním prostriedkov Európskej únie. Úroveň tvorby pridanej hodnoty minulého roka nedosiahlo zdravotníctvo a sociálna pomoc, školstvo a finančné sprostredkovanie.

Relatívne vysoké tempo rastu pridanej hodnoty zaznamenal priemysel (8,7 %), najmä v dôsledku pôsobenia priamych zahraničných investícií v priemyselnej výrobe. V rámci priemyselnej výroby dosiahla vysokú dynamiku pridaná hodnota vo výrobe potravín, nápojov a tabakových výrobkov a vo výrobe strojov, elektrických zariadení a dopravných prostriedkov.

Dopytová stránka HDP

Vývoj HDP z hľadiska použitia bol v roku 2005 ovplyvnený reálnym rastom domáceho i zahraničného dopytu. K medziročnému rastu domáceho dopytu prispievali všetky jeho zložky, pričom najviac bol ovplyvnený vyšším investičným dopytom. Rast zahraničného dopytu nedosiahol svoju dynamiku pred roka, avšak naďalej rástol dvojciferným tempom a zvyšoval exportnú výkonnosť ekonomiky.

Zrýchlenie domáceho dopytu oproti roku 2004 bolo dôsledkom vývoja predovšetkým jeho investičnej zložky. Tvorba hrubého kapitálu v roku 2005 zvýšila svoju medziročnú dynamiku na 14,1 % v stálych cenách, čo bolo o 1 percentuálny bod viac ako v predchádzajúcom roku. Kým v roku 2004 bol investičný dopyt tvorený predovšetkým vyšším stavom zásob, v roku 2005 k jeho rastu prispievali i fixné investície dvojcifernou dynamikou. Spotrebná zložka domáceho dopytu vzrástla v porovnaní s rokom 2004 o 4,8 % v stálych cenách, pričom k jej rastu prispievala konečná spotreba domácností i konečná spotreba verejnej správy, ktorých dynamika sa medziročne zvýšila. Reálna konečná spotreba domácností oproti predchádzajúcemu roku vzrástla, avšak jej dynamika v roku 2005 nedostihla výšku reálneho rastu ekonomiky, čo znamenalo, že podiel spotrebných výdavkov domácností na vytvorenom objeme HDP sa nezvýšil.

Domáci investičný dopyt

Do dynamického rastu tvorby hrubého kapitálu sa premietol po troch rokoch stagnácie rast fixných investícií o 12,4 %, ako aj historicky najvyšší nárast stavu zásob o 24,7 mld. Sk v stálych cenách. Vývoj tvorby hrubého fixného kapitálu zaznamenal v priebe-

Tabuľka 11 Štruktúra tvorby hrubého fixného kapitálu v roku 2005

	Tvorba hrubého fixného kapitálu (mil. Sk)	Podiel (%)	Index 2005/04
Hospodárstvo SR spolu	376 736	100,0	112,4
v tom podľa sektorov:			
Nefinančné korporácie	243 189	64,6	119,3
Finančné korporácie	46 638	12,4	101,3
Verejná správa	32 281	8,6	103,0
Domácnosti	53 954	14,3	101,2
Neziskové inštitúcie	674	0,2	81,1
z toho podľa klasifikácie produkcie:			
Stavby	128 289	34,1	118,5
v tom: Budovy na bývanie	23 566	6,3	114,2
Ostatné stavby	104 723	27,8	119,5
Stroje	224 438	59,6	110,0
v tom: Kovové výrobky a stroje	167 690	44,5	110,7
Dopravné zariadenia	56 748	15,1	107,9

Zdroj: ŠÚ SR.

Poznámka: Objem a podiel v bežných cenách, index v stálych cenách.

hu roka 2005 rastovú trajektóriu z 5,8 % v 1. štvrťroku na 15,1 % v 4. štvrťroku. Tvorba fixných investícií bola ovplyvnená predovšetkým investovaním do nových fixných aktív, pričom objem nadobudnutého použitého dlhodobého majetku poklesol. Tvorba nových fixných aktív (rast 15,2 % v stálych cenách) spolu s pomerne výrazným úbytkom (19,2 %) použitého dlhodobého majetku vytvárajú dobré predpoklady zvyšovania produktivity kapitálu a kvalitného reálneho rastu ekonomiky v budúcnosti.

Zo sektorového pohľadu na štruktúru tvorby kapitálu najvýraznejšie napredovala investičná aktivita nefinančných korporácií, čo bolo ovplyvnené priamymi zahraničnými investíciami i výsledkami finančného hospodárenia. Najväčší objem investičných prostriedkov realizovali nefinančné korporácie formou tvorby nových fixných aktív. K medzročnému nárastu investičnej aktivity v roku 2005 prispeli fixné investície vo

výrobe dopravných prostriedkov (75 %), keď podniky automobilového priemyslu zaznamenali 6-násobný prírastok hrubých fixných investícií. V rámci sektora nefinančných korporácií významnejšie investovali aj podnikateľské subjekty v obchode, stavebníctve, pôdohospodárstve a vo výrobe elektriny, plynu a vody. Investičná aktivita sa zvýšila aj v sektore verejnej správy, finančných korporácií a domácností.

Z produkčného hľadiska najrýchlejšie rástli investície do stavieb. Medzročné tempo rastu stavebných investícií takmer dvojnásobne predstihlo investície do strojov. Stavebné investície vzrástli najmä v dôsledku vyššej alokácie investičných prostriedkov do ostatných stavieb vrátane stavieb infraštruktúrneho charakteru. Pravdepodobne významná časť z nich súvisela s výstavbou závodov pre automobilový priemysel a s nimi súvisiacou infraštruktúrou. Podiel stavebných investícií na tvorbe hrubého fixného kapitálu sa z tohto

Tabuľka 12 Vývoj investícií a úspor

(%, bežné ceny)

	2003	2004	2005
Miera úspor ¹⁾	23,6	23,9	24,1
Miera hrubých investícií ²⁾	25,4	26,3	28,6
Miera fixných investícií ³⁾	25,7	24,7	26,2
Miera krytia investícií úsporami ⁴⁾	92,8	90,9	84,4

Zdroj: Výpočet NBS z údajov ŠÚ SR.

1) Podiel hrubých domácich úspor (HDP mínus konečná spotreba spolu) na HDP.

2) Podiel tvorby hrubého kapitálu na HDP.

3) Podiel tvorby hrubého fixného kapitálu na HDP.

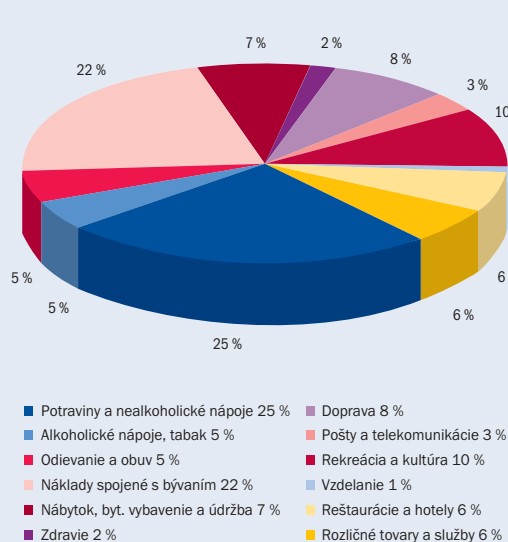
4) Pomer hrubých domácich úspor a hrubých investícií.

Graf 13 Vývoj konečnej spotreby domácností, inflácie a reálnej mzdy (%)

Zdroj: ŠÚ SR.

Graf 14 Štruktúra konečnej spotreby domácností (podieľ v %)

Zdroj: ŠÚ SR.

dôvodu medziročne zvýšil o 1,8 percentuálneho bodu na 34,1 %.

Stav zásob v ekonomike sa ku koncu roka 2005 oproti stavu na začiatku roka zvýšil o 34,7 mld. Sk v bežných cenách (24,7 mld. Sk v stálych cenách), keď kladné prírastky zásob boli zaznamenané v každom štvrtroku. Rast zásob bol v priebehu roka 2005 spôsobený nárastom všetkých ich zložiek, pričom najrýchlejšie rástli zásoby nedokončenej výroby (18,7 %) a tovaru (15,7 %), kým zásoby materiálu a zvýšenie stavu zvierat spolupôsobilo na celkový rast stavu zásob miernejšie.

V roku 2005 sa mierne znížil podiel domácich usporých zdrojov na financovaní investičného dopytu. V roku 2004 pripadalo na jednu korunu hrubých investícií takmer 91 halierov hrubých národohospodárskych úspor, pričom v roku 2005 sa tento pomer znížil na 84 halierov. Tento pokles bol však spôsobený vyššou medziročnou dynamikou rastu tvorby hrubého fixného kapitálu, predovšetkým vplyvom priamych zahraničných investícií.

Domáci spotrebný dopyt

K rastu konečnej spotreby v roku 2005 prispeli všetky jej komponenty. Kým domácnosti využívali disponibilné príjmy na uspokojenie svojich potrieb pomerne rovnomerne v priebehu celého roka 2005, sektor verejnej správy vyčerpal tretinu celoročných výdavkov v poslednom štvrtroku. Rast spotrebných výdavkov sektora neziskových inštitúcií sa znížil približne na polovicu dynamiky spred roka, čo pravdepodobne súviselo i s nižším tempom transformácie vybraných

subjektov verejného sektora na organizácie neziskového charakteru, ktoré poskytujú služby pre domácnosti.

Konečná spotreba domácností si pri medziročnom raste o 5,8 % zachovala svoj podiel na celkovom objeme HDP z predchádzajúceho roka, čo znamená, že z vytvoreného objemu HDP sektor domácností spotreboval v roku 2005 polovicu (50,3 %). Rast súkromnej spotreby bol v priebehu roka 2005 stabilizovaný, pričom relatívne najvyššiu dynamiku dosiahol v 3. štvrtroku, keď najrýchlejšie rástli aj reálne mzdy. Dynamika konečnej spotreby domácností bola ovplyvnená výraznejším rastom miezd v období relatívne nízkej inflácie, ako aj zvýšeným čerpaním úverových zdrojov. Rast reálnych miezd sa neprejavil v plnej miere v raste súkromnej spotreby, ale podporil rast hrubých úspor domácností, ktoré v roku 2005 vzrástli prvýkrát od roku 2002 aj v stálych cenách.

V skladbe konečnej spotreby domácností dosiahli najvyššiu dynamiku (19,1 % v stálych cenách) výdavky na nábytok, bytové vybavenie a bežnú údržbu domu. Vyššie využívanie úverových zdrojov sektorom domácností pravdepodobne nesúviselo iba s investovaním do nových fixných aktív, ale aj so snahou domácností o drobné rekonštrukcie existujúcich bytových jednotiek, či zvyšovanie kvality bývania nákupom nového nábytku, bytového zariadenia a domácich spotrebičov. Podiel výdavkov na nábytok, bytové vybavenie a bežnú údržbu domu na celkových výdavkoch domácností sa v roku 2005 zvýšil o takmer 1 percentuálny bod.

Z hľadiska podielu tvoria najväčšiu časť spotreby naďalej výdavky na potraviny a nealkoholické nápoje, avšak ich podiel na celkovej súkromnej spotrebe sa

oproti roku 2004 mierne znížil a dosiahol 24,9 %. Reálny dvojciferný rast v rámci súkromnej spotreby zaznamenali výdavky na odievanie a obuv a výdavky na rekreáciu a kultúru, ktoré svojou dynamikou rastu zvyšovali podiel na celkových spotrebných výdavkoch.

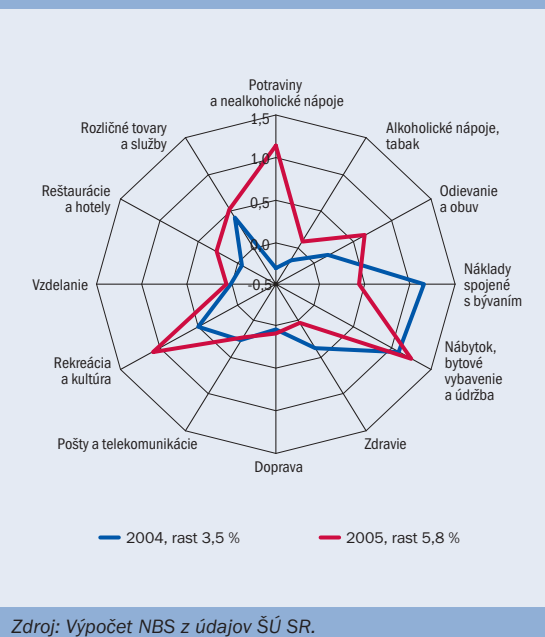
Spomenuté štyri spotrebné skupiny, ktoré dosahovali najvyššie príspevky k rastu konečnej spotreby domácností v roku 2005, vysvetľujú až 70 % celkového rastu súkromnej spotreby. V týchto skupinách sa nachádzajú prevažne obchodovateľné tovary, ktorých spotreba bola saturovaná dovozmi i domácou produkciou.

Príjmy a výdavky domácností

Podľa predbežných údajov Štatistického úradu SR dosiahli v roku 2005 bežné príjmy domácností 1 124,2 mld. Sk, pri medziročnom nominálnom raste o 8,2 % (reálne vzrástli o 5,4 %). Oproti roku 2004 sa ich dynamika zrýchlila v nominálnom vyjadrení o 0,2 percentuálneho bodu, v reálnom vyjadrení o 4,9 percentuálneho bodu. Objem bežných výdavkov domácností (výdavky, ktoré platí obyvateľstvo iným sektorom a priamo ich nespotrebuje) dosiahol 271,4 mld. Sk, o 6,2 % viac ako pred rokom, čo v reálnom vyjadrení predstavovalo rast o 3,4 %.

Vývoj bežných príjmov priaznivo ovplyvnil hlavne rast hrubého zmiešaného dôchodku a odmien za-

Graf 15 Príspevky jednotlivých skupín spotrebných výdavkov k rastu konečnej spotreby domácností (p. b.)

mestnancov; tlmiači vplyv malo zníženie dôchodkov z majetku.

Medziročný rast bežných výdavkov súvisel najmä s rastom sociálnych príspevkov, výdavkov spojených s dôchodkami z majetku a ostatných bežných výdav-

Tabuľka 13 Tvorba a použitie dôchodkov v sektore domácností

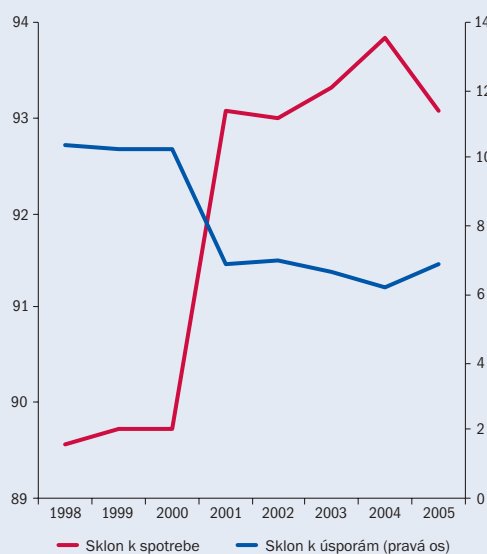
(bežné ceny)

	Objem v mld. Sk		Index ¹⁾		Podiel v %	
	2004	2005	2004 2003	2005 2004	2004	2005
Odmeny zamestnancov (za všetky sektory)	532,1	579,3	107,7	108,9	51,2	51,5
z toho: Hrubé mzdy a platy	399,4	441,6	108,4	110,6	38,4	39,3
Hrubý zmiešaný dôchodok	289,0	332,1	109,1	114,9	27,8	29,5
Dôchodky z majetku – príjmové	36,8	20,7	130,9	56,4	3,5	1,8
Sociálne dávky	148,9	157,7	103,5	105,9	14,3	14,0
Ostatné bežné transfery – príjmové	32,6	34,4	102,0	105,4	3,1	3,1
Bežné príjmy spolu	1 039,5	1 124,2	108,0	108,2	100,0	100,0
Dôchodky z majetku – výdavkové	9,3	12,7	142,2	136,8	3,6	4,7
Bežné dane z dôchodkov, majetku, atď.	45,6	46,3	90,7	101,6	17,8	17,1
Sociálne príspevky	176,0	185,2	103,3	105,3	68,9	68,2
Ostatné bežné transfery – výdavkové	24,6	27,1	102,2	110,0	9,6	10,0
Bežné výdavky spolu	255,5	271,4	101,7	106,2	100,0	100,0
Hrubý disponibilný dôchodok	783,9	852,8	110,2	108,8	100,0	100,0
Úprava vyplývajúca zo zmien čistého majetku domácností v rezervách penzijných fondov	3,0	12,7	91,4	423,5	-	-
Konečná spotreba domácností	738,7	806,3	110,7	109,2	-	-
Hrubé úspory domácností	48,3	59,1	101,7	122,5	6,2	6,9

Zdroj: ŠÚ SR.

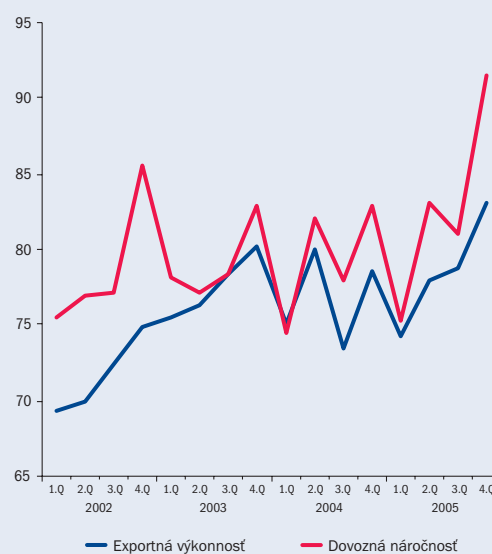
1) Indexy sú počítané z hodnôt vyjadrených v mil. Sk.

Graf 16 Sklon domácností k spotrebe a úsporám (%)

Zdroj: Výpočet NBS z údajov ŠÚ SR.

Graf 17 Vývoj exportnej výkonnosti a dovozne náročnosti (%)

Zdroj: ŠÚ SR.

kových transferov. Najnižší nárast mali bežné dane z dôchodkov a majetku. Rast sociálnych príspevkov pravdepodobne ovplyvnili zákonné úpravy vymeria- vacích základov pre povinné odvody do sociálnych fondov (odvíjajú sa od výšky priemernej, resp. mini- málnej mzdy), ako aj rast zamestnanosti.

Po úhrade bežných výdavkov z bežných príjmov zostal domácnostiam na ďalšie použitie hrubý disponibilný dôchodok vo výške 852,8 mld. Sk, ktorý medziročne vzrástol o 8,8 % (pred rokom o 10,2 %). Z neho do- mácnosti použili na konečnú spotrebu 93,1 % (pred rokom 93,8 %), zvyšok smeroval do hrubých úspor (zahŕňajú okrem vkladov občanov a drobných podni- katelov aj ich aktivity spojené s nákupom hmotných a nehmotných investícií a penzijné pripoistenie). Dy- namický rast hrubých úspor domácností (o 22,5 %) za rok 2005 bol zrejme ovplyvnený výrazným nárastom penzijného pripoistenia, rastom príjmov domácností, ale aj nízkou porovnávacou základňou predchádza- júceho roka. Zvýšenie dynamiky hrubých úspor sa premietlo do vývojovej tendencie miery hrubých úspor domácností, ktorá začala v priemere za rok opätovne narastať.

Čistý vývoz

Vývoz i dovoz výrobkov a služieb dosiahli v roku 2005 dvojciferné tempá rastu, pričom vyššia dynamika dovozu ako vývozu sa prejavila v medziročnom zhor- šení salda zahraničného obchodu. Nominálny čistý vývoz bol deficitný v objeme 62,9 mld. Sk (35,6 mld. Sk v roku 2004). Čistý vývoz v stálych cenách, po zohľadnení vývoja cien na zahraničných trhoch, bol

v roku 2005 prebytkový v objeme 12,9 mld. Sk (14,3 mld. Sk v roku 2004).

Prehĺbenie deficitu v nominálnom vyjadrení a zní- ženie prebytku v reálnom vyjadrení bolo dôsledkom výraznejšieho zrýchlenia dynamiky dovozu výrobkov a služieb (z 10,8 % v roku 2004 na 13,5 % v roku 2005) a len miernejšieho nárastu vývozu (z 9,1 % na 11,3 %). Udržiavanie pomerne vysokého tempa dovozu pravdepodobne súviselo so zrýchleným do- mácim dopytom, prevažne investičného charakteru. Zhoršenie zahraničnoobchodnej bilancie v roku 2005 bolo ovplyvnené predovšetkým vývojom v 4. štvrtroku (resp. v decembri), v ktorom sa vygenerovala viac ako polovica celoročného salda bilancie výrobkov a slu- žieb v bežných cenách. K utlmeniu dynamiky reálneho rastu ekonomiky nedošlo ani v 4. štvrtroku, nakoľko značná časť zvýšeného dovozu bola zaznamenaná v netradičnom náraste zásob.

Exportná výkonnosť slovenskej ekonomiky sa v roku 2005 zlepšila, keď podiel vývozu výrobkov a služieb na HDP v bežných cenách dosiahol 78,7 % (v roku 2004 76,8 %). S rastúcou exportnou výkonnosťou sa zvyšovala i dovozná závislosť, ktorá vzrástla ešte rýchlejšie a dosiahla 83,0 % (pred rokom 79,5 %). Otvorenosť slovenskej ekonomiky, meraná podielom vývozu a dovozu výrobkov a služieb na nominálnom HDP, sa v roku 2005 zvýšila o 5,4 percentuálneho bodu a dosiahla 161,7 %.

Reálny rast vývozu výrobkov a služieb (10,9 %) sa v roku 2005 takmer vyrovnal dynamike dovozu vý- robkov a služieb v stálych cenách (11,2 %). Kladné saldo zahraničného obchodu v stálych cenách sa

medziročne znížilo zo 14,3 mld. Sk na 12,9 mld. Sk. Vývoj v priebehu roka bol však odlišný. V 1. polroku sa intenzita obchodovania so zahraničím zmiernila, pričom utlmenie vývozu bolo výraznejšie ako spomalenie dovozu, v dôsledku toho bol čistý vývoz v priebehu 1. polroka tlmiacim faktorom rastu HDP. Naopak, v 2. polroku 2005 pôsobil čistý vývoz prorastovo na celkový ekonomický rast, keď zvýšenie čistého vývozu v 3. štvrtroku bolo natoľko intenzívne, že vykompenzovalo zhoršený vývoj v 4. štvrtroku.

2.1.3 Trh práce

Zamestnanosť, nezamestnanosť

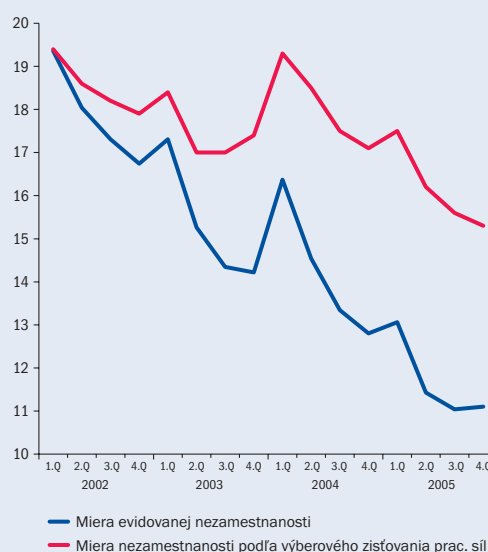
Priaznivý ekonomický vývoj v roku 2005 sa premietol aj do vývoja zamestnanosti. Na základe výsledkov z výberového zisťovania pracovných síl (VZPS) vzrástol v roku 2005 počet pracujúcich medziročne v priemere o 2,1 %, čo predstavovalo zrýchlenie dynamiky oproti roku 2004 o 1,8 percentuálneho bodu. Rast zamestnanosti sa počas takmer celého roka pohyboval nad dvojpercentnou úrovňou (s výnimkou tretieho štvrtroku). Z hľadiska štruktúry pracujúcich bol pozitívny vývoj zamestnanosti v roku 2005 v rozhodujúcej miere ovplyvnený priaznivým vývojom počtu zamestnancov, ktorých počet sa po minuloročnom poklese zvýšil a zaznamenal rast o 1,3 %. Počet podnikateľov medziročne vzrástol o 8,2 %, k čomu prispel najmä rast podnikateľov bez zamestnancov (o 11,5 %, v roku 2004 o 25,0 %), kým počet podnikateľov so zamestnancami medziročne klesol o 0,3 % (v roku 2004 bol zaznamenaný rast o 19,5 %).

Zamestnanosť podľa metodiky ESA 95⁷ sa po poklese v predchádzajúcom roku zvýšila o 1,4 %. Vývoj zamestnanosti podľa odvetví (metodika ESA 95) bol vo väčšine odvetví sprevádzaný rastom pridanej hodnoty. Viaceré z odvetví zaznamenali v roku 2005 v porovnaní s predchádzajúcim rokom rýchlejší rast zamestnanosti (stavebníctvo a obchod), prípadne obrat z poklesu na rast (verejná správa a obrana a ostatné spoločenské služby). Na druhej strane negatívny obrat z rastu do poklesu bol zaznamenaný v priemysle (v dôsledku poklesu v priemyselnej výrobe). Pokračujúci pokles zamestnanosti, rovnako ako pred rokom, zaznamenali doprava, finančné sprostredkovanie, školstvo a zdravotníctvo.

Tvorba nových pracovných miest v ekonomike spolu s nižšou ponukou pracovných síl sa premietli aj do priaznivého vývoja nezamestnanosti. Podľa výberového zisťovania pracovných síl sa počet nezamestnaných

Graf 18 Vývoj miery mezamestnanosti

(%)

Zdroj: ŠÚ SR, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a výpočet NBS.

ných v roku 2005 medziročne znížil o 11,1 %. Pokles počtu nezamestnaných osôb sa priaznivo premietol aj do miery nezamestnanosti, ktorá v priemere za rok 2005 predstavovala 16,2 % (v rovnakom období minulého roka 18,1 %). Pozitívny vývoj v nezamestnanosti bol zaznamenaný počas celého roka 2005, keď sa znižoval tak počet nezamestnaných osôb, ako aj miera nezamestnanosti.

Klesajúci trend miery nezamestnanosti potvrdzujú aj údaje o evidovanej nezamestnanosti. Podľa evidencie úradov práce, sociálnych vecí a rodiny dosiahla miera nezamestnanosti v roku 2005 v priemere 11,6 % (pred rokom 14,3 %) a jej nižšia úroveň v porovnaní s údajmi z výberového zisťovania vyplýva z rozdielnej metodiky zisťovania, ako aj z definície nezamestnaných.

Situácia na trhu práce bola v roku 2005 ovplyvňovaná ponukou práce. Aj napriek rastu počtu osôb v tzv. produktívnom a poproduktívnom veku, t. j. 15- a viacročných, ktorý sa v roku 2005 medziročne zvýšil o 0,7 % (v roku 2004 o 1,2 %), počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva zaznamenal pokles o 0,5 % (pred rokom rast o 0,9 %). Prírastok počtu osôb vo veku 15 a viac rokov sa tak v roku 2005 premietol do nárastu počtu ekonomicky neaktívneho obyvateľstva (o 2,5 %, pred rokom o 1,7 %). Miera ekonomickej aktivity sa v roku 2005 oproti roku 2004 znížila o 0,7

⁷ Podľa metodiky ESA 95 je zamestnanosť (počet zamestnancov a samozamestnávateľov) vyjadrená v domácom koncepte, ktorý zohľadňuje úpravu o položky ako počty rezidentov pracujúcich v zahraničí, nerezidentov prichádzajúcich zo zahraničia, zamestnancov v kolektívnych domácnostiach, žien na materskej dovolenke a pod. Metodika ESA 95 sleduje zamestnanosť z hľadiska hlavného, prípadne jediného zamestnania podnikovou metódou a počty uvádza vo fyzických osobách.

Tabuľka 14 Vývoj ukazovateľov trhu práce

	2004	1.Q	2.Q	2005	3.Q	4.Q	Rok
Nominálna mzda (Sk)	15 825	16 022	16 737	16 816	19 466	17 274	
Nominálna mzda (index)	110,2	110,2	108,2	109,9	108,4	109,2	
Produktivita práce z HDP (index, b. c.)	110,1	105,0	105,9	106,9	107,2	106,3	
Reálna mzda (index)	102,5	107,2	105,6	107,6	104,7	106,3	
Produktivita práce z HDP (index, s. c.)	105,2	102,4	102,8	104,6	105,0	103,7	
Mzda mínus produktivita (percent. body)	-2,7	4,8	2,8	3,0	-0,3	2,6	
Kompenzácie na zamestnanca nominálne ESA 95 (index)	110,8	109,5	107,5	109,5	106,5	108,2	
Produktivita práce z HDP podľa ESA 95 (index, b. c.)	110,7	106,2	106,9	107,5	107,9	107,1	
Kompenzácie na zamestnanca reálne ESA 95 (index)	103,1	106,5	104,8	107,2	102,8	105,3	
Produktivita práce z HDP podľa ESA 95 (index, s. c.)	105,9	103,6	103,8	105,2	105,7	104,6	
Zamestnanosť podľa štatistického výkazníctva (index)	100,3	102,6	102,2	101,5	102,5	102,2	
Zamestnanosť podľa VZPS ¹⁾ (index)	100,3	102,3	102,1	101,6	102,5	102,1	
Zamestnanosť podľa ESA 95 (index)	99,7	101,4	101,3	101,0	101,8	101,4	
Miera evidovanej nezamestnanosti ²⁾ (%)	14,3	13,1	11,4	11,0	11,1	11,6	
Miera nezamestnanosti podľa VZPS (%)	18,1	17,5	16,2	15,6	15,3	16,2	
Spotrebiteľské ceny (priemerný index)	107,5	102,8	102,5	102,1	103,5	102,7	

Zdroj: ŠÚ SR a výpočet NBS z údajov ŠÚ SR.
1) Výberové zisťovanie pracovných síl.
2) Z disponibilného počtu nezamestnaných, priemer za obdobie (výpočet NBS).

percentuálneho bodu na 59,5 %. Rast zamestnanosti sa priaznivo premietol do vývoja miery zamestnanosti, ktorá medziročne vzrástla o 0,8 percentuálneho bodu na 57,7 %.

Mzdy, produktivita práce

Priemerná mesačná nominálna mzda zamestnanca hospodárstva SR dosiahla v roku 2005 17 274 Sk pri pomerne dynamickom raste (9,2 %). Jej rast bol o 1 percentuálny bod pomalší ako pred rokom. V priebehu roka nominálne mzdy výraznejšie rástli najmä v 1. a 3. štvrťroku. Najvyšší rast miezd bol zaznamenaný vo verejnom sektore.

Na úrovni odvetví rástla v roku 2005 najrýchlejšie nominálna mzda v školstve (10,3 %), vo verejnej správe a obrane, v nehnuteľnostiach a prenájme (zhodne o 9,4 %) a vo výrobe a rozvoze elektriny, plynu a vody (8,8 %). Pomerne dynamický rast zaznamenali nominálne mzdy aj v doprave, poštách a telekomunikáciách (8,5 %), zdravotníctve a sociálnej pomoci, v ostatných spoločenských a sociálnych službách (zhodne 8,4 %) a v obchode a opravárenských činnostiach (8,3 %). V ostatných odvetviach bol rast pomalší, pričom najnižší medziročný prírastok dosiahli mzdy zamestnancov vo finančnom sprostredkovaní (5,7 %) a v stavebníctve (6,0 %).

Rast priemernej mzdy v školstve o viac ako 10 % bol ovplyvnený zákonnými úpravami miezd v tomto odvetví od augusta 2005, a zrejme tiež poklesom zamestnanosti. Napriek dynamickému rastu v roku 2005 však úroveň priemernej mzdy v tomto odvetví ešte stále dosahovala len 82,3 % úrovne priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Najnižšia úroveň priemernej mzdy zaznamenaná v poľnohospodárstve, poľovníctve a lesníctve dosiahla 76,3 % národohospodárskej úrovne.

Reálna mzda v roku 2005 vzrástla medziročne o 6,3 % (pred rokom o 2,5 %), keď jej dynamiku ovplyvnila najmä nižšia úroveň priemernej inflácie ako pred rokom. Zvýšenie reálnych miezd zaznamenali všetky odvetvia hospodárstva.

Produktivita práce (HDP na zamestnanosť podľa štatistického výkazníctva) vzrástla v roku 2005 nominálne o 6,3 %, reálne o 3,7 %. Rast reálnej produktivity práce bol oproti roku 2004 pomalší o 1,5 percentuálneho bodu, čo bolo ovplyvnené rýchlym rastom zamestnanosti (zvýšenie o 2,2 % oproti 0,3 % v roku 2004), ktorej však nezodpovedal adekvátny rast pridanej hodnoty.

Relácia medzi vývojom produktivity práce a mzdami sa po dvoch rokoch zmenila v neprospech produktivity, keď v reálnom vyjadrení rástla produktivita práce

oproti priemernej mesačnej reálnej mzde pomalšie o 2,6 percentuálneho bodu.

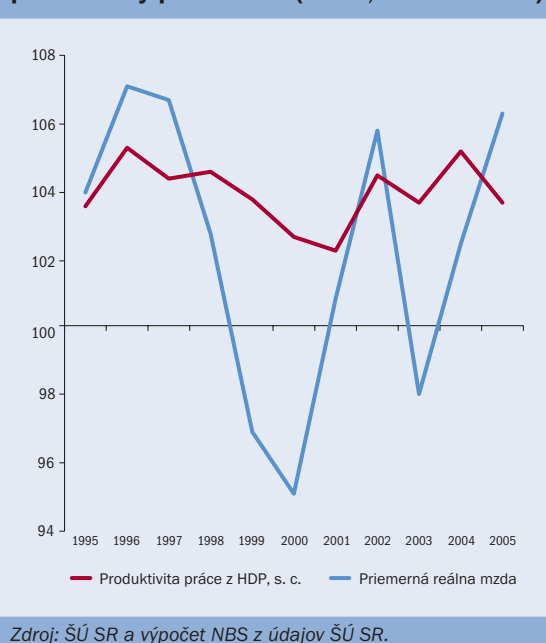
Spomalenie rastu nominálnych miezd a nadväzne i kompenzácií na zamestnanca sa odrazilo i na zlepšení vývoja jednotkových nákladov práce v metodike ECB (ULC_{ECB} , podiel nominálnych kompenzácií na zamestnanca k reálnej produktivite práce podľa ESA 95), ktorých dynamika rastu sa oproti roku 2004 spomalila o 1,1 percentuálneho bodu na 3,5 %. Opačný vývoj zaznamenali reálne jednotkové náklady práce ($RULC_{ECB}$, podiel reálnych kompenzácií na zamestnanca k reálnej produktivite práce podľa ESA 95), ktoré po prvýkrát od roku 2002 zaznamenali rast. Do ich vývoja sa premietlo zaostávanie rastu produktivity práce za rastom reálnych kompenzácií na zamestnanca. Toto zaostávanie bolo ovplyvnené čiastočne spomalením dynamiky produktivity práce, no najmä zrýchleným rastom reálnych kompenzácií na zamestnanca. Možno predpokladať, že rast reálnych jednotkových nákladov práce je javom spojeným najmä s výrazne nižšou infláciou v roku 2005. Rizikovým by sa rast reálnych jednotkových nákladov práce mohol stať, ak by išlo o dlhodobejší trend, čo by sa mohlo nepriaznivo odraziť na vývoji zahraničnoobchodnej bilancie, alebo vznikom a narastaním inflačných dopytových tlakov.

2.1.4 Finančné hospodárenie

V roku 2005 pokračoval pozitívny vývoj hospodárenia podnikateľského sektora. Kumulatívne od začiatku roku vytvorili korporácie nefinančného a finančného sektora pri viac ako štyridsaťpercentnom raste zisk vo výške 249,5 mld. Sk. Na vytvorenom zisku sa podstatnou mierou (88,5 %) podieľali nefinančné korporácie, ktoré dosiahli medziročný rast 16,4 %.

Pozitívna zmena nastala v hospodárení finančných korporácií (vrátane NBS), ktoré po trojročnom zápornom hospodárskom výsledku dosiahli v roku 2005 zisk v objeme 28,7 mld. Sk. Hospodárske výsledky finančných korporácií výraznou mierou ovplyvnili hospodárske výsledky NBS, ktorá v roku 2005 výrazne

Graf 19 Vývoj reálnych miezd a reálnej produktivity práce (index, ROMR = 100)

znižila stratu z bežného hospodárenia. Hospodárenie korporácií ostatného finančného sektora bolo v roku 2005 v porovnaní s rokom 2004 lepšie, keď ich zisk vzrástol medziročne o 22,5 %.

V nefinančnom sektore dosiahli kladný hospodársky výsledok všetky odvetvia s výnimkou poľnohospodárstva. Tak ako v minulom období bol najvyšší objem zisku (viac ako 33 %) vytvorený v priemyselnej výrobe. Výraznou mierou sa na tvorbe celkového objemu zisku v hospodárstve SR podieľala výroba elektriny, plynu a vody (21,1 %) a obchod (19 %). Z rozhodujúcich odvetví dosiahli najvyšší medziročný rast zisku odvetvia dopravy, pôšt a telekomunikácií a odvetvie nehnuteľností, prenajímania a iných obchodných činností.

V rámci priemyselnej výroby bol najvýraznejší medziročný rast zisku dosiahnutý vo výrobe chemikálií, chemických výrobkov a vlákien, kovov a kovových výrobkov a potravín, nápojov a tabakových výrobkov.

Tabuľka 15 Výsledky finančného hospodárenia

	2005 mil. Sk, b. c.	2005/2004 index
Hospodársky výsledok (pred zdanením)		
Nefinančné a finančné korporácie spolu	249 525	140,2
Nefinančné korporácie	220 858	116,4
Finančné korporácie	28 667	-
v tom: NBS	-663	-
Finančné korporácie bez NBS	29 330	122,5

Zdroj: ŠÚ SR.

Po dlhšom období vznikol kladný hospodársky výsledok finančných korporácií v súvislosti so zmenou v hospodárení peňažných finančných inštitúcií, ktoré po strate 22,3 mld. Sk v roku 2004 (vrátane NBS, ktorá dosiahla stratu 36,3 mld. Sk) dosiahli v roku 2005 zisk 16,2 mld. Sk. Ostatní finanční sprostredkovatelia prispeli k celkovej tvorbe zisku sumou 9,1 mld. Sk (medziročný nárast o 28,5 %) a poisťovacie korporácie a penzijné fondy sumou 3,4 mld. Sk.

Z celkového počtu 6 697 korporácií nefinančného sektora (subjekty s 20 a viac zamestnancami) bolo 4 677 nestratových, ktoré pri medziročnom raste 19,7 % vytvorili zisk v objeme 204,1 mld. Sk. Zvyšok tvorili korporácie, ktoré vykázali v úhrne stratu 31,2 mld. Sk (medziročný nárast o 31,9 %).

2.2 Platobná bilancia

2.2.1 Bežný účet

Deficit bežného účtu platobnej bilancie dosiahol 126,9 mld. Sk a oproti roku 2004 sa zvýšil o 78,2 mld. Sk. Na jeho nárast najviac vplývalo medziročné zhoršenie bilancie výnosov a obchodnej bilancie. Podiel deficitu bežného účtu na HDP v bežných cenách dosiahol 8,8 %, t. j. o 5,1 percentuálneho bodu viac ako v roku 2004. Podiel deficitu obchodnej bilancie na HDP vzrástol z 3,7 % na 5,3 %.

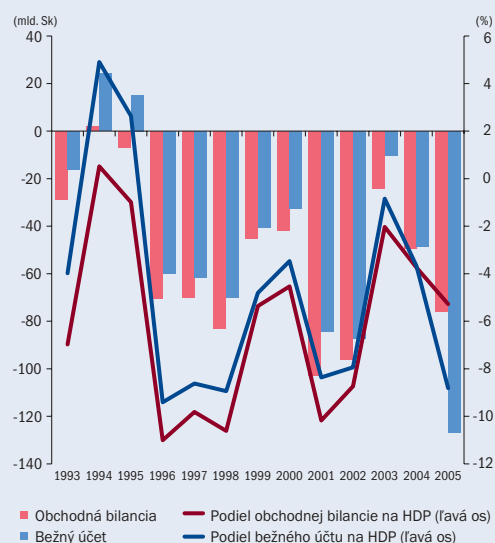
Obchodná bilancia skončila pasívnym saldum 76,0 mld. Sk. Medziročné prehĺbenie jej deficitu o 26,4 mld. Sk bolo dôsledkom vyššej dynamiky rastu dovozu v porovnaní s dynamikou vývozu.

Podľa predbežných údajov Štatistického úradu SR sa v roku 2005 vyviezol tovar v hodnote 993,5 mld. Sk, čo bolo o 11,5 % viac ako za rovnaké obdobie minulého roku (v amerických dolároch o 15,9 %, v eurách o 15,7 %).

Rast vývozu bol počas roka rozdelený nerovnomerne. Kým začiatkom roka pokračoval nižší rast vývozu z posledných mesiacov roku 2004 (rast vývozu v 1. polroku 2005 dosiahol 5,8 %), v druhej polovici roku 2005 nastalo jeho výrazné oživenie (rast vývozu v 2. polroku dosiahol 17,2 %). Vyšší vývoz bol zaznamenaný v rámci širokého spektra komodít všetkých základných skupín tovarov, pričom zrýchlenie medziročného prírastku bolo dosiahnuté v skupine strojov, dopravných zariadení a hotových výrobkov.

Vyšší vývoz v skupine stroje a dopravné zariadenia bol hlavným faktorom medziročného rastu vývozu. Rast celkovej skupiny bol výsledkom dvoch protichodných tendencií, keď rast vývozu strojov bol sprevádzaný poklesom vývozu automobilového priemyslu. Vyšší vývoz strojov v porovnaní s rokom

Graf 20 Vývoj bežného účtu a obchodnej bilancie

Zdroj: NBS a ŠÚ SR.

2004 bol zaznamenaný od prvých mesiacov roku 2005, pričom sa v priebehu roku ešte zrýchlil. Na zrýchlení vývozu sa podieľal hlavne elektrotechnický priemysel, keď rástol najmä vývoz televíznych prijímačov a videofonických prístrojov. Výrazne nižší vývoz automobilov bol čiastočne ovplyvnený aj prípravou priestorov a liniek na výrobu nového typu automobilu, ktorého produkcia bola naplánovaná až na rok 2006.

V rámci komponentov automobilového priemyslu poklesol aj vývoz sedadiel do automobilov, ktorý bol hlavnou príčinou poklesu vývozu nábytku a spolu s nižším vývozom odevov a hračiek spôsoboval od začiatku roka medziročný pokles vývozu priemyselných hotových výrobkov. Celkový rast vývozu v skupine hotových výrobkov bol podporený medziročne vyšším vývozom poľnohospodárskych výrobkov, najmä mlieka a mliečnych výrobkov, cukru, mäsa a ovocia.

Tabuľka 16 Bežný účet platobnej bilancie (mld. Sk)

	2005	2004
Obchodná bilancia	-76,0	-49,6
Bilancia služieb	9,9	8,6
Bilancia výnosov	-61,3	-13,2
Bežné transfery	0,5	5,5
Bežný účet spolu	-126,9	-48,7
Podiel bežného účtu na HDP v %	-8,8	-3,7

Zdroj: NBS a ŠÚ SR.

Tabuľka 17 Medziročná zmena vývozu SR a jeho jednotlivých segmentov a príspevky týchto segmentov k rastu vývozu

	Medziročná zmena v mld. Sk		Príspevok k medziročnej zmene v percentuálnych bodoch	
	2005	2004	2005	2004
Suroviny	15,6	17,4	1,8	2,2
Chemické výrobky a polotovary	37,3	41,1	4,2	5,1
z toho: Chemické výrobky	12,6	9,1	1,4	1,1
Polotovary	24,7	32,0	2,8	4,0
Stroje a dopravné zariadenia	41,8	25,4	4,7	3,2
z toho: Stroje	61,4	44,2	6,9	5,5
Dopravné zariadenia	-19,6	-18,8	-2,2	-2,3
Hotové výrobky	7,9	4,0	0,9	0,5
Vývoz spolu	102,6	87,9	11,5	10,9

Zdroj: Výpočet NBS z údajov ŠÚ SR.

Hlavným faktorom medziročného nárastu vývozu chemických výrobkov a polotovarov bolo pokračovanie pozitívnych tendencií vývoja z roku 2004. Výrazne rástol najmä vývoz železa a ocele a výrobkov z nich, plastov, dreva a medi a výrobkov z nich.

Vyšší rast vývozu surovín bol do značnej miery ovplyvnený rastúcimi cenami ropy, z čoho vyplýval vyšší vývoz ropných produktov. Táto skutočnosť bola čiastočne eliminovaná poklesom vývozu elektrickej energie.

Objem dovezeného tovaru v roku 2005 predstavoval 1 069,5 mld. Sk a jeho medziročný rast 13,7 % (v amerických dolároch o 18,2 %, v eurách o 18,0 %).

V roku 2005 bol zaznamenaný predstih dynamiky dovozu pred dynamikou vývozu. Na celkovom medziročnom náraste dovozu mal hlavný podiel vyšší dovoz strojov a dopravných zariadení, ako aj hotových výrobkov a surovín. Vo všetkých uvedených skupinách tovarov bolo tiež zaznamenané zrýchlenie medziročného prírastku.

V porovnaní s rokom 2004 najvýraznejšie vzrástol dovoz stojov a dopravných zariadení. Medziročne takmer nezmenený dovoz dopravných zariadení súvisel najmä s nižšou výrobou a vývozom automobilov, pričom v rámci celkovej skupiny bol kompenzovaný vyšším dovozom strojov na automatické spracovanie

Tabuľka 18 Medziročná zmena dovozu SR a jeho jednotlivých segmentov a príspevky týchto segmentov k rastu dovozu

	Medziročná zmena v mld. Sk		Príspevok k medziročnej zmene v percentuálnych bodoch	
	2005	2004	2005	2004
Suroviny	31,1	26,1	3,3	3,2
Chemické výrobky a polotovary	21,1	29,2	2,2	3,5
z toho: Chemické výrobky	9,0	7,2	1,0	0,9
Polotovary	12,1	22,0	1,3	2,7
Stroje a dopravné zariadenia	39,5	27,5	4,2	3,3
z toho: Stroje	38,1	27,6	4,1	3,3
Dopravné zariadenia	1,4	-0,1	0,1	0,0
Hotové výrobky	37,3	31,1	4,0	3,8
z toho: Poľnohospodárske a priemyselné výrobky	19,4	19,9	2,1	2,4
Osobné autá	1,3	5,5	0,1	0,7
Strojárske a elektrotechnické spotrebné výrobky	16,6	5,7	1,8	0,7
Dovoz spolu	129,0	113,9	13,7	13,8

Zdroj: Výpočet NBS z údajov ŠÚ SR.

Tabuľka 19 Bilancia služieb (mld. Sk)		
	2005	2004
Bilancia služieb	9,9	8,6
Doprava	12,1	16,0
Cestovný ruch	11,3	5,0
Iné služby spolu	-13,5	-12,4
Zdroj: NBS.		

dát, mechanických prístrojov a elektrotechnických súčiastok.

Vyšší prírastok dovozu hotových výrobkov v porovnaní s rokom 2004 bol výsledkom postupne narastajúceho dovozu strojárskych a hlavne elektrotechnických spotrebných výrobkov, ako aj vyššieho dovozu poľnohospodárskych výrobkov (mäso, mliečne výrobky, kakao, nápoje a pod.). Naopak, pomalšie ako v minulom roku rástol dovoz priemyselných výrobkov (najmä farmaceutických) a osobných áut. Zvýšený dovoz poľnohospodárskych výrobkov môže čiastočne súvisieť so zintenzívnením obchodnej výmeny po vstupe do EÚ, keďže zvýšený dovoz niektorých výrobkov je sprevádzaný vyšším vývozom rovnakých skupín tovarov.

Hlavným faktorom vyššieho dovozu surovín bol rast cien ropy, dôsledkom čoho bol vyšší aj dovoz ropy a ropných produktov. Vysoká korelácia cien ropy s cenami zemného plynu sa tiež prejavila rastom cien a následne tiež zvýšeným dovozom tejto komodity.

V obchode so službami bol v roku 2005 vytvorený prebytok 9,9 mld. Sk, keď inkasá za vývoz služieb do zahraničia, ako aj platby za ich dovoz vzrástli rovnako o 13,7 %.

Vyšší prebytok bilancie služieb bol zapríčinený rastom prebytku bilancie cestovného ruchu, zatiaľ čo sa znížil prebytok z bilancie dopravných služieb a vzrástol deficit v rámci bilancie „iných služieb spolu“.

Aktívne saldo zahraničného cestovného ruchu sa medziročne viac ako zdvojnásobilo, keď vzrástlo o 6,3 mld. Sk. Nárast prebytku bilancie cestovného ruchu bol spôsobený vyššími príjmami, ktorých rast prevýšil rast výdavkov slovenských rezidentov na služby súvisiace s cestovným ruchom. Devízové príjmy zo zahraničného cestovného ruchu dosiahli 37,5 mld. Sk, čo predstavovalo nárast o 28,9 % oproti úrovni roku 2004. Zníženie priemerného počtu prenocovaní z 3,3 na 3,1 bolo kompenzované celkovým vyšším počtom zahraničných turistov (ubytovaných návštevníkov) o 8,1 %. Výdavky slovenských občanov na zahraničnú turistiku v roku 2005 dosiahli 26,2 mld. Sk, čo bolo o 9,2 % viac ako v roku 2004, pričom počet našich občanov, ktorí vycestovali do zahraničia, sa zvýšil medziročne o 9,9 %.

Príjmy z medzinárodnej dopravy tovarov a osôb predstavovali 49,5 mld. Sk (medziročný nárast o 2,9 %) a výdavky 37,4 mld. Sk (nárast o 16,5 %). Z hľadiska objemu najvyššou položkou v rámci dopravných služieb zostali príjmy z prepravy zemného plynu a ropy (26,0 mld. Sk), čo predstavovalo viac ako 55 % z celkových dopravných príjmov. V službách medzinárodnej automobilovej, železničnej a vodnej dopravy a v ostatných službách súvisiacich priamo s dopravou (bez príjmov z tranzitu) sa zvýšil deficit o takmer 3,4 mld. Sk. Nárast deficitu bol vyvolaný predovšetkým vyššími platbami za osobnú leteckú prepravu.

Bilancia „iných služieb spolu“ (služby spojov, stavebné služby, poisťovacie služby, finančné služby, prenájom, služby výpočtovej techniky, reklama, obchodné služby, technické služby a pod.) zostala rovnako ako v predchádzajúcich rokoch deficitná. Napriek tomu, že v roku 2005 vzrástol vývoz týchto služieb o 15,6 % a dovoz o 14,0 % došlo k miernemu medziročnému zvýšeniu deficitu (z 12,4 mld. Sk na 13,5 mld. Sk), keď vyšší prebytok dosiahnutý v službách spojov, ako aj nižší deficit poisťovacích služieb boli prevýšené rastom deficitu finančných a stavebných služieb.

V roku 2005 skončila bilancia výnosov deficitom 61,3 mld. Sk, čo predstavovalo oproti minulému roku výrazné zhoršenie o 48,1 mld. Sk. Uvedené medziročné zhoršenie bolo zapríčinené vyšším vyplácaním podielov zo zisku zahraničným investorom, ako aj metodickou zmenou vykazovania reinvestovaného zisku.

Investovanie do slovenských majetkových cenných papierov vyneslo zahraničným priamym investorom dividendy vo výške 45,7 mld. Sk, pri medziročnom raste o viac ako 24,3 mld. Sk. Výnos zahraničných investorov z vloženého kapitálu (výnos z priamych zahraničných investícií, počítaný ako podiel výnosov z majetku a úrokov k stavu priamych zahraničných investícií) na území SR, dosiahol približne 11,0 %, čo znamenalo výrazný nárast oproti roku 2004, v ktorom uvedený koeficient dosiahol 5,4 %. Investovanie do zahraničných majetkových cenných papierov vyneslo slovenským investorom mierne vyšší príjem ako v minulom roku (0,9 mld. Sk).

Odhad reinvestovaného zisku, ktorý sa začal vykazovať v roku 2005 na základe zmeny metodiky, dosiahol 37,8 mld. Sk a značnou mierou sa tak podieľal na náraste deficitu bilancie výnosov. Prehĺbenie deficitu bežného účtu platobnej bilancie v dôsledku zahrnutia reinvestovaného zisku je plne kompenzované v rámci finančného účtu ako prílev zdrojov a nespôsobuje tak problémy s financovaním zvýšeného deficitu bežného účtu platobnej bilancie.

Výrazné zhoršenie bilancie výnosov z investícií bolo v rámci bilancie celkových výnosov čiastočne zmierňované aj rastom prebytku kompenzácií pracovníkov.

Vyšší prebytok (o 11,7 mld. Sk) bol spôsobený jednak rastom počtu slovenských rezidentov pracujúcich v zahraničí, ako aj zmenou metodiky vykazovania z čistých príjmov na hrubé príjmy (rozdiel medzi hrubými a čistými príjmami je súčasťou bilancie bežných transferov).

V roku 2005 bol v bilancii bežných transferov vykázaný prebytok 0,5 mld. Sk pri medziročnom znížení o 5,0 mld. Sk. Nižšie aktívne saldo bežných transferov bolo ovplyvnené najmä metodickou zmenou zahrnutia daní a sociálnych príspevkov platených slovenskými zamestnancami pracujúcimi v zahraničí do bilancie bežných transferov. SR získala v roku 2005 z rozpočtu EÚ takmer 21,8 mld. Sk. Na druhej strane odvody vlastných zdrojov do všeobecného rozpočtu EÚ dosiahli 14,5 mld. Sk.

2.2.2 Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie

Kapitálový a finančný účet skončil prebytkom 176,8 mld. Sk. V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku bol prebytok vyšší o 70,7 mld. Sk. Podiel prebytku na kapitálovom a finančnom účte na HDP vzrástol z 8,0 % na 12,3 %. Zmenila sa aj štruktúra prílevu finančných tokov, keď vzrástol podiel krátkodobého kapitálu a zároveň došlo k odlevu portfóliových investícií.

Kapitálový účet dosiahol deficit vo výške 0,5 mld. Sk, čo znamenalo pokles v porovnaní s rokom 2004. Zmena minuloročného prílevu na odlev bola zapríčinená

podstatne nižším čerpaním prostriedkov z rozpočtu EÚ vo forme grantov.

Zvýšený prílev priamych zahraničných investícií oproti roku 2004 o 15,2 mld. Sk bol spôsobený zahrnutím protipoložky k reinvestovanému zisku vykazovanom v rámci bežného účtu. Prílev priamych zahraničných investícií očistený o reinvestovaný zisk medziročne poklesol o 12,5 mld. Sk.

Prílev majetkového kapitálu do SR dosiahol 23,2 mld. Sk a oproti rovnakému obdobiu minulého roku poklesol o 26,6 %. Nižší prílev majetkového kapitálu v porovnaní s minulým rokom bol čiastočne zapríčinený privatizačnými príjmami v roku 2004, pričom v roku 2005 bol prílev majetkového kapitálu výlučne neprivatizačný.

Odhad reinvestovaného zisku (v čistom vyjadrení) dosiahol 37,8 mld. Sk a bol tak najvýznamnejšou položkou bilancie priamych investícií, keď jeho podiel na celkovom príleve priamych zahraničných investícií dosiahol 62,5 %.

Prílev ostatného kapitálu, ktorý vyjadruje finančné a obchodné vzťahy medzi priamym investorom a podnikom priamej investície, dosiahol 2,1 mld. Sk. Medziročný pokles o 13,1 mld. Sk (po očistení o reinvestovaný zisk) bol spôsobený splácaním záväzkov domácich subjektov voči podnikom priamej investície v zahraničí a nárastom pohľadávok voči priamym zahraničným investorom.

V roku 2005 sa v rámci priamych zahraničných investícií realizoval prílev prostriedkov najmä do prie-

Tabuľka 20 Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie		(mld. Sk)
	2005	2004
Kapitálový účet	-0,5	4,4
Priame investície	60,5	45,3
SR v zahraničí	-4,9	4,6
z toho: Reinvestovaný zisk	-1,2	0,0
V SR	65,4	40,7
z toho: Reinvestovaný zisk	39,0	0,0
Portfóliové investície a finančné deriváty	-31,3	29,4
SR v zahraničí	-23,1	-30,7
V SR	-8,2	60,1
Ostatné dlhodobé investície	-15,0	-10,1
Aktíva	-9,8	-2,5
Pasíva	-5,2	-7,6
Krátkodobé investície	163,1	37,1
Aktíva	-4,6	-1,9
Pasíva	167,7	39,0
Kapitálový a finančný účet spolu	176,8	106,1
Zdroj: NBS.		

Tabuľka 21 **Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie v sektorovom členení** (mld. Sk)

	2004	2005
Vláda a NBS	-40,1	22,9
Banky	143,1	62,0
Ostatné sektory	73,8	21,2
Kapitálový a finančný účet	176,8	106,1
Zdroj: NBS.		

myselnej výroby, veľko- a maloobchodu, finančného sprostredkovania a obchodných činností súvisiacich s nehnuteľnosťami. Do uvedených odvetví smerovalo v roku 2005 viac ako 99 % zdrojov.

Čistý odlev prostriedkov v oblasti portfóliových investícií dosiahol 31,3 mld. Sk, kým v predchádzajúcom roku bol zaznamenaný čistý prílev 29,4 mld. Sk.

Dopyt domácich portfóliových investorov po zahraničných cenných papieroch v porovnaní s rokom 2004 mierne poklesol, najmä zo strany bánk. Naopak podniková sféra zvýšila investície do dlžobných cenných papierov, ktoré však boli kompenzované znížením investícií do majetkových akcií zahraničných podnikov s podielom menším ako 10 %. Celkový odlev prostriedkov na nákup zahraničných cenných papierov dosiahol 23,1 mld. Sk pri medziročnom poklese o 7,6 mld. Sk.

Zatiaľ čo v roku 2004 zahraniční investori zvýšili držbu dlžobných cenných papierov slovenských subjektov o 60,1 mld. Sk, v roku 2005 došlo k opačnému vývoju, keď celkový odlev zdrojov dosiahol 8,2 mld. Sk. Na medziročnej zmene mala hlavný podiel splátka eurobondov emitovaných v predchádzajúcich rokoch, ktorá predstavovala 29,2 mld. Sk, pričom na rozdiel od predchádzajúceho roku nebola v roku 2005 sprevádzaná novou emisiou (v roku 2004 boli na zahraničných trhoch emitované eurobondy v hodnote 40,1 mld. Sk). Hlavný prílev zdrojov z obchodovania s cennými papiermi, denominovanými domácimi subjektmi, bol dosiahnutý v rámci obchodovania s vládnymi obligáciami v slovenských korunách vo výške 19,1 mld. Sk a nákupu majetkových akcií (s podielom menším ako 10 %) zo strany zahraničných subjektov vo výške 4,2 mld. Sk.

V položke ostatných investícií bol dosiahnutý prílev zdrojov v objeme 148,1 mld. Sk, čo predstavovalo o 121,1 mld. Sk viac ako v roku 2004. Na medziročne vyššom príleve v porovnaní s rokom 2004 sa podieľali všetky sektory (vláda a NBS, banky a podniky), pričom hlavný podiel prílevu zdrojov bol realizovaný v bankovom sektore. Nárast vkladov nerezidentov v komerčných bankách na území SR mohol byť vyvolaný očakávaniami spojenými s apreciáciou kurzu slovenskej koruny. Zvýšený prílev tohto druhu kapitálu

sa premietol do zhodnotenia slovenskej koruny počas roku 2005 o 1,9 %.

V ostatných dlhodobých investíciách bol zaznamenaný odlev zdrojov vo výške 15,0 mld. Sk. Odlev dlhodobého kapitálu bol v rámci sektora vlády významne ovplyvnený uhradením dlžnej sumy ČSOB na základe prehratej arbitráže v sume 25,0 mld. Sk a zvýšeným úverovaním zahraničných subjektov zo strany slovenských bánk.

Podnikový sektor čerpal v roku 2005 dlhodobé úvery v hodnote 35,5 mld. Sk, čo bolo o 5,0 % viac ako v roku 2004. Naopak splácanie úverov podnikmi pokleslo o 40,5 %, keď dosiaholo 26,3 mld. Sk. Prevýšenie čerpania nad splácaním dlhodobých finančných úverov podnikmi podporilo celkový medziročný nárast prílevu ostatných investícií.

V rámci krátkodobého kapitálu bol zaznamenaný čistý prílev vo výške 163,1 mld. Sk, čo bolo o 126 mld. Sk viac ako v predchádzajúcom roku. Hlavným faktorom výrazného medziročného nárastu zdrojov bol rast objemu krátkodobých vkladov nerezidentov v slovenských bankách, ktorý od začiatku roku dosiahol 124,7 mld. Sk (medziročná zmena o 55,5 mld. Sk), čím sa významnou mierou podieľal na celkovom náraste prílevu ostatných investícií. V sektore vlády a NBS podporila medziročný nárast investícií aj medziročná zmena repo obchodov NBS.

2.2.3 Devízové rezervy

Devízové rezervy NBS ku koncu roka 2005 dosiahli 15 479,5 mil. USD. Od začiatku roka tak vzrástli o 566,4 mil. USD. Celkové devízové rezervy NBS boli v priebehu roka ovplyvňované viacerými faktormi. Rozhodujúcim faktorom, pozitívne ovplyvňujúcim oblasť príjmov, boli príjmy súvisiace s intervenciami centrálnej banky na medzibankovom devízovom trhu. Oblasť výdavkov bola determinovaná najmä splátkami dlhovej služby vlády. Vývoj devízových rezerv NBS bol v priebehu roka ovplyvnený aj vývojom vzájomných kurzov voľne vymeniteľných mien na svetových finančných trhoch. Prebytok bilancie príjmov a výdavkov v sledovanom období (2 573,4 mil. USD) bol výrazne kompenzovaný negatívnymi kurzovými

rozdielmi (2 007 mil. USD), ktoré vznikli z dôvodu oslabenia eura voči americkému doláru na svetových finančných trhoch.

Príjmovú časť devízových rezerv v tomto období determinovali nasledovné faktory:

- výnosy z depozitov a cenných papierov v portfóliu NBS vo výške 256,2 mil. USD,
- čisté príjmy z titulu intervencií a priamych obchodov na medzibankovom devízovom trhu v objeme 3 292,3 mil. USD,
- príjmy NBS vyplývajúce z realizovaných repo operácií (kladné saldo vo výške 5,9 mil. USD),
- čerpanie pôžičiek od zahraničných finančných inštitúcií v objeme 107,2 mil. USD,
- ostatné čisté príjmy NBS vo výške 221,2 mil. USD (kladné saldo), vyplývajúce najmä z príjmov a platieb v rámci zahraničného platobného styku pre klientov NBS.

Stranu výdavkov devízových rezerv v tomto období ovplyvnili:

- splátky dlhovej služby vlády vo výške 1 306,9 mil. USD, z čoho splátky istiny a úrokov vládnych eurobondov emitovaných v predchádzajúcich rokoch predstavovali 1 064,1 mil. USD,
- splátky dlhovej služby NBS vo výške 2,6 mil. USD.

Devízové rezervy NBS ku koncu roka 2005 postačovali na pokrytie 4,8-násobku priemerného mesačného dovozu tovarov a služieb do Slovenskej republiky v roku 2005.

Devízové rezervy obchodných bánk ku koncu roka 2005 dosiahli 1 542,3 mil. USD a od začiatku roka

poklesli o 320,6 mil. USD. Stav devízových rezerv celého bankového sektora vrátane NBS bol k ultimu roka 17 021,8 mil. USD.

2.2.4 Zahraničná zadlženosť SR

Celkový hrubý zahraničný dlh dosiahol ku koncu decembra 2005 27,1 mld. USD, resp. 22,8 mld. EUR, čo v porovnaní s východiskom roka predstavovalo nárast o 2,4 mld. USD, resp. nárast 4,7 mld. EUR (na menovej štruktúre zahraničného dlhu SR sa rozhodujúcou mierou podieľajú zahraničné záväzky v eurách). Celkový dlhodobý zahraničný dlh v roku 2005 klesol o 2,3 mld. USD pri náraste celkového krátkodobého zahraničného dlhu o 4,8 mld. USD.

V krátkodobom zahraničnom dlhu bol v rámci komerčného sektora vykázaný výrazný nárast krátkodobých zahraničných pasív komerčných bánk o 4,0 mld. USD, predovšetkým v dôsledku nárastu v položke hotovosť a vklady o 3,4 mld. USD. Ostatné krátkodobé pasíva komerčných bánk vzrástli o 511,4 mil. USD. V krátkodobých zahraničných pasívach podnikateľských subjektov bol zaznamenaný medziročný nárast stavu o 978,7 mil. USD, na čom sa sumou 981,0 mil. USD podieľali obchodné úvery a pôžičky.

V dlhodobých zahraničných pasívach bol v hodnotenom období zaznamenaný pokles stavu zahraničných záväzkov v položke vláda a NBS o 2,0 mld. USD najmä z dôvodu splatenia dvojročných zahraničných dlhopisov MF SR spolu vo výške 750 mil. EUR (v prepočte 948,8 mil. USD) a vysporiadania záväzku SR voči ČSOB, a. s., Praha vo výške 25,1 mld. Sk (k 1. 1. 2005 v prepočte 881,4 mil. USD). V rámci

Tabuľka 22 Zahraničný dlh SR

	mil. USD			mil. EUR		
	31.12.2004	1.1.2005	31.12.2005	31.12.2004	1.1.2005	31.12.2005
Celkový zahraničný dlh SR	23 763,6	24 645,0	27 052,4	17 454,6	18 102,0	22 835,3
Dlhodobý zahraničný dlh	13 315,8	14 197,2	11 850,6	9 780,6	10 428,0	10 003,3
Vláda a NBS ¹⁾	6 691,4	7 572,8	5 578,3	4 914,9	5 562,3	4 708,7
Komerčné banky	496,3	496,3	866,7	364,6	364,6	731,6
Podnikateľské subjekty	6 128,1	6 128,1	5 405,7	4 501,1	4 501,1	4 563,0
Krátkodobý zahraničný dlh	10 447,8	10 447,8	15 201,7	7 674,0	7 674,0	12 832,0
Vláda a NBS	209,3	209,3	4,4	153,8	153,8	3,7
Komerčné banky	5 380,2	5 380,2	9 360,4	3 951,8	3 951,8	7 901,2
Podnikateľské subjekty	4 858,3	4 858,3	5 837,0	3 568,4	3 568,4	4 927,1
Zahraničné aktíva	23 367,0	23 367,0	25 455,3	17 163,3	17 163,3	21 487,2
Čistá zahraničná zadlženosť	396,6	1 277,5	1 597,2	291,0	938,4	1 348,1
Kurz SKK/USD a SKK/EUR	28,496	28,496	31,948	38,796	38,796	37,848
Krížový kurz USD/EUR	-	-	-	1,361	1,361	1,185

Zdroj: NBS.

1) Vráťane vládnych agentúr a obcí.

komerčného sektora došlo v hodnotenom období k protichodnému vývoju, keď dlhodobé zahraničné pasíva podnikateľských subjektov klesli o 722,4 mil. USD pri súčasnom náraste dlhodobých zahraničných záväzkov komerčných bánk o 370,4 mil. USD.

Podiel celkového hrubého zahraničného dlhu na obyvateľa SR dosiahol ku koncu roka 2005 výšku 5 029 USD, pričom k 1. januáru 2005 to bolo 4 581 USD. Podiel celkového krátkodobého zahraničného dlhu na celkovom hrubom zahraničnom dlhu SR v roku 2005 výrazne vzrástol z východiska 42,4 % k 1. januáru 2005 na 56,2 % k 31. decembru 2005.

Čistá zahraničná zadlženosť, vypočítaná ako rozdiel hrubej zahraničnej zadlženosti vo výške 27,1 mld. USD (pasíva NBS a vlády, pasíva komerčných bánk a pasíva podnikovej sféry – bez majetkovej účasti) a zahraničných aktív vo výške 25,5 mld. USD (devízové rezervy NBS, zahraničné aktíva komerčných bánk, zahraničné aktíva podnikovej sféry – bez majetkovej účasti), dosiahla ku koncu decembra 2005 dlžnícku pozíciu 1,6 mld. USD, pričom k východisku roka SR vykázala dlžnícku pozíciu vo výške 1,3 mld. USD.

2.3 Verejný sektor

Zhodnotenie hospodárenia verejnej správy v metodike ESA 95

Hospodárenie verejnej správy podľa medzinárodnej metodiky vykazovania (ESA 95), ktorá je rozhodujúca pre hodnotenie dodržiavania maastrichtských kritérií, skončilo v roku 2005 deficitom vo výške 42,5 mld. Sk, čo predstavuje 2,9 % HDP. V porovnaní s rozpočtovaným schodkom vo výške 47,8 mld. Sk sa dosiahlo jeho zníženie o 5,3 mld. Sk. Tento výsledok bol ovplyvnený najmä pozitívnejším hospodárením ako sa rozpočtovalo, najmä v prípade ústredných rozpočtových organizácií (zlepšenie o 10,2 mld. Sk) a Fondu národného majetku (zlepšenie o 3,8 mld. Sk predovšetkým vplyvom vyšších dividend ako sa pôvodne rozpočtovalo o 3,5 mld. Sk). Lepšie výsledky oproti rozpočtu vykázali aj štátne fondy (o 0,2 mld. Sk), Slovenský pozemkový fond (o 0,3 mld. Sk), príspevkové organizácie štátu (o 0,4 mld. Sk) a Slovenská konsolidačná, a. s. (o 0,072 mld. Sk).

K zložkám verejnej správy, ktoré dosiahli významne vyšší schodok v porovnaní s rozpočtom, patrila Sociálna poisťovňa (o 6 mld. Sk vrátane príjmov dôchodkových fondov), zdravotné poisťovne (o 2,3 mld. Sk) a vyššie územné celky (o 2,8 mld. Sk).

Pozitívne plnenie rozpočtu verejnej správy bolo dosiahnuté predovšetkým vyšším prekročením rozpočtu príjmov (o 17,2 mld. Sk) ako prekročením rozpočtu výdavkov (o 11,9 mld. Sk). Prekročenie príjmov bolo

spôsobené vyššími časovo rozlíšenými príjmami z daní a poistného o 15,3 mld. Sk (z toho v štátnom rozpočte o 8,5 mld. Sk, vo vyšších územných celkoch o 1,3 mld. Sk a v obciach o 5,4 mld. Sk). Rovnako pozitívne vplývalo aj prekročenie nedaňových príjmov celkovo za verejnú správu o 15,7 mld. Sk. Tieto pozitívne efekty boli tlmené negatívnym vplyvom nenaplnenia rozpočtu grantov a transferov o 13,8 mld. Sk (najmä nenaplnenie rozpočtu príjmov z fondov EÚ). Prekročenie výdavkov bolo spôsobené najmä v dôsledku prekročenia kapitálových transferov z titulu odpustenia pohľadávok voči zahraničiu vo výške 13,7 mld. Sk, ktoré neboli rozpočtované. Bez tohto jednorazového efektu by dosiahol fiškálny deficit ešte priaznivejšie výsledky.

Štátny rozpočet (na hotovostnom princípe)

Štátny rozpočet Slovenskej republiky na rok 2005 bol schválený zákonom Národnej rady SR č. 740/2004 Z. z., pričom celkové príjmy boli rozpočtované v objeme 257,2 mld. Sk, celkové výdavky 318,7 mld. Sk a schodok štátneho rozpočtu sumou 61,5 mld. Sk. Skutočné príjmy dosiahli 258,7 mld. Sk, výdavky 292,6 mld. Sk a schodok štátneho rozpočtu na hotovostnom princípe 33,9 mld. Sk.

Daňové príjmy dosiahli 222,6 mld. Sk a zaznamenali prekročenie rozpočtu o 20,6 mld. Sk (plnenie na 110,2 %), pričom v roku 2004 boli vyššie o 13,1 mld. Sk. Priaznivo boli splnené všetky hlavné dane, pričom najvyššie prekročenie zaznamenala daň z príjmov právnických osôb (o 12,0 mld. Sk, medziročný nárast o 12,5 mld. Sk), daň z pridanej hodnoty (o 5,1 mld. Sk, nárast o 22,8 mld. Sk) a spotrebné dane (o 4,6 mld. Sk, nárast o 7,6 mld. Sk). Výrazný medziročný pokles (22,4 mld. Sk) bol vykázaný len pri dani z príjmov fyzických osôb, čo však bolo spôsobené skutočnosťou, že od 1. januára 2005 je 6,2 % z výnosu tejto dane príjmom štátneho rozpočtu, zvyšok je príjmom obcí a vyšších územných celkov. Celkový výnos dane z príjmov fyzických osôb predstavoval 40,1 mld. Sk, z toho príjem štátneho rozpočtu bol 2,8 mld. Sk a príjem územnej samosprávy 37,3 mld. Sk.

Priaznivé plnenie zaznamenali aj nedaňové príjmy, ktoré boli prekročené o 5,5 mld. Sk. Naopak výrazné neplnenie (24,6 mld. Sk) zaznamenali granty a transfery – zahraničné boli čerpané na 52 % hlavne v dôsledku nedostatočného čerpania prostriedkov z rozpočtu Európskej únie, tuzemské dokonca len na 7,6 %, čo bolo spôsobené neprevedením dividend podnikov s majetkovou účasťou štátu zo štátnych finančných aktív do príjmov štátneho rozpočtu. Táto operácia bola možná vzhľadom na priaznivý vývoj daňových príjmov. Vzájomným kompenzovaním týchto faktorov boli celkové príjmy štátneho rozpočtu na hotovostnom princípe splnené takmer na 100 %.

Výrazná úspora (26,1 mld. Sk) bola zaznamenaná vo výdavkoch štátneho rozpočtu, hlavne v dôsledku využitia možností rezortov previesť nevyčerpané prostriedky do budúceho roka a tiež v dôsledku nižšieho čerpania príjmov z Európskej únie a z toho vyplývajúceho nižšieho čerpania výdavkov na kofinancovanie projektov.

2.4 Menová politika a menový vývoj

Menová politika NBS sa v roku 2005 realizovala predovšetkým v prostredí akcelerujúceho hospodárskeho rastu, znižujúcej sa miery nezamestnanosti a pozitívneho vývoja hospodárenia celého okruhu verejných financií. Dlhodobejší trend klesajúcej miery ročnej inflácie sa v 3. štvrťroku 2005 zastavil a vplyvom októbrového rastu regulovaných cien opätovne došlo k zvýšeniu dynamiky inflácie. Inflačný cieľ NBS bol v roku 2005 splnený aj napriek rastu regulovaných cien. Na rozdiel od predchádzajúceho roku 2004 vykázal výmenný kurz slovenskej koruny obojsmernú volatilitu s nižším koncoročným zhodnotením voči referenčnej mene euro a pasívne saldo bilancie zahraničného obchodu sa prehĺbilo.

NBS v súlade s Menovým programom NBS do roku 2008 a s prechodom na režim inflačného cielenia v podmienkach ERM II začala od januára 2005 ako svoj inflačný cieľ sledovať harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP). Zároveň nahradila svoje menové programy strednodobou predikciou na štvrtročnej báze. Banková rada NBS prijala Komunikačnú stratégiu NBS, ktorej hlavným cieľom je transparentný výkon menovej politiky.

Určujúcim faktorom výkonu menovej politiky v 1. štvrťroku bolo neprimerané nominálne zhodnocovanie výmenného kurzu koruny, ktoré nezodpovedalo vývoju ekonomických fundamentov. Apresiasi výmenného kurzu bola spôsobená najmä prílevom krátkodobého kapitálu a tzv. konvergenčnou hrou spojenou s očakávaniami ďalšieho zhodnotenia. Tendencia k pokračujúcemu posilňovaniu kurzu nebola v súlade s rovnovážnym vývojom výmenného kurzu slovenskej koruny a mohla spôsobiť prílišné zníženie inflácie na úkor rastu ekonomiky a ohroziť plnenie inflačného cieľa v strednodobom horizonte. V dôsledku toho NBS využívala v boji proti silnej korune priame intervencie na devízovom trhu a následne Banková rada NBS s účinnosťou od 1. marca znížila základnú úrokovú sadzbu o 1 percentuálny bod.

Posilňovanie výmenného kurzu slovenskej koruny voči euru sa vplyvom vývoja na trhoch stredoeurópskeho

regiónu, najmä oslabovania kurzu poľského zlotého, od polovice marca zastavilo. Kurz koruny začal v 2. štvrťroku depreciovať a napriek postupnému miernemu zhodnocovaciemu trendu až do konca roku nedosiahol svoje najsilnejšie úrovne z 1. štvrťroka, naopak výraznejšie oslabovanie koruny v apríli a októbri viedlo NBS k intervencii na podporu jej kurzu. Po vstupe Slovenska do mechanizmu výmenných kurzov ERM II došlo k výraznejšej apreciacii slovenskej koruny voči centrálnej parite.

V súvislosti s rastom miezd a očakávaným zvýšením inflácie začala NBS v 2. polroku 2005 avizovať potrebu sprísňovania menovej politiky.

2.4.1 Menové agregáty

Menový agregát M3 (v metodike ECB) dosiahol k ultimu roka 2005 objem vo výške 831,4 mld. Sk a v porovnaní so stavom ku koncu roka 2004 vzrástol o 60,2 mld. Sk. Decembrová úroveň medziročnej dynamiky rastu⁸ menového agregátu M3 dosiahla 7,8 %.

Výrazne nižšiu úroveň medziročnej dynamiky rastu M3 v decembri 2005 ovplyvnil najmä bázický efekt predchádzajúceho obdobia a vplyv neštandardných faktorov súvisiacich s metodickými zmenami v roku 2004, ktorý zvyšoval volatilitu agregátu. Pri abstrahovaní od týchto faktorov možno hodnotiť medziročnú dynamiku M3 v roku 2005 ako primeranú.

Počas celého roku 2005 bol primárnym zdrojom rastu menového agregátu M3 predovšetkým rastúci trend pohľadávok peňažných finančných inštitúcií (PFI) vrátane cenných papierov emitovaných klientmi v držbe sektora PFI voči súkromnému sektoru. V opačnom smere pôsobil pokles pohľadávok PFI voči verejnej správe (najmä vplyvom priaznivého vývoja deficitu štátneho rozpočtu, ktorý bol výrazne nižší oproti roku 2004, takže Ministerstvo financií SR počas celého roku 2005 nebolo nútené emitovať žiadne štátne pokladničné poukážky).

Vývoj menového agregátu M3 si v priebehu roka 2005 zachoval sezónny priebeh, ktorý ovplyvňovali najmä štandardné faktory. Úhrada daní z príjmov fyzických a právnických osôb za zdaňovacie obdobie roka 2004 pôsobila na pokles M3 v prospech verejného sektora, výplata dividend podnikovej sféry znížila bankové vklady podnikov v prospech verejného sektora a zahraničia.

Celkový ročný prírastok menového agregátu M3 v porovnaní s predchádzajúcim rokom dosiahol približne o tretinu nižšiu úroveň, čo bolo spôsobené z hľadiska

⁸ Medziročná dynamika rastu menových agregátov a ich protipoložiek je počítaná z vykázaných koncomesačných stavov bez abstrahovania od netransakcií, ktoré zahŕňajú všetky pohyby v stavoch bilančných položiek vyplývajúce zo zmien ocenenia obchodovateľných nástrojov, zníženia/odpisania hodnoty úveru, kurzových rozdielov, reklasifikácií a iných zmien.

Tabuľka 23 Vývoj menových agregátov

	Stav k 31.12. mld. Sk	Zmena od začiatku roka ¹⁾ mld. Sk	%
Rok 2005			
Menový agregát M3	831,4	60,2	7,8
Hlavné protipoložky M3			
Dlhodobé finančné pasíva	191,0	10,1	5,6
Pohľadávky PFI a cenné papiere	795,2	86,1	12,1
z toho: Verejná správa	273,5	-21,7	-7,4
Ostatní rezidenti	521,7	107,8	26,0
Rok 2004			
Menový agregát M3	771,2	90,7	13,3
Hlavné protipoložky M3			
Dlhodobé finančné pasíva	180,9	-49,5	-21,5
Pohľadávky PFI a cenné papiere	709,1	45,9	6,9
z toho: Verejná správa	295,2	21,8	8,0
Ostatní rezidenti	413,9	24,1	6,2

Zdroj: NBS.

1) Vzhľadom na to, že menové agregáty a protipoložky k menovému agregátu M3 sa v metodike ECB nezostavujú k 1. januáru daného roka, za počiatočnú úroveň roka sa v tabuľke a v ďalšom texte považuje vykázaný stav k 31. decembru predchádzajúceho roka.

sezónnosti neštandardným vývojom v júni 2004, keď M3 dosiahol výraznejší medzimesačný rast v dôsledku prílevu zdrojov z emisie dlhopisov podnikového sektora, alokovaných prevažne do krátkodobých termínovaných vkladov⁹.

V rámci štruktúry M3 dochádzalo počas roka 2005 k presunom časti voľných finančných zdrojov podnikových klientov uložených najmä vo forme najkratších termínovaných vkladov¹⁰. Fluktuácia časti vkladov s dohodnutou splatnosťou a vkladov splatných na požiadanie sa odrazila vo vyššej volatilitate menového subagregátu M1.

Určujúcim faktorom postupného spomaľovania rastu objemu menej likvidných zložiek menového agregátu M3 boli najmä investície klientov do podielových listov PFPT, ktoré po relatívne silných prírastkoch v 1. polroku (mesačne 1,6 až 3,7 mld. Sk) vykázali od júna pomalší rast a od septembra dokonca mierny pokles.

V štruktúre celkového objemu pohľadávok PFI voči rezidentom (vrátane cenných papierov emitovaných klientmi v držbe sektora PFI) pri ich prírastku o 86,1 mld. Sk (oproti 31. decembru 2004) pokračoval protichodný vývoj jeho zložiek, keď pokles pohľadávok PFI

voči verejnej správe bol v plnej miere kompenzovaný rastom pohľadávok PFI voči súkromnému sektoru.

Spomedzi pohľadávok PFI voči súkromnému sektoru (bez cenných papierov) rozhodujúci nárast v roku 2005 zaznamenali úvery poskytnuté domácnostiam (o 52,8 mld. Sk, z ktorých prírastok úverov na bývanie tvoril 31,0 mld. Sk) a úvery poskytnuté nefinančným spoločnostiam (o 46,2 mld. Sk). Menová štruktúra úverov v týchto sektoroch bola výrazne rozdielna, pretože kým pri prírastku úverov domácnostiam predstavoval podiel korunových úverov viac ako 97 %, pri prírastku úverov nefinančným spoločnostiam bol len približne 48 %. Prírastok úverov finančným spoločnostiam bol nižší (10,8 mld. Sk), keď objem úverov poisťovníam a penzijným fondom sa takmer nezmenil.

V rámci jednotlivých zložiek dlhodobých finančných pasív naďalej pretrvával strednodobý trend postupného poklesu objemu vkladov s výpovednou lehotou nad 3 mesiace. V roku 2005 v porovnaní s predchádzajúcim rokom ich objem poklesol o 6,6 mld. Sk, čo však bol oproti roku 2004 podstatne miernejší pokles. V rámci ostatných zložiek dlhodobých finančných pasív vzrástol objem vkladov a prijatých úverov s dohodnutou splatnosťou nad 2 roky o 4,7 mld. Sk

⁹ Vyššia úroveň prírastku M3 v roku 2004 bola čiastočne ovplyvnená aj metodikou zostavovania menových agregátov v roku 2003, keď v rámci výkazníctva menovej a bankovej štatistiky neboli dostupné údaje o emitovaných podielových listoch PFPT.

¹⁰ Termínované vklady s najkratšou splatnosťou (denné vklady) sú v metodike ECB klasifikované ako vklady splatné na požiadanie a tvoria súčasť menového agregátu M1.

Tabuľka 24 Vývoj menových agregátov v roku 2005

	Stav k 31.12. mld. Sk	Medziročná zmena mld. Sk	Príspevky k rastu M3 p. b.
Obeživo	119,84	19,39	2,51
Vklady a prijaté úvery splatné na požiadanie	366,16	61,89	8,02
M1	485,99	81,27	10,54
Vklady a prijaté úvery s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov	285,23	-25,72	-3,33
Vklady s výpovednou lehotou do 3 mesiacov	14,77	-1,23	-0,16
M2 – M1	300,00	-26,95	-3,49
M2	785,99	54,32	7,04
Podielové listy PFPT	45,86	13,12	1,70
Repo operácie	0,00	-2,70	0,00
Vydané dlhové cenné papiere do 2 rokov	-0,42	-4,55	-0,59
M3 – M2	45,44	5,86	0,76
M3	831,43	60,19	7,80

Zdroj: NBS.

a objem emitovaných dlhových cenných papierov nad 2 roky o 6,4 mld. Sk.

2.4.2 Štruktúra peňažnej zásoby

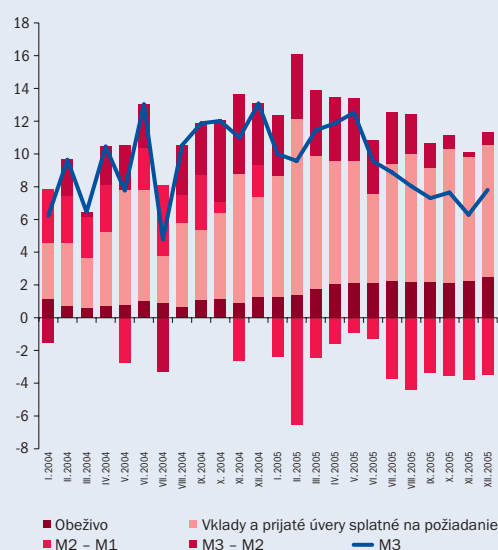
Na rast peňažnej zásoby vplýval predovšetkým nárast najlikvidnejších zložiek M1, t. j. obeživa a vkladov a prijatých úverov splatných na požiadanie. Ich medziročná dynamika sa v decembri 2005 v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka zrýchlila o 6 percentuálnych bodov na približne 20 %. Stav obeživa k ultimu roka 2005 dosiahol približne 120 mld. Sk a stav vkladov a prijatých úverov splatných na požiadanie 366 mld. Sk. Na výraznom medziročnom náraste M1 o 81,3 mld. Sk sa podieľali tak domácnosti (zvýšenie o 31,3 mld. Sk), ako aj nefinančné spoločnosti (nárast o 29 mld. Sk).

Na druhej strane menej likvidné zložky M2 prispievali počas celého roka 2005 k medziročnej dynamike peňažnej zásoby negatívne. Ich medziročný pokles o 26,9 mld. Sk na 300 mld. Sk bol spôsobený predovšetkým znížením vkladov a prijatých úverov domácností s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov. To bolo mierne korigované rastom vkladov a prijatých úverov nefinančných spoločností s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov. Pokles úrokovej miery z vkladov domácností s časovou viazanosťou (s dohodnutou splatnosťou a výpovednou lehotou) stimuloval v priebehu roka 2005 nárast vkladov vo forme najlikvidnejších prostriedkov (M1) a v 1. polroku aj najmenej likvidných prostriedkov investovaných do podielových listov PFPT.

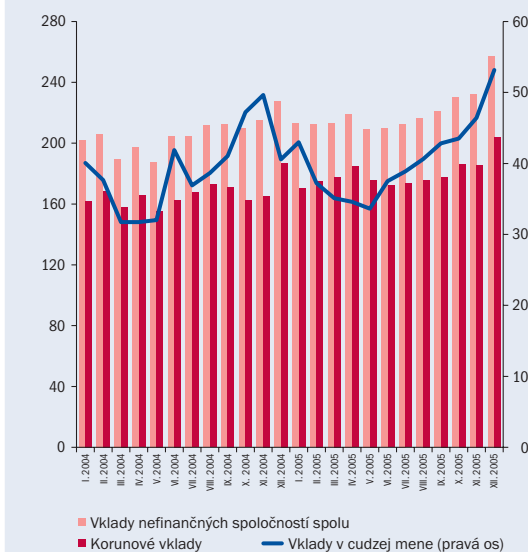
Najmenej likvidnú zložku agregátu M3 predstavujú obchodovateľné nástroje, ktoré zahŕňajú podielové listy

PFPT, repo operácie a vydané dlhové cenné papiere do 2 rokov (M3 – M2). Objem obchodovateľných nástrojov sa zvýšil v priebehu roka o 5,9 mld. Sk na 45,4 mld. Sk. Vývoj tejto zložky agregátu M3 determinovali predovšetkým podielové listy PFPT, ktoré začiatkom roka dosahovali vysokú dynamiku rastu, avšak koncom roka sa ich dynamika výrazne spomalila. Kým v prvom polroku dosahoval ich medziročný prírastok v priemere 26 mld. Sk, v ďalšom období sa tento postupne znižoval až na 13 mld. Sk ku koncu roka 2005. Tento vývoj bol ovplyvnený jednak základným efektom, ale pravdepodobne aj zvýšeným záujmom o investovanie do iných ako peňažných fondov.

Graf 21 Príspevky jednotlivých komponentov k medziročnej dynamike M3 (p. b.)

Zdroj: NBS.

Graf 22 Vývoj vkladov nefinančných spoločností (mld. Sk)

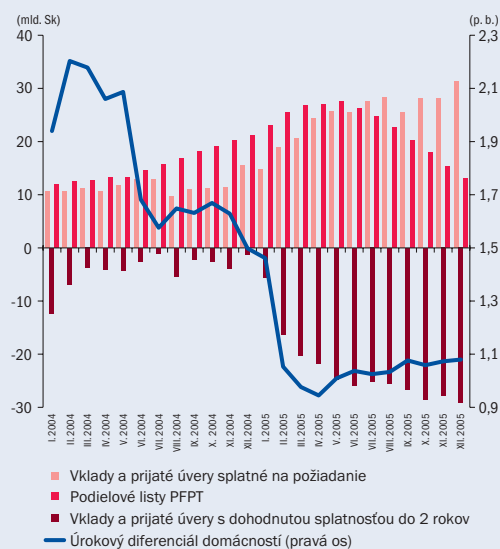
Zdroj: NBS.

Vklady nefinančných spoločností

V roku 2005 pretrvával trend rastu vkladov nefinančných spoločností, pričom v decembri dosiahol ich stav 257,1 mld. Sk, čo bolo oproti decembru 2004 viac o 29,7 mld. Sk. Na tomto zvýšení sa podieľali rovnako korunové vklady (medziročný nárast o 17,1 mld. Sk), ako aj vklady v cudzej mene (medziročne sa zvýšili o 12,6 mld. Sk). Nárast vkladov v cudzej mene bol zaznamenaný najmä v druhej polovici roka (v prvom polroku sa objem vkladov v cudzej mene znížil), keď tieto vzrástli o 15,6 mld. Sk. Nefinančné spoločnosti preferovali vysoko likvidné vkladové produkty, čo sa prejavilo v náraste vkladov a prijatých úverov splatných na požiadanie o 29 mld. Sk (v roku 2004 bol zaznamenaný rast o 21,4 mld. Sk). Vklady a prijaté úvery s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov vzrástli v decembri medziročne takmer o 1 mld. Sk (v roku 2004 o 1,8 mld. Sk). Pokles vkladov a prijatých úverov s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov v slovenských korunách o 10 mld. Sk bol mierne prevýšený nárastom vkladov a prijatých úverov s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov v cudzej mene o 10,7 mld. Sk. Vklady s výpovednou lehotou do 3 mesiacov tvoria zanedbateľnú časť vkladov nefinančných spoločností a ich objem sa v priebehu roka 2005 takmer nezmenil.

Vklady domácností

Vklady domácností sa v roku 2005 zvýšili len mierne, menej ako o 1 mld. Sk (v roku 2004 vzrástli o 15,1 mld. Sk). V rámci jednotlivých druhov vkladov domácností na jednej strane vzrástli najlikvidnejšie vklady a prijaté úvery splatné na požiadanie o 31,3 mld. Sk

Graf 23 Medziročný prírastok vkladov domácností

Zdroj: NBS.

Poznámka: Úrokový diferenciál predstavuje rozdiel v úročení menej likvidných zložiek M2 (vklady a prijaté úvery s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov a vklady s výpovednou lehotou do 3 mesiacov) a vkladov a prijatých úverov splatných na požiadanie.

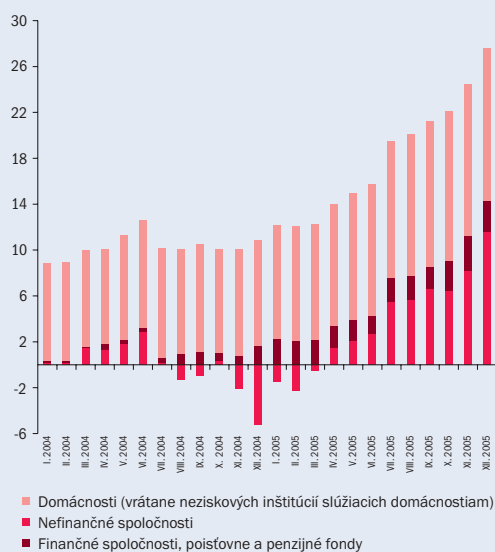
(v roku 2004 sa zvýšili o 15,5 mld. Sk), na druhej strane poklesli vklady a prijaté úvery s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov o 29,2 mld. Sk (v roku 2004 sa znížili o 1,3 mld. Sk) a vklady s výpovednou lehotou do 3 mesiacov o 1,2 mld. Sk (zatiaľ čo v roku 2004 vzrástli o 0,9 mld. Sk). Podobne ako pri nefinančných spoločnostiach pretrvávajú presun, resp. uchovávanie peňažných prostriedkov v najlikvidnejšej forme (bez akejkoľvek viazanosti). Tento vývoj podporovala aj skutočnosť, že rozdiel v úrokových sadzbách z vkladov a prijatých úverov bez viazanosti a z vkladov s určitou časovou viazanosťou sa v roku 2005 v porovnaní s rokom 2004 znížil.

Z hľadiska mien sa medziročne zvýšili vklady a prijaté úvery v slovenských korunách o 4,6 mld. Sk (v roku 2004 o 24,5 mld. Sk), zatiaľ čo vklady a prijaté úvery v cudzej mene poklesli o 3,7 mld. Sk (v roku 2004 sa znížili o 9,4 mld. Sk).

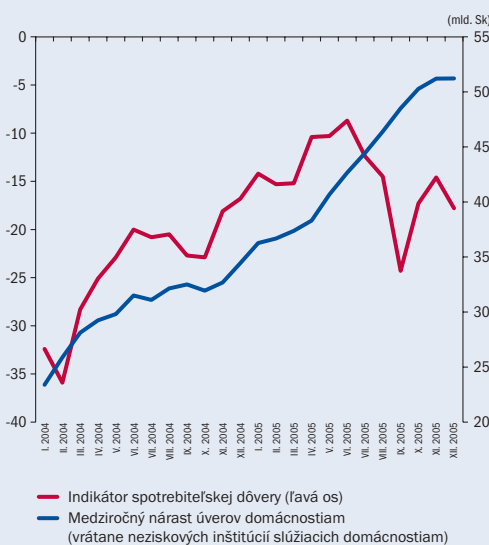
Vývoj vkladov a prijatých úverov domácností je ovplyvňovaný aj investovaním do podielových listov podielových fondov iných ako peňažného trhu, ktoré zaznamenalo v roku 2005 výrazný medziročný nárast o 95,8 % (z 27,2 mld. Sk na 53,2 mld. Sk).

Vklady nezahrnuté do M3

Z vkladov nezahrnutých do menového agregátu M3 vzrástli vklady a prijaté úvery domácností s dohodnutou splatnosťou nad 2 roky o 4,9 mld. Sk, na druhej

Graf 24 Príspevky k medziročnému rastu pohľadávok PFI voči súkromnému sektoru (p. b.)

Zdroj: NBS.

Graf 25 Indikátor spotrebiteľskej dôvery a absolútny nárast úverov domácnostiam

Zdroj: ŠÚ SR a NBS.

strane poklesli vklady a prijaté úvery domácností s výpovednou lehotou nad 3 mesiace o 6,6 mld. Sk. Vklady nefinančných spoločností nevchádzajúcich do menového agregátu M3 tvorili zanedbateľnú časť celkových vkladov nefinančných spoločností a v roku 2005 sa výraznejšie nezmenili.

2.4.3 Pohľadávky peňažných finančných inštitúcií voči súkromnému sektoru

Pohľadávky PFI voči súkromnému sektoru (bez cených papierov) dosiahli ku koncu roka 2005 objem 507,5 mld. Sk, čo v porovnaní s decembrom 2004 predstavovalo nárast o 109,8 mld. Sk. Celkový medziročný prírastok pohľadávok voči súkromnému sektoru bol tak päťnásobne vyšší ako medziročný prírastok v roku 2004 (21,3 mld. Sk). Na uvedenom vývoji sa podieľali jednak pohľadávky v slovenských korunách (rast o 79,5 mld. Sk), ako aj pohľadávky v eurách (rast o 30,3 mld. Sk). Mierny pokles zaznamenali pohľadávky v ostatných cudzích menách (o 0,02 mld. Sk). Ku koncu roka 2005 sa na celkovom objeme pohľadávok podieľali korunové pohľadávky 77,5 %, pohľadávky v eurách 20,9 % a pohľadávky v ostatných cudzích menách tvorili 1,6 % (v roku 2004 tvorili pohľadávky v slovenských korunách 79,0 %, v eurách 19,0 % a v ostatných cudzích menách 2,0 %).

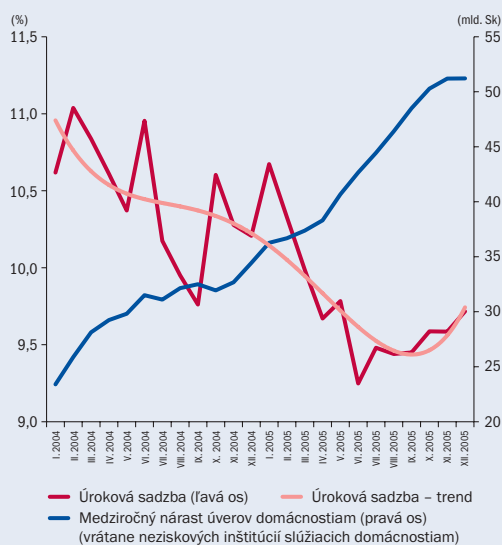
Výrazný absolútny nárast pohľadávok voči súkromnému sektoru v roku 2005 sa prejavil aj v zrýchlení

medziročnej dynamiky z 5,7% v roku 2004¹¹ na 27,6% v roku 2005. Najvýraznejšie vzrástli pohľadávky voči domácnostiam¹² (52,8 mld. Sk) a pohľadávky voči nefinančným spoločnostiam (46,2 mld. Sk). Pohľadávky voči finančným spoločnostiam vzrástli medziročne o 10,8 mld. Sk; pohľadávky voči poisťovniam a penzijným fondom oproti roku 2004 zaznamenali iba mierny nárast. K medziročnej dynamike prispievali najmä pohľadávky voči domácnostiam, ktoré sa na medziročnom raste podieľali 13,3 percentuálneho bodu. Príspevok rastu pohľadávok voči nefinančným spoločnostiam dosiahol 11,6 percentuálneho bodu, pričom ešte v roku 2004 pohľadávky voči nefinančným spoločnostiam v dôsledku poklesu pôsobili tlmiaco na celkovú medziročnú dynamiku úverov. Rovnako sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom mierne zvýšil aj príspevok pohľadávok voči finančným spoločnostiam (o 1 percentuálny bod na 2,7 percentuálneho bodu).

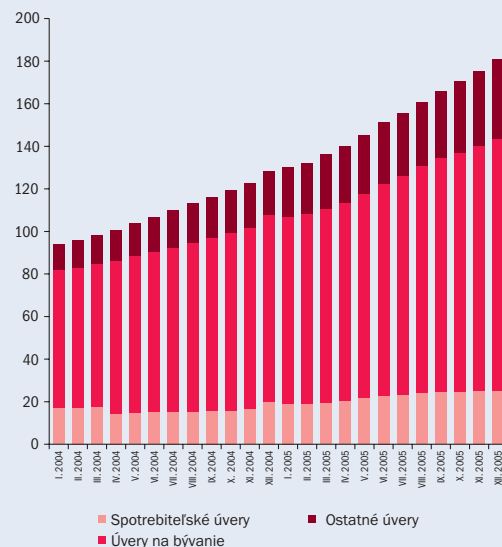
Zvyšovanie absolútnych medziročných prírastkov úverov domácnostiam bolo v porovnaní s rokom 2004 sprevádzané rýchlejším rastom reálnych miezd, ako aj klesajúcim trendom úrokových sadzieb, ktorý sa v 1. polroku 2005 zastavil. Záujem o úvery pravdepodobne súvisel aj s posilňovaním spotrebiteľskej dôvery v 1. polroku 2005, ktorej prorastový trend sa však po oznámení zvyšovania regulovaných cien začiatkom 2. polroku dočasne zastavil.

¹¹ Nízka dynamika rastu pohľadávok voči súkromnému sektoru v roku 2004 bola ovplyvnená jednorazovými faktormi (odpredaj klasifikovaných úverov mimo bankový sektor, reštrukturalizácia dlhu niektorými podnikmi a následné financovanie cez kapitálový trh).

¹² Vráťane neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam.

Graf 26 Úroková sadzba a absolútny nárast úverov domácnostiam

Zdroj: NBS.

Graf 27 Pohľadávky PFI voči domácnostiam (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Vráťane neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam.

Z hľadiska účelovej štruktúry pohľadávok voči domácnostiam¹³ zaznamenali najvyšší medziročný prírastok o 31,0 mld. Sk úvery na bývanie (v roku 2004 o 26,1 mld. Sk), pričom k medziročnej miere rastu pohľadávok voči domácnostiam o 41,2 % prispeli 24,2 percentuálneho bodu. Aj v roku 2005 teda domácnosti využívali svoje prostriedky hlavne na dlhodobé investície. Medziročná miera rastu úverov na bývanie sa pohybovala počas roka 2005 od 29 % do 37 %.

Relatívne vysoký medziročný prírastok o 16,9 mld. Sk v sektore domácností zaznamenali aj ostatné úvery¹⁴, pričom spotrebiteľské úvery vzrástli iba mierne o 4,9 mld. Sk. Tento vývoj bol ovplyvnený aj zjednotením vykazovania nového produktu tzv. amerických hypoték (od septembra 2005) v ostatných úveroch. V dôsledku uvedeného bola medziročná dynamika ostatných a spotrebiteľských úverov v priebehu roka volatilná, a teda konzistentnejší pohľad poskytuje agregát týchto druhov úverov spolu. Jeho tempo rastu sa v roku 2005 zrýchlilo zo 44,3 % začiatkom roka až na 64,8 % koncom 1. polroka s následným miernym spomaľovaním počas 2. polroka až na 54,2 % v decembri 2005. Medziročný nárast ostatných a spotrebiteľských úverov o 21,8 mld. Sk v roku 2005 v porovnaní s rastom o 8,4 mld. Sk v roku 2004 tak mohol prispieť k akcelerácii konečnej spotreby domácností v roku 2005.

Pokračujúci dynamický vývoj úverov v sektore domácností bol sprevádzaný rastom zadlženosti (vyjadrenej podielom pohľadávok voči domácnostiam na HDP),

ktorá vzrástla z 9,7 % v roku 2004 na 12,6 % v roku 2005. Podobný vývoj súvisiaci s procesom reálnej konvergenencie zaznamenávajú aj ďalšie členské krajiny, pričom v porovnaní s eurozónou (52,6 % v roku 2005) je zadlženosť domácností v uvedených krajinách výrazne nižšia.

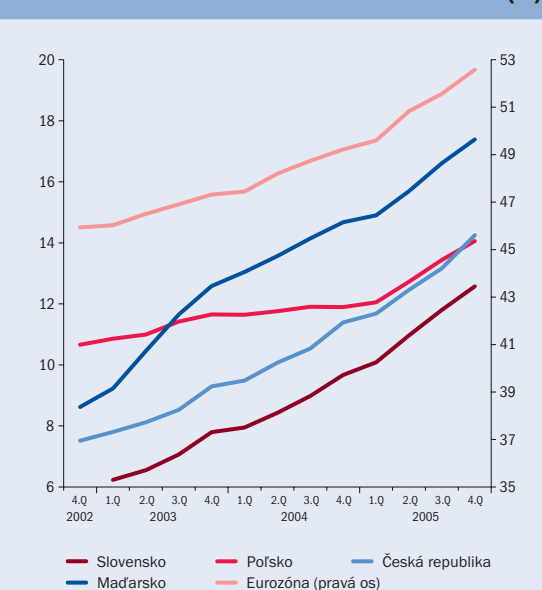
Vývoj pohľadávok v sektore nefinančných spoločností bol v porovnaní so sektorom domácností menej dynamický. Avšak kým ich objem v roku 2004 klesol o 19,6 mld. Sk (medziročný pokles o 8,0 %), v roku 2005 tieto úvery vzrástli o 46,2 mld. Sk (medziročný rast o 20,5 %). Z hľadiska účelu sa prírastok pohľadávok voči nefinančným spoločnostiam sústredil do investičných úverov a úverov na nehnuteľnosti, čo pravdepodobne ovplyvnilo aj zrýchlenie rastu tvorby hrubého fixného kapitálu v roku 2005. Z hľadiska časovej štruktúry sa na raste pohľadávok voči nefinančným spoločnostiam podieľali hlavne pohľadávky so splatnosťou nad 5 rokov (medziročná dynamika 34,8 %, nárast o 26,4 mld. Sk) a pohľadávky do 1 roka (medziročná dynamika 28,1 %, nárast o 25,7 mld. Sk). Pohľadávky od 1 do 5 rokov zaznamenali medziročný pokles o 10,2 % (pokles o 5,9 mld. Sk).

Z celkového nárastu pohľadávok voči nefinančným spoločnostiam v roku 2005 (46,2 mld. Sk) tvoril nárast pohľadávok v eurách 24,7 mld. Sk a korunových pohľadávok 21,5 mld. Sk. Objem pohľadávok v ostatných cudzích menách zaznamenal mierny pokles. Me-

¹³ Z celkového objemu pohľadávok voči domácnostiam tvorili 99 % pohľadávky v slovenských korunách.

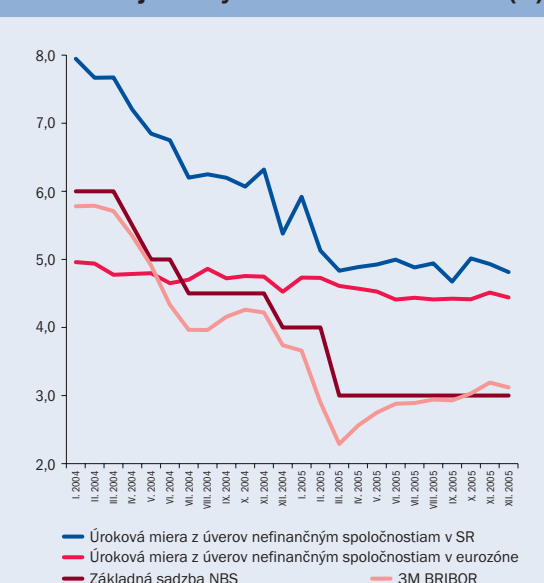
¹⁴ Pohľadávky voči domácnostiam (vrátane neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam) sa z hľadiska účelu členia na spotrebiteľské úvery, úvery na bývanie a ostatné úvery.

Graf 28 Podiel pohľadávok PFI voči domácnostiam na HDP (%)

Zdroj: ECB a národné centrálné banky.

Graf 29 Vývoj úrokových sadzieb z úverov nefinančným spoločnostiam, BRIBOR-u a základnej sadzby NBS (%)

Zdroj: NBS.

dzimesačné prírastky pohľadávok voči nefinančným spoločnostiam v eurách boli s výnimkou februára a novembra 2005 zaznamenávané v priebehu celého roka (najvyššie medzimesačné prírastky boli v marci, apríli a decembri). Podniky pri získavaní zdrojov tak pravdepodobne na minimalizáciu svojej dlhovej služby využívali apreciačný trend slovenskej koruny, ako aj nižšie úročenie v eurách.

2.4.4 Úrokové miery

Klientske úrokové sadzby

Klientske úrokové sadzby v roku 2005 boli ovplyvnené znížením základnej sadzby NBS z konca roka 2004 o 0,5 percentuálneho bodu (s účinnosťou od 29. novembra 2004) a z februára 2005 o 1 percentuálny bod (s účinnosťou od 1. marca 2005), ako aj vývojom na peňažnom trhu.

Úrokové sadzby z úverov

Úrokové sadzby z úverov nefinančným spoločnostiam

Priemerné úrokové sadzby z úverov nefinančným spoločnostiam zaznamenali v roku 2005 pomerne stabilný vývoj. Prvý štvrťrok bol charakteristický poklesom úrokovej miery z úverov, ktorý súvisel so znížením kľúčových úrokových sadzieb v roku 2004 a ich ďalším očakávaným poklesom reflektujúcim vývoj na medzibankovom trhu. Napriek zníženiu kľúčových sadzieb NBS s účinnosťou od 1. marca 2005 úrokové miery z úverov nefinančným spoločnostiam už ďalej

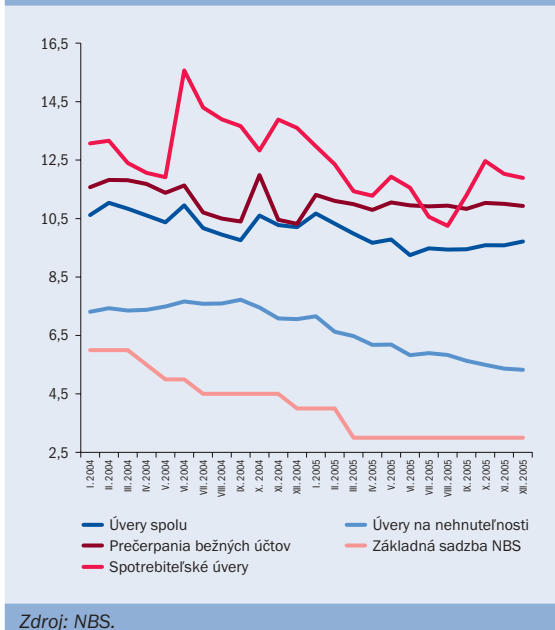
neklesali a zostali až do konca roka relatívne stabilné na úrovni blízko sadzbám v eurozóne.

Rozdiel medzi úrokovou sadzbou z úverov nefinančným spoločnostiam a 3-mesačným BRIBOR-om sa v priebehu roka mierne zmenšil, čo signalizuje zvýhodnenie úverových podmienok nefinančných spoločností. Pravdepodobne to súviselo s dynamickým ekonomickým rastom a zvýšením ziskovosti nefinančných spoločností.

Z hľadiska účelu použitia úveru poklesla v priebehu roka 2005 najvýraznejšie úroková miera z prečerpaní bežných účtov (o 1,53 bodu), z prevádzkových úverov (o 0,94 bodu), z investičných úverov (o 0,76 bodu) a z ostatných úverov (o 0,62 bodu). Na druhej strane vzrástla úroková miera z úverov na nehnuteľnosti (o 0,67 bodu). Na celkovú úrokovú sadzbu z úverov nefinančným spoločnostiam vplývala najmä úroková sadzba z krátkodobých úverov (s pohyblivou sadzbou a začiatčnou fixáciou sadzby do 1 roka), ktoré tvoria viac ako 90 % poskytnutých úverov. Úroková miera z úverov s dlhšou dobou fixácie zaznamenala pomerne volatilný priebeh, ktorý reflektoval predovšetkým výšku a druh úveru a bonitu klienta.

Úrokové sadzby z úverov domácnostiam

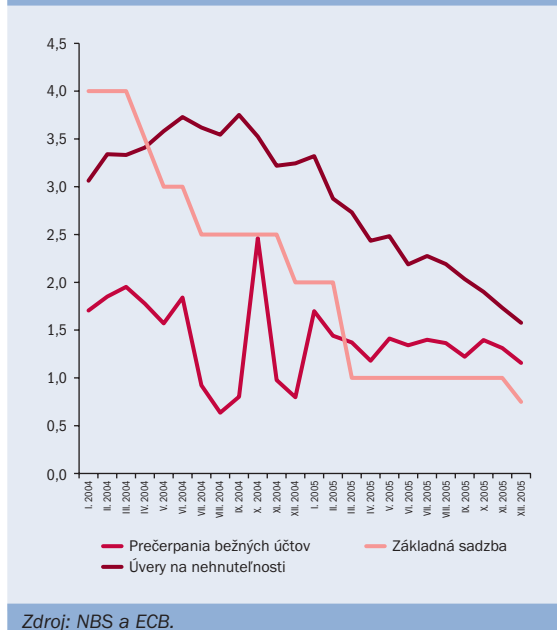
Úrokové sadzby z úverov domácnostiam sa v roku 2005 mierne znížili, pričom klesajúci trend zaznamenali najmä v prvých piatich mesiacoch. Tento vývoj reflektoval znižovanie kľúčových úrokových sadzieb v poslednom štvrťroku 2004 a v prvom štvrťroku 2005.

Graf 30 Úrokové sadzby z jednotlivých druhov úverov domácnostiam (%)

Úrokové sadzby z úverov na nehnuteľnosti pokračovali počas celého roka v klesajúcom trende, keď sa ich úročenie znížilo o 1,73 percentuálneho bodu na 5,32 %. Najviac poklesla úroková miera z iných úverov na nehnuteľnosti a z hypotekárnych úverov. Výraznejšie sa znížila aj úroková miera z medziúverov stavebných sporiteľní.

Priemerná úroková miera zo spotrebiteľských úverov do augusta 2005 klesala, v ďalších mesiacoch roka však vzrástla. Tento vývoj bol ovplyvnený aj zjednotením (od septembra 2005) vykazovania nového úverového produktu, tzv. amerických hypoték v ostatných úveroch. Dovtedy bol tento druh úveru zaradovaný okrem ostatných úverov aj do spotrebiteľských úverov. Výraznejší nárast úrokovej miery zo spotrebiteľských úverov v septembri a októbri odrážal presun týchto nízko úročených úverov do kategórie ostatných úverov. V rámci ostatných úverov dochádzalo v roku 2005 k vykazovaniu chybných údajov za túto kategóriu (údaje budú revidované). Z tohto dôvodu nie je možné hodnotiť vývoj úrokovej sadzby z ostatných úverov. Úroková sadzba z prečerpaní bežných účtov v priebehu roka stagnovala.

Predovšetkým v prvých troch štvrtrokoch úrokové sadzby z úverov domácnostiam postupne mierne konvergovali k úrovniam eurozóny. Tento vývoj je zrejmy predovšetkým pri úročení úverov na nehnuteľnosti v dôsledku zníženia sadzieb na Slovensku. Rozdiel v úrokovej miere z prečerpaní bežných účtov sa znížil len mierne, avšak zostáva najmenší spomedzi všetkých druhov úverov domácnostiam. Rozdiel v úročení spotrebiteľských úverov sa pohyboval v rozpätí 3,0 až 5,8 percentuálneho bodu. Jeho vývoj je však ťažké

Graf 31 Rozdiel v úročení jednotlivých druhov úverov na Slovensku a v eurozóne (p. b.)

hodnotiť vzhľadom na volatilitu úrokových sadzieb na Slovensku, ktorá vyplývala z metodologickej nejednotnosti vykazovania týchto úverov do septembra 2005.

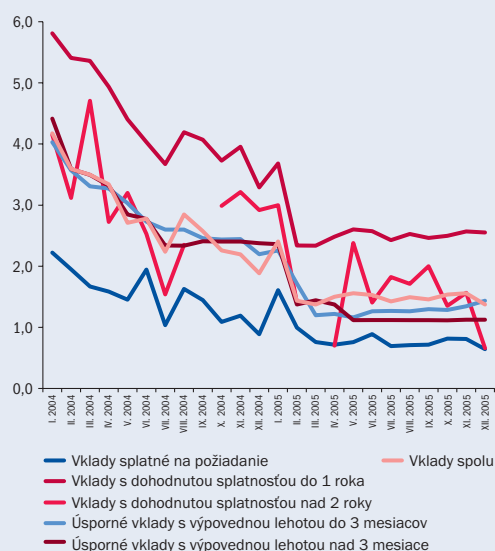
Z hľadiska fixácie sadzby bol zaznamenaný najvýraznejší pokles úrokovej miery z úverov so začiatočnou fixáciou sadzby nad 1 do 5 rokov vrátane (o 3,2 percentuálneho bodu) a z úverov so začiatočnou fixáciou sadzby nad 10 rokov (o 1 bod). Mierne sa znížilo aj úročenie úverov so začiatočnou fixáciou sadzby nad 5 do 10 rokov vrátane (o 0,7 bodu) a z úverov s pohyblivou sadzbou a začiatočnou fixáciou sadzby do 1 roka (o 0,2 bodu).

Úrokové sadzby z vkladov

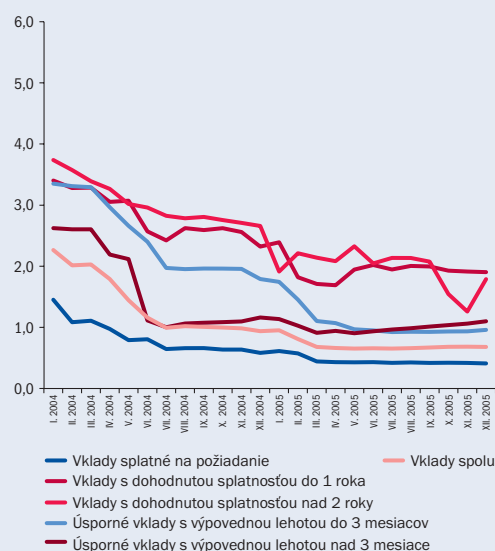
Úrokové miery z vkladov nefinančných spoločností a domácností

Prvé mesiace roku 2005 boli charakteristické výraznejšou volatilitou úrokovej sadzby z vkladov nefinančných spoločností. Po výraznom poklese úrokovej miery v roku 2004 a začiatkom roka 2005 v dôsledku postupného znižovania kľúčových úrokových sadzieb NBS úročenie vkladov nefinančných spoločností stagnovalo.

Podobný vývoj bol zaznamenaný aj pri úrokovej sadzbe z vkladov domácností. Po výraznejšom poklese začiatkom roka 2005 sa úrokové miery takmer nemenili. Mierny nárast úrokovej sadzby z úsporných vkladov s výpovednou lehotou nad 3 mesiace bol kompenzovaný poklesom úrokovej miery z úsporných vkladov s výpovednou lehotou do 3 mesiacov.

Graf 32 Vývoj úrokových sadzieb z vkladov nefinančných spoločností (%)

Zdroj: NBS.

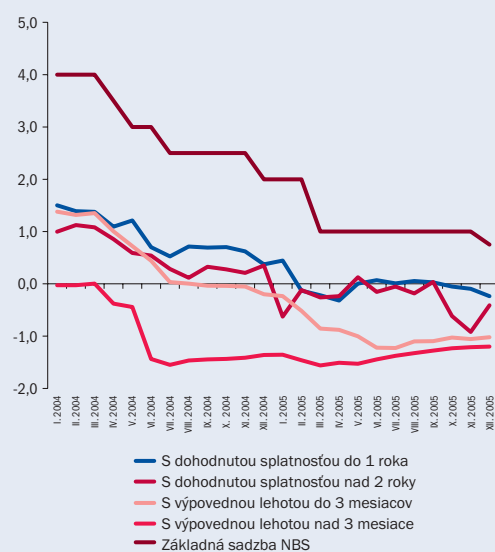
Graf 33 Vývoj úrokových sadzieb z vkladov domácností (%)

Zdroj: NBS.

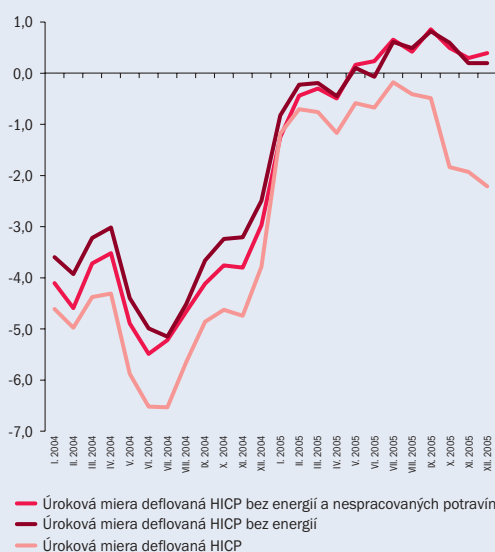
Napriek tomu, že kľúčové úrokové sadzby NBS sú vyššie v porovnaní s kľúčovými sadzbami ECB, vklady domácností sú viac úročené v eurozóne ako na Slovensku. Tento rozdiel sa prehĺbil v priebehu roku 2005 v dôsledku výrazného poklesu úrokových sadzieb z jednotlivých druhov vkladov (najmä však vkladov s výpovednou lehotou do 3 mesiacov). To môže byť vplyvom likvidity obchodných bánk na Slovensku a v eurozóne. Kým v eurozóne je bankový sektor závislý od refinancovania ECB, na Slovensku centrálna banka sterilizuje výrazný objem likvidity.

Reálna úroková miera z vkladov domácností (ex-post)

Nárast reálnej úrokovej miery (vypočítanej deflovaním úrokovej miery zo stavu jednorých vkladov domácností infláciou meranou HICP) bol v roku 2005 ovplyvnený predovšetkým vývojom inflácie. Aj napriek zníženiu nominálnych úrokových sadzieb začiatkom roka mala reálna úroková miera v prvých troch štvrtrokoch 2005 mierne rastúci trend v dôsledku poklesu inflácie. V ďalších mesiacoch bol nárast miery inflácie

Graf 34 Rozdiel v úročení vkladov domácností na Slovensku a v eurozóne (p. b.)

Zdroj: NBS a ECB.

Graf 35 Vývoj reálnej úrokovej miery z vkladov domácností (%)

Zdroj: NBS a ŠÚ SR.

ovplyvnený rastom cien energií, čo malo negatívny dopad na vývoj reálnej úrokovej miery ku koncu roku. Avšak reálna úroková sadzba pri použití HICP bez energií, resp. HICP bez energií a nespracovaných potravín ako deflátorov, zaznamenala v druhom polroku kladné hodnoty.

podmienok a plnenie povinností upravených devízovými predpismi a podmienok určených v devízových licenciách.

Celkovo bolo vykonaných 59 kontrolných akcií devízového dohľadu.

2.5 Devízovolicenčná činnosť NBS a výkon devízového dohľadu

Národná banka Slovenska plní úlohy devízového orgánu, ktoré jej vyplývajú zo zákona NR SR č. 202/1995 Z. z. Devízový zákon, ako aj úlohy, ktoré jej vyplývajú zo zákona NR SR č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska.

Po dovŕšení procesu liberalizácie devízového režimu a zrušení regulácie jednotlivých operácií v oblasti bežného a kapitálového účtu platobnej bilancie prostredníctvom devízových povolení zostali naďalej devízovými predpismi regulované určité podnikateľské činnosti, ktoré súvisia s peňažnými prostriedkami v slovenskej a cudzej mene v hotovostnej alebo bezhotovostnej forme (obchodovanie s devízovými hodnotami a devízové peňažné služby), ako aj úprava vykonávania devízových operácií na finančnom trhu vykazujúca znaky rizikovosti a nezahrnutá do zákona o cenných papieroch (finančné deriváty). Na tieto činnosti udeľuje Národná banka Slovenska devízové licencie.

Devízovolicenčná činnosť

V roku 2005 udelila Národná banka Slovenska na základe vecného posúdenia žiadostí, ako aj priložených dokladov devízové licencie nasledovne:

- 52 licencií na nákup peňažných prostriedkov v cudzej mene za slovenskú menu v hotovosti (z toho 24 právnickým osobám a 28 fyzickým osobám),
- 50 licencií na predaj peňažných prostriedkov v cudzej mene za slovenskú menu (z toho 24 právnickým osobám a 26 fyzickým osobám),
- 3 licencie na bezhotovostné obchody s peňažnými prostriedkami.

Výkon devízového dohľadu

Devízový dohľad Národnej banky Slovenska bol orientovaný na kontrolu plnenia ohlasovacej povinnosti podnikateľskými subjektmi, ako aj na dodržiavanie

2.6 Nástroje menovej politiky

Úroková politika

- a) základná úroková sadzba NBS¹⁵ (úroková sadzba pre dvojtyždňové repo tendre)
od 29. 11. 2004	4,00 %
od 1. 3. 2005	3,00 %
- b) úroková sadzba pre jednodňové refinančné operácie
od 29. 11. 2004	5,50 %
od 1. 3. 2005	4,00 %
- c) úroková sadzba pre jednodňové sterilizačné operácie
od 29. 11. 2004	2,50 %
od 1. 3. 2005	2,00 %

Nástroje menovej politiky NBS

Operácie na voľnom trhu

- a) hlavný nástroj – štandardný repo tender s dvojtyždňovou splatnosťou
Uskutočňuje NBS s obchodnými bankami pravidelne raz za týždeň, spravidla v utorok. NBS zároveň vyhlasuje pre tieto štandardné operácie úrokovú sadzbu (základná úroková sadzba).
- b) nástroj na dlhodobejšie riadenie likvidity – emisia 84-dňových pokladničných poukázok NBS do portfólia obchodných bánk
NBS uskutočňuje aukcie pokladničných poukázok NBS americkým spôsobom spravidla raz mesačne.
- c) nástroj na jemné doladenie – rýchly tender
Nástroj NBS slúžiaci na jemné operatívne doladenie likvidity komerčných bánk.
Tento nástroj nebol v roku 2005 použitý.
- d) štruktúrne operácie – individuálne obchody
Nástroj NBS umožňujúci priamu kúpu alebo predaj štátnych cenných papierov a pokladničných poukázok NBS do a z portfólia NBS.
Tento nástroj nebol v roku 2005 použitý.

¹⁵ Banková rada NBS rozhodla o určení základnej úrokovej sadzby NBS 12. decembra 2002, s účinnosťou od 1. januára 2003. Základná úroková sadzba NBS je zhodná s limitnou úrokovou sadzbou pre štandardné dvojtyždňové repo tendre NBS. Ak sa vo všeobecných záväzných právnych predpisoch používa pojem „diskontná úroková sadzba Národnej banky Slovenska“, alebo „diskontná úroková sadzba Štátnej banky česko-slovenskej“ rozumie sa tým základná úroková sadzba Národnej banky Slovenska.

e) devízové swapy

Nástroj slúžiaci na prechodné doladenie likvidity v korunovej oblasti s využitím devízovej transakcie s budúcim vyrovnaním. Tento nástroj nebol v roku 2005 použitý.

Automatické operácie (Standing facilities)

a) jednoduchové refinančné operácie

Obchodné banky majú automatický prístup k finančným prostriedkom (za podmienky dostatku akceptovateľných cenných papierov) za vyhlásovanú úrokovú sadzbu.

b) jednoduchové sterilizačné operácie

Obchodné banky majú možnosť ukladať prebytočné prostriedky vo forme nekolateralizovaných depozitov za vyhlásovanú úrokovú sadzbu.

Ostatné nástroje

a) redistribučný úver

Pokračuje sa v splácaní redistribučného úveru.

b) krátkodobý úver na dobu najviac troch mesiacov

V záujme zachovania likvidity môže NBS výnimočne poskytnúť banke tento úver. Tento nástroj nebol v roku 2005 použitý.

Povinné minimálne rezervy

Obchodné banky, pobočky zahraničných bánk, stavebné sporiteľne a inštitúcie elektronických peňazí od 1. januára 2005 tvorili povinné minimálne rezervy vo výške 2 %:

- z netermínovaných vkladov, termínovaných vkladov a prijatých úverov v slovenských korunách a v cudzích menách,
- z vkladov a prijatých úverov s výpovednou lehotou v slovenských korunách a v cudzích menách,
- z emitovaných dlhových cenných papierov v slovenských korunách a v cudzích menách okrem hypotekárnych záložných listov.

Periódou pre vyhodnocovanie povinných minimálnych rezerv je jeden mesiac. Povinné minimálne rezervy vedené v NBS na účte peňažných rezerv banky sa určujú do výšky určených povinných minimálnych rezerv na príslušný mesiac úrokovou sadzbou 1,5 % p. a.

Kurzová a devízová politika

a) režim výmenného kurzu

Národná banka Slovenska v roku 2005 uplatňovala režim plávajúceho výmenného kurzu, pričom výmenný kurz slovenskej koruny sa určoval vo vzťahu k referenčnej mene – euru. Národná banka Slovenska využívala možnosť intervenovať na devízovom trhu s cieľom korigovať nadmernú volatilitu výmenného kurzu slovenskej koruny, resp. reagovať na vývoj výmenného kurzu, ktorý nezodpovedal vývoju makroekonomických fundamentov.

Dňa 28. novembra 2005 vstúpila slovenská koruna do mechanizmu výmenných kurzov ERM II. Centrálna parita koruny voči euru bola stanovená na úrovni 1 EUR = 38,4550 Sk. Koruna bude v ERM II využívať štandardné flukтуаčné pásmo $\pm 15\%$ okolo centrálnej parity. Spodná hranica pre povinné intervencie je 32,6868 SKK/EUR a horná hranica je 44,2233 SKK/EUR.

b) nominálny výmenný kurz slovenskej koruny

Nominálny výmenný kurz slovenskej koruny voči euru sa v roku 2005 zhodnotil o 2,44 %, keď 31. decembra 2005 dosiahol 37,848 SKK/EUR. Naopak vplyvom vývoja krížového kurzu USD/EUR na svetových trhoch sa výmenný kurz slovenskej koruny voči americkému doláru nominálne znehodnotil o 12,11 %, keď ku koncu roka bol na úrovni 31,948 SKK/USD.

c) nominálny a reálny efektívny výmenný kurz slovenskej koruny¹⁶

Priemerná medziročná miera rastu indexu nominálneho efektívneho výmenného kurzu slovenskej koruny (NEER) sa v roku 2005 znížila na 1,1 % oproti 4,9 % v predchádzajúcom roku. Na nižšie zhodnotenie indexu NEER v roku 2005 vplýval predovšetkým výraznejší pokles medziročnej dynamiky zhodnotenia priemerného kurzu slovenskej koruny voči americkému doláru (na 3,8 % oproti 12,3 % v roku 2004), ktorý bol čiastočne kompenzovaný miernym rastom apreciácie koruny voči euru (na 3,6 % oproti 3,5 %).

V roku 2005 začal na domácu cenovú hladinu výraznejšie vplývať rast svetových cien ropy a energií, čo sa prejavilo najmä pri indexe reálneho efektívneho výmenného kurzu (REER) na báze indexu cien výrobcov, ktorý sa medziročne zhodnotil v priemere

¹⁶ Metodika výpočtu indexov nominálneho a reálneho efektívneho výmenného kurzu slovenskej koruny je prevzatá od MMF. Používa priemerné mesačné kurzy slovenskej koruny a mien partnerov voči doláru. Je založená na báze indexu cien výrobcov PPI (cien produktov priemyselnej výroby PPI manufacturing), východiskového roku 1999 a šiestnástich významných obchodných partneroch SR, predstavujúcich spolu zhruba 86 až 89 % obratu zahraničného obchodu SR v rokoch 1993 – 2004: Nemecko, Česká republika, Taliansko, Rakúsko, Francúzsko, Holandsko, USA, Veľká Británia, Švajčiarsko, Poľsko, Maďarsko, Ukrajina, Rusko, Japonsko, Čína a Turecko.

Tabuľka 25 Vývoj menovej štruktúry devízových inkás a platieb v rokoch 2002 až 2005 (%)

	2002	2003	2004	2005
Obrat spolu (mld. Sk)	1 385,6	1 536,8	1 657,5	1 892,5
Z toho: euro (vrátane bývalých mien EMU)	63,7	69,8	70,2	69,0
česká koruna	9,3	7,8	7,5	7,3
americký dolár	23,2	19,0	18,8	19,6
ostatné meny ¹⁾	3,8	3,3	3,6	4,1
Podiel obratu na HDP (b. c.) ²⁾	126,1	127,9	125,1	131,4

Zdroj: NBS.

¹⁾ Maďarský forint, dánska koruna, nórska koruna, švédská koruna, švajčiarsky frank, anglická libra, austrálsky dolár, japonský jen, kanadský dolár a iné meny.

²⁾ Výpočet NBS na základe predbežných údajov ŠÚ SR, 9. marec 2006.

o 0,2 % (oproti zhodnoteniu o 2,2 % v roku 2004). Index REER na báze cien produktov priemyselnej výroby (bez cien nerastných surovín a cien energií) sa v priemere medziročne znehodnotil o 2,8 % (v roku 2004 zhodnotenie o 2,2 %).

d) vyhodnotenie menovej štruktúry devízových inkás a platieb Slovenskej republiky

Celkový obrat devízových inkás a platieb za rok 2005 za platobné tituly skupiny 1 až 6 v konvertibilných menách predstavoval 1 892,5 mld. Sk. Priemerný mesačný obrat dosiahol 157,7 mld. Sk (oproti roku 2004 vzrástol o 14,2 %) a devízové inkasá a platby dosiahli pasívne saldo vo výške 30,9 mld. Sk (oproti prebytku 17,2 mld. Sk v roku 2004).

Podiely eura (vrátane bývalých mien krajín eurozóny) a amerického dolára tvoria z dlhodobého hľadiska rozhodujúcu časť menovej štruktúry celkového obratu, predstavujú spolu zhruba 87 % až 89 %. Podiel eura sa v minulom roku prvýkrát od zavedenia spoločnej meny v roku 1999 znížil (o 1,2 percentuálneho bodu), kým naopak podiel amerického dolára sa zvýšil (o 0,8 percentuálneho bodu), pričom až do roku 2004 podiel eura rástol a podiel amerického dolára klesal. Podiel českej koruny pokračoval v miernom poklese na 7,3 % (menej o 0,2 percentuálneho bodu) a podiel ostatných mien sa zvýšil na 4,1 % (o 0,6 percentuálneho bodu).

Zmenu vývoja podielu eura a amerického dolára v roku 2005 spôsobil obrat trendu dlhodobého vývoja krížového kurzu dolára a rast cien ropy a energií na svetových trhoch, ktorý sa začal prejavovať už v roku 2004. V roku 2005 sa však zvýšil nielen podiel amerického dolára na devízových platbách, ale aj na devízových inkasách.

venska. Ivan Šramko bol od 11. januára 2002 viceguvernérom NBS.

- Prezident Slovenskej republiky vymenoval Martina Barta do funkcie viceguvernéra Národnej banky Slovenska.

- Od januára 2005 bola na Slovensku spustená dôchodková reforma, ktorá na jednej strane prispieva k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, ale z krátkodobého hľadiska jej náklady zaťažujú verejné financie pred plánovaným vstupom do eurozóny.

- Ratingová agentúra Moody's zvýšila Slovensku rating dlhodobých záväzkov v cudzej mene z A3 na A2 a rating krátkodobých záväzkov z P2 na P1. Agentúra tento krok zdôvodnila postupujúcimi vládnymi reformami, na základe ktorých sa očakáva postupné znižovanie deficitu verejných financií. Výhľady pre všetky ratingy sú pozitívne.

Február

- Banková rada Národnej banky Slovenska prerokovala a schválila Komunikačnú stratégiu NBS do roku 2009, ktorá formuluje hlavné ciele, cieľové skupiny a navrhuje komunikačné nástroje na dosahovanie stanovených cieľov. Venuje sa komunikácii s odbornou a širokou verejnosťou v oblasti menovej politiky v nadväznosti na plnenie Menového programu Národnej banky Slovenska do roku 2008. Cieľom komunikačnej stratégie je aktívne informovať verejnosť o svojich rozhodnutiach predovšetkým v oblasti menovej politiky, resp. stability celého finančného sektora v Slovenskej republike a budovať tak dôveru k Národnej banke Slovenska.

- Banková rada NBS s účinnosťou od 1. februára 2005 rozhodla rozšíriť harmonogram svojich zasadnutí o pravidelné zasadnutia každý utorok, na ktorých posudzuje najmä aktuálnu situáciu na finančnom trhu a schvaľuje výsledky pravidelného sterilizačného repo tendra.

- Bola podpísaná dohoda o urovnaní sporu medzi Slovenskou republikou a Československou obchodnou bankou (ČSOB), a. s., Praha, medzi Ministerstvom financií SR, zastúpeným Ivanom Miklošom a ČSOB

2.7 Menový kalendár

Január

- Prezident Slovenskej republiky vymenoval Ivana Šramka do funkcie guvernéra Národnej banky Slo-

zastúpenou predsedom predstavenstva Pavlom Kavánkom a členom predstavenstva ČSOB Petrom Knappom. V zmysle dohody tak Slovensko uhradí banke takmer 25 mld. Sk. Z tejto sumy najneskôr do 11. februára 2005 zaplatí českej strane 16 mld. Sk, ktoré má k dispozícii v štátnych finančných aktívach. Zostávajúcich 8,8 mld. Sk bude podľa dohody splatných 1. januára 2006. Prevzatie záväzku sa prejavilo v navýšení verejného dlhu.

- Banková rada NBS na svojom zasadnutí 28. februára 2005 rozhodla o zmene úrokových sadzieb na úroveň 2,0 % pre jednoduché sterilizačné obchody, 4,0 % pre jednoduché refinančné obchody a 3,0 % pre dvojťždňové repo tendre s obchodnými bankami s účinnosťou od 1. marca 2005. V súvislosti s vývojom výmenného kurzu Banková rada NBS konštatovala, že posilňovanie výmenného kurzu slovenskej koruny voči euru naďalej považuje za neprimerane rýchle.

Marec

- Ministri financií Európskej únie schválili reformu Paktu stability a rastu, ktorý stanovuje pravidlá rozpočtovej disciplíny v EÚ. Kľúčové ustanovenia paktu – limit pre rozpočtový deficit 3 % HDP a pre verejný dlh 60 % HDP ostali nezmenené. Reforma sprísnila pakt, a tak krajiny budú musieť vytvárať úspory v období dobrých časov, t. j. keď je ekonomický vývoj priaznivý. Naopak, pakt bude pružnejší v časoch ekonomických problémov, keď budú môcť krajiny v odôvodnených prípadoch mierne prekročiť 3 % hranicu deficitu.

Apríl

- Banková rada NBS schválila výsledky prvého kola verejnej anonymnej súťaže na výtvarné návrhy slovenských (národných) strán eurových mincí, ktoré majú prezentovať históriu, kultúrne a prírodné hodnoty Slovenska a zároveň byť zrozumiteľné aj pre obyvateľov ostatných krajín Európskej únie. Do druhého kola postúpilo 36 návrhov.

Máj

- Podpredseda vlády a minister financií SR Ivan Mikloš a guvernér NBS Ivan Šramko na spoločnej tlačovej konferencii Ministerstva financií SR a NBS predstavili verejnosti Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike. Národný plán zavedenia eura, ktorý je spoločným materiálom NBS a Ministerstva financií SR, bol vypracovaný v spolupráci s viacerými centrálnymi inštitúciami SR. Predstavuje plán jednotlivých krokov, ktoré je potrebné uskutočniť pre bezproblémové a úspešné zavedenie a používanie eura

v celom hospodárstve SR. Plánovaným termínom zavedenia eura v SR v bezhotovostnom i v hotovostnom styku je 1. január 2009, pričom prechodné obdobie duálneho používania slovenskej koruny a eura bude trvať do 16. januára 2009.

Jún

- Japonská agentúra R&I (Rating and Investment Information) zvýšila rating dlhodobých záväzkov SR v domácej mene na úroveň BBB+ so stabilným výhľadom.
- Banková rada NBS prerokovala a schválila materiál Národný plán zavedenia eura v SR, v ktorom sú rozpracované technické a organizačné aspekty zavedenia spoločnej európskej meny v SR.

Júl

- Vláda SR schválila Národný plán zavedenia eura v SR, ktorý očakáva prijatie eura 1. januára 2009.
- Na tlačovej konferencii v Bratislave prezentoval vedúci misie MMF v SR Juan Fernandez-Ansola správu MMF. Podľa nej zostal hospodársky rast SR silný i napriek nepriaznivým zahranično-ekonomickým podmienkam, inflácia sa znížila napriek vyšším cenám ropy a pokračoval tiež rast záujmu zahraničných investorov o SR. Inflačný cieľ 2,5 %, ktorý pre rok 2006 stanovila NBS, je ambiciózny, avšak splniteľný. Správa zároveň upozornila na riziká, ktoré tento cieľ ohrozujú. Sú to najmä nárast cien ropy a rýchlejší rast miezd ako rast produktivity práce.

August

- Dňa 2. augusta 2005 sa uskutočnilo 35. rokovanie Bankovej rady NBS, kde bol prerokovaný a schválený návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 118/1996 Z. z. o ochrane vkladov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Cieľom schváleného návrhu novely zákona o ochrane vkladov, vypracovaného na základe podnetu Asociácie bánk, bolo predovšetkým upraviť pravidlá pre určovanie výšky ročných príspevkov bankových subjektov do Fondu ochrany vkladov.

September

- NBS zverejnila stanovisko k Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2006 až 2008, ktorý pripravilo Ministerstvo financií SR. NBS v zásade návrh rozpočtu podporila, ale v oblasti znižovania deficitu ho označila za málo ambiciózny.

Október

- Jedným zo záväzkov vyplývajúcich z členstva SR v MMF je aj účasť na Pláne finančných transakcií (Financial Transactions Plan – FTP), a to na základe rozhodnutia MMF. Prostredníctvom FTP ekonomicky silné členské krajiny MMF požičiavajú peniaze krajinám MMF s problematickou platobnou bilanciou. O účasť SR na FTP požiadal guvernér NBS Ivana Šramka vedúci misie MMF. Pre Slovensko by to znamenalo poskytnúť zdroje vo výške 50 % členskej kvóty, čo predstavuje približne 270 mil. USD. Poskytnutím týchto prostriedkov by došlo k zmene vykazovania devízových rezerv centrálnej banky, pretože prostriedky poskytnuté MMF sa budú evidovať ako rezervná pozícia SR v MMF. Tá však bude v prípade krízovej situácie Slovensku plne k dispozícii.
- Ratingová agentúra Fitch Ratings zvýšila Slovenskej republike rating dlhodobých záväzkov v cudzej mene z úrovne A- na A so stabilným výhľadom.

November

- Dňa 28. novembra 2005 vstúpila slovenská koruna do mechanizmu výmenných kurzov ERM II. Centrálna parita koruny voči euru bola stanovená na úrovni trhového kurzu 1 euro = 38,4550 Sk. Slovenská koruna bude v ERM II využívať štandardné fluktučné pásmo

± 15 % okolo centrálnej parity. Spodná hranica pre povinné intervencie predstavuje 32,6868 SKK/EUR a horná hranica 44,2233 SKK/EUR.

December

- NBS vydala oznámenie, že od 1. januára 2006 sa uskutoční integrácia celého dohľadu nad finančným trhom v oblasti bankovníctva, kapitálového trhu, poisťovníctva a dôchodkového sporenia, ktorý bude vykonávať NBS. V rámci integrácie dohľadu nad finančným trhom bude zo zákona zrušený Úrad pre finančný trh a jeho pôsobnosť komplexne prevezme Národná banka Slovenska. NBS teda okrem iného bude od začiatku roka 2006 vydávať také povolenia, schválenia, súhlasy, predchádzajúce súhlasy a iné rozhodnutia v oblasti finančného trhu, ktoré do konca roka 2005 vydával Úrad pre finančný trh.
- Medzinárodná ratingová agentúra Standard & Poor's zvýšila rating dlhodobých záväzkov Slovenska v cudzej mene na stupeň A z pôvodných A-. Zvýšenie ratingu bolo odrazom rýchleho pokroku, ktorý Slovensko dosiahlo v reforme verejného sektora. Standard & Poor's hodnotila Slovensko najlepšie spomedzi krajín V4.
- Banková rada NBS schválila výber a vizualizáciu výtvarných návrhov slovenských strán eurových mincí.

Operácie NBS

3 Operácie NBS na menové účely, devízové operácie a investičné aktivity pri správe devízových rezerv

3.1 Operácie menovej politiky

Vo výkone menovej politiky došlo v roku 2005 k niekoľkým zmenám, ktoré sa týkali procesu rozhodovania o operáciách menovej politiky a podmienok uplatňovaných pri konkrétnych obchodoch s NBS.

Prvou významnou zmenou, ktorú začala NBS uplatňovať vo februári 2005, bolo cielené rozhodovanie o výkone menovej politiky. Je uskutočňované vo vopred stanovených termínoch podľa harmonogramu rokovaní Bankovej rady NBS. Ide o riadený monitoring ekonomického a menového vývoja vrátane cenového transmissného mechanizmu a jeho vplyvu na domáce finančné trhy. Kvalitatívne zhodnotenie údajov z tohto monitoringu a príčiny zistených zmien v cenovom vývoji na domácich finančných trhoch sú určujúce pri rozhodovaní sa Bankovej rady NBS.

Pretože aj v roku 2005 pokračoval proces harmonizovania vyplývajúci z členstva v ESCB, rozhodla NBS v januári 2005 o zmene v pravidlách na vykonávanie operácií menovej politiky, ako aj v pravidlách na finančné a majetkové vysporiadanie operácií. Ide napríklad o postup pri výbere bánk prípadne finančných inštitúcií určených na vybrané operácie menovej politiky, ďalej ide o postup pri výbere finančných aktív akceptovateľných v operáciách na menové účely. Taktiež rozhodla o zmenách pri riadení rizík vrátane uplatnenia zákazu na používanie menových operácií pri financovaní verejnej správy (články 101 a 102 dohody o vstupe do EÚ). Všetky tieto zmeny zverejnila v rozhodnutiach NBS č. 1/2005 a 2/2005. S účinnosťou v roku 2005 NBS rozhodla aj o úpravách, ktoré sa týkajú kvality a ceny služieb vykonávaných centrálnym registrom krátkodobých cenných papierov, ktorý je vedený v NBS.

Riadenie likvidity v bankovom systéme

Sledovanie ponuky a dopytu bankového sektora v operáciách s centrálnou bankou je predmetom denného hodnotenia vývoja likvidity v tomto sektore a je tiež

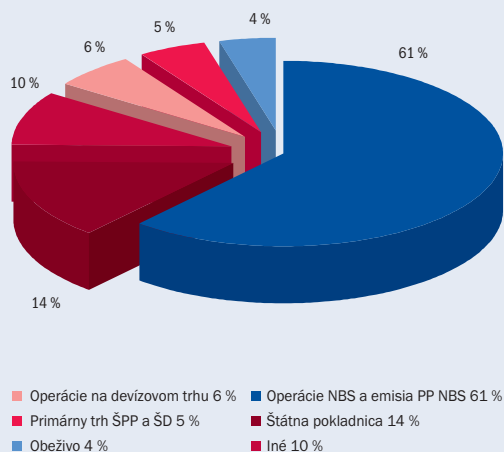
predmetom rozhodovania Bankovej rady NBS o výške intervencií a o druhoch operácií. Povinné minimálne rezervy, obeživo, ako aj autonómne faktory – finančné toky Štátnej pokladnice a čisté zahraničné aktíva ovplyvňujú celkovú úroveň likvidity, ktorú má bankový sektor denne k dispozícii. V roku 2005, rovnako ako v minulom roku, disponoval bankový sektor značnou nadbytočnou likviditou. Jej priemerná denná hodnota sterilizovaná operáciami menovej politiky bola na úrovni 399,2 mld. Sk. Oproti roku 2004 bola táto nadbytočná likvidita vyššia o 172,6 mld. Sk. Mesačná priemerná hodnota nadbytočnej likvidity sa v priebehu roka pohybovala v rozpätí od 298,6 mld. Sk do 442,1 mld. Sk. Najvýraznejšie zvyšovanie nadbytočnej likvidity spôsobili intervencie na devízovom trhu, presun finančných prostriedkov riadených Štátnou pokladnicou z NBS do sféry komerčných bánk, ako aj hodnota splatených štátnych cenných papierov, ktorá prevyšovala hodnotu nových štátnych emisií.

Graf 36 Povinné minimálne rezervy a autonómne faktory likvidity v roku 2005 (mil. Sk)

Zdroj: NBS.

Graf 37 Štruktúra vplyvov na dennú zmenu PMR v roku 2005 (%)

Zdroj: NBS.

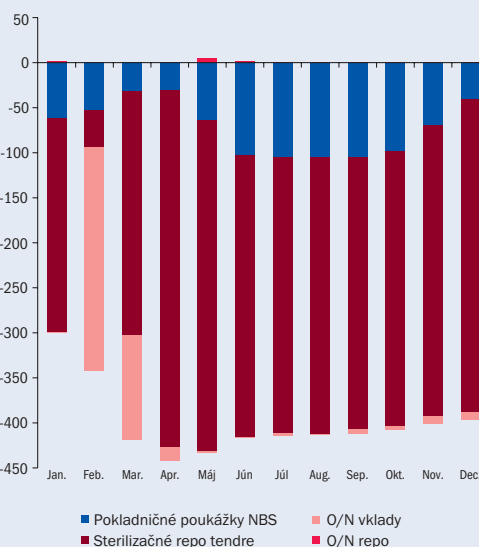
Hlavné operácie menovej politiky

Hlavnými operáciami menovej politiky boli aj v roku 2005 sterilizačné 14-dňové repo tendre vyhlasované jedenkrát týždenne. Hodnota týchto operácií, sterilizujúcich nadbytočnú likviditu bankového sektora, bola vysoká počas celého roka. Výnimkou bol len február 2005, keď NBS prijala rozhodnutie neakceptovať dopyt bánk v sterilizačných repo tendroch a zamedziť tak posilňovaniu slovenskej koruny vrátane vplyvu výmenného kurzu na úrokové sadzby domáceho peňažného trhu. Vývoj úrokových sadzieb BRIBOR mal v priebehu januára 2005 značnú volatilitu a ich výnosová krivka nadobudla výrazne inverzný charakter. Po intervenciách NBS na devízovom trhu a neakceptovaní dopytu bánk v sterilizačných repo tendroch na začiatku roku 2005 prestali mať úrokové sadzby peňažného trhu dostatočnú vypovedaciu schopnosť o tomto trhu. Túto nadobudli až v marci 2005 po rozhodnutí NBS znížiť základnú úrokovú sadzbu (vrátane refinančnej a sterilizačnej úrokovej sadzby pre O/N operácie) a po obnovení hlavných operácií menovej politiky – sterilizačných repo tendrov.

Dlhodobejšie operácie

NBS uskutočňovala v priebehu roku 2005 emisie pokladničných poukážok NBS so splatnosťou 84 dní. Aukcie pre tento nástroj neboli vypísané len na začiatku roka v čase osobitných rozhodnutí NBS, ktoré reagovali na rýchle posilňovanie slovenskej koruny. Pokladničné poukážky NBS emitovala s cieľom priamo sterilizovať nadbytočnú likviditu bánk. Zároveň však emitovala tieto aktíva aj na vlastný rad a používala

Graf 38 Vývoj jednotlivých foriem obchodov na voľnom trhu v roku 2005 (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

ich v hlavných sterilizačných operáciách menovej politiky. NBS uskutočnila spolu 11 aukcií pokladničných poukážok na primárnom trhu a emitovala PP NBS v celkovej hodnote 290,0 mld. Sk.

Automatické operácie

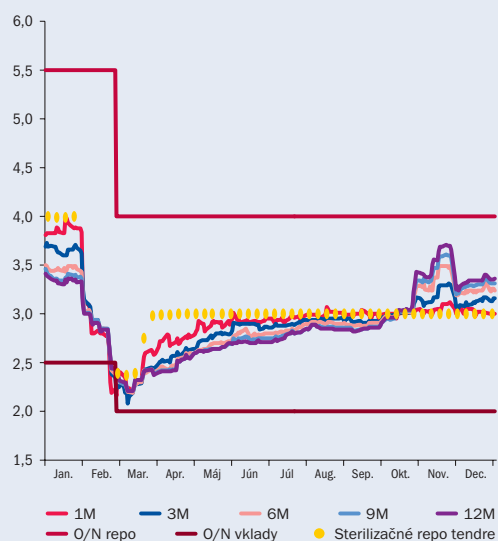
Vzhľadom na charakter likviditnej pozície bankového sektora (vysoký objem likvidity) bola aktivita jednodňových vkladových operácií s NBS častá, aj keď hodnotou počas roka menej významná ako hodnota hlavných operácií. Výnimkou boli len mesiace február a marec, teda obdobie, v ktorom sa NBS rozhodla neakceptovať dopyt bánk v sterilizačných repo tendroch. Na druhej strane jednodňové refinančné operácie s NBS boli len sporadické. Priemerná mesačná hodnota nad 1,0 mld. Sk bola napríklad len v troch mesiacoch prvého polroka 2005. V ďalších mesiacoch priemerná mesačná hodnota jednodňových refinančných operácií nepresiahla úroveň 0,6 mld. Sk. Doplnením k jednodňovým refinančným operáciám bola možnosť čerpať vnútrodený úver na účte peňažných rezerv v platobnom systéme SIPS. Túto možnosť v roku 2005 využilo 8 zmluvných strán NBS.

Povinné minimálne rezervy

Povinné minimálne rezervy (PMR) podľa rozhodnutia NBS, ako aj v súlade so smernicami EK tvoria banky, pobočky zahraničných bánk a inštitúcie elektronických peňazí. Prostredníctvom povinnosti tvoriť PMR sa udržiava krátkodobá likvidita bankových subjektov. Priemerovanie PMR počas lehoty, na ktorú sú určené,

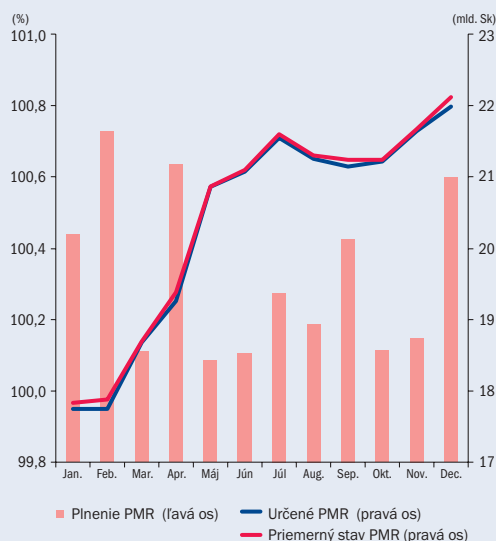
Graf 39 BRIBOR v roku 2005

(% p. a.)

Zdroj: NBS.

Graf 40 Plnenie PMR v roku 2005

Zdroj: NBS.

zase dáva možnosť bankám pozitívne ovplyvňovať ich objem obchodov na domácom peňažnom trhu. V roku 2005 bolo tvorcami PMR 18 bánk a 5 pobočiek zahraničných bánk vrátane 2 pobočiek zahraničných bánk, ktoré začali bankovú činnosť na Slovensku za základe jedného bankového povolenia platného v krajinách Európskej únie. Podmienky na tvorbu PMR zostali aj v roku 2005 rovnaké ako v roku 2004, teda sadzba na úrovni 2 % z určených položiek pasív, perióda jeden kalendárny mesiac a úročenie fixnou úrokovou sadzbou 1,5 %. Hodnota určených PMR mala v priebehu roka rastúci vývoj a od januára do decembra 2005 vzrástla o 4,2 mld. Sk. Aj napriek tomu, že v niektorých mesiacoch boli výkyvy skutočne udržiavaných PMR veľké (napr. v máji, júni, septembri a decembri 2005), povinnosť držať určenú hodnotu PMR bola bankovým sektorom v každom mesiaci splnená.

Riadenie rizík

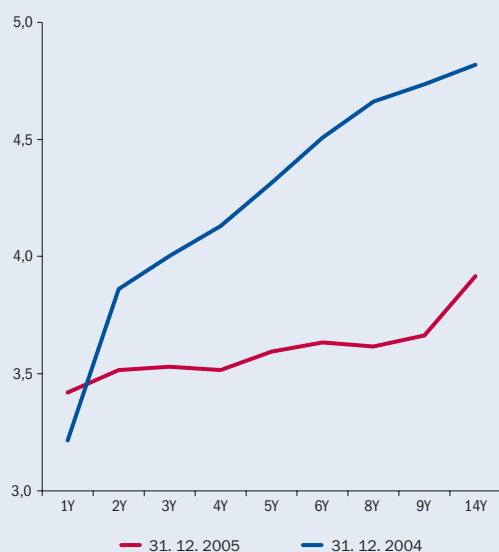
Princíp sledovania a riadenia kreditných, trhových a operačných rizík je bežný aj v centrálnej banke. Ide v ňom v prvom rade o zmluvné strany, ktoré vstupujú do operácií menovej politiky a ďalej o finančné aktíva, ktoré používajú zmluvné strany v týchto operáciách. NBS rovnako ako ostatné centrálné banky z ESCB vychádza z ustanovení štatútu o ESCB a ECB, v zmysle ktorého rozpracováva a uplatňuje pravidlá na riadenie rizík. Aj napriek tomu, že systém hodnotenia kreditného rizika nie je ešte v tomto období úplne harmonizovaný s kritériami ECAF (pravidlá hodnotenia kreditného rizika Eurosystemu), má NBS vytvorený vhodný spôsob, ktorý bol v priebehu roka 2005 efektívne aplikovaný. Pretože status akceptova-

teľnosti z pohľadu rizík musia mať okrem zmluvných strán centrálnej banky aj finančné aktíva, NBS už od roku 2004 aplikuje systém výberu finančných aktív a v rámci neho systém trhového oceňovania aktív. Taktiež uplatňuje systém zrážok (haircuts) k trhovým cenám v prípade refinančných operácií. Okrem tohto pripravuje harmonizáciu postupov pri výbere a hodnotení kvality finančných aktív s podmienkami platnými v Eurosysteme. Ide hlavne o prípravu na skutočné použitie aktív, ktoré budú zaradené do jednotného zoznamu, tzv. Single List, v operáciách menovej politiky. Použitie aktív by malo začať rokom vstupu Slovenska do Eurosystemu. Zavedenie Single List uskutoční ECB v roku 2007. Jeho súčasťou budú hlavne dlhové cenné papiere a bankové úvery so statusom akceptovateľné tak zo strany národných centrálnych bánk, ako aj zo strany ECB.

Benchmarková výnosová krivka dlhopisov

NBS pokračovala aj v roku 2005 v koordinovaní kótovania cien benchmarkového portfólia štátnych dlhopisov obchodnými bankami a vo vytváraní benchmarkovej výnosovej krivky z týchto kotácií. Tento projekt začala už v roku 2004 a jeho cieľom je zabezpečiť kvalitnejšie poznanie cenového vývoja na domácom dlhopisovom trhu vzhľadom na nízke objemy kurzotvorných obchodov na trhoch burzy s cennými papiermi, ako aj nedostatočnú frekvenciu obchodov. NBS sleduje štruktúru benchmarkového portfólia a v spolupráci s obchodnými bankami túto vhodne aktualizuje. Takáto aktualizácia benchmarkového portfólia cenných papierov bola vykonaná začiatkom júna 2005 a jej cieľom bolo doplniť termínovú štruk-

Graf 41 Benchmarková výnosová krivka štátnych dlhopisov (%)

Zdroj: NBS.

Graf 42 Vývoj kurzu slovenskej koruny voči euru a doláru v roku 2005

Zdroj: NBS.

túru kótovaných štátnych dlhopisov. Jedným z kritérií na zaradenie dlhopisu do benchmarkového portfólia je minimálna hodnota emisie vo výške 5 mld. Sk. V súčasnosti sú do portfólia zaradené dlhopisy od 1 do 9 rokov a tiež 14-ročné dlhopisy. Ceny sú kótované ôsmimi na trhu aktívnymi obchodnými bankami. Zverejňovanie indikatívnych cien dlhopisov v Reuters (stránka SKBMK) je uskutočňované na dennej báze vždy k 15.00 h SEČ príslušného obchodného dňa. Obdobne ako obchodné banky aj NBS využíva indikatívne ceny benchmarkovej krivky pri teoretickom oceňovaní finančných aktív. V prípade NBS ide o oceňovanie akceptovateľných aktív používaných v operáciách menovej politiky.

Vývoj benchmarkovej krivky v minulom roku mal menej výrazný pohyb ako v roku 2004. Pohyb cien bol viac ovplyvnený vývojom v euroregióne, informáciami o nižšej potrebe emisií štátnych dlhopisov, ratingovým hodnotením agentúry Moody's, ako aj pohybom výmenného kurzu slovenskej koruny a rozhodnutiami NBS o základnej úrokovej sadzbe. Pre dlhopisový trh SR bol významný aj vstup slovenskej koruny do mechanizmu výmenných kurzov ERM II, ktorý vyvolal záujem zahraničných investorov o slovenské finančné aktíva, pričom pozitívne ovplyvnil stabilizujúcu sa úroveň výnosov dlhopisového trhu na konci roku 2005.

3.2 Devízové operácie

Operácie na devízovom trhu

Výmenný kurz slovenskej koruny voči euru sa v priebehu roku 2005 zhodnotil o 2,44 percentuálneho

bod (z hodnoty 38,796 SKK/EUR k 31. decembru 2004 na 37,848 SKK/EUR k 31. decembru 2005). Priemerná úroveň výmenného kurzu mala hodnotu 38,593 SKK/EUR, čo je oproti roku 2004 zhodnotenie o 3,6 percentuálneho bodu. Kurz slovenskej koruny voči americkému doláru sa v priebehu minulého roka oslabil o 12,11 percentuálneho bodu (z hodnoty 28,496 SKK/USD k 31. decembru 2004 na 31,948 SKK/USD k 31. decembru 2005). Priemerná úroveň výmenného kurzu mala hodnotu 31,022 SKK/USD, teda zhodnotenie oproti roku 2004 o 3,8 percentuálneho bodu. Voči českej korune sa slovenská koruna oslabila o 2,9 percentuálneho bodu.

Vzhľadom na významný pohyb slovenskej koruny v roku 2005 NBS uskutočnila niekoľko intervencií v záujme utlmiť príliš rýchle posilňovanie domácej meny. Pretože záujem investorov o nákup slovenskej koruny (opierajúci sa o niektoré skutočnosti ako napríklad očakávanie bezproblémového plnenia maastrichtských kritérií v roku 2008, rýchly rast ekonomiky, postupné zlepšovanie obchodnej bilancie), ktorý začal už na konci roku 2004, pokračoval aj v prvom štvrtroku 2005, posilnil NBS v rozhodnutí intervenovať. Uskutočnené devízové intervencie boli v domácich podmienkach doteraz najrozsiahlejšie. Počas dvoch mesiacov (na konci roku 2004 a začiatku roku 2005) nakúpila NBS na devízovom trhu 3,62 mld. EUR (asi 138 mld. Sk). Krehkosť slovenského devízového trhu a jeho nadväzanie na trhy v okolitých krajinách boli neskôr preukázané počas oslabovania poľskej meny. Potvrdili sa ako opodstatnené aj varovania NBS, že prudké zhodnocovanie slovenskej koruny na začiatku roka nebolo adekvátne. Počas celého roka 2005 nakúpila NBS prostredníctvom

devízových intervencií 3,02 mld. EUR a predala 535 mil. EUR, teda saldo devízových intervencií malo hodnotu 2,49 mld. EUR.

Ani po vstupe SR do režimu výmenných kurzov ERM II sa očakávala, že slovenský devízový trh sa vymaní zo silnej závislosti predovšetkým od poľskej a českej meny nepotvrdili. Tieto očakávania môžu byť reálnejšie v období pred vstupom SR do Eurosystemu.

Investičné aktivity pri správe devízových rezerv

V roku 2004 schválila NBS aktualizáciu investičnej stratégie v oblasti správy devízových rezerv. Stratégiou bol určený priestor a hranice investovania na medzinárodných finančných trhoch z pohľadu kreditného,

úrokového a kurzového rizika, ako aj z pohľadu rizika likvidity. Súčasťou zásad investičnej politiky bolo aj definovanie štruktúry rozhodovania pri riadení devízových rezerv. Uplatňovanie tohto rámca pravidiel pokračovalo aj v roku 2005.

Výrazné zhodnocovanie slovenskej koruny na začiatku roka ovplyvnilo nárast devízových rezerv. Zvýšil sa objem tak intervenčných, ako aj investičných portfólií. Hodnota devízových aktív v daných výmenných kurzoch a v trhových cenách sa zvýšila z hodnoty 14,9 mld. USD na konci roka 2004 na hodnotu 15,5 mld. USD na konci roka 2005. Použiteľné výnosy zo správy devízových rezerv predstavovali pre jednotlivé portfóliá hodnoty od 2,074 % za eurové investičné portfólio po 3,120 % za dolárové investičné portfólio. Celkové úrokové výnosy zo správy devízových rezerv mali tak v roku 2005 približnú hodnotu 10,6 mld. Sk.

Bankový dohľad

4 Bankový dohľad

4.1 Vývoj bankového sektora

Situácia v bankovom sektore bola v roku 2005 priaznivá. Trendy v bankovom sektore boli ovplyvnené pozitívnym ekonomickým vývojom. Vzástol objem spravovaných aktív, menila sa ich štruktúra a zvýšila sa ziskovosť bankového sektora. Silný hospodársky rast a zlepšenie finančnej situácie podnikov sa podpísali pod vysoký nárast objemu úverov poskytnutých klientom. Pozitívne trendy sa prejavili na zvýšení poskytnutých úverov takmer vo všetkých sektoroch.

V slovenskom bankovom sektore k 31. decembru 2005 pôsobil:

- osemnásť bánk so sídlom v SR,
- päť pobočiek zahraničných bánk v SR,
- stoštyri zahraničných subjektov voľne poskytujúcich cezhraničné bankové služby (deväťdesiatdeväť bánk, dve inštitúcie elektronických peňazí a tri peňažné inštitúcie),
- deväť zastúpení zahraničných bánk v SR.

Z osemnástich bánk so sídlom v SR sú tri stavebné sporiteľne (ČSOB stavebná sporiteľňa, a. s., Prvá stavebná sporiteľňa, a. s. a Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a. s.). Povoľenie na vykonávanie hypotekárnych obchodov malo k 31. decembru 2005 udelených deväť bánk a jedna pobočka zahraničnej banky (HVB Bank Slovakia a. s., Dexia banka Slovensko a. s., ISTROBANKA, a. s., ĽUDOVÁ BANKA, a. s., OTP Banka Slovensko, a. s., Slovenská sporiteľňa, a. s., Tatra banka, a. s., UniBanka, a. s., Všeobecná úverová banka, a. s. a Československá obchodná banka, a. s., pobočka zahraničnej banky v SR).

V roku 2005 sa podiel zahraničných investorov na celkovom upísanom základnom imaní bánk a finančných zdrojoch poskytnutých zahraničnými bankami svojim pobočkám, v porovnaní s údajmi ku koncu roka 2004, zvýšil len mierne z 89,60 % na 89,65 %. V ĽUDOVEJ BANKE, a. s., boli zaznamenané zmeny vlastníckeho podielu na základnom imaní medzi zahraničnými investormi, ktoré však neovplyvnili celkový podiel zahraničných investorov na základnom imaní uvedených bánk. V CALYON BANK SLOVAKIA, a. s., došlo k zvýšeniu podielu na základnom imaní banky spoločnosti Calyon Global Banking (pôvodne Credit Lyonnais Global Banking S. A.) z 90 % na 100 % – nadobudnutie 10-percentného podielu od VÚB, a. s.

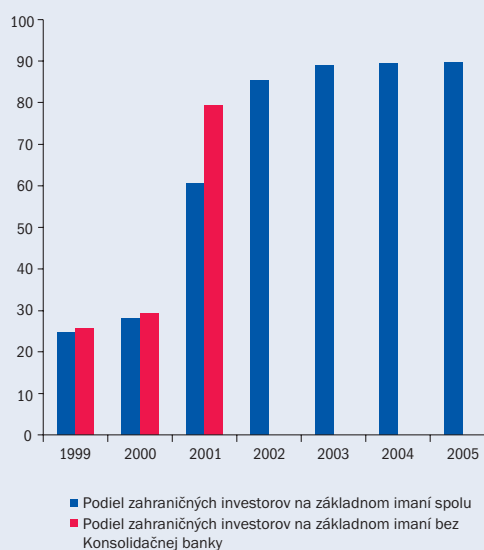
Povoľovacia činnosť

Banky

V marci 2005 vydala Národná banka Slovenska rozhodnutia, ktorými mení bankové povolenie všetkým bankám (okrem stavebných sporiteľní) a pobočke zahraničnej banky, ktorá poskytuje bankové činnosti na základe bankového povolenia vydaného Národnou bankou Slovenska. Zákonmi NR SR č. 603/2003 Z. z. a 554/2004 Z. z., ktorými sa novelizoval zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bankách“), došlo k zosúladieniu pojmov s pojmami v zákone o platobnom styku a k zosúladieniu činností s činnosťami v zákone o cenných papieroch a investičných službách. Národná banka Slovenska na základe týchto zákonných predpokladov menila bankové povolenia s cieľom dosiahnuť súlad znenia povolených bankových činností s činnosťami uvedenými v platnom znení zákona o bankách.

Rozhodnutím Národnej banky Slovenska zo 14. októbra 2005 bol ISTROBANKE, a. s., udelený predchádzajúci súhlas podľa § 28 ods. 1 písm. e) zákona

Graf 43 Podiel zahraničných investorov na základnom imaní a finančných zdrojoch (%)

Zdroj: NBS.

o bankách, aby sa banka stala dcérskou spoločnosťou inej materskej spoločnosti, ktorá vznikne zlúčením spoločností Bank für Arbeit und Wirtschaft Aktiengesellschaft Österreichische Postsparkasse Aktiengesellschaft a Kapital & Wert BankAktiengesellschaft pod názvom Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse Aktiengesellschaft.

Národná banka Slovenska svojím rozhodnutím z 18. októbra 2005 rozšírila Prvej stavebnej sporiteľni, a. s., bankové povolenie podľa § 2 ods. 3 písm. d) zákona o stavebnom sporení, ktorým povoľuje banke poskytovanie stavebných úverov na stavebné účely podľa § 11 ods. 1 zo zdrojov mimo fondu stavebného sporenia, ak sú prednostne zabezpečené záväzky vyplývajúce z uzatvorených zmlúv o stavebnom sporení a ak nedôjde ku skráteniu lehôt splatnosti stavebných úverov alebo k predĺženiu lehôt na ich poskytnutie.

Rozhodnutím Národnej banky Slovenska z 21. októbra 2005 bol HVB Bank Slovakia, a. s., udelený predchádzajúci súhlas podľa § 28 ods. 1 písm. e) zákona o bankách, aby sa banka stala dcérskou spoločnosťou UniCredito Italiano S.p.A., Taliansko.

Národná banka Slovenska svojimi rozhodnutiami z decembra 2005 doplnila bankové povolenie na vykonávanie hypotekárnych obchodov ustanovením osobitných podmienok financovania hypotekárnych úverov – z hypotekárnych úverov poskytnutých k 31. decembru 2006 musí byť najmenej 90 % financovaných prostredníctvom vydávania a predaja hypotekárnych záložných listov – pre Všeobecnú úverovú banku, a. s., Tatra banku, a. s., Československú obchodní banku, a. s., Praha prostredníctvom jej pobočky, OTP Banku Slovensko, a. s., UniBanku, a. s., Slovenskú sporiteľňu, a. s., ĽUDOVÚ BANKU, a. s., ISTROBANKU, a. s. a HVB Bank Slovakia, a. s.

V roku 2005 udelila Národná banka Slovenska trom bankám predchádzajúci súhlas na zmenu sídla banky – 22. februára 2005 Banke Slovakia, a. s., 25. apríla 2005 Citibank (Slovakia), a. s., 18. augusta 2005 UniBanke, a. s.

Dňa 1. novembra 2005 bola mimoriadnym valným zhromaždením Banky Slovakia schválená zmena stanov a zmena obchodného mena z pôvodného Banka Slovakia, a. s., na Privatbanka, a. s.

Pobočky zahraničných bánk

Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie môžu v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o bankách vykonávať bankové činnosti na území Slovenskej republiky bez bankového povolenia udeleného Národnou bankou Slovenska úverové inštitúcie so sídlom v Európskom hospodárskom priestore, ak im

takéto povolenie bolo udelené v domovskej krajine (princíp jedného bankového povolenia).

Na základe princípu jedného bankového povolenia boli Národnou bankou Slovenska prijaté dve oznámenia zahraničných dohliadačích orgánov o zámere zahraničných subjektov vykonávať bankové činnosti na území Slovenskej republiky, čím sa v roku 2005 počet pobočiek zahraničných bánk zvýšil z troch na päť.

Na základe jedného bankového povolenia udeleného HSBC Bank plc so sídlom v Londýne začal uvedený subjekt dňa 1. júna 2005 prostredníctvom svojej organizačnej zložky HSBC Bank plc, pobočka zahraničnej banky, vykonávať bankové činnosti. Vklady pobočky sú poistené v slovenskom Fonde ochrany vkladov.

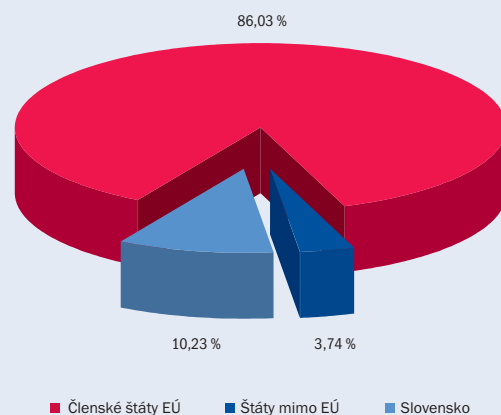
Pobočka zahraničnej banky Banco Mais, S.A začala výkon svojej činnosti dňa 19. septembra 2005. Vklady pobočky sú poistené v Záručnom fonde vkladov v Portugalsku.

Dňa 4. novembra 2005 oznámila Národná banka Slovenska listom J&T, BANKA, a. s., podmienky pôsobenia pobočky zahraničnej banky na území SR na základe jedného bankového povolenia. Táto pobočka zahraničnej banky bude prispievateľom do Fondu poistenia vkladov v Českej republike.

Zastúpenia zahraničných bánk

V januári 2005 zaregistrovala Národná banka Slovenska zastúpenie zahraničnej banky BANQUE PRIVÉE

Graf 44 Podiel zahraničných investorov na základnom imaní bánk a finančných zdrojoch podľa krajiny pôvodu¹⁾ (%)

Zdroj: NBS.

1) Do skupiny členské štáty EÚ sú zaradené Česká republika (7,86 %), Francúzsko (1,13 %), Holandsko (1,39 %), Luxembursko (28,26 %), Maďarsko (4,53 %), Nemecko (1,94 %), Rakúsko (35,38 %), Taliansko (4,27 %), Portugalsko (0,13 %) a Spojené kráľovstvo (1,14 %). Skupinu štáty mimo EÚ (zahraničné) tvoria USA a Švajčiarsko.

Tabuľka 26 Prehľad subjektov voľne poskytujúcich cezhraničné bankové služby

	Banky	Inštitúcie elektronických peňazí	Zahraničné finančné inštitúcie
Cyprus	2		
Česká republika	2		
Dánsko	2		
Francúzsko	8		
Holandsko	2		
Írsko	5		
Island	1		
Lichtenštajnské kniežatstvo	1		
Luxembursko	5		
Maďarsko	3		2
Nemecko	16		
Nórsko	1		
Poľsko	1		
Rakúsko	23		
Spojené kráľovstvo	23	2	
Španielsko	1		
Švédsko	1		
Taliansko	2		1
Spolu	99	2	3

Zdroj: NBS.

EDMOND DE ROTHSCHILD EUROPE, a. s., Luxemburg. V apríli 2005 potvrdila Národná banka Slovenska prijatie oznámenia od Niederösterreichische Landesbank- Hypothekenbank Aktiengesellschaft, Rakúsko o zriadení zastúpenia zahraničnej banky na území SR. Celkový počet zastúpení zahraničných bánk sa v priebehu roka 2005 zvýšil zo sedem na deväť.

V roku 2005 vydal Úsek bankového dohľadu 114 rozhodnutí týkajúcich sa rozšírenia bankového povolenia, zmeny členov predstavenstva, dozornej rady, vedúcich zamestnancov, zmeny stanov banky, doplnenia bankového povolenia na vykonávanie hypotekárnych obchodov ustanovením osobitných podmienok financovania hypotekárnych úverov, vykonávania iných ako bankových činností, ktoré súvisia s prevádzkou banky a registrácie zastúpenia zahraničnej banky a zmeny sídla banky.

4.2 Hospodárske výsledky bankového sektora

Slovenský finančný sektor vykazoval v roku 2005 pozitívne trendy. Dominantné postavenie, aj keď s klesajúcim podielom, si udržal bankový sektor, ktorý spravoval až 84 % celkového objemu aktív a spravovaného majetku finančného sektora. V sledovanom období sa menila štruktúra spravovaných aktív a zvýšila sa ziskovosť bankového sektora.

vaného majetku finančného sektora. V sledovanom období sa menila štruktúra spravovaných aktív a zvýšila sa ziskovosť bankového sektora.

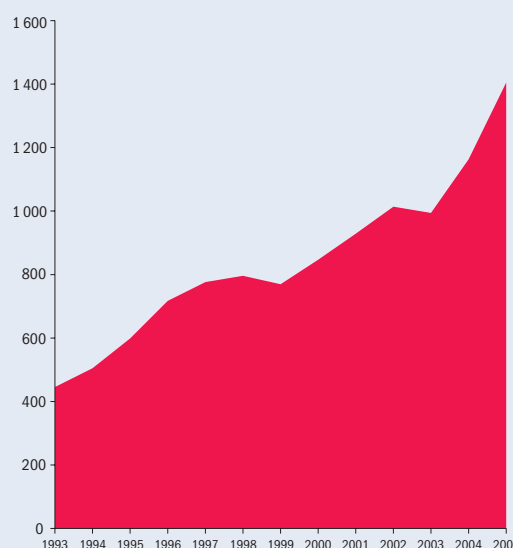
Bilančná suma (úhrn aktív v čistej hodnote) bankového sektora SR (18 bánk a 5 pobočiek zahraničných bánk) dosiahla k 31. decembru 2005 objem 1 405 mld. Sk, čo v porovnaní s koncom roka 2004 predstavuje nárast o 242 mld. Sk (o 20,8 %).

Vývoj bilančnej sumy bankového sektora bol ovplyvnený tak nárastom sekundárnych (rast o 138 mld. Sk), ako aj primárnych zdrojov (rast o 64 mld. Sk). Objem neanonymných vkladov poklesol v dôsledku zmeny zákona o ochrane vkladov o 3 mld. Sk (o 0,8 %) na 420 mld. Sk.

Vykazovaný objem výnosových aktív bankového sektora oproti koncu roka 2004 vzrástol o 239 mld. Sk na 1 330 mld. Sk. Podiel výnosových aktív na aktívach spolu v priebehu roka 2005 mierne vzrástol a dosiahol 94,7 %, čo je takmer o 1 % viac ako ku koncu roka 2004.

Celkové pohľadávky z úverov, vykazované bankami k 31. decembru 2005, predstavovali objem 559 mld. Sk. Klasifikované úverové pohľadávky poklesli o 0,9 mld. Sk na 31 mld. Sk, t. j. o 2,7 %. Banky k nim vytvorili opravné položky vo výške 23 mld. Sk. Krytie klasifikovaných pohľadávok vytvorenými opravnými položkami k ultimu hodnoteného obdobia dosiahol 75,0 %. Podiel klasifikovaných pohľadávok na pohľadávkach spolu poklesol na 5,5 %.

Banky vykázali k 31. decembru 2005 čistý zisk v objeme 14 mld. Sk. V medziročnom porovnaní

Graf 45 Vývoj bilančnej sumy bankového sektora SR (k 31. decembru) (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Tabuľka 27 **Základné charakteristiky bankového sektora SR**

	31.12.2004	31.12.2005	Rozdiel 12/05-12/04	Zmena v % 12/05-12/04
Počet pracovníkov	19 720	19 850	130	0,66
Počet bánk v SR	18	18	0	0,00
Počet pobočiek zahraničných bánk v SR	3	5	2	66,67
z toho: Na základe povolenia NBS	1	1	0	0,00
Na princípe jedného bankového povolenia	2	4	2	100,00
Počet zastúpení zahraničných bánk v SR	7	9	2	28,57
Počet pobočiek v SR	587	685	98	16,70
Počet nižších organizačných zložiek v SR	526	457	-69	-13,12
Počet pobočiek v iných krajinách	1	1	0	0,00
Počet nižších organ. zložiek v iných krajinách	0	0	0	0,00
Počet zastúpení v iných krajinách	1	0	-1	-100,00
Počet subjektov voľne poskytujúcich cezhraničné bankové služby	48	104	56	116,67
z toho: Inštitúcie elektronických peňazí	0	2	2	0,00
Zahraničné finančné inštitúcie	0	3	3	0,00
Slovenské banky voľne poskytujúce cezhraničné bankové služby v zahraničí	1	1	0	0,00
z toho: Inštitúcie elektronických peňazí	0	0	0	0,00
Úhrn aktív (v tis. Sk)	1 162 935 361	1 404 762 510	241 827 149	20,79
Výnosové aktíva (v tis. Sk)	1 090 962 975	1 329 618 719	238 655 744	21,88
Úhrn medzibankových aktív (v tis. Sk)	378 117 213	497 667 795	119 550 582	31,62
Úhrn devízových aktív (v tis. Sk)	167 212 165	209 621 933	42 409 768	25,36
Cenné papiere (v tis. Sk)	377 791 590	332 151 813	-45 639 777	-12,08
Pohľadávky z úverov (v tis. Sk)	442 361 143	558 532 224	116 171 081	26,26
z toho: Klasifikované pohľadávky (v tis. Sk)	31 703 394	30 836 078	-867 316	-2,74
Úvery obyvateľstvu (v tis. Sk)	116 806 841	165 057 419	48 250 578	41,31
Úvery nefinančným podnikateľským subjektom (v tis. Sk)	225 925 388	266 747 351	40 821 963	18,07
Podiel klasifikovaných pohľadávok na úveroch spolu (v %)	7,17	5,52	-1,65	-
Nekrytá predpokladaná strata (v tis. Sk)	10 355	30	-10 325	-99,71
Vytvorené opravné prostriedky k úverom (v tis. Sk)	25 489 675	23 141 657	-2 348 018	-9,21
Rezervy na krytie strát (v tis. Sk)	6 961 072	7 219 488	258 416	3,71
Základné imanie (v tis. Sk)	41 433 475	41 450 201	16 726	0,04
Vlastné zdroje (v tis. Sk)	100 626 465	107 153 990	6 527 525	6,49
Úhrn zdrojov – bankový sektor (v tis. Sk)	183 301 896	321 557 694	138 255 798	75,43
Úhrn zdrojov – nebankový sektor (v tis. Sk)	791 384 116	855 135 745	63 751 629	8,06
z toho: Chránené vklady (v tis. Sk)	423 290 430	419 980 621	-3 309 809	-0,78
Zisk bežného obdobia (v tis. Sk)	12 287 442	13 911 615	1 624 173	13,22
Strata bežného obdobia (v tis. Sk)	6 614	19 444	12 830	193,98
Saldo zisku a straty (v tis. Sk)	12 280 828	13 892 171	1 611 343	13,12
Kumulovaný hospodársky výsledok (v tis. Sk)	37 722 258	39 878 594	2 156 336	5,72
Primeranosť vlastných zdrojov (%)	18,68	14,79	-3,89	-0,21
Zdroj: NBS.				

Tabuľka 28 Počet dohliadok v roku 2005

	1. štvrťrok		2. štvrťrok		3. štvrťrok		4. štvrťrok		1. – 4. štvrťrok	
	začaté	ukončené	začaté	ukončené	začaté	ukončené	začaté	ukončené	plán	skutočnosť
Dohliadka										
– komplexná	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
– dosledovacia	0	0	0	0	0	0	3	3	3	3
– tematická	2	0	3	2	3	4	1	3	9	9
Spolu	2	0	3	2	3	4	4	6	12	12

Zdroj: NBS.

to predstavuje nárast o 1,6 mld. Sk (o 15,9 %). Stratu ako hospodársky výsledok bežného obdobia k 31. decembru 2005 vykázali tri banky (k 31. decembru 2004 jedna banka).

4.3 Výkon bankového dohľadu a hodnotenie obozretného podnikania bánk

Hlavnou úlohou a poslaním bankového dohľadu je podpora stability a zdravého rozvoja bánk, bankového systému a ochrana záujmov vkladateľov.

Ako súčasť proaktívneho výkonu bankového dohľadu vydal úsek bankového dohľadu v roku 2005 metodické usmernenie č. 3/2005 k systému a postupom vnútornej kontroly banky a pobočky zahraničnej banky podľa § 23 ods. 1 zákona o bankách. Cieľom tohto metodického usmernenia bolo určiť jednotné pravidlá, ktorými by sa mala riadiť štruktúra systému vnútornej kontroly banky a pobočky zahraničnej banky. Metodické usmernenie je uverejnené na internetovej stránke NBS a vo Vestníku NBS.

Dohľad v bankovom sektore bol vykonávaný využitím oboch jeho foriem, dohľadu na diaľku a dohľadu na mieste. Dohľad na mieste bol zameraný najmä na kontrolu opatrení, na kreditné, trhové a operačné riziko a na posúdenie žiadosti o súhlas s používaním interného modelu na výpočet kapitálovej požiadavky na trhové riziká.

Počet dohliadok, ktoré úsek bankového dohľadu vykonal v roku 2005 je uvedený v tabuľke 28.

Jedným zo základných regulačných nástrojov bankového dohľadu sú pravidlá obozretného podnikania bánk a nimi stanovené limity.

Bankové subjekty, tak ako všetky ostatné podnikateľské subjekty, podstupujú celý rad rizík súvisiacich

s podmienkami v oblasti ich podnikania. Základné pravidlá a limity, ktorých cieľom je obmedziť podstupované riziká a zabezpečiť dostatok zdrojov na krytie prípadných strát, sú zakotvené v opatreniach bankového dohľadu. Obozretné vnútorné postupy pre celkové riadenie banky a pre jednotlivé obchody, ako aj spôsob, akým je banka schopná identifikovať, monitorovať a riadiť jednotlivé riziká, zostávajú základným predpokladom jej úspešného fungovania.

Ukazovateľ primeranosti vlastných zdrojov bankového sektora SR k decembru 2005 dosiahol hodnotu 14,79 %. V medzioročnom porovnaní s hodnotou ukazovateľa k 31. decembru 2004 došlo k poklesu o 3,89 %. Limit 8 % primeranosti vlastných zdrojov plnili počas roka 2005 všetky banky, nakoľko sa hodnoty primeranosti vlastných zdrojov pohybovali v intervale od 9,5 % až do 31,7 %.

Ďalej je banka povinná zabezpečovať nasledujúce limity majetkovej angažovanosti:

Limit majetkovej angažovanosti banky voči materskej spoločnosti alebo dcérskej spoločnosti, alebo voči skupine hospodársky spojených osôb, ktorých členom je banka (20 % vlastných zdrojov) nespĺnila v roku 2005 jedna banka.

Pri limite majetkovej angažovanosti voči inej osobe, skupine hospodársky spojených osôb alebo voči štátom a centrálnym bankám (25 % vlastných zdrojov) bolo zaznamenaných sedem porušení v piatich bankách.

Limit súčtu veľkých majetkových angažovaností banky (800 % vlastných zdrojov) plnili v roku 2005 všetky banky.

Pomer majetkovej angažovanosti voči fyzickej osobe k vlastným zdrojom financovania (vo výške najviac 2 %) plnili v roku 2005 všetky banky.

Pomer majetkovej angažovanosti voči právnickej osobe okrem banky so sídlom v štáte zóny A k vlastným

zdrojom financovania (vo výške najviac 10 %) plnili v roku 2005 všetky banky.

Pomer majetkovej angažovanosti voči všetkým osobám s osobitným vzťahom k banke k jej vlastným zdrojom (vo výške najviac 40 %) plnili v roku 2005 všetky banky.

Limit, týkajúci sa pomeru stálych a nelikvidných aktív k vlastným zdrojom a rezervám, ktorý môže byť najviac 1, plnili v roku 2005 všetky banky.

4.4 Medzinárodná spolupráca

Základným rámcom medzinárodnej spolupráce dohľadov členských štátov Európskej únie je rámec daný na úrovni 2 výborom ESC (European Supervisory Committee) a na úrovni 3 výborom CEBS (Committee

of European Banking Supervisors – Európsky výbor bankových dohľadov). Dlhodobým cieľom je dosiahnuť rizikovo orientovaný výkon dohľadu nad celým finančným trhom.

Dvojstranné dohody o spolupráci v oblasti výkonu bankového dohľadu

Za účelom odovzdávania si informácií medzi orgánmi dohľadu dvoch štátov a podpory bezpečnosti a zdravého fungovania finančných inštitúcií spolupracuje Úsek bankového dohľadu so zahraničnými dohľadacími inštitúciami.

S účinnosťou od 1. júla 2005 je platná dohoda o porozumení, týkajúca sa spolupráce bankových dohľadov, centrálnych bánk a ministerstiev financií EÚ v situáciách finančnej krízy. Dôvodom uzavretia uvedenej zmluvy bolo posilnenie stability finančného systému.

Emisná činnosť a peňažný obeh

5 Emisná činnosť a peňažný obeh

5.1 Emisia slovenských peňazí

V roku 2005 zabezpečila Národná banka Slovenska v súlade s potrebami peňažného obehu dotlač 34,42 mil. kusov bankoviek v nominálnej hodnote 1000 Sk, ktoré vytlačila tlačiareň De La Rue vo Veľkej Británii a objednala dotlač bankoviek v nominálnej hodnote 50 Sk v kanadskej firme Canadian Banknote Company, ktorých tlač bude ukončená v roku 2006.

Pre potreby peňažného obehu zabezpečila Národná banka Slovenska aj výrobu 17 mil. kusov mincí v nominálnej hodnote 50 halierov vzor 1996 a 10 mil. kusov mincí v nominálnej hodnote 1 Sk. Okrem toho boli v roku 2005 vyrobené pre zberateľské účely mince v nominálnych hodnotách 10 Sk, 5 Sk, 2 Sk, 1 Sk a 50 halierov. Výrobu a predaj ročníkových súborov obehových mincí zabezpečovala Mincovňa Kremnica, š. p.

V roku 2005 vydala Národná banka Slovenska päť druhov pamätných mincí, ktorými pripomenula významné udalosti a výročia. Pamätné strieborné mince v nominálnej hodnote 200 Sk k 300. výročiu narodenia Jána Andreja Segnera a pamätné strieborné mince v nominálnej hodnote 200 Sk k 350. výročiu korunovácie Leopolda I. z tematického okruhu „Bratislavské korunovácie“ vyrobila poľská mincovňa

Mennica Państwowa Varšava. Pamätné zlaté mince v nominálnej hodnote 5000 Sk k 350. výročiu korunovácie Leopolda I. a pamätné strieborné mince v nominálnej hodnote 200 Sk k 200. výročiu podpísania Bratislavského mieru po víťazstve vojsk Napoleona I. pri Slavkove vyrobila Mincovňa Kremnica, š. p. Pamätné strieborné mince Ochrana prírody a krajiny – Národný park Slovenský kras v nominálnej hodnote 500 Sk vyrobila a koncom roka 2004 dodala Bižuterie Česká Mincovna Jablonec nad Nisou.

Okrem uvedených mincí boli do Národnej banky Slovenska v roku 2005 dodané pamätné strieborné mince z emisného plánu na rok 2006 Ochrana prírody a krajiny – Národný park Muránska planina v nominálnej hodnote 500 Sk, ktorých razbu realizovala Mincovňa Kremnica, š. p.

5.1.1 Stav peňazí v obehu a ročná čistá emisia¹⁷ v SR

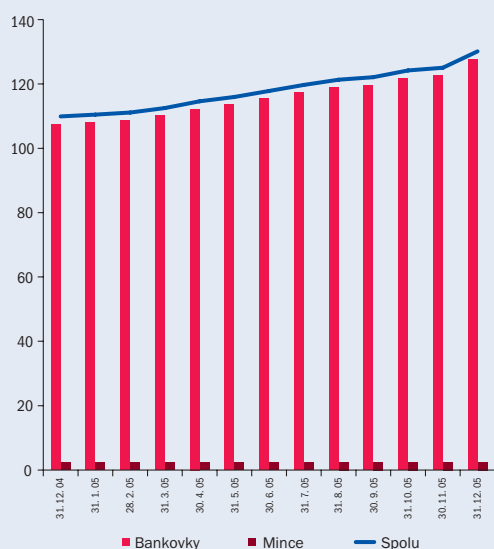
K 31. decembru 2005 bola hodnota obeživa v SR 130,11 mld. Sk (vrátane pamätných slovenských mincí a federálnych pamätných mincí). V porovnaní s hodnotou k 31. decembru 2004 vzrástla hodnota obeživa v roku 2005 o 20,2 mld. Sk. Medziročný index rastu hodnoty obeživa bol 18,4 %.

Tabuľka 29 Pamätné mince vydané NBS v roku 2005

Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú minca pripomína	Počet vydaných mincí v ks		Vyhláška NBS
		spolu	z toho PROOF	
200 Sk ¹⁾	300. výročie narodenia Jána Andreja Segnera	11 300	3 300	589/2004
500 Sk ¹⁾	Ochrana prírody a krajiny – Národný park Slovenský kras	12 100	3 600	52/2005
200 Sk ¹⁾	Bratislavské korunovácie – 350. výročie korunovácie Leopolda I.	13 700	4 800	288/2005
5000 Sk ²⁾	Bratislavské korunovácie – 350. výročie korunovácie Leopolda I.	5 000	5 000	511/2005
200 Sk ¹⁾	Bratislavský mier – 200. výročie uzavretia	8 500	3 400	549/2005

Zdroj: NBS.
 1) Pamätná strieborná minca.
 2) Pamätná zlatá minca.

¹⁷ Čistá emisia je rozdiel medzi výdajom peňazí do obehu a príjmom peňazí za určité časové obdobie. Terminológia je zhodná s terminológiou Európskej centrálnej banky.

Graf 46 Mesačný vývoj obeživa v roku 2005 (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Hodnota obeživa (podľa stavu ku koncu jednotlivých mesiacov) v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúcich rokov stále rástla, bez typického sezónneho poklesu v 1. štvrťroku. Mesačné hodnoty čistej emisie sa pohybovali od 0,58 mld. Sk v januári 2005 do 5,06 mld. Sk v decembri 2005.

V roku 2005 sa hodnota obeživa pohybovala od 109,5 mld. Sk do 134,9 mld. Sk. Minimálna hodnota obeživa sa dosiahla 3. februára 2005 a maximálna v predvianočnom období 23. decembra 2005.

5.1.2 Štruktúra čistej emisie a obeživa

K 31. decembru 2005 bolo v obehu 161,8 mil. bankoviek v hodnote 127,6 mld. Sk, 1 064,8 mil. obehových mincí v hodnote 1,7 mld. Sk a 830 tis. pamätných mincí emitovaných NBS v hodnote 612,2 mil. Sk.

Z celkovej hodnoty obeživa tvorili bankovky 98,1 %, obehové mince 1,3 % a pamätné mince vrátane federálnych pamätných mincí tvorili 0,6 %. Z cel-

Tabuľka 30 Hodnota obeživa v Sk

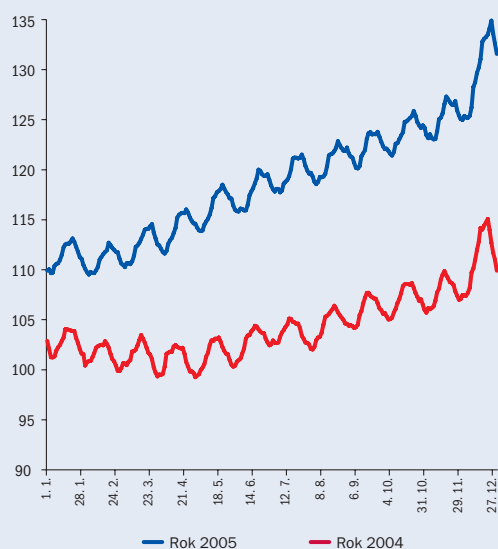
	Hodnota v Sk		Podiel v %	
	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004
Bankovky				
5000 Sk	60 530 677 500	49 702 892 500	46,52	45,23
1000 Sk	56 298 082 500	47 876 243 500	43,27	43,56
500 Sk	4 864 545 875	4 428 680 875	3,74	4,03
200 Sk	2 055 817 650	1 845 758 050	1,58	1,68
100 Sk	2 386 890 550	2 301 353 750	1,83	2,09
50 Sk	803 035 150	734 480 750	0,62	0,67
20 Sk	668 318 405	638 825 785	0,51	0,58
Spolu	127 607 367 630	107 528 235 210	98,08	97,84
Obehové mince				
10 Sk	881 097 520	841 644 250	0,68	0,77
5 Sk	307 494 745	285 320 630	0,24	0,26
2 Sk	213 482 432	198 922 848	0,16	0,18
1 Sk	140 241 785	129 606 519	0,11	0,12
50 hal.	25 211 472	23 731 231	0,02	0,02
50 hal. II	63 057 108	53 230 099	0,05	0,05
20 hal.	44 346 033	45 006 309	0,03	0,04
10 hal.	26 998 155	27 304 295	0,02	0,02
Spolu	1 701 929 248	1 604 766 180	1,31	1,46
Pamätné mince¹⁾	801 298 680	956 268 950	0,62	0,87
Peniaze spolu	130 110 595 558	109 900 050 240	100,00	100,00

Zdroj: NBS.

1) Vrátane federálnych pamätných mincí.

Graf 47 Denný vývoj obeživa

(mld. Sk)

Zdroj: NBS.

kového množstva peňazí v obehu bolo bankoviek 13,18 %, obehových mincí 86,75 % a pamätných mincí 0,07 %.

Na čistej emisii za rok 2005 (20,2 mld. Sk) sa podieľali bankovky sumou 20,1 mld. Sk (99,5 %), obehové mince sumou 97,2 mil. Sk (0,48 %) a pamätné mince 34,25 mil. Sk (0,02 %).

V roku 2005 zaznamenali najvyššiu hodnotu čistej emisie 5000 Sk bankovky (10,83 mld. Sk, 2,17 mil. kusov) a 1000 Sk bankovky (8,42 mld. Sk, 8,42 mil. kusov). Tieto dve nominálne hodnoty tvorili spolu 95,4 % čistej emisie v roku 2005.

Najpočetnejšími bankovkami v obehu zostávajú, tak ako v roku 2004, bankovky v nominálnych hodnotách 1000Sk (56,3 mil. kusov), 20 Sk (33,4 mil. kusov) a 100Sk (23,9 mil. kusov). Bankovky v nominálnych hodnotách 5000Sk (v sume 60,53 mld. Sk) a 1000Sk (v sume 56,3 mld. Sk) zase tvorili svojou hodnotou 89,8 % hodnoty obeživa, čo je o 1 % viac ako v roku 2004.

Tabuľka 31 Množstvo obeživa v kusoch

	Množstvo v ks		Podiel v %	
	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004
Bankovky				
5000 Sk	12 106 136	9 940 579	0,99	0,85
1000 Sk	56 298 083	47 876 244	4,59	4,10
500 Sk	9 729 092	8 857 362	0,79	0,76
200 Sk	10 279 088	9 228 790	0,84	0,79
100 Sk	23 868 906	23 013 538	1,94	1,97
50 Sk	16 060 703	14 689 615	1,31	1,26
20 Sk	33 415 920	31 941 289	2,72	2,73
Spolu	161 757 927	145 547 416	13,18	12,45
Obehové mince				
10 Sk	88 109 752	84 164 425	7,18	7,20
5 Sk	61 498 949	57 064 126	5,01	4,88
2 Sk	106 741 216	99 461 424	8,70	8,51
1 Sk	140 241 785	129 606 519	11,43	11,09
50 hal.	50 422 943	47 462 462	4,11	4,06
50 hal. II	126 114 215	106 460 197	10,27	9,11
20 hal.	221 730 163	225 031 543	18,06	19,26
10 hal.	269 981 546	273 042 950	22,00	23,36
Spolu	1 064 840 569	1 022 293 646	86,75	87,48
Pamätné mince				
	830 945	794 682	0,07	0,07
Peniaze spolu	1 227 429 441	1 168 635 744	100,00	100,00

Zdroj: NBS.

V roku 2005 predstavovala čistá emisia obehových mincí hodnotu 97,2 mil. Sk (42,5 mil. kusov). Pri všetkých platných obehových minciach bola čistá emisia plusová, jej hodnota bola najvyššia pri 10 Sk minciach (39,5 mil. Sk) a najviac vzrástlo množstvo 50-halierových mincí (21,7 mil. kusov). Ukončenie platnosti 20- a 10-halierových mincí sa v roku 2005 prejavilo minimálne – z obehu sa vrátilo len 3,3 mil. kusov 20-halierových mincí (49,5 mil. kusov v roku 2004) a 3,1 mil. kusov 10-halierových mincí (45 mil. kusov v roku 2004). V obehu zostáva stále 491,7 mil. kusov 20- a 10-halierových mincí, čo k 31. decembru 2005 predstavovalo takmer polovicu (46,17 %) celkového množstva emitovaných mincí od roku 1993 do konca roku 2005.

Celkový počet pamätných mincí v obehu vzrástol za rok 2005 o 35,03 tis. kusov a hodnota o 34,25 mil. Sk. Z obehu sa vrátilo 1 234 kusov federálnych pamätných mincí v hodnote 155,15 tis. Sk, ktorých platnosť bola ukončená 30. septembra 2000.¹⁸

5.1.3 Priemerné hodnoty obeživa

Hodnota obeživa na jedného obyvateľa¹⁹, vrátane pamätných mincí, dosiahla k 31. decembru 2005 sumu 24 184 Sk, z toho bankovky tvorili 23 719 Sk, obehové mince 316 Sk a pamätné mince 149 Sk. V porovnaní s rokom 2004 vzrástla celková hodnota obeživa na jedného obyvateľa o 3 757 Sk, z toho pri

bankovkách o 3 733 Sk, obehových minciach o 18 Sk a pamätných minciach o 6 Sk.

Na jedného obyvateľa pripadlo 30 kusov bankoviek, čo je o 3 kusy viac ako v roku 2004. Najpočetnejšie boli bankovky v nominálnej hodnote 1000 Sk v počte 11 kusov a bankovky v nominálnej hodnote 20 Sk v počte 6 kusov. Počet obehových mincí na jedného obyvateľa v roku 2005 vzrástol oproti roku 2004 zo 190 kusov na 198 kusov. Najvyšší podiel majú naďalej halierové mince (10, 20 a 50 hal.), a to 124 kusov na obyvateľa (121 v roku 2004). Z platných mincí sú najpočetnejšími mincami 50-halierové mince, ktorých na jedného obyvateľa pripadá 36 kusov.

Priemerná hodnota peňažného znaku²⁰ dosiahla v roku 2005 hodnotu 106 Sk (ročný rast o 12 Sk). Jeho vývoj zodpovedá vývoju množstva a hodnoty obeživa. Porovnanie vývoja priemernej hodnoty peňažného znaku podľa jednotlivých druhov peňazí dokumentuje tabuľka 32.

5.1.4 Obeživo a niektoré makroekonomické veličiny

K 31. decembru 2005 sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšila hodnota obeživa zo 109,9 mld. Sk na 130,1 mld. Sk (o 18,4 %), z toho obeživo u verejnosti vzrástlo zo 100,5 mld. Sk na 119,8 mld. Sk (o 19,2 %) a obeživo v pokladniciach bánk vzrástlo z 9,4 mld. Sk na 10,3 mld. Sk (o 9,6 %).

Tabuľka 32 Vývoj priemernej hodnoty peňažného znaku

(Sk)

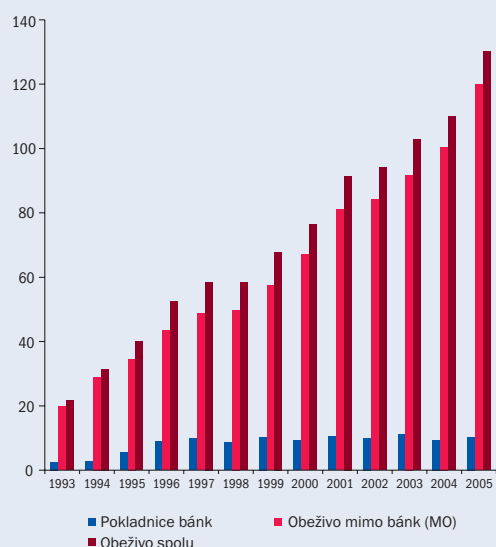
Rok	Bankovky	Obehové mince	Peniaze spolu vrátane pamätných mincí
1993	289,3	3,2	90,2
1994	384,1	2,0	76,4
1995	455,6	1,8	76,7
1996	537,3	1,7	81,8
1997	566,3	1,6	80,5
1998	552,3	1,5	72,2
1999	594,1	1,5	76,1
2000	631,4	1,4	77,1
2001	693,6	1,4	84,4
2002	697,8	1,4	80,3
2003	729,2	1,4	85,0
2004	738,8	1,6	94,0
2005	788,9	1,6	106,0

Zdroj: NBS.

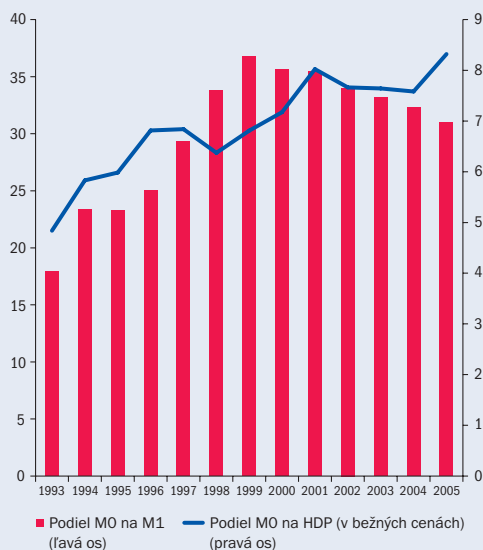
¹⁸ Vyhláška NBS č. 278/2000 Z. z. o ukončení platnosti pamätných strieborných mincí česko-slovenskej meny vydaných od 21. augusta 1954 do 31. decembra 1992.

¹⁹ K 31. decembru 2004 bol počet obyvateľov 5 384 822, zdroj ŠÚ SR.

²⁰ Priemerná hodnota peňažného znaku = celková hodnota obeživa/celkové množstvo obeživa.

Graf 48 Obeživo u verejnosti a v pokladniciach bánk (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

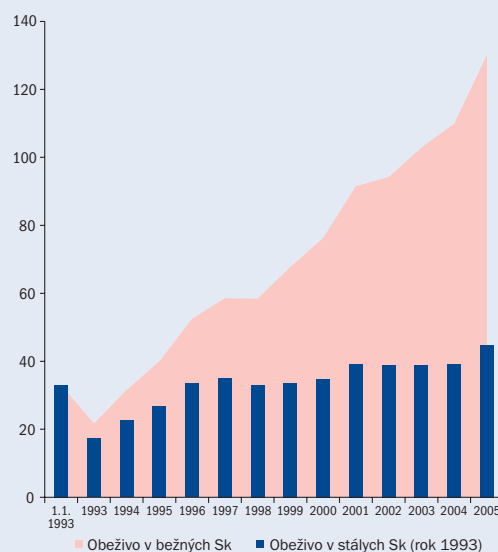
Graf 49 Podiel M0 na agregáte M1 a HDP (%)

Zdroj: NBS.

Podiel obeživa mimo bánk (M0) na peňažnom agregáte M1²¹ poklesol z 32,28 % v roku 2004 na 31 % v roku 2005. Tento ukazovateľ od roku 2001 vykazuje klesajúcu tendenciu, čo dokumentuje mierne stúpajúcu úroveň bezhotovostného platobného styku na Slovensku.

Podiel M0 na HDP²² v SR vzrástol v roku 2005 o 0,7 percentuálneho bodu na 8,3 %, čo je porovnateľné s hodnotou dosahovanou v krajinách eurozóny (od 3 do 10 %).

Hodnota obeživa v stálych korunách (bez vplyvu inflácie) dosiahla k 31. decembru 2005 hodnotu 44,83 mld. Sk²³. V porovnaní s rokom 2004 zaznamenala rast o 5,47 mld. Sk. Dôvodom rastu obeživa v stálych korunách je skutočnosť, že ročná miera inflácie (3,7 %) bola v porovnaní s ročným prírastkom obeživa (18,4 %) nižšia, kým v predchádzajúcich štyroch rokoch sa miera inflácie a prírastok výrazne neodlišovali.

Graf 50 Vplyv inflácie na hodnotu obeživa (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

5.2 Falzifikáty peňazí zadržané na území Slovenskej republiky

V roku 2005 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných celkovo 1 316 kusov falzifikátov slovenských korún a cudzích mien. V porovnaní s rokom 2004 bol zaznamenaný mierny nárast počtu zadržaných falzifikátov, avšak uvedený počet je o viac ako tretinu

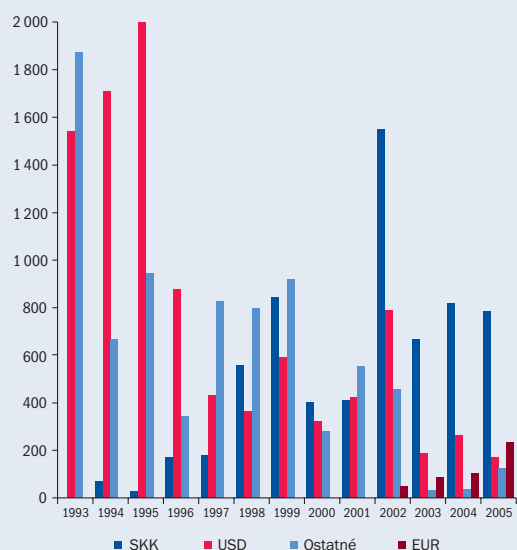
nižší ako priemer za obdobie rokov 1993 – 2005. Až 90 % falzifikátov bolo zadržaných priamo v peňažnom obehu bankami, pobočkami zahraničných bánk a nebankovými subjektmi.

Medzi zadržanými falzifikátmi bol najvyšší podiel slovenských korún (59 %) a eur (18 %). Podiel ame-

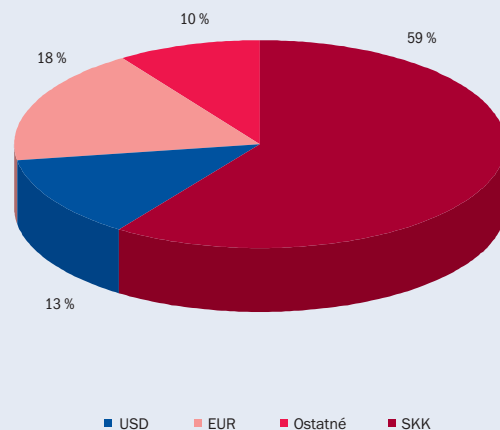
²¹Peňažné agregáty M0 a M1 sú vypočítané podľa metodiky NBS (Menový prehľad 1/2006).

²² Zdroj: ŠÚ SR.

²³ Pri raste cenovej hladiny od roku 1993 o 190,25 %, podľa indexu spotrebiteľských cien (CPI).

Graf 51 Vývoj počtu zadržaných falzifikátov (ks)

Zdroj: NBS.

Graf 52 Štruktúra falzifikátov v roku 2005 (%)

Zdroj: NBS.

rických dolárov dosiahol 13 % a ostatných cudzích mien 10 %.

nená eurová bankovka a 127 falzifikátov ostatných cudzích mien. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji.

5.2.1 Falzifikáty slovenských korún

V roku 2005 bolo zadržaných 777 falzifikátov slovenských korún, 4 zložené bankovky, 1 napodobnenina a 2 upravené mince. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Prešovskom kraji (145 kusov) a v Trnavskom kraji (126 kusov). Najviac falšovanými boli bankovky s nominálnou hodnotou 1000Sk a 500Sk, ktoré predstavovali viac ako 62 % falzifikátov slovenských korún.

Falzifikáty amerických dolárov

V porovnaní s rokom 2004 sa počet zadržaných falzifikátov amerických dolárov znížil o 35 %. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji, kde v 50 prípadoch zadržali 65 kusov falzifikátov. Najfalšovanejšou nominálnou hodnotou boli bankovky 100 USD, ktoré tvorili až 95 % z celkového počtu falzifikátov amerických dolárov.

5.2.2 Falzifikáty cudzích mien

V roku 2005 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných 171 falzifikátov amerických dolárov, 232 falzifikátov eur, 1 zložená eurová bankovka, 1 pozme-

Falzifikáty eur

Stúpajúci trend v počte zadržaných falzifikátov eur, ktorý pretrváva od roku 2002, pokračoval aj v roku 2005, keď bolo v porovnaní s rokom 2004 zaza-

Tabuľka 33 Počet zadržaných falzifikátov slovenských korún

(ks)

Rok	Nominálna hodnota										Spolu
	5000	1000	500	200	100	50	20	10	5	P ¹⁾	
2001	2	278	55	15	54	4	3	0	0	0	411
2002	14	1 307	105	17	49	38	17	2	0	0	1 549
2003	14	396	131	58	31	27	8	0	0	1	666
2004	45	419	203	36	68	36	11	1	0	1	820
2005	23	337	151	103	87	48	28	0	0	7	784

Zdroj: NBS.

1) Napodobneniny, upravené a zložené bankovky a mince.

Tabuľka 34 Počet zadržaných falzifikátov amerických dolárov								(ks)
Rok	Nominálna hodnota						Spolu	
	1	5	10	20	50	100		p ¹⁾
2001	1	0	3	9	7	398	2	420
2002	4	1	1	1	11	768	4	790
2003	0	0	0	3	3	176	5	187
2004	3	0	1	1	5	252	2	264
2005	0	0	1	1	3	163	3	171
Zdroj: NBS.								
1) Pozmenené, napodobneniny a upravené bankovky.								

Tabuľka 35 Počet zadržaných falzifikátov eur										(ks)
Rok	Nominálna hodnota								Spolu	
	2	5	10	20	50	100	200	500		P ¹⁾
2002	0	0	0	2	31	14	0	1	0	48
2003	0	0	2	18	41	9	13	4	1	88
2004	3	1	0	1	48	26	17	2	5	103
2005	8	0	0	13	114	26	37	34	2	234
Zdroj: NBS.										
1) Pozmenené, napodobneniny, upravené a zložené bankovky.										

Tabuľka 36 Počet zadržaných falzifikátov ostatných cudzích mien								(ks)
Rok	GBP	CZK	CAD	Mena PLN	CHF	HUF	Ostatné ¹⁾	Spolu
2001	1	243	6	9	1	1	288	549
2002	9	369	1	6	1	0	69	455
2003	20	3	6	2	1	0	0	32
2004	14	12	4	2	1	3	0	36
2005	82	21	3	1	1	18	1	127
Zdroj: NBS.								
1) Meny nahradené eurom a nórska koruna.								

menané zvýšenie počtu o viac ako dvojnásobok. Falzifikáty eur s počtom 234 kusov tvorili 18 % z celkového množstva zadržaných falzifikátov. Tak ako v predchádzajúcom období, aj v roku 2005 medzi najčastejšie zadržané falzifikáty patrili bankovky nominálnej hodnoty 50 EUR, ktoré predstavovali 48,7 % z celkového počtu falzifikátov eur.

Falzifikáty ostatných cudzích mien

V roku 2005 došlo k medziročnému zvýšeniu falzifikátov ostatných cudzích mien o viac ako trojnásobok a s počtom 127 kusov predstavovali 10 % z celkového počtu zadržaných falzifikátov. Najväčší podiel tvorili falzifikáty anglickej libry.

Platobný styk

6 Platobný styk

6.1 Platobný styk v Slovenskej republike

6.1.1 Právne aspekty

Oblasť platobného styku je v Slovenskej republike upravená zákonom č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o platobnom styku“).

Zákon o platobnom styku usmerňuje najmä oblasti vykonávania tuzemských a cezhraničných prevodov peňažných prostriedkov, vydávanie a používanie elektronických platobných prostriedkov, vznik a prevádzkovanie platobných systémov, dohľad nad platobnými systémami, ako aj postup pri reklamáciách a mimosúdne riešenie sporov, ktoré vznikli v súvislosti s platobným stykom.

Ďalšími všeobecne záväznými právnymi normami v oblasti platobného styku sú nasledujúce opatrenia:

- opatrenie NBS č. 9/2002 o spôsobe tvorby, štruktúre a zozname konštantných symbolov používaných v platobnom styku,
- opatrenie NBS č. 10/2002 o hlásení predkladateľom vydavateľom platobného prostriedku elektronických peňazí Národnej banke Slovenska,
- opatrenie NBS č. 11/2002 o hláseniach predkladateľom prevádzkovateľom platobného systému Národnej banke Slovenska,
- opatrenie NBS č. 7/2003, ktorým sa ustanovuje štruktúra bankového spojenia na účely tuzemských prevodov, štruktúra medzinárodného bankového čísla účtu na účely cezhraničných prevodov a podrobnosti o vydávaní prevodníka identifikačných kódov.

Súčasťou slovenského právneho poriadku je aj nariadenie Európskeho parlamentu a Rady ES č. 2560/2001 z 19. decembra 2001 o cezhraničných platbách v eurách.

6.1.2 Inštitucionálne aspekty

S účinnosťou od 1. júla 2003 bol zriadený Stály rozhodcovský súd Asociácie bánk so sídlom v Bratislave, ktorý má v súčasnosti dve komory:

- a) komoru pre rozhodovanie sporov z platobného styku,
- b) komoru pre rozhodovanie sporov z iných obchodnoprávných alebo občianskoprávných vzťahov, ktorá začala svoju činnosť 1. januára 2004.

V novembri 2005 Národná banka Slovenska schválila nový štatút Stáleho rozhodcovského súdu Asociácie bánk a nový rokovací poriadok Stáleho rozhodcovského súdu Asociácie bánk.

6.1.3 Vnútorný trh Európskej únie

Európske právo v oblasti platobného styku

Európska komisia prijala 1. decembra 2005 znenie textu návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o platobných službách v rámci vnútorného trhu a o zmene smerníc 97/7/ES, 2000/12/ES a 2002/65/ES (ďalej len „návrh smernice o platobných službách v rámci vnútorného trhu“).

Návrh smernice o platobných službách v rámci vnútorného trhu vychádza zo zámeru Európskej komisie vytvoriť jednotný platobný trh na celom území EÚ, v ktorom veľký počet transakcií a zvýšená konkurencia by mali mať za následok znižovanie nákladov na služby platobných systémov.

Cieľom navrhovanej smernice je harmonizácia právneho rámca pre oblasť platobného styku, a to v rozsahu subjektov poskytujúcich platobné služby, v transparentnosti podmienok, za ktorých sú poskytované tieto služby, v oblasti práv a povinností tých, čo poskytujú platobné služby a tých, ktorí ich využívajú.

Návrh smernice o platobných službách v rámci vnútorného trhu má umožniť vytvorenie predpokladov na efektívnejšie využívanie možností jednotného trhu a legislatívne podporiť budovanie Jednotnej oblasti platieb v eurách (Single Euro Payments Area – SEPA).

V súčasnosti je právny rámec pre platobný styk v rámci Európskej únie upravený týmito právnymi normami:

- odporúčanie 97/489/ES Komisie, ktorým sa zabezpečuje ochrana klientov používajúcich elektro-

nické nástroje overovania platieb, ako sú platobné karty,

- smernica 97/5/ES Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa uľahčuje uskutočňovanie cezhraničných prevodov pri zavádzaní spoločných požiadaviek na ochranu klientov,
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 2560/2001 o cezhraničných platbách v eurách (ďalej len „nariadenie o cezhraničných platbách v eurách“), ktorým sa odstránili cenové rozdiely medzi cezhraničnými a vnútroštátnymi platbami.

Nariadením o cezhraničných platbách v eurách sa zaviedla zásada rovnocenných poplatkov. Táto zásada sa uplatňuje pri cezhraničných platbách do výšky 12 500 EUR, resp. od 1. januára 2006 do výšky 50 000 EUR. Poplatky za cezhraničné platby do výšky 50 000 EUR majú byť rovnaké ako poplatky za analogické platby v eurách uskutočnené v rámci členského štátu.

Pomocou týchto právnych noriem (najmä nariadenia o cezhraničných platbách v eurách) sa uľahčilo a zlacnilo uskutočňovanie mnohých druhov platieb v eurách v rámci vnútorného trhu a tieto predpisy „naštartovali“ iniciatívu smerujúcu k vytvoreniu SEPA. Vyššie uvedené právne normy, konkrétne odporúčanie č. 97/489/ES a smernica č. 97/5/ES, budú nahradené pripravovanou smernicou o platobných službách v rámci vnútorného trhu.

Európska platobná rada

V roku 2002 Európska platobná rada (European Payments Council) podporovaná európskou bankovou komunitou deklarovala víziu vytvorenia priestoru SEPA do roku 2010.

Vytvorenie SEPA predovšetkým znamená prechod z národných platobných nástrojov – prevodov, priamych inkás a platobných kariet – na paneurópske. Európska platobná rada sa prioritne zameriava na vytvorenie platobných pravidiel SEPA pre prevody, priame inkasá a debetné karty. V priebehu roka 2005 predložila Európska platobná rada na pripomienkové konanie návrhy Platobnej schémy pre úhrady a Platobnej schémy pre inkasá, cieľom ktorých je vytvorenie spoločných pravidiel – t. j. rovnakých podmienok na vykonávanie prevodov. Zároveň Európska platobná rada schválila Rámcové pravidlá pre oblasť platobných kariet, cieľom ktorých je vytvorenie rovnakých podmienok na akceptáciu platobných kariet.

Asociácia bánk SR sa stala členom Európskej platobnej rady 1. januára 2005 a zaviazala sa dodržiavať chartu rady, ktorá vymedzuje jej pôsobnosť a činnosť. Práva a povinnosti stanovené chartou sa vzťahujú len

na členov Európskej platobnej rady, t. j. na Asociáciu bánk SR, nie sú však záväzné pre členské banky asociácie.

Európska platobná rada vydáva svoje rozhodnutia vo forme rezolúcií, akými sú:

- Credeuro konvencia, ktorá stanovuje maximálnu lehotu cezhraničných prevodov v rámci krajín Európskej únie na 3 dni,
- ICP konvencia – Interbank Convention on Payments, ktorá umožňuje pripísanie celej zasielanej sumy prevodu na účet príjemcu,
- rezolúcia o PE-ACH, ktorá vymedzuje paneurópske automatizované clearingové systémy (prvým takýmto systémom je systém STEP2),
- rezolúcia o schopnosti prijímať platby zasielané prostredníctvom paneurópskeho automatizovaného clearingového systému.

Uplatňovanie nariadenia o cezhraničných platbách v eurách v praxi umožňuje systém STEP2 prevádzkovaný spoločnosťou Euro Banking Association Clearing (ide o prvý celoeurópsky automatizovaný clearingový systém – t. j. systém PE-ACH).

Rezolúcia o schopnosti prijímať platby zasielané prostredníctvom paneurópskeho automatizovaného clearingového systému stanovuje finančným inštitúciám povinnosť minimálne byť schopný prijať platby zasielané prostredníctvom systému STEP2. Bankový sektor v Slovenskej republike je k systému STEP2 pripojený nepriamo, prostredníctvom priamych účastníkov tohto systému, čím sú podmienky rezolúcie splnené.

6.1.4 Národný plán zavedenia eura

V súvislosti s pripravovaným vstupom Slovenskej republiky do eurozóny schválila vláda Slovenskej republiky v júli 2005 Národný plán zavedenia eura. Tento dokument predstavuje plán jednotlivých krokov, ktoré je potrebné uskutočniť na bezproblémové zavedenie eura.

Najvyšším riadiacim a koordinačným orgánom pri príprave zavedenia eura na Slovensku je Národný koordinačný výbor. Odborné podklady k jednotlivým otázkam prechodu slovenského hospodárstva na euro pripravujú pracovné výbory pre zavedenie eura. V oblasti bankovníctva ide o Pracovný výbor pre banky a finančný sektor, ktorého činnosť koordinuje zástupca Národnej banky Slovenska.

V roku 2005 tento pracovný výbor prerokoval otázky ohľadom budúceho rozhodnutia k používaniu čísla účtu vo formáte IBAN v tuzemskom platobnom styku a tiež otázky o zavedení formátu SWIFT v medziban- kovom platobnom systéme SIPS.

6.2 Medzibankový platobný systém SIPS

Ku koncu roku 2005 prevádzkovala Národná banka Slovenska medzibankový platobný systém SIPS pre 28 účastníkov, z toho bolo 26 priamych účastníkov a 2 tretie strany. V priebehu roku 2005 počet priamych účastníkov vzrástol o dve pobočky zahraničných bánk pôsobiace na území SR na základe jedného bankového povolenia.

V roku 2005 nedošlo v medzibankovom platobnom systéme SIPS k zmenám základných funkcií systému. NBS pokračovala v jeho prevádzkovaní so zameraním sa na zvýšenie bezpečnosti a plynulosti spracovania a zúčtovania medzibankových platieb.

6.2.1 Testovanie núdzového prenosu

Koncom roka 2005 NBS naplánovala a úspešne zrealizovala testovanie núdzového prenosu dát. Testovanie bolo povinné, zúčastnili sa ho všetci účastníci platobného systému a prebiehalo podľa vopred určeného harmonogramu. Cieľom testovania bolo overiť technickú, personálnu a organizačnú pripravenosť účastníkov medzibankového platobného systému SIPS na použitie núdzového prenosu dát v prípade, že na ich doručenie nemožno použiť štandardnú elektronickú cestu. Ide napríklad o situácie, keď dôjde k zlyhaniu programového vybavenia na strane účastníka alebo NBS, alebo k zlyhaniu infraštruktúry zabezpečujúcej prenos dát (dátovej siete NBS UNIVERZAL-NET®, prostriedkov poskytovateľov telekomunikačných zariadení a pod.).

Povinnosť vykonať núdzový prenos minimálne raz za rok vyplýva zo zmluvy o platobnom systéme SIPS, ktorú má NBS uzatvorenú s každým účastníkom platobného systému, pričom táto zmluva vymedzuje práva a povinnosti účastníka, ako aj prevádzkovateľa platobného systému. Prvýkrát bolo toto testovanie riadené NBS, ďalšie testovanie bude prebiehať individuálne na základe dohody účastníka a NBS. Postupy použitia núdzového prenosu dát sú takisto upravené v prevádzkovom poriadku platobného systému SIPS.

6.2.2 Perspektíva na rok 2006

V roku 2005 pokračovali prípravné práce na rozšírení funkcionality systému SIPS. Išlo o prípravu projektu automatizovaného poskytovania vnútrodenných úverov a riadenia čakacích radov prioritných platieb, ktoré budú realizované v priebehu roka 2006. V rámci tohto projektu sa rieši aj schopnosť systému SIPS efektívne vykonávať požiadavky súvisiace s realizáciou menových intervencií, ktoré môžu vzniknúť v dôsledku vstupu slovenskej koruny do mechanizmu výmenných kurzov ERM II v novembri 2005.

Cieľom projektu rozšírenia funkcionality systému SIPS je aj realizácia technologických zmien, ktoré povedú k zvýšeniu bezpečnosti a spoľahlivosti prechodu prevádzky systému SIPS z hlavného technologického pracoviska na záložné technologické pracovisko. Ďalej je to zvýšenie kapacity systému pri spracovaní a prenose údajov prioritných platieb a tiež prístupenie k novej úprave časového harmonogramu prevádzky medzibankového platobného systému.

6.2.3 Platby realizované prostredníctvom SIPS

Počas roku 2005 bolo v platobnom systéme SIPS celkovo spracovaných takmer 120 mil. transakcií. Za rovnaké obdobie oproti roku 2004 vzrástol počet transakcií o 10,12 %, čo potvrdzuje stabilný rastúci trend z predchádzajúcich rokov.

V tabuľke 37 sa nachádzajú počty uskutočnených transakcií v jednotlivých mesiacoch roku 2005 v porovnaní s rokmi 2004 a 2003.

V roku 2005 došlo k mimoriadnemu nárastu hodnoty spracovaných transakcií. Kým v predchádzajúcom období predstavovala hodnota spracovaných transakcií za rok 40 692 mld. Sk, v roku 2005 dosiahla približne 80 000 mld. Sk, čo je takmer dvojnásobný rast.

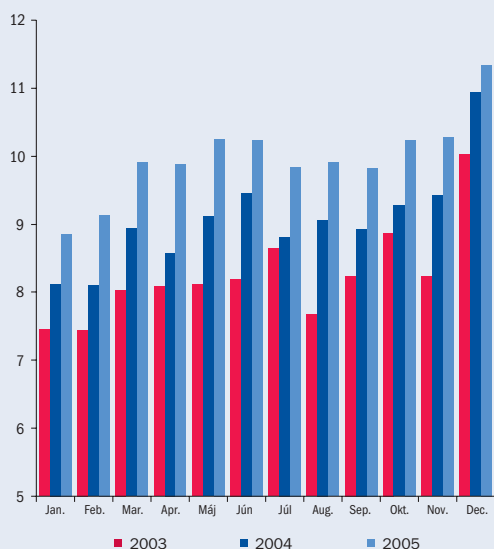
Nárast hodnoty transakcií odráža predovšetkým aktivity na medzibankovom peňažnom trhu a výkon menovej politiky NBS (devízové intervencie, operácie na voľnom trhu).

Tabuľka 37 Počet transakcií uskutočnených v SIPS

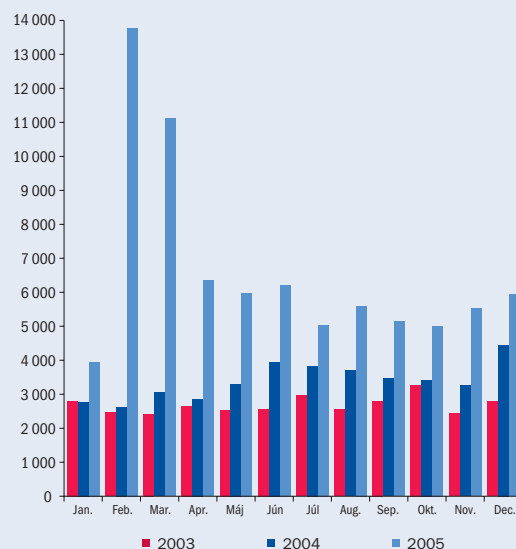
(mil.)

	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Máj	Jún	Júl	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
2003	7,45	7,45	8,03	8,08	8,11	8,19	8,65	7,67	8,24	8,87	8,23	10,03
2004	8,12	8,09	8,94	8,57	9,11	9,46	8,81	9,06	8,94	9,27	9,42	10,93
2005	8,86	9,14	9,91	9,88	10,25	10,24	9,84	9,91	9,83	10,24	10,28	11,34

Zdroj: NBS.

Graf 53 Počet transakcií uskutočnených v SIPS (mil.)

Zdroj: NBS.

Graf 54 Hodnota transakcií uskutočnených v SIPS (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

V tabuľke 38 sa nachádzajú hodnoty uskutočnených transakcií v jednotlivých mesiacoch roku 2005 v porovnaní s rokmi 2004 a 2003.

Oproti minulému roku došlo k výraznej zmene v oblasti využívania prioritných platieb. Spomedzi všetkých typov transakcií práve klientske a medzibankové prioritné príkazy na úhradu zaznamenali medziročne najväčšiu dynamiku. Kým v roku 2004 bolo spracovaných celkovo 71 tis. prioritných platieb, v roku 2005 to bolo už viac ako 156 tis. platieb, čo predstavuje nárast o 120 %.

Podiel prioritných platieb na celkovom počte uskutočnených transakcií však naďalej predstavuje iba 0,13 %. Zvyšok pripadá na normálne platby. Napriek nízkemu počtu prioritných platieb predstavuje hodnota, ktorá bola nimi zúčtovaná, vyše 50 334 mld. Sk, čo je viac ako 63 % hodnoty všetkých spracovaných platieb. Kým v roku 2004 bol pomer hodnoty platieb zúčtovaných prostredníctvom normálnych platieb

k prioritným platbám 56 : 44, tento rok sa otočil na 37 : 63 v prospech prioritných platieb (graf 55).

Informácie o počte a objeme transakcií spracovaných v systéme SIPS sú publikované na internetovej stránke Národnej banky Slovenska s dennou aktualizáciou o 15:50 hod.²⁴

Počas štátnych sviatkov, dní pracovného pokoja a pracovného voľna je platobný systém uzavretý a prebieha údržba systému. V roku 2005 bolo 250 pracovných dní. Denne bolo v systéme SIPS spracovaných a zúčtovaných priemerne 479 tis. platieb v celkovom objeme takmer 319 mld. Sk, pričom priemerná hodnota jednej transakcie predstavovala približne 665 tis. Sk.

Pre lepšiu predstavu o týchto číslach môže posloužiť údaj, že približne za 4,5 pracovného dňa systém SIPS spracuje a zúčtuje platby, ktorých hodnota sa v kumulatívnom vyjadrení rovná hrubému domácejmu produktu Slovenskej republiky v roku 2005.²⁵

Tabuľka 38 Hodnota transakcií uskutočnených v SIPS
(bil. Sk)

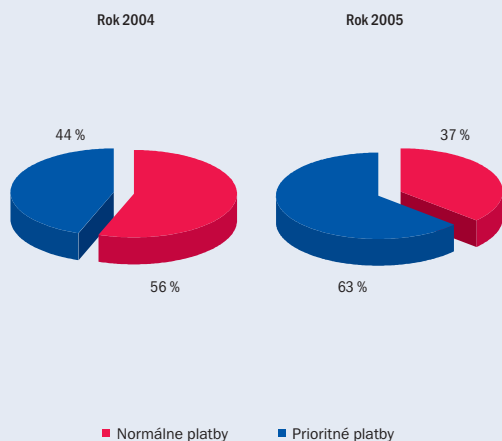
	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Máj	Jún	Júl	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
2003	2,80	2,46	2,42	2,65	2,54	2,57	2,96	2,55	2,80	3,27	2,44	2,79
2004	2,77	2,62	3,05	2,86	3,30	3,95	3,84	3,70	3,46	3,43	3,25	4,46
2005	3,95	13,78	11,12	6,35	5,98	6,22	5,04	5,60	5,14	5,00	5,53	5,93

Zdroj: NBS.

²⁴ www.nbs.sk – Platobné systémy/Štatistické údaje.

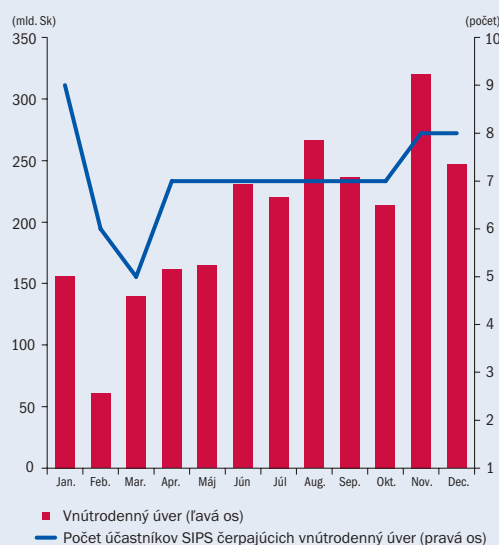
²⁵ Hodnota HDP za rok 2005 predstavuje 1 439,8 mld. Sk (zdroj ŠÚ SR).

Graf 55 Štruktúra hodnoty platieb podľa typu (%)

Zdroj: NBS.

Graf 56 Vývoj vnútrodeného úveru v roku 2005 (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Národná banka Slovenska poskytuje vnútrodený úver tým účastníkom medzibankového platobného styku, ktorí sú povinní tvoriť povinné minimálne rezervy. Vnútrodený úver je poskytovaný vo forme možnosti prečerpania peňažných prostriedkov na účte peňažných rezerv stanovením maximálneho debetného zostatku (overdraft). Vnútrodený úver je splatný len v rámci jedného prevádzkového dňa a musí byť plne zabezpečený kolaterálom, t. j. dostatočným množstvom cenných papierov v relevantnej hodnote, ktoré sú evidované v centrálnom registri krátkodobých cenných papierov vedenom NBS.

V roku 2005 bolo účastníkom, ktorí požiadali o vnútrodený úver, poskytnutých viac než 2 417 mld. Sk. Objem poskytnutého vnútrodeného úveru účastníkom sa sleduje na týždennej báze. Národná banka Slovenska poskytla týždenne vnútrodený úver v priemernom objeme 46,484 mld. Sk.²⁶

Objem vnútrodeného úveru v jednotlivých mesiacoch roka 2005 a počet účastníkov platobného systému SIPS, ktorí o tento úver požiadali, je zobrazený v grafe 56.

6.3 Platobné nástroje

Medzi najpoužívanejšie nástroje bezhotovostného platobného styku patria úhrady a elektronické platobné prostriedky. Z elektronických platobných prostriedkov sú najviac využívané platobné prostriedky diaľkového

prístupu, a to najmä bankové platobné karty a v neposlednom rade aj platobné aplikácie elektronického bankovníctva, ktoré umožňujú klientom banky čerpať peňažné prostriedky z bankového účtu prostredníctvom elektronických komunikačných médií (napr. internet banking, home banking alebo telefónne aplikácie).

K 31. decembru 2005 bolo v obehu 4 036 867 aktívnych bankových platobných kariet, čo v porovnaní s rokom 2004 bol 11 % nárast v počte vydaných bankových platobných kariet.

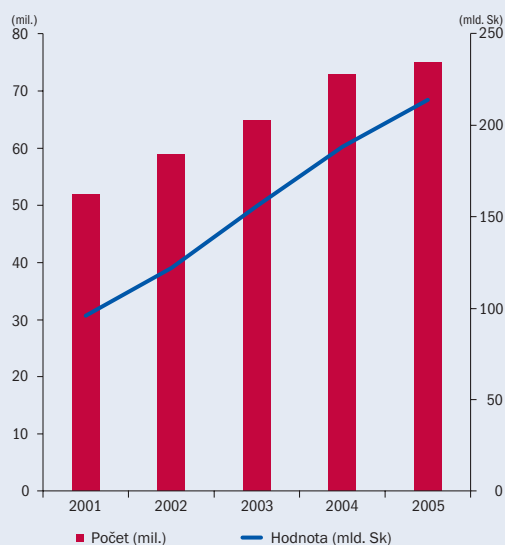
Banky sú vydavateľmi bankových platobných kariet kartových asociácií VISA (VISA a VISA Electron) a MasterCard Europe (MasterCard a Maestro), American Express, Diners Club a domácich bankových platobných kariet ZBK.

Klienti bánk môžu na území Slovenskej republiky využívať sieť 1 855 bankomatov a 18 981 EFT POS platobných terminálov.

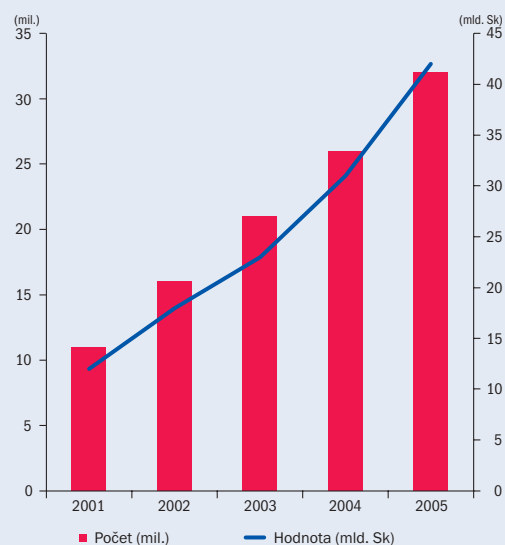
Držitelia bankových platobných kariet uskutočnili v roku 2005 viac ako 108 miliónov transakcií v celkovej hodnote viac ako 247 mld. Sk, čo v porovnaní s rokom 2004 bol nárast počtu transakcií o 9 % a hodnoty transakcií o 18 %.

Okrem tradičných transakcií, akými sú výber hotovosti a platba kartou, môžu držitelia použiť platobné karty

²⁶ Objemom poskytnutého vnútrodeného úveru sa myslí hodnota cenných papierov (znižených o zrážku), ktoré NBS prijala od účastníkov ako kolaterál za poskytnutý vnútrodený úver. Ide o maximálny možný limit, do výšky ktorého môžu účastníci vnútrodený úver čerpať. Skutočné čerpanie vnútrodeného úveru sa v súčasnosti štatisticky nesleduje.

Graf 57 Počet a hodnota ATM výberov hotovosti

Zdroj: ZBK SR.

Graf 58 Počet a hodnota EFT POS platieb

Zdroj: ZBK SR.

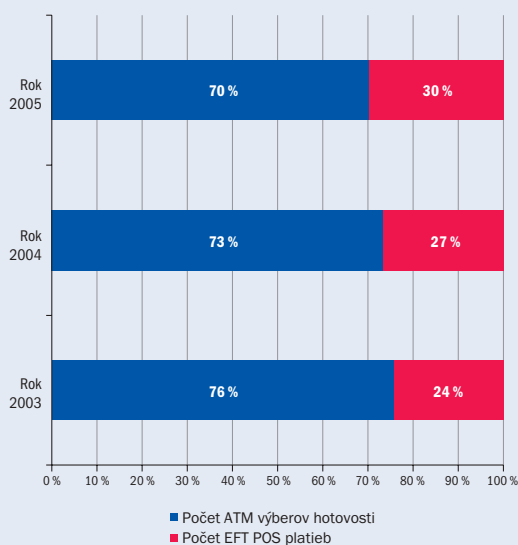
aj na uskutočnenie ďalších platobných operácií (napr. zadanie prevodného príkazu).

V roku 2005 bolo prostredníctvom bankomatov uskutočnených 72,29 mil. výberov hotovosti v celkovej hodnote 213,89 mld. Sk, čo v porovnaní s rokom 2004 bol nárast počtu výberov o 3 % a hodnoty výberov o 14 %.

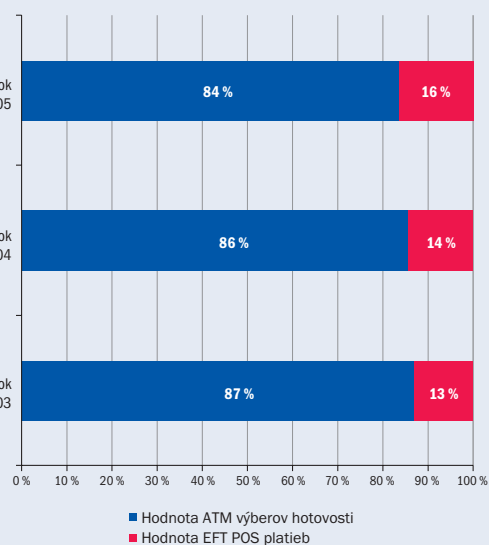
Graf 57 dokumentuje vývoj počtu a hodnoty výberov hotovosti prostredníctvom bankomatov v období rokov 2001 – 2005.

V roku 2005 bolo prostredníctvom EFT POS platobných terminálov uskutočnených 31,97 mil. platieb v celkovej hodnote 42,06 mld. Sk, čo v porovnaní s rokom 2004 bol nárast počtu platieb o 21 % a hodnoty platieb o 34 %.

Trendom vo vývoji akceptácie bankových platobných kariet je zreteľný nárast počtu EFT POS platobných terminálov v porovnaní s nárastom bankomatov, čo v medziročnom porovnaní znamená nárast počtu platobných EFT POS terminálov o 17 % a bankomatov

Graf 59 Vývoj počtu ATM a EFT POS transakcií (%)

Zdroj: ZBK SR.

Graf 60 Vývoj hodnoty ATM a EFT POS transakcií (%)

Zdroj: ZBK SR.

o 9 %. Graf 58 dokumentuje vývoj počtu a hodnoty platieb prostredníctvom EFT POS platobných terminálov v rokoch 2001 – 2005.

Aj naďalej prevládajú výbery hotovosti z bankomatov, ale trendom je postupný nárast platenia platobnými kartami oproti výberom hotovosti. Percentuálne porovnanie vývoja počtu a hodnoty výberov hotovosti a platieb prostredníctvom EFT POS platobných terminálov je uvedené v grafoch 59 a 60.

6.4 Spolupráca s medzinárodnými inštitúciami po vstupe do Európskej únie

V roku 2005 mala Národná banka Slovenska za oblasť platobného styku zástupcov v pracovnom výbore a v pracovných skupinách Európskeho systému centrálnych bánk a v pracovnej skupine Európskej komisie.

V Európskej komisii sa NBS podieľala na príprave legislatívnych noriem v oblasti platobného styku, a to návrhu smernice o platobných službách v rámci vnútorného trhu a návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Európskej rady o údajoch o príkazcovi, ktoré sprevádzajú prevody finančných prostriedkov. Cieľom návrhu nariadenia je transpozícia osobitného odporúčania VII FATF (Financial Action Task Force on Money Laundering and Terrorist Financing).²⁷

V priebehu roku 2005 vypracovala Európska komisia hodnotiacu správu o stave implementácie smernice 98/26/ES o finalite platby v platobných systémoch a systémoch zúčtovania cenných papierov na základe informácií zaslaných členskými štátmi EÚ. Podklady pre Európsku komisiu na vypracovanie hodnotiacej správy za Slovenskú republiku vypracovala Národná banka Slovenska.

Ďalšou správou Európskej komisie bola správa o aplikácii nariadenia č. 2560/2001 o cezhraničných prevodoch v eurách. Podklady pre Európsku komisiu na vypracovanie tejto správy za Slovenskú republiku vypracovala Národná banka Slovenska v spolupráci s Asociáciou bánk SR.

Národná banka Slovenska sa podieľa na projekte Európskej centrálnej banky, týkajúceho sa zberu štatistických údajov platobného styku na účely prípravy tzv. Modrej knihy (Blue Book). Počas roka 2005 prebiehala príprava obsahu a štruktúry dát. Obsah

databázy budú tvoriť štatistické údaje za obdobie posledných piatich rokov, a to predovšetkým údaje týkajúce sa platobných nástrojov a terminálov (napr. platobné karty, transakcie prostredníctvom terminálov a transakcie bezhotovostnými platobnými nástrojmi – úhrady, inkasá, šeky). V roku 2006 sa má databáza rozšíriť aj o údaje týkajúce sa cenných papierov.

Národná banka Slovenska pristúpila k zavedeniu nového spôsobu zberu štatistických údajov platobného styku prostredníctvom aplikačného programového systému STATUS (APS STATUS). Vydaním opatrenia NBS č. 10/2005 z 13. decembra 2005 o predkladaní výkazov bankami a pobočkami zahraničných bánk na štatistické účely vyplynula bankám povinnosť zasielať tieto údaje cez APS STATUS, počnúc údajmi za rok 2005.

V priebehu roka 2005 pripravovala pracovná skupina ESCB-CESR (Committee of European Securities Regulators – CESR) metodiku k štandardom pre systémy klíringu a zúčtovania v Európskej únii (známe ako ESCB-CESR User standards), ktoré v októbri 2004 prijala Rada guvernérov Európskej centrálnej banky a Výbor európskych regulátorov cenných papierov za účelom hodnotenia systémov zúčtovania cenných papierov. V uvedenej pracovnej skupine má zastúpenie aj Národná banka Slovenska.

V roku 2005 prebiehali práce na projekte platobného systému TARGET2. Guvernéri centrálnych bánk boli vyzvaní, aby sa do polovice januára 2005 vyjadrili o ich budúcej účasti, resp. neúčasti na jednotnej zdieľanej platforme (Single Shared Platform – SSP) a aby oznámili, aké nepovinné moduly zamýšľa ich centrálna banka v budúcnosti využívať. NBS začiatkom roka vyjadrila súhlas s pripojením sa k pripravovanej SSP s tým, že pripojenie sa uskutoční najneskôr v čase prijatia eura. V januári 2005 vyjadrili súhlas s pripojením sa k SSP aj všetky ostatné krajiny.

Vo februári 2005 Eurosystem zverejnil na internete Prvú správu o stave vývoja systému TARGET2 pre verejnosť, ktorá sa zaoberá otázkami služieb systému TARGET2 – financovania a cenovej štruktúry.

V októbri 2005 bola zverejnená aj Druhá správa o stave vývoja systému TARGET2 pre verejnosť. Táto správa informuje verejnosť o plánovanom začiatku fungovania SSP, o schválenej migračnej stratégii z apríla 2005 a o zložení migračných skupín. Druhá správa informuje aj o cenovej stratégii budúcich základných služieb TARGET2, o službe združovania likvidity a o zúčtovaní pridružených systémov.

²⁷ FATF je medzinárodný orgán zriadený na parížskom summite G7 v roku 1987, ktorý je považovaný za normotvorný orgán v otázkach boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

Zahraničné aktivity

7 Zahraničné aktivity

7.1 Európska únia

Počas roka 2005 Národná banka Slovenska – v druhom roku členstva v EÚ – vstupovala do rozhodovacieho procesu orgánov EÚ, a to prostredníctvom svojich zástupcov vo vybraných výboroch a pracovných skupinách Rady EÚ a Európskej komisie a Komisie pre záležitosti EÚ.

Uskutočnili sa neformálne zasadnutia Rady ministrov pre hospodárske a finančné záležitosti EÚ (ECOFIN) v máji v Luxemburgu a v septembri v Manchestri, na ktoré boli prizvaní aj guvernéri národných centrálnych bánk. Témami týchto zasadnutí boli záležitosti týkajúce sa riadenia finančných kríz, rozvojovej pomoci a reakcie na výzvy globalizácie.

Zástupcovia NBS sa pravidelne zúčastňovali aj na zasadnutiach výborov a pracovných skupín Rady EÚ a Európskej komisie. Dôležitú úlohu zohrávala NBS najmä v aktivitách Hospodárskeho a finančného výboru (EFC), ktorý je zodpovedný za monitorovanie hospodárskej a finančnej situácie členských štátov EÚ, finančné vzťahy s tretími krajinami a situácie týkajúce sa pohybov kapitálu a platieb. EFC konzultoval aj proces smerujúci k rozhodnutiu o vstupe Cypru, Malty, Lotyšska a Slovenskej republiky do mechanizmu výmenných kurzov ERM II. Experti NBS sa zúčastňovali na zasadnutiach podvýboru EFC pre euromince a podieľali sa na aktivitách podvýboru EFC pre MMF a súvisiace záležitosti. V rámci výborov Európskej komisie sa zástupcovia Národnej banky Slovenska zúčastňovali na zasadnutiach Výboru európskeho bankového dohľadu (CEBS) a jeho expertných skupín, ako aj pracovnej skupiny riaditeľov mincovní a jeho podvýborov.

NBS v roku 2005 participovala tiež na rozhodovacom procese v podmienkach SR vo vzťahu k EÚ. Zástupcovia NBS sa pravidelne zúčastňovali na zasadnutí Komisie pre záležitosti EÚ, ktorej hlavnou úlohou je koordinácia európskej politiky SR k záležitostiam prerokovávaným vo výbore stálych predstaviteľov pri EÚ v Bruseli (COREPER). Spolupracovala aj na príprave návrhov inštrukcií pre Komisiu pre záležitosti EÚ, ktorá ich následne schvaľovala a zasielala na Stále zastúpenie SR pri EÚ v Bruseli.

Európsky systém centrálnych bánk a Európska centrálna banka

Európsky systém centrálnych bánk (ESCB) je tvorený Európskou centrálnou bankou (ECB) a národnými centrálnymi bankami 25 členských štátov Európskej únie, pričom ECB a národné centrálné banky členských štátov, ktoré zaviedli euro, tvoria spolu Eurosystém. Eurosystém a ESCB sú riadené orgánmi ECB s rozhodovacou právomocou, ktorými sú Výkonná rada ECB a Rada guvernérov ECB. Na čele týchto orgánov stojí prezident ECB Jean-Claude Trichet. Tretím, prechodným orgánom s rozhodovacou právomocou, je Generálna rada ECB, zastrešujúca členské štáty EÚ, ktoré ešte nezaviedli euro (Dánsko, Švédsko, Spojené kráľovstvo a desať nových členských štátov EÚ). Sedem z desiatich nových členských štátov (vrátane Slovenska) už vstúpilo do systému ERM II, čo je jeden z nevyhnutných krokov v procese prijatia eura.

Národná banka Slovenska spolupracuje s ECB na viacerých úrovniach. Guvernér NBS je členom Generálnej rady ECB, ktorá v roku 2005 zasadala päťkrát, z toho jedenkrát formou telekonferencie. Na svojich stretnutiach Generálna rada prerokúva predovšetkým dokumenty pripravované vo výboroch ESCB. V každom z 12 výborov ESCB pracujú za NBS dvaja odborníci, ktorí so zástupcami ostatných národných centrálnych bánk a ECB zabezpečujú plnenie konkrétnych úloh ESCB vrátane prípravy dokumentov na rokovania Generálnej rady a Rady guvernérov ECB. Ďalší odborní pracovníci NBS participujú na práci vnútorných štruktúr jednotlivých výborov.

Významnou súčasťou činnosti NBS sú konzultácie návrhov všeobecných právnych predpisov NBS, t. j. návrhy zákonov, vyhlášok a opatrení, ktoré patria do kompetencie ECB. V záujme transparentnosti legislatívneho procesu v rámci EÚ sú štátne orgány členských štátov EÚ povinné predkladať návrhy svojich právnych predpisov vo vecnej pôsobnosti ECB na pripomienkovanie ECB, ktorá ich sprístupňuje ostatným členským štátom. Národná banka Slovenska v roku 2005 predložila niekoľko návrhov právnych predpisov na pripomienkovanie a zároveň pripomienkovala stanoviská ECB k návrhom právnych predpisov ostatných členských štátov Európskej únie. Okrem toho sa NBS

podieľala aj na pripomienkovaní rôznych nariadení a usmernení vydávaných Radou EÚ, resp. Európskou komisiou.

Program PHARE

Uznesením č. 775/2003 a následne prijatím zákona č. 747/2004 Z. z. vláda SR rozhodla o zriadení integrovaného dohľadu nad finančným trhom k 1. januáru 2006. Na podporu tohto procesu schválil riadiaci výbor v Bruseli v rámci Finančného memoranda 2002 spoločný projekt pre Úrad pre finančný trh (ÚFT) a NBS pod názvom Posilnenie dohľadu nad finančným sektorom, na ktorý poskytol grant vo výške 2 mil. EUR.

Vzhľadom na jeho rozsah bol projekt rozdelený do dvoch tematických blokov, ktoré tvorili samostatné podprojekty: Technická a právna pomoc (1,4 mil. EUR) a Vývoj softvéru a expertná pomoc pri vývoji systému včasných varovaní pre ÚFT a NBS (0,6 mil. EUR). Projekty sa začali v prvej polovici roku 2004, ukončené boli v druhej polovici roku 2005 a realizovalo ich rakúske Consortium Wiener Boerse a grécky Asyk S. A.

Hlavným cieľom projektov bolo posilnenie dohľadu nad kapitálovým trhom, poisťovacími spoločnosťami a bankami prostredníctvom skvalitnenia dohľadacích procedúr dohľadov vykonávaných ÚFT a NBS.

Oba projekty svojou úspešnou realizáciou prispeli k rozšíreniu a skvalitneniu kapacít dozorných orgánov účinne regulovať finančný trh a pomohli vytvoriť technický základ pre zlúčenie oboch dohľadacích orgánov.

Posledným projektom pre bankový sektor SR financovaným Európskou komisiou z programu PHARE je Podpora rizikovo orientovaného dohľadu. Výška grantu predstavuje 1,25 mil. EUR z Finančného memoranda 2003. Projekt realizuje Belgická banková akadémia od júna 2005 s plánovaným termínom ukončenia v októbri 2006. Projekt predstavuje logické pokračovanie predchádzajúcich projektov a jeho bezprostredným cieľom je ďalšie skvalitnenie a zefektívnenie integrovaného dohľadu v súlade s implementáciou Basel II, t. j. obsiahnutie všetkých rizík spojených s podnikaním na finančnom a kapitálovom trhu, budovanie dohľadu nad penzijnými fondmi, finančnými spoločnosťami, elektronickým obchodovaním, riadením trhu a cezhraničnými službami.

Samostatným podprojektom je realizácia aplikačného softvéru na zber a vyhodnocovanie údajov od subjektov podliehajúcich dohľadu nad kapitálovým trhom.

7.2 Spolupráca NBS s medzinárodnými inštitúciami

Medzinárodný menový fond (MMF)

Národná banka Slovenska prešla v oblasti vzťahov s Medzinárodným menovým fondom postupnou transformáciou a v posledných rokoch dosiahla ich vzájomná spolupráca kvalitatívne novú úroveň. Vďaka dobrým výsledkom v oblasti hospodárskej politiky a stabilnému makroekonomickému prostrediu sa Slovenská republika zaradila medzi krajiny, ktoré majú voči MMF vyrovnané všetky finančné záväzky, nečerpajú žiadne pôžičky a začlenila sa medzi donorské krajiny MMF.

Počas roka 2005 prebiehala príprava participácie Slovenskej republiky na Pláne finančných transakcií (FTP), prostredníctvom ktorého ekonomicky silné členské krajiny MMF požičiavajú devízové prostriedky členským krajinám, ktoré majú problémy s platobnou bilanciou. Slovenskú republiku pri transakciách FTP zastupuje Národná banka Slovenska, ktorá v plnom rozsahu zabezpečí ich realizáciu zo svojich devízových rezerv, maximálne do výšky členskej kvóty SR, čo predstavuje 357,5 mil. SDR.

V rámci dlhodobých a stabilných vzťahov Slovenskej republiky s Medzinárodným menovým fondom sa v priebehu roka 2005 uskutočnili pravidelné misie MMF. Misia MMF, ktorá navštívila Slovensko v júli 2005, ocenila zmenu režimu menovej politiky a prijatie inflačného cieľenia v podmienkach ERM II, ako aj zverejňovanie inflačných prognóz, vďaka ktorým je menová politika transparentnejšia. Misia taktiež ocenila, že NBS urobila výrazný pokrok v posilnení bankového dohľadu.

Pravidelné konzultácie so Slovenskou republikou podľa článku IV, ktoré sa raz za rok vedú s každou členskou krajinou, sa uskutočnili počas misie v novembri a decembri 2005. Misia MMF vo svojej záverečnej správe konštatovala, že ekonomická výkonnosť je aj v roku 2005 silná a Slovensko je veľmi dobre pripravené na prijatie eura. Zároveň kladne hodnotila zdravé makroekonomické riadenie a široký rozsah významných štrukturálnych reforiem v oblasti finančného sektora. Misia privítala zámer NBS rozšíriť svoj dohľad o dohľad nad nebankovými finančnými inštitúciami.

Najvyšší predstavitelia Národnej banky Slovenska sa v apríli 2005 zúčastnili na jarnom zasadnutí Medzinárodného menového fondu a Svetovej banky a koncom septembra 2005 na výročnom zasadnutí MMF a Svetovej banky vo Washingtone. Program zasadnutí bol zameraný hlavne na témy týkajúce sa výhľadu svetovej ekonomiky a finančných trhov, strednodobej

stratégie fondu a úlohy fondu v krajinách s nízkymi príjmami. Diskutovalo sa aj o dohľade fondu, prevencii kríz, boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ako aj o využívaní zdrojov fondu a ďalších aktuálnych otázkach.

Po jarnom zasadnutí sa v júni 2005 uskutočnilo v Turecku stretnutie predstaviteľov belgickej skupiny (konštituencie) MMF a Svetovej banky na úrovni zástupcov guvernérov centrálnych bánk a ministrov financií. Okrem aktuálnych otázok MMF a Svetovej banky účastníci stretnutia diskutovali aj o pravidlách v oblasti fiškálnej politiky a riadení verejného dlhu.

Svetová banka (SB)

Postavenie Slovenskej republiky v rámci inštitúcií Svetovej banky sa postupne mení, v závislosti od ukončovania transformačného procesu slovenskej ekonomiky.

V Medzinárodnej banke pre obnovu a rozvoj (IBRD) je Slovenská republika súčasťou krajín EÚ-8, ktoré majú naďalej možnosť prijímať finančnú, resp. technickú pomoc. Cieľom aktivít IBRD v SR je podpora dosiahnutia dlhodobého udržateľného rozvoja a čo najefektívnejšieho využitia členstva v EÚ. Aktivita IBRD sa tiež zameriavajú na zlepšovanie životných podmienok najmä najzraniteľnejších skupín obyvateľstva. Počas roka 2005 bola podpora poskytovaná prostredníctvom zainteresovaných rezortov a mimovládnych organizácií.

V Medzinárodnom združení pre rozvoj (IDA) pôsobí Slovenská republika ako donorská krajina, ktorá poskytuje finančnú pomoc rozvojovým krajinám. V tejto súvislosti vláda SR schválila uznesením č. 691 zo 14. septembra 2005 pristúpenie Slovenskej republiky k 14. doplneniu zdrojov IDA vo výške 2 070 144 EUR, ktorých úhrada bude realizovaná prostredníctvom troch splátok počas rokov 2006 – 2008.

Banka pre medzinárodné zúčtovanie (BIS)

Národná banka Slovenska ako akcionár Banky pre medzinárodné zúčtovanie sa aktívne zapájala do jej aktivít. Prijala ponuku BIS a odkúpila 188 akcií americkej emisie, pričom celkový počet akcií BIS v držbe NBS k 1. júnu 2005 sa zvýšil na 2 858 akcií.

Dňa 27. júna 2005 sa v Bazileji konalo 75. výročné valné zhromaždenie členských centrálnych bánk BIS a zároveň aj mimoriadne valné zhromaždenie BIS. Guvernéri členských centrálnych bánk schválili finančné výkazy BIS a rozdelenie čistého zisku. Predmetom mimoriadneho zhromaždenia boli zmeny štatútu BIS.

Na pravidelných zasadnutiach guvernérov centrálnych bánk BIS, ktoré sa konajú každé dva mesiace, sa diskutovalo najmä o aktuálnych otázkach globálnej ekonomiky, inflácie, Basel II a finančnej stability.

Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR), Svetová obchodná organizácia (WTO) a Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)

Výročné zasadnutie EBOR v máji 2005 v Belehrade potvrdilo presun aktivít EBOR do oblasti Balkánu, východnej Európy a strednej Ázie. V nových členských štátoch EÚ-8, ktoré sú beneficiary zo strany EBOR a dosiahli pokročilú transformáciu, sa chce EBOR zamerať hlavne na projekty v oblasti infraštruktúry, energetickej úspory, rizikového kapitálu, na podporu malých a stredných podnikov, či na odstraňovanie regionálnych rozdielov.

Túto stratégiu sledovala EBOR v roku 2005 aj vo vzťahu k SR. Čistá kumulovaná hodnota portfólia aktivít EBOR na Slovensku dosiahla k 31. decembru 2005 hodnotu 427,5 mil. EUR, z toho obežné aktíva tvorili 308 mil. EUR.

V priebehu roku 2005 vyjadrovala Slovenská republika ako člen EÚ svoje názory na dianie vo WTO prostredníctvom Výboru 133 Rady EÚ, ktorý je zodpovedný za multilaterálne obchodné záležitosti. NBS sa týkali hlavne rokovania v oblasti finančných služieb. V decembri 2005 sa konala ministerská konferencia WTO v Hongkongu v Číne. Záverečná ministerská deklarácia schválila nový časový plán ukončenia rokovaní v sfére služieb.

Zástupcovia NBS sa podieľali aj na práci v relevantných výboroch a pracovných skupinách OECD, a to vo Výbore pre hospodársku politiku (EPC), Výbore pre ekonomické prehľady (EDRC), Výbore pre finančné trhy (CFM) a v Investičnom výbore.

Medzinárodná investičná banka (MIB) a Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu (MBHS)

Medzinárodná investičná banka a Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu so sídlom v Moskve sú banky založené členskými štátmi bývalej Rady vzájomnej hospodárskej pomoci. Slovensko ako samostatná republika sa stalo ich členom v roku 1993. Jeho podiel na splatenom kapitáli v MIB je 4,85 %, resp. 10,4 mil. EUR a v MBHS 6 %, resp. 8,6 mil. EUR.

Najvyšším riadiacim orgánom oboch bánk sú bankové rady, ktoré zasadajú dvakrát ročne. V roku 2005 sa jarné aj jesenné zasadnutia konali v Moskve.

Jarné zasadnutia bankových rád MIB a MBHS sa uskutočnili v máji a schválili správy o činnosti obidvoch bánk za rok 2004, správy o vyrovnaní pohľadávok a záväzkov MIB a MBHS, plnenie rozpočtov všeobecných prevádzkových nákladov v roku 2004 a ich plány na rok 2005 a vzali na vedomie správy o činnosti revíznych komisií MIB za rok 2004.

Na jesenných zasadnutiach bankových rád, ktoré sa konali v novembri, boli schválené správy o činnosti bánk za prvý polrok 2005, informácia o pripravenosti Ruskej federácie zrealizovať druhú etapu vyrovnania záväzkov Ruskej federácie voči MBHS, návrhy rozpočtov všeobecných prevádzkových nákladov na rok 2006, výnos o revíznej komisii MIB a plán jej práce na rok 2006. Vo funkcii predsedu predstavenstva MIB bol potvrdený A. A. Serebrjakov.

Počas rokovania spoločného zasadnutia bankových rád MIB a MBHS vyjadrili jednotlivé delegácie svoje predstavy o budúcej rozvojovej banke, ktorá by mala vzniknúť transformáciou obidvoch bánk a ich následným spojením.

7.3 Zahraničná technická spolupráca v oblasti vzdelávania a poskytovanie pomoci

Aktivity uskutočnené v rámci zahraničnej technickej spolupráce

V rámci zahraničnej technickej spolupráce sa NBS orientuje najmä na centrálné banky nových členských štátov EÚ. V roku 2005 odbor Inštitút bankového vzdelávania, ktorý zabezpečuje vzdelávacie aktivity Národnej banky Slovenska v tejto oblasti, uskutočnil dve odborné konzultácie a jeden workshop.

Konzultácia v centrálnej banke Malty sa uskutočnila v júni 2005. Týkala sa problematiky riadenia obchodno-devízových rizík so zameraním na špecifické funkcie Middle Office (modelovanie pohybu výnosovej krivky a odhad budúceho výnosu, scenario analysis, stress testing, stavbu customizovaného benchmarku a dekompozíciu zisku).

Konzultácia pre 3 expertov Českej národnej banky pre oblasť ochrany a bezpečnosti sa uskutočnila vo

februári 2005 v NBS a bola zameraná na problematiku bezpečnosti a krízového manažmentu v NBS a ochranu utajovaných skutočností v NBS.

Prijímajúce centrálné banky hodnotili podujatia veľmi pozitívne, vyzdvihli najmä vysokú odbornú erudíciu expertov NBS spojenú s dlhodobými praktickými skúsenosťami v odbore, ako aj schopnosť odovzdať poznatky a profesionálne skúsenosti iným.

V decembri 2005 uskutočnila NBS v spolupráci s expertmi Bundesbanky workshop k problematike stress testingu pre expertov bankového dohľadu, na ktorom sa zúčastnilo 24 zamestnancov NBS a 7 zahraničných účastníkov národných centrálnych bánk Českej republiky, Poľska, Maďarska a Slovinska.

Aktivity uskutočnené v rámci zahraničnej technickej pomoci

V roku 2005 sa NBS aktívne zapojila aj do poskytovania zahraničnej technickej pomoci. Uskutočnili sa dve dvojdnové odborné konzultácie pre expertov centrálnej banky Albánska. V marci 2005 sa v Tirane uskutočnila konzultácia k vopred presne vymedzenému okruhu otázok týkajúcich sa riadenia rizík a Middle Office (dekompozícia zisku, skúsenosti z budovania oddelenia middle office, meranie výkonnosti portfólia a benchmarku). Druhá konzultácia k vybraným otázkam riadenia ľudských zdrojov a vzdelávania (vzdelávanie a rozvoj zamestnancov, pružný pracovný čas, stravovanie zamestnancov, popis a špecifikácia pracovných miest, odmeňovanie zamestnancov) sa konala za účasti 2 expertov na pôde NBS v decembri 2005.

Centrálna banka Albánska hodnotila podujatia pozitívne a prejavila aktívny záujem o pokračovanie spolupráce s NBS formou poskytovania ďalších vzdelávacích podujatí podľa špecifických potrieb, a to v Albánsku alebo na pôde NBS.

V nadväznosti na úspešnú akciu v roku 2004 zabezpečila NBS jednodňovú študijnú návštevu 42 zahraničných vysokoškolákov z Instituto Tecnológico de Monterrey (Mexiko), súčasťou ktorej bol odborný program zameraný na aktivity NBS v oblasti legislatívy, vzdelávania, emisie a obehu peňazí.

Príprava na zavedenie eura

8 Príprava na zavedenie eura

O d vstupe do Európskej únie je Slovenská republika členom Hospodárskej a menovej únie, zatiaľ však s výnimkou z povinnosti zaviesť spoločnú európsku menu – euro. Slovensko sa v prístupovej zmluve zaviazalo uskutočňovať potrebné kroky na to, aby bolo schopné euro prijať. Čo je však dôležitejšie, podľa analýz Národnej banky Slovenska a vlády bude zavedenie eura pre slovenské hospodárstvo prospešné. Hlavnou potenciálnou výhodou zavedenia eura je zrýchlenie hospodárskeho rastu o odhadovaných 0,7 % ($\pm 0,3$ %) ročne v priebehu najbližších desaťročí po vstupe do eurozóny. Nezanedbateľné sú aj ďalšie výhody eura, akými sú odstránenie nákladov pri výmene korún za eurá, odstránenie kurzového rizika voči euru, vyššia cenová transparentnosť pri zahraničnom obchode a pokles nákladov kapitálu. Tieto výhody prevyšujú nevýhody a riziká (náklady na výmenu meny, strata nezávislej menovej politiky, možné asymetrické šoky, riziko mierne vyššej inflácie). Vláda SR a NBS sa preto v stratégii prijatia eura rozhodli zaviesť euro na Slovensku čo najskôr po tom, ako bude schopné splniť maastrichtské kritériá.

V roku 2005 pokračovala Národná banka Slovenska v napĺňaní stratégie prijatia eura, ktorá bola prijatá spoločne vládou SR a NBS. V tomto roku pokročili prípravy na zavedenie eura tak z hospodársko-politického hľadiska, ako aj po technickej a organizačnej stránke. Všetky tieto prípravy smerujú k tomu, aby sa euro mohlo na Slovensku zaviesť od 1. januára 2009.

Box 1 Rozhodnutia vlády SR a NBS

16. júl 2003

Stratégia prijatia eura v SR: je výhodné prijať euro čo najskôr, po splnení maastrichtských kritérií. Očakávané prijatie eura v rokoch 2008 až 2009.

8. september 2004

Konkretizácia stratégie prijatia eura: cieľový dátum pre prijatie eura je 1. január 2009, splnenie maastrichtských kritérií v priebehu roku 2007.

6. júl 2005

Národný plán zavedenia eura v SR: plán praktických krokov pre hladký prechod na euro.

8.1 Národný plán zavedenia eura a organizačné prípravy

V prvej polovici roku 2005 pripravila NBS spolu s Ministerstvom financií SR a ďalšími inštitúciami Národný plán zavedenia eura v SR. Na jeho príprave sa okrem NBS a MF SR podieľali Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR, Úrad vlády SR, Asociácia bánk, Združenie miest a obcí Slovenska, Protimonopolný úrad SR, Štatistický úrad SR, Úrad pre finančný trh, Slovenská obchodná a priemyselná komora, Slovenský rozhlas, Slovenská televízia, Slovenská obchodná inšpekcia, Sociálna poisťovňa a ďalšie prizvané organizácie.

Zavedenie eura je komplexný proces, ktorý sa bude týkať všetkých subjektov slovenskej ekonomiky a celej spoločnosti. Národný plán zavedenia eura v SR definuje najdôležitejšie organizačné a technické úlohy, ktoré je pred zavedením eura potrebné vykonať a určuje inštitúcie zodpovedné za ich vykonanie. O tento dokument sa v procese zavádzania eura budú môcť oprieť všetky subjekty na Slovensku. Zavedenie eura v SR sa uskutoční súčasne do bezhotovostného i hotovostného peňažného obehu bez prechodného obdobia.

Cieľom Národného plánu je zaviesť euro rýchlo a hladko, k spokojnosti celej spoločnosti. Vedúcu organizačnú úlohu má Národný koordinačný výbor pre zavedenie eura pod vedením ministra financií SR, jeho zástupcom je guvernér NBS. Na riešenie odborných úloh bolo vytvorených šesť pracovných výborov. Z nich dva – výbor pre banky a finančný sektor a výbor pre komunikáciu – pracujú pod vedením Národnej banky Slovenska. Na každodennú koordináciu činností pracovných výborov a prezentovanie otázok ohľadom zavedenia eura širšej verejnosti bol koncom roku 2005 vymenovaný vládny splnomocnenec pre zavedenie eura.

Úlohy definované v Národnom pláne sú členené podľa hlavných oblastí ekonomickej činnosti, resp. podľa pôsobnosti jednotlivých pracovných výborov: finančný sektor, verejná správa, podnikateľská sféra a spotrebiteľia, legislatívne úlohy, komunikácia a úpravy informačných a štatistických systémov. Národný plán stanovuje časovú náročnosť jednotlivých úloh,

určuje kontrolné termíny a termíny splnenia úloh. V Národnom pláne sú tiež stanovené hlavné zásady zavedenia eura v SR, ako sú prijatie hotovostného aj bezhotovostného eura súčasne – systémom veľkého tresku, zásada kontinuity kontraktov, zásada nepoškodiť občana, zabránenie neopodstatnenému zvýšeniu cien a minimalizácia nákladov pri zavedení eura.

Národná banka Slovenska v priebehu roka 2005 splnila všetky úlohy, za ktoré bola pre tento rok podľa Národného plánu zodpovedná. V NBS bol vytvorený interný plán prechodu na euro, boli prijaté základné rozhodnutia ohľadom budúcnosti platobného systému na Slovensku a uskutočnilo sa veľké množstvo rôznych komunikačných aktivít (výstavy, prednášky, semináre, vystúpenia v médiách). NBS sa tiež podieľala na príprave harmonogramu legislatívnych krokov pre zavedenie eura.

Osobitne treba vyzdvihnúť výber slovenských strán eurových mincí, na ktorom sa podieľala aj verejnosť. Národná banka Slovenska vyhlásila ešte v júli 2004 verejnú anonymnú súťaž na výtvarné návrhy slovenských strán eurových mincí. Do súťaže sa prihlásili výtvarníci so 658 návrhmi, z ktorých odborné komisie a Banková rada NBS vybrali v dvoch kolách 10 najlepších návrhov. Týchto 10 návrhov predložila NBS občanom na verejnú anketu. Občania sa v dňoch 12. až 20. novembra 2005 mohli zapojiť do ankety prostredníctvom internetu, krátkych textových správ

Box 2 Slovenské strany eurových mincí

1 euro a 2 eurá – Dvojkríž na trojvrší

Dvojkríž na trojvrší je erbom Slovenskej republiky, jedným zo štátnych symbolov Slovenskej republiky. Je rozvrhnutý do kruhovej plochy s reliéfnym pozadím štylizovaných skál, ktoré sú vyjadrením stálosti a pevnosti štátu. Autorom návrhu je akad. sochár Ivan Řehák.

10, 20 a 50 centov – Bratislavský hrad

Bratislavský hrad je charakteristickou dominantou hlavného mesta Slovenskej republiky. Je národnou kultúrnou pamiatkou a patrí k najznámejším symbolom Bratislavy. Do motívu hradu je zakomponovaný štátny znak, jeden z oficiálnych štátnych symbolov Slovenskej republiky. Autormi návrhu sú Ján Černaj a Pavel Károly.

1 cent, 2 centy a 5 centov – Kriváň

Tatranský štít Kriváň je spätý s významnými udalosťami slovenského národa. Ako cieľ národných vychádzok štúrovcov zohral významnú úlohu v boji za národné uvedomenie. V jeho oblasti prebiehali boje za slobodu počas Slovenského národného povstania. Stal sa preto symbolom ochrany svojbytnosti slovenského národa a jeho historického územia. Autorom návrhu je Drahomír Zobek.

Návrhy slovenských strán eurových mincí

2 eurá

1 euro

50 centov

20 centov

10 centov

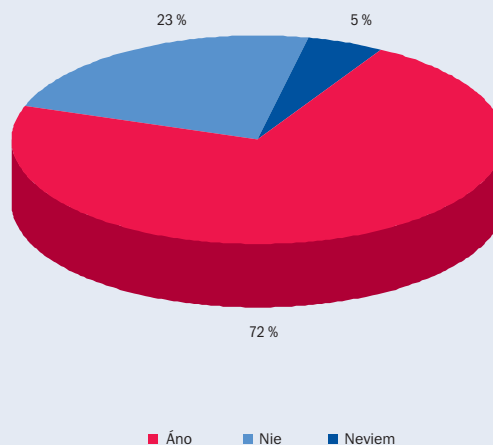
1 cent, 2 centy a 5 centov

alebo volaní z pevných liniek. Spolu bolo zaslaných viac ako 140 tis. hlasov. Banková rada NBS rešpektovala názory občanov a na slovenské strany eurových mincí vybrala návrhy, ktoré sa v hlasovaní občanov umiestnili na prvých troch miestach.

Ostatné úlohy z Národného plánu s termínmi plnenia v roku 2005, za ktoré nebola zodpovedná NBS, boli z podstatnej časti tiež splnené. Väčšina nesplnených úloh bola ukončená začiatkom roku 2006 a nedošlo k ohrozeniu splnenia na ne nadväzujúcich činností. Celkovo je stav príprav na zavedenie eura v SR uspokojivý, čo potvrdila aj pravidelná polročná správa o plnení úloh Národného plánu zo začiatku roku 2006.

Prípravy na zavedenie eura na Slovensku veľmi pozitívne hodnotili aj v zahraničí. Európska komisia vo svojej druhej správe o praktickej príprave na euro z novembra 2005 hodnotila situáciu na Slovensku ako najlepšiu zo všetkých nových členských štátov EÚ. Komisia ocenila komplexnosť Národného plánu, ktorý poskytuje všetkým sektorom a dotknutým osobám potrebné informácie na ich vlastnú prípravu.

Graf 61 Podpora slovenského obyvateľstva pre zavedenie eura (%)

Zdroj: Eurobarometer 2005.

Box 3 Maastrichtské kritériá

Pred vstupom do eurozóny musí Slovensko, ako každý iný štát EÚ mimo eurozóny, splniť štyri konvergenčné kritériá – tzv. maastrichtské kritériá, dané Maastrichtskou zmluvou.

- 1. Verejné financie:** Deficit verejných financií za posledný rok pred hodnotením, posudzovaný metódou ESA 95, nesmie presiahnuť 3 % HDP. Pripúšťa sa mierne vyšší deficit v krajinách zavádzajúcich kapitálový dôchodkový pilier a za ďalších presne vymedzených okolností. Zároveň celkový verejný dlh nesmie presiahnuť 60 % HDP.
- 2. Inflačné kritérium:** Priemerná inflácia za posledných 12 mesiacov, meraná podľa harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP), nesmie

presiahnuť priemer troch krajín EÚ s najlepšimi výsledkami v oblasti cenovej stability o viac ako 1,5 percentuálneho bodu.

- 3. Stabilita dlhodobých úrokových sadzieb:** Priemer trhových úrokových sadzieb dlhodobých vládnych alebo obdobných dlhopisov nesmie presiahnuť priemer troch krajín EÚ s najlepšimi výsledkami v oblasti cenovej stability o viac ako 2 percentuálne body.
- 4. Stabilita výmenného kurzu:** Dva roky pred hodnotením musí byť slovenská koruna zapojená do mechanizmu výmenných kurzov (ERM II). Počas tohto obdobia nesmie Slovensko korunu jednostranne devalvovať, koruna nesmie vybočiť z dohodnutého fluktuálneho pásma a musí sa pohybovať blízko centrálnej parity. Zároveň sa pri vývoji kurzu nesmú vyskytnúť vážne napätia.

Tabuľka 39 Postup pred prijatím eura

Splnenie maastrichtských kritérií	rok 2007 až marec 2008
Konvergenčné správy ECB a EK	apríl 2008
Návrh Európskej komisie Rade EÚ na zrušenie výnimky	máj 2008
Konzultácia s Európskym parlamentom	máj 2008
Rada EÚ zruší výnimku a stanoví konverzný kurz	jún 2008
Začiatok povinného duálneho oceňovania	júl 2008
Vstup to eurozóny – „Deň“	1. január 2009
Duálny obeh korunových a eurových bankoviek a mincí	1. – 16. január 2009
Koniec povinného duálneho oceňovania	31. december 2009
Odporúčaný koniec nepovinného duálneho oceňovania	30. jún 2010

8.2 Vstup do ERM II

Pred zavedením eura musí byť mena krajiny, ktorá plánuje euro prijať, aspoň dva roky v európskom mechanizme výmenných kurzov ERM II. Počas tejto doby musí krajina preukázať, že jej kurz voči euru je dostatočne stabilný, a teda ho bude možné neodvolateľne zafixovať pri zavedení eura. Okrem toho počas tejto doby musí krajina ukázať, že dokáže stabilitu kurzu udržiavať prirodzeným spôsobom, bez toho, aby snaha o kurzovú stabilizáciu išla na úkor stability zvyšku ekonomiky.

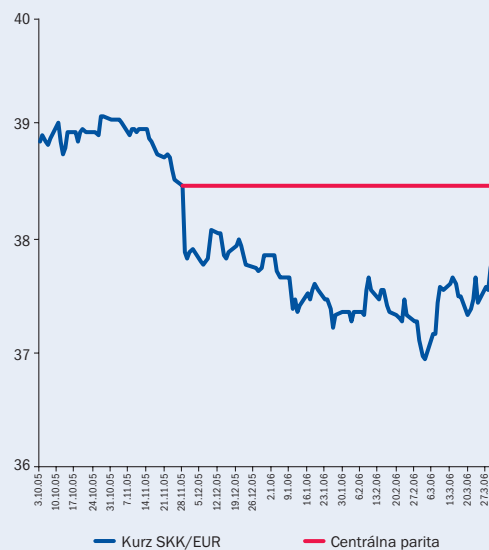
Slovenská koruna vstúpila do ERM II 28. novembra 2005. Tento krok bol dohodnutý na stretnutí ministrov financií krajín eurozóny, prezidenta ECB a ministrov financií a guvernérov centrálnych bánk Cypru, Dánska, Estónska, Litvy, Lotyšska, Malty, Slovenska a Slovenska 25. novembra 2005. Rokovania o vstupe do ERM II boli ukončené vo výnimočne krátkom čase, k čomu prispela aj veľmi dobrá spolupráca ministerstva financií a NBS.

Zároveň s rozhodnutím o vstupe bola určená aj centrálna parita na úrovni 1 euro = 38,4550 Sk. Na návrh Slovenska bola centrálna parita stanovená na úrovni trhového kurzu. Tento návrh podali slovenskí zástupcovia preto, lebo aktuálna trhová úroveň v tom čase plne zodpovedala strednodobej rovnovážnej úrovni kurzu.

Koruna v ERM II využíva štandardné flukтуаčné pásmo $\pm 15\%$ okolo centrálnej parity. Spodná hranica pre povinné intervencie je určená na 32,6868 SKK/EUR a horná hranica je 44,2233 SKK/EUR. Pri dosiahnutí niektorej z týchto hraníc sú povinné ju brániť všetky centrálné banky krajín eurozóny alebo ERM II vrátane NBS. Samozrejme, NBS môže intervenovať a snažiť sa stabilizovať kurz aj inakedy, nielen na hranici pásma. Od vstupu do ERM II však v roku 2005 Národná banka Slovenska túto možnosť nevyužila. Na rozdiel od väčšiny krajín, ktoré do ERM II vstúpili v roku 2004 alebo začiatkom roku 2005, Slovensko neprijalo žiadne jednostranné záväzky, ktoré by obmedzovali flexibilitu kurzu prísnejšie ako pásmo $\pm 15\%$ okolo centrálnej parity.

Pri vstupe do ERM II sa Slovensko zaviazalo pokračovať v zodpovednej hospodárskej politike, ktorá podporí stabilitu kurzu v ERM II. Dôraz sa kladie najmä na zdravú fiškálnu politiku a na udržanie rastu miezd v súlade s rastom produktivity, takisto dôležité je však aj pokračovanie štrukturálnych reforiem. Tieto kroky sú plne v súlade s konvergenčným programom Slovenskej republiky a menovým programom NBS. Splnenie týchto záväzkov je v prvom rade v záujme Slovenska, rešpektuje sa pri tom však aj spoločný záujem všetkých členov ERM II a eurozóny na posilnenie kurzovej stability.

Graf 62 Vývoj kurzu koruny po vstupe do ERM II

Zdroj: NBS.

Na vstup koruny do ERM II veľmi pozitívne reagovali devízové trhy. Okamžite po vstupe sa koruna posilnila približne o 1,5 %. Investori chápali vstup do ERM II ako potvrdenie smerovania Slovenska do eurozóny a významný krok k prijatiu eura v plánovanom roku 2009. Koruna sa v roku 2005 od vstupu do ERM II obchodovala na apreciačnej strane flukтуаčného pásma, 1 % až 4 % nad úrovňou centrálnej parity.

Členstvo v ERM II a stanovená centrálna parita by mali prispieť k stabilizácii kurzového vývoja slovenskej koruny. Udržanie kurzovej stability je teraz spoločnou zodpovednosťou vlády SR a Národnej banky Slovenska. Vláda deklarovala odhodlanie fiškálnou politikou a štrukturálnymi politikami podporovať stabilitu kurzu koruny počas členstva v ERM II.

8.3 Hospodárske politiky pre zavedenie eura

Pred zavedením eura na Slovensku sú potrebné správne hospodárske politiky, aby:

- 1) Slovensko včas splnilo maastrichtské kritériá a bolo schopné prijať euro k 1. januáru 2009,
- 2) slovenské hospodárstvo bolo schopné úspešne fungovať v eurozóne a maximálne využilo potenciálne výhody, ktoré spoločná európska mena ponúka.

Z pohľadu zavedenia eura je najdôležitejším cieľom hospodárskych politik na najbližšie dva roky pokrok v nominálnej konvergencii, aby Slovensko v roku 2007 splnilo maastrichtské kritériá. Za splnenie týchto kritérií je spoluzodpovedná aj Národná banka Slovenska. Tento cieľ bol jedným z dôvodov prechodu riadenia

Tabuľka 40 Plnenie maastrichtských kritérií v roku 2005

Kritérium	Hodnota za rok 2005	Referenčná hodnota
Inflácia (priemer HICP, v %)	2,8	2,5
Dlhodobé úrokové miery (%)	3,5	5,4
Verejný dlh (% HDP)	35,2	60,0
Verejný deficit (% HDP) ¹⁾	2,9	3,0
Stabilita kurzu	ERM II od novembra 2005	

Zdroj: Eurostat, NBS, MF SR.

1) Bez vplyvu dôchodkovej reformy.

menovej politiky na inflačné cielenie. Vzhľadom na potrebu zároveň s inflačným cieľom splniť aj kritérium kurzovej stability, zaviedla NBS mierne modifikovaný systém inflačného cielenia, nazvaný inflačné cielenie v podmienkach ERM II.

Prvoradým cieľom nového spôsobu výkonu menovej politiky je splnenie maastrichtského inflačného cieľa v roku 2007, resp. začiatkom roku 2008. Inflačné cielenie sa v NBS úspešne zaviedlo v roku 2005. Na tento rok bol stanovený prechodný cieľ koncoročnej inflácie do 4 %, ktorý sa podarilo splniť napriek rastu cien ropy a energií a zvýšeniu regulovaných cien.

Priemerná miera inflácie za rok 2005 bola na úrovni 2,8 %, čiže mierne vyššie ako referenčná hodnota inflačného kritéria, v histórii Slovenska sa však k nemu zatiaľ priblížila najbližšie. Z pohľadu zavedenia eura bude najdôležitejší rok 2007, pre ktorý si NBS stanovila cieľ HICP inflácie do 2 %. Tento nízky cieľ bol stanovený preto, aby poskytoval dostatočnú rezervu aj v prípade nečakane nízkej referenčnej hodnoty inflačného kritéria. Okrem stanovenia jednoznačného cieľa pre infláciu má režim inflačného cielenia tiež schopnosť pozitívne ovplyvniť inflačné očakávania a tým prispieť k znižovaniu inflácie.

Druhým cieľom, za ktorý je NBS spoluzodpovedná, je kurzová stabilita v ERM II. Kurz koruny sa v roku 2005 vyvíjal stabilne, ale vzhľadom na to, že do ERM II sa koruna zapojila až v novembri 2005 nebola splnená podmienka dvojročného členstva v ERM II, a preto plnenie kurzového kritéria nemôžeme zatiaľ hodnotiť. Stabilita kurzu je v súčasnosti spoločnou zodpovednosťou vlády a NBS, pričom NBS zodpovedá za zabránenie krátkodobým výkyvom kurzu a spolu s vládou sa snaží držať aj strednodobý vývoj kurzu blízko pri rovnovážnej úrovni a zabrániť vytváraniu nerovnováh, ktoré by mohli zasiahnuť do vývoja kurzu.

V roku 2005 sa po prvýkrát podarilo splniť fiškálne kritérium. Hospodárenie verejných financií dopadlo

neočakávane dobre a výsledný deficit na úrovni 2,9 % HDP bol výrazne nižší než sa rozpočtovalo. Tento ukazovateľ však nezahŕňa výpadky príjmov v dôsledku zavedenia druhého dôchodkového piliera. Po započítaní nákladov dôchodkovej reformy sa deficit v roku 2006 zvýši nad hranicu 3 % HDP. Dôležité však bude znížiť deficit na potrebnú úroveň v roku 2007. Znižovanie deficitu je okrem potreby splniť maastrichtské kritérium verejných financií nevyhnuté aj z ďalších dôvodov. Fiškálna konsolidácia pomáha pri obmedzovaní dopytových tlakov, a preto je nevyhnutá pre splnenie inflačného kritéria. Zodpovedná a hlavne dôveryhodná fiškálna politika tiež pomáha stabilizovať vývoj kurzu. Zníženie deficitu je potrebné aj preto, aby aj v horších ekonomických podmienkach mal štát možnosť využiť diskrečné nástroje pri stabilizácii ekonomiky bez obáv z prekročenia pravidiel Paktu stability a rastu. V neposlednom rade je nízky deficit verejných financií potrebný na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti verejného dlhu.

Posledným maastrichtským kritériom sú dlhodobé úrokové miery. Vzhľadom na pokles inflácie a vysokú dôveryhodnosť hospodárskych politík sú slovenské dlhodobé úrokové miery výrazne pod referenčnou hodnotou. Pokiaľ budú splnené všetky ostatné maastrichtské kritériá, nemalo by byť plnenie kritéria pre úrokové miery ohrozené.

Pokroky Slovenska v nominálnej konvergencii – v plnení maastrichtských kritérií – podporujú aj postupnú reálnu konvergenciu – hlavne vysoký hospodársky rast a zvyšovanie životnej úrovne. Existuje ale aj opačný vzťah – pokrok v reálnej konvergencii uľahčuje plnenie maastrichtských kritérií. Konečným cieľom zavedenia eura je ešte urýchliť reálnu konvergenciu. Na to, aby sa dali výhody zo vstupu do eurozóny plne využiť, je potrebné dosiahnuť vysoko flexibilné hospodárstvo. Preto NBS podporuje štrukturálne reformy, osobitne reformy na trhu práce, ktoré môžu zvýšiť flexibilitu slovenskej ekonomiky a jej odolnosť voči prípadným šokom.

Legislativa

9 Legislatíva

V roku 2005 pokračovala Národná banka Slovenska vo vykonávaní svojich legislatívnych a aproximačných kompetencií v oblasti meny, peňažného obehu, devízového hospodárstva a bankovníctva, pričom splnila všetky plánované úlohy.

Legislatívne zmeny zákonov v oblasti pôsobnosti Národnej banky Slovenska, pripravené a vykonané v roku 2005

Zákon NR SR č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov bol v roku 2005 novelizovaný zákonom č. 519/2005 Z. z. Táto novela upravila ustanovenia o Bankovej rade Národnej banky Slovenska a jej členoch, pričom sa počet členov Bankovej rady NBS zvýšil z ôsmich na jedenásť. Zároveň bol touto novelou upravený zákon o Národnej banke Slovenska, aby sa zvýraznila dôležitosť výkonu integrovaného dohľadu nad finančným trhom od 1. januára 2006, jedného z dvoch hlavných pilierov činnosti Národnej banky Slovenska popri výkone menovej politiky.

Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol v roku 2005 novelizovaný zákonom č. 69/2005 Z. z., zákonom č. 340/2005 Z. z. a zákonom č. 341/2005 Z. z. Najvýznamnejšia zmena bola vykonaná zákonom č. 69/2005 Z. z., na základe ktorého sú banky a pobočky zahraničných bánk povinné vypracovávať analýzu rizík súvisiacich s bezpečnosťou prevádzkových priestorov a tiež zabezpečiť tieto priestory zákonom predpísanými bezpečnostnými opatreniami a ďalšími bezpečnostnými opatreniami vyplývajúcimi z analýzy rizík.

Zákon Slovenskej národnej rady č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení neskorších predpisov bol v roku 2005 novelizovaný zákonom č. 624/2005 Z. z. Touto novelou boli od 1. januára 2006 upravené pravidlá poskytovania štátnej prémie v stavebnom sporení, pričom maximálna výška štátnej prémie sa znížila z 2 500 Sk na 2 000 Sk.

Zákon NR SR č. 118/1996 Z. z. o ochrane vkladov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol v roku 2005 novelizovaný zákonom č. 578/2005 Z. z. Touto novelou sa upravili pra-

vidlá na určovanie výšky ročných príspevkov bánk a pobočiek zahraničných bánk do Fondu ochrany vkladov, pričom sa umožnilo zníženie výšky týchto príspevkov.

Vyhláška a opatrenia vydané v roku 2005 Národnou bankou Slovenska v rámci jej legislatívnych kompetencií na vydávanie vykonávacích všeobecne záväzných právnych predpisov (okrem vyhlášok o pamätných minciach)

Vyhláška Národnej banky Slovenska č. 486/2005 Z. z. o druhom vydaní bankoviek po 50 Sk vzoru 1995 do obehu.

Opatrenie Národnej banky Slovenska z 11. marca 2005 č. 1/2005 o hlásení o konsolidovanom celku alebo subkonsolidovanom celku (oznámenie č. 98/2005 Z. z.).

Opatrenie Národnej banky Slovenska z 11. mája 2005 č. 2/2005, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Národnej banky Slovenska č. 11/2004 o predkladaní výkazov bankami a pobočkami zahraničných bánk na štatistické účely (oznámenie č. 205/2005 Z. z.).

Opatrenie Národnej banky Slovenska z 28. júla 2005 č. 3/2005, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o predchádzajúci súhlas podľa § 28 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (oznámenie č. 369/2005 Z. z.).

Opatrenie Národnej banky Slovenska z 26. augusta 2005 č. 4/2005, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Národnej banky Slovenska č. 2/2003 o registri úverov a záruk v znení opatrenia Národnej banky Slovenska č. 7/2004 (oznámenie č. 420/2005 Z. z.).

Opatrenie Národnej banky Slovenska z 8. septembra 2005 č. 5/2005, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Národnej banky Slovenska č. 8/2002 o majetkovej angažovanosti bánk v znení opatrenia Národnej banky Slovenska č. 2/2004 a ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Národnej banky Slovenska č. 4/2004 o primeranosti vlastných zdrojov financovania bánk v znení opatrenia Národnej banky Slovenska č. 16/2004 (oznámenie č. 456/2005 Z. z.).

Opatrenie Národnej banky Slovenska z 13. decembra 2005 č. 6/2005, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Národnej banky Slovenska č. 6/1999, ktorým sa určujú podmienky na usmerňovanie platobnej bilancie Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (oznámenie č. 593/2005 Z. z.).

Opatrenie Národnej banky Slovenska zo 6. decembra 2005 č. 7/2005, ktorým sa mení opatrenie Národnej banky Slovenska č. 13/2004 o zatriedňovaní majetku a záväzkov bánk a pobočiek zahraničných bánk, o úprave ich ocenenia, o tvorbe a rušení rezerv a s tým súvisiacich hláseniach (oznámenie č. 594/2005 Z. z.).

Opatrenie Národnej banky Slovenska zo 6. decembra 2005 č. 8/2005, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Národnej banky Slovenska č. 5/2004 o uverejňovaní informácií bankami a pobočkami zahraničných bánk a o spôsobe uverejňovania výročnej správy bánk a zahraničných bánk, ktoré podnikajú na území Slovenskej republiky (oznámenie č. 595/2005 Z. z.).

Opatrenie Národnej banky Slovenska z 13. decembra 2005 č. 9/2005 o predkladaní výkazov správcovskými spoločnosťami za podielové fondy na štatistické účely (oznámenie č. 596/2005 Z. z.).

Opatrenie Národnej banky Slovenska z 13. decembra 2005 č. 10/2005 o predkladaní výkazov bankami a pobočkami zahraničných bánk na štatistické účely (oznámenie č. 597/2005 Z. z.).

Opatrenie Národnej banky Slovenska z 20. decembra 2005 č. 11/2005, ktorým sa ustanovuje výška poplatkov za jednotlivé druhy úkonov Národnej banky Slovenska (oznámenie č. 637/2005 Z. z.).

Opatrenie Národnej banky Slovenska z 20. decembra 2005 č. 12/2005 o analýze rizík súvisiacich s bezpečnosťou prevádzkových priestorov bánk a pobočiek zahraničných bánk (oznámenie č. 632/2005 Z. z.).

Opatrenie Národnej banky Slovenska č. 656/2005 Z. z., ktorým sa mení opatrenie Národnej banky Slovenska č. 613/2003 Z. z., ktorým sa ustanovuje štruktúra, rozsah, obsah, členenie, termíny, forma, spôsob, postup a miesto predkladania niektorých ohlasovaných skutočností podľa § 8 Devízového zákona v znení opatrenia Národnej banky Slovenska č. 708/2004 Z. z.

Stanoviská Európskej centrálnej banky prijaté v roku 2005 k návrhom právnych predpisov Slovenskej republiky v rámci konzultácií predpísaných pre národné orgány, za aktívnej účasti Národnej banky Slovenska

CON/2005/25 – Stanovisko k úprave lobingu vrátane lobistických aktivít vo vzťahu k Národnej banke Slovenska.

CON/2005/26 – Stanovisko k úlohe Národnej banky Slovenska týkajúcej sa integrovaného dohľadu nad celým finančným trhom a k zmenám a doplneniam zákona o Národnej banke Slovenska.

CON/2005/47 – Stanovisko k vyňatiu Národnej banky Slovenska z trestnej zodpovednosti právnických osôb.

CON/2005/50 – Stanovisko k zníženiu ročných príspevkov komerčných bánk do Fondu ochrany vkladov a menové financovanie.

CON/2005/55 – Stanovisko k zmenám systému štátnej pokladnice.

CON/2005/61 – Stanovisko k účtovným štandardom a štandardom finančného výkazníctva, ktoré má používať Národná banka Slovenska.

Inštitucionálny rozvoj

10 Inštitucionálny rozvoj

Základom pre dobré fungovanie NBS je predovšetkým racionálna organizačná štruktúra a z nej vyplývajúce kompetencie, ale v neposlednom rade aj kvalita, znalosti a motivácia jej ľudských zdrojov.

10.1 Organizácia a riadenie

V súlade s potrebou zefektívňovania činností banky schválila Banková rada Národnej banky Slovenska v priebehu roku 2005 dve organizačné zmeny.

Dodatkom č. 36 k Organizačnému poriadku Národnej banky Slovenska z 11. februára 2005 sa s účinnosťou od 1. marca zmenila funkčná náplň Oddelenia vzťahov k štátnemu rozpočtu a kapitálového trhu.

Významnejšia zmena bola schválená dodatkom č. 37 k Organizačnému poriadku Národnej banky Slovenska dňa 30. septembra 2005, ktorá priamo reagovala na zákon č. 747/2004 o dohľade nad finančným trhom. V dôsledku tejto organizačnej zmeny sa vytvoril od 1. januára 2006 v banke útvar dohľadu nad finančným trhom, ktorý v súlade so zákonom komplexne pokrýva dohľadacie činnosti v oblasti dohľadu nad bankovníctvom, obchodníkmi s cennými papiermi, kapitálovým trhom, poisťovníctvom a dôchodkovým sporením.

V rámci racionalizácie činností pobočiek bola v decembri prijatá nová koncepcia riadenia pobočiek a expozítúr, ktorá upustila od historicky prekonaného modelu reprezentácie centrálnej banky v troch pôvodných územno-správnych krajoch prostredníctvom pobočiek a v nadväznosti na ich zrušenie profiluje expozitúry primárne a výlučne ako miesta zabezpečujúce hotovostný peňažný obeh a správu zásob peňazí.

V oblasti organizácie a riadenia bol v priebehu decembra schválený audit riadiacich procesov a činností banky. Hlavným cieľom auditu, ktorý bude realizovaný v roku 2006, je posúdiť efektívnosť plnenia úloh centrálnej banky štátu objektivizovaným poznaním

- aktuálneho schváleného stavu organizačného riadenia,
- zosúladenia riadiacich procesov a optimalizácia organizačných a kapacitných požiadaviek.

10.2 Ľudské zdroje

10.2.1 Počet zamestnancov

Počet systemizovaných pracovných miest v NBS k 31. decembru 2005 bol 1 216, pritom v evidenčnom stave bolo vykázaných 1 169 zamestnancov, z toho 550 mužov a 619 žien. Počet zamestnancov v priebehu roka 2005 poklesol oproti stavu k 31. decembru 2004 o 71 najmä z dôvodu skončenia pracovného pomeru v dôsledku realizácie organizačnej zmeny schválenej v roku 2004 a z nej vyplývajúceho ukončenia odovzdávania agendy Štátnej pokladnice, ktorá postupne od augusta 2004 preberala od NBS činnosti z oblasti vedenia účtov štátneho rozpočtu.

V priebehu roka bolo uzatvorených 46 nových pracovných pomerov, v súlade s internými predpismi spravidla na dobu určitú jeden rok. Pracovný pomer skončilo spolu 134 zamestnancov. Uvoľňované, resp. novovytvorené pracovné miesta boli v súlade s presadzovaním koncepcie vnútornej mobility prednostne ponúknuté vlastným zamestnancom, až v prípade nezáujmu bolo miesto obsadené externým uchádzačom.

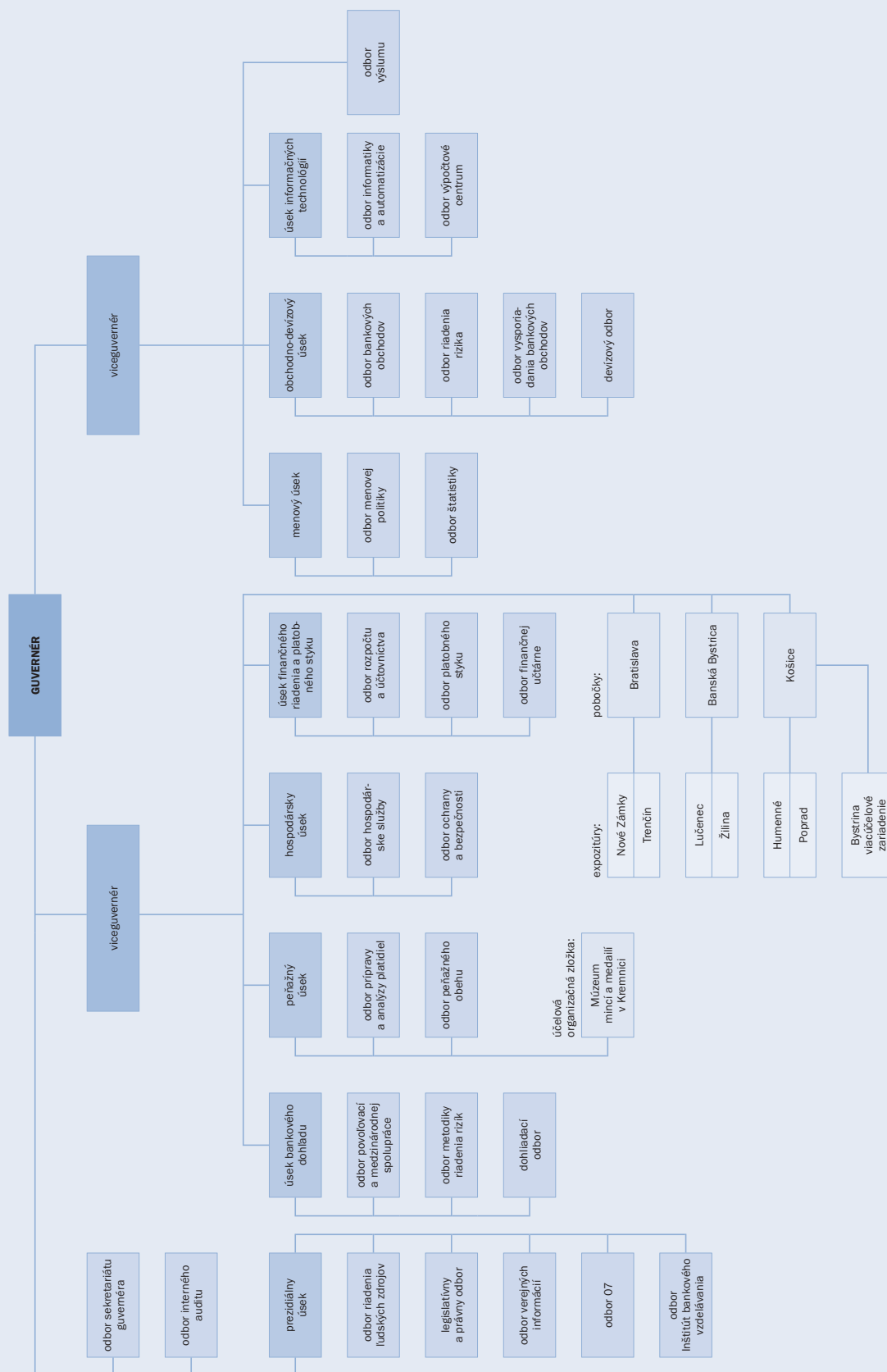
So začlenením Národnej banky Slovenska do Európskeho systému centrálnych bánk spolupracuje NBS v oblasti riadenia ľudských zdrojov s centrálnymi bankami ESCB a s Európskou centrálnou bankou. V rámci spolupráce s centrálnymi bankami ESCB sa odbor riadenia ľudských zdrojov pravidelne zúčastňuje na stretnutiach Konferencie pre ľudské zdroje. Konkretizáciou spolupráce s ECB je pracovné pôsobenie 3 zamestnancov NBS na pozíciách v ECB na základe ESCB/IO kontraktov v roku 2005 po úspešnom absolvovaní výberového konania organizovaného ECB.

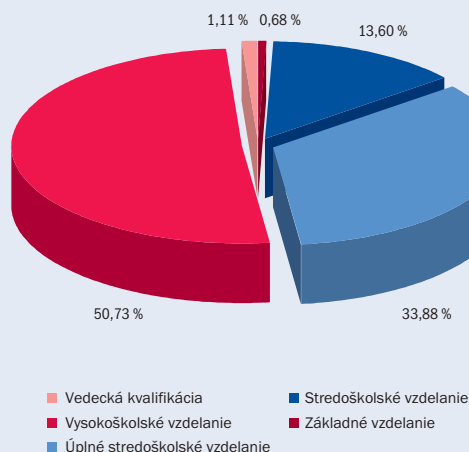
10.2.2 Dosiahnutý stupeň vzdelania

Na celkovom počte zamestnancov NBS predstavoval podiel vysokoškolsky vzdelaných zamestnancov k 31. decembru 2005 až 52 %, stredoškolsky vzdelaných s maturitou 34 %. Viac ako 13 % zamestnancov dosiahlo stredoškolské vzdelanie bez maturity a 0,7 % zamestnancov malo ukončené len základné vzdelanie.

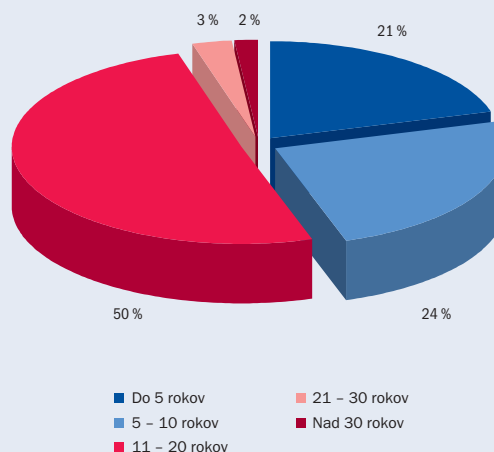

Schéma organizačnej štruktúry Národnej banky Slovenska k 31. decembru 2005

Graf 63 Štruktúra zamestnancov NBS podľa dosiahnutého vzdelania (%)

Zdroj: NBS.

Graf 64 Štruktúra zamestnancov NBS podľa odpracovaných rokov v NBS (%)

Zdroj: NBS.

10.2.3 Štruktúra zamestnancov podľa veku a odpracovaných rokov

Priemerný vek zamestnancov NBS sa v roku 2005 oproti roku 2004 zvýšil zo 41,5 roka na 42,2 roka. Rovnakým pomerom 31,5 % sú zastúpené kategórie zamestnancov 30 – 40-ročných a 40 – 50-ročných (spolu 735 zamestnancov). Podiel mladších ako 30-ročných bol 13 % (155 zamestnancov), nad 50 rokov 24 % (279 zamestnancov).

NBS ako nástupnícka centrálna banka Štátnej banky česko-slovenskej vznikla 1. januára 1993 a v roku 2005 dovŕšila 13 rokov svojej existencie. K 31. decembru 2005 zamestnávala 241 zamestnancov (21 %) s dĺžkou pracovného pomeru v banke do 5 rokov, 285 zamestnancov (24 %) pracovalo v banke 5 až 10 rokov a 590 zamestnancov (viac ako 50 %) odpracovalo v banke 11 až 20 rokov. Viac ako 21 rokov v banke odpracovalo 53 zamestnancov (4,5 %).

10.2.4 Podiel mužov a žien

Podiel mužov a žien sa v rokoch 2004 a 2005 začal vyrovnávať výraznejšie, najmä v nadväznosti na zmenu zabezpečovaných činností. K 31. decembru 2005 NBS zamestnávala 550 mužov a 619 žien, čo podielovo predstavuje 47 : 53 oproti podielu 45 : 55 v roku 2004.

V manažérskych pozíciách mala banka v roku 2005 spolu 135 zamestnancov (približne 11,5 % z celkového počtu zamestnancov), z toho 86 mužov a 49 žien, čo podielovo predstavuje 63,7 : 36,3.

10.2.5 Odmeňovanie zamestnancov

V súlade so Zákonníkom práce využívala NBS vlastný viaczložkový systém odmeňovania s pomerne nízkym podielom základnej mzdy na priemernej mzde.

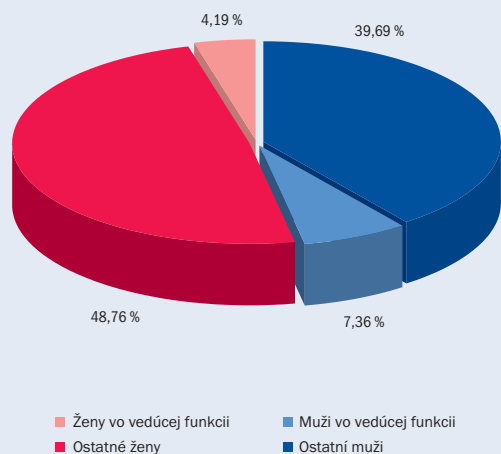
V roku 2005 boli zamestnancom vyplatené dve mimoriadne mzdy, v štvrtročných intervaloch rozhodla banková rada o vyplatení odmien za výsledky práce. Direktórium NBS schválilo v decembri 2005 s účinnosťou od 1. januára 2006 novelu interného predpisu o odmeňovaní, ktorou sa posilnila základná mzda a odmeňovací systém sa zjednodušil. V nadväznosti na túto skutočnosť schválila Banková rada NBS vyplatenie mzdových prostriedkov naakumulovaných v predchádzajúcich obdobiach formou mimoriadnej ročnej odmeny.

Náklady na zamestnancov (bez odvodov a sociálnych nákladov) dosiahli v roku 2005 výšku 547 541 tis. Sk, z toho mzdové náklady 544 585 tis. Sk, náhrady za pracovnú pohotovosť 1 624 tis. Sk a ostatné osobné náklady 1 332 tis. Sk. Priemerná mzda v banke dosiahla hodnotu 38 528 Sk s indexom 104,9 oproti roku 2004.

Odvody zákonného poistného za rok 2005 dosiahli 156 536 tis. Sk.

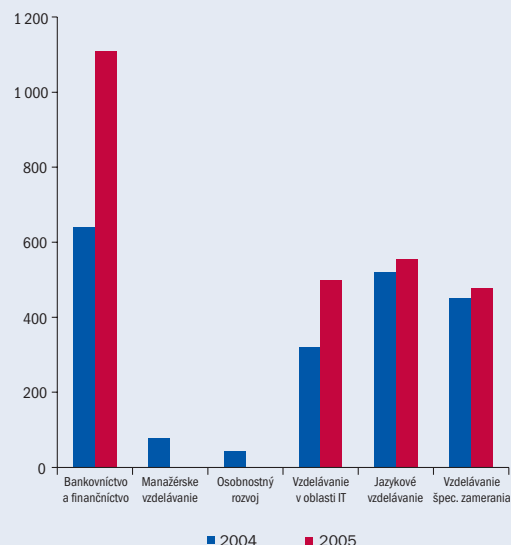
Zo sociálnych nákladov bolo v roku 2005 v dôsledku organizačných zmien vyplatené odstupné vo výške 14 642 tis. Sk, odchodné pri skončení pracovného pomeru a odchode do dôchodku vo výške 5 136 tis. Sk. V rámci realizácie sociálnej politiky prispela NBS zamestnancom v priebehu roka na doplnkové dôchod-

Graf 65 Štruktúra zamestnancov NBS podľa dosiahnutej funkcie (%)

Zdroj: NBS.

Graf 66 Vzdelávanie pre zamestnancov NBS (počet účastníkov)

Zdroj: NBS.

kové poistenie a dôchodkové pripoistenie sumou vo výške 7 281 tis. Sk.

10.3 Vzdelávanie

Vzdelávanie je dôležitou činnosťou organizácie, umožňuje odborný a osobnostný rast jej zamestnancov, a tým zvyšuje jej kvalitu a hodnotu. Vzdelávacie činnosti v rámci NBS komplexne zabezpečuje odbor Inštitút bankového vzdelávania, ktorý uskutočňuje a zabezpečuje vzdelávacie podujatia pre zamestnancov NBS, ale aj pre zamestnancov bankového sektora a iných finančných inštitúcií v súlade s medzinárodnou normou systému manažérstva kvality ISO 9001:2000, podľa ktorej je certifikovaný.

Popri prezenčných formách vzdelávacích podujatí sa realizovali aj dištančné formy štúdia, ktoré sú akreditované Ministerstvom školstva SR a absolventi tak získavajú osvedčenia s celoštátnou platnosťou, a tiež dištančné štúdium Bankovníctvo v EÚ akreditované EBTN (European Bank Trainig Network), absolventi ktorého získavajú certifikát platný v celoeurópskom meradle – EFCB (European Foundation Certificate in Banking). Tento certifikát v roku 2005 získalo prvých 19 úspešných absolventov.

10.3.1 Vzdelávanie zamestnancov NBS

Vzdelávanie zamestnancov NBS sa v roku 2005 prioritne zameriavalo na podporu efektívneho výkonu ich práce vrátane úloh vyplývajúcich z riadneho členstva NBS v Európskom systéme centrálnych bánk (ESCB)

a prípravy na vstup do Eurosystemu a plánované zavedenie eura v SR.

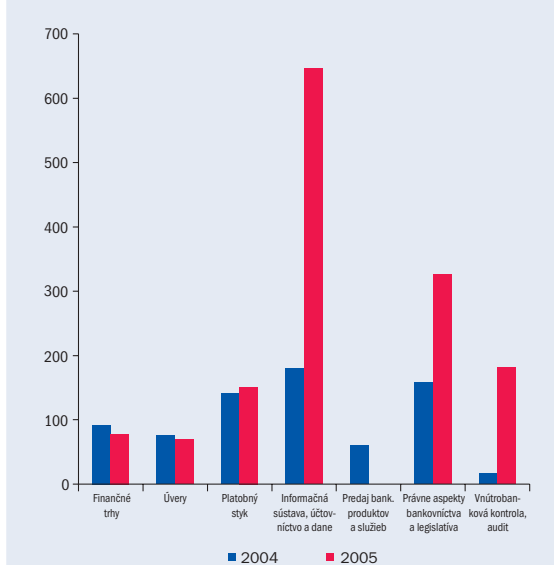
V roku 2005 sa uskutočnilo 513 vzdelávacích podujatí, na ktorých sa zúčastnilo 2 639 zamestnancov NBS. Porovnanie počtu účastníkov z radov zamestnancov NBS na vzdelávacích podujatiach podľa jednotlivých tematických okruhov za rok 2004 a 2005 uvádza graf 66.

Ťažiskovými oblasťami v roku 2005 boli odborné vzdelávanie v problematike bankovníctva a finančníctva, informačných technológií, vzdelávanie špecifického zamerania a jazykové vzdelávanie, čo je pokračovaním trendu z predchádzajúcich rokov. Vzhľadom na priority vzdelávania v odbornej oblasti sa prejavil útlm vzdelávacích aktivít v oblastiach manažérského vzdelávania a osobnostného rozvoja.

Vzdelávanie s aktuálnou problematikou bankovníctva a finančníctva sa zameriava na rozširovanie odborných vedomostí a spôsobilostí zamestnancov NBS za účelom skvalitnenia a zefektívnenia ich pracovného výkonu s cieľom úspešného uplatnenia sa v európskom priestore a presadzovania záujmov NBS v ESCB.

Pre ďalšie odborné vzdelávanie zamestnancov NBS sú veľkým prínosom vzdelávacie podujatia organizované národnými centrálnymi bankami ESCB a ďalšími zahraničnými inštitúciami, ktoré umožňujú účasť zamestnancom NBS. V roku 2005 sa najviac zamestnancov NBS zúčastnilo na vysoko odborných špecializovaných podujatiach organizovaných Medzinárodným menovým fondom a Inštitútom MMF a na podujatiach

Graf 67 Vzdelávanie pre pracovníkov finančných inštitúcií (počet účastníkov)

Zdroj: NBS.

organizovaných predovšetkým Deutsche Bundesbank a Oesterreichische Nationalbank. Zamestnanci NBS mali možnosť zúčastniť sa tiež na seminároch organizovaných v rámci spoločného vzdelávacieho programu Common ESCB Training a tzv. open seminárov.

Rovnako ako v roku 2004, aj v roku 2005 pretrvával značný záujem o problematiku bankového účtovníctva a medzinárodné účtovné štandardy IAS/IFRS, ku ktorým sa uskutočnil cyklus 9 seminárov.

Pre nových zamestnancov NBS sa organizuje kurz Minimum zamestnanca NBS. V súvislosti so začlenením ÚFT do NBS sa uskutočnili tieto kurzy špeciálne pre zamestnancov ÚFT.

Súčasťou tejto kategórie podujatí je aj eurointegrčné vzdelávanie, ktorého cieľom je zvýšiť odbornú informovanosť o aktuálnom stave spolupráce NBS s ECB a ESCB a o aktuálnom vývoji v EÚ. V roku 2005 sa mimoriadna pozornosť venovala aj vzdelávaniu zamestnancov v súvislosti s Národným plánom zavedenia eura v SR.

Ďalšou ťažiskovou oblasťou bolo, rovnako ako v predchádzajúcich rokoch, jazykové vzdelávanie, ktoré umožňuje vytvoriť podmienky, aby si zamestnanci NBS osvojili cudzí jazyk na úrovni potrebnej pre dôstojnú reprezentáciu NBS, kvalitné plnenie úloh, ktoré súvisia s integráciou SR do EÚ a NBS do ESCB, ako i s rozširujúcou sa spoluprácou s inými zahraničnými centrálnymi bankami a finančnými inštitúciami. Vzdelávanie v tejto oblasti sa orientuje najmä na anglický jazyk, v menšej miere tiež na iné cudzie jazyky (nemčina, francúzština, španielčina a ruština).

Dôvodmi pre nárast rozsahu vzdelávania v oblasti informačných technológií sú neustále napredovanie vývoja v tejto oblasti a následné inovácie informačného systému v NBS, ktoré vyžadujú rozvíjať a zdokonaľovať už nadobudnuté vedomosti a zručnosti zamestnancov.

NBS podporuje aj zamestnancov, ktorí si zvyšujú, prípadne rozširujú kvalifikáciu formou diaľkového štúdia na vysokých školách a certifikovaných vzdelávacích programoch.

Okrem vzdelávania vlastných zamestnancov umožňuje NBS vykonať odbornú prax študentom vysokých a stredných škôl ekonomického zamerania (v roku 2005 spolu 16 vysokoškolákov a 22 stredoškolákov).

10.3.2 Vzdelávanie zamestnancov komerčných bánk a iných finančných inštitúcií

V roku 2005 NBS pripravila 109 vzdelávacích podujatí, na ktorých sa zúčastnilo 1 857 zamestnancov bánk a ostatných finančných inštitúcií.

Rozsah a konkrétne zameranie tohto vzdelávania zodpovedá aktuálnemu spektru potrieb bánk, ako vyplynuli z pravidelne uskutočňovaných prieskumov a z komunikácie s útvarmi ľudských zdrojov a vzdelávania.

Na základe toho bolo vzdelávanie rozdelené na tieto kategórie: základné kurzy, vzdelávanie pre bankových špecialistov, vzdelávanie pre manažérov, eurointegrácia, osobnostný rozvoj, jazykové vzdelávanie.

Ťažiskovou kategóriou sú už dlhodobo vzdelávacie podujatia pre bankových špecialistov. Porovnanie počtu účastníkov v tejto kategórii za roky 2004 a 2005 v rozčlenení na podkategórie podľa predmetnej problematiky uvádza graf 67.

V porovnaní s rokom 2004 výrazne vzrástol záujem o vzdelávacie podujatia zamerané na problematiku informačnej sústavy, účtovníctva a daní a oblasť vnútrobankovej kontroly a auditu. Naďalej pretrvával zvýšený záujem o právne aspekty bankovníctva a legislatívu. Zvýšenie záujmu o uvedenú problematiku ovplyvnili hlavne zmeny v oblasti legislatívy a účtovníctva.

10.3.3 Interní lektori

Na príprave a realizácii vzdelávacích podujatí sa aktívne podieľali interní lektori – zamestnanci NBS. Čoraz viac sa experti NBS zapájajú aj do lektorských aktivít v rámci zahraničnej technickej spolupráce a do poskytovania zahraničnej technickej pomoci, kde sa prezentujú na vysokej odbornej úrovni.

V roku 2005 sa uskutočnilo celkovo 159 lektorských vystúpení, na ktorých sa lektorsky podieľalo 67 zamestnancov NBS. Oproti roku 2004 ide o výrazný nárast rozsahu lektorskej činnosti zamestnancov NBS a tento pozitívny trend sa očakáva aj v ďalšom období.

Komunikácia

11 Komunikácia

Národná banka Slovenska chápe komunikáciu ako neoddeliteľnú súčasť svojej činnosti a jeden z hlavných nástrojov uskutočňovania menovej politiky, pričom za základný princíp komunikácie považuje otvorenosť a transparentnosť. Ciele a postupy v oblasti informovania verejnosti o činnosti a rozhodnutiach centrálnej banky sú podrobne rozpracované v Komunikačnej stratégii NBS do roku 2009.

Nosnými témami komunikácie s verejnosťou boli v roku 2005 výkon menovej politiky s dôrazom na inflačné ciele, príprava Národnej banky Slovenska na zavedenie eura a na integrovanie Úradu pre finančný trh s Národnou bankou Slovenska. Hlavnými komunikačnými kanálmi boli médiá, publikácie a internetová stránka NBS.

Médiá boli informované najmä prostredníctvom tlačových správ a pravidelných tlačových konferencií, konaných mesačne v deň rokovania Bankovej rady NBS o menovom vývoji. Rozhodnutie bankovej rady o úrokových sadzbách oznamovala NBS tiež prostredníctvom telefonických konferencií. Od roku 2005 sa štvrťročne zverejňuje strednodobá predikcia menového vývoja, hodnotiaca aktuálny vývoj z hľadiska jeho budúcich dopadov.

Významným komunikačným kanálom je internetová stránka NBS. V roku 2005 sa zrealizovali viaceré úpravy štruktúry internetovej stránky, pričom najzávažnejším bolo vytvorenie novej komunikačnej platformy pre autentifikovaných užívateľov v rámci bankového sektora a začlenenie obsahu internetovej stránky Úradu pre finančný trh do štruktúry stránky NBS. V roku 2005 bol priemerný počet návštev internetovej stránky NBS za mesiac 290 745, čo znamená, že patrí medzi najčítanejšie na Slovensku.

Národná banka Slovenska poskytuje verejnosti celú škálu publikácií a informačných materiálov zverejňovaných v tlačenej a elektronickej podobe. Hlavné pravidelné publikácie NBS – Výročná správa, Správa o finančnej stabilite a mesačný bulletin Menový prehľad – boli naďalej zdrojom zásadných analytických a hodnotiacich informácií pre širšiu odbornú verejnosť a boli realizované v súlade so štandardom uplatňovaným v prostredí centrálneho bankovníctva. Publikácie sú dostupné tiež v anglickom jazyku.

Nadväzne na integračný proces sa prepájajú komunikačné aktivity Národnej banky Slovenska a Európskej centrálnej banky (Európskeho systému centrálnych bánk, ESCB). Zástupcovia NBS sa zúčastňujú na rokovaní a aktivitách výboru EUROSISTEM/ESCB Communications Committee (ECCO), alebo jeho pracovných skupín, zriadených pre prípravu národných jazykových mutácií oficiálnych publikácií ECB, tiež pre informačnú kampaň spojenú so zavádzaním eura a komunikáciu o problematike nových eurových bankoviek. V oblasti komunikácie súvisiacej so zavádzaním eura odbor verejných informácií spolupracuje tiež s partnerskými pracoviskami Európskej komisie a v rámci twinningového programu s Rakúskou centrálnou bankou (OeNB).

V zmysle zásad systému multilingválnej komunikácie ESCB zabezpečuje Národná banka Slovenska preklad oficiálnych publikácií ECB. V roku 2005 sa to týkalo štvrťročných vydaní Mesačného bulletinu ECB, aktualizovaného vydania materiálu Uskutočňovanie menovej politiky v eurozóne a po prvýkrát tiež Výročnej správy ECB za rok 2004.

Významnú úlohu v oblasti komunikácie s verejnosťou plnil aj časopis BIATEC, ktorý je už 13 rokov rešpektovanou platformou pre výmenu odborných poznatkov v oblasti bankovníctva, financií a ekonómie. Autorským a čitateľským zázemím vyvážené prepája Národnú banku Slovenska s bankovým a finančným sektorom, akademickou a vzdelávacou sférou. Časopis sa tak stal nie len komunikačným nástrojom centrálnej banky, ale tiež jej príspevkom k napĺňaniu cieľov Lisabonskej stratégie a k vytváraniu ekonomiky založenej na vedomostiach.

Komunikačné aktivity NBS reflektovali tiež prípravu na zavedenie eura v SR. V spolupráci s Európskou komisiou bola pripravená výstava Genéza eurových mincí, ktorú v septembri až novembri mohla vidieť široká verejnosť v Bratislave a Košiciach a oboznámiť sa tak s procesom výberu motívov na spoločné i národné strany eurových mincí.

V súlade s Národným plánom zavedenia eura v SR pripravila Národná banka Slovenska verejnú anketu o výtvarných návrhoch slovenských strán eurových

mincí. Anketu vyhlásil 11. novembra 2005 na tlačovej konferencii guvernér NBS Ivan Šramko a súčasne predstavil desať výtvarných návrhov, ku ktorým sa občania SR mohli vyjadriť v dňoch 12. – 20. novembra 2005 prostredníctvom internetu, krátkych textových správ alebo volaní z pevných telefónnych liniek. Anketa mala vo verejnosti pozitívny ohlas a celkový počet zaslaných hlasov dosiahol 140 653. Definitívne výsledky ankety boli vyhlásené na tlačovej konferencii 20. decembra 2005.

V zmysle Národného plánu zavedenia eura v SR zriadila vláda SR v spolupráci s Národnou bankou Slovenska šesť pracovných výborov pre zavedenie eura. NBS je gestorom dvoch výborov; jedným z nich je Pracovný výbor pre komunikáciu.

Jedným z cieľov komunikačnej politiky NBS je zabezpečiť primerané informácie o svojej činnosti pre

širokú verejnosť. V tomto záujme sa realizujú návštevy školskej mládeže v NBS, ktorých náplňou je prednáška a prehliadka expozície „Desať rokov slovenskej meny“. Pre časť záujemcov sa poskytujú tiež technické informácie o budove ústredia, pričom k dispozícii je videofilm o jej výstavbe. V roku 2005 zrealizovala NBS 15 prednášok pre približne 900 účastníkov.

V rámci vnútornej i vonkajšej komunikácie zabezpečuje NBS tiež knižnično-informačné služby. Knižničný on-line katalóg ku koncu roku 2005 obsahoval 35 000 dokumentov a 416 titulov periodík z oblasti ekonómie a centrálneho i komerčného bankovníctva. K dispozícii je celý rad špecializovaných databáz a elektronických zdrojov, ktoré úseky NBS využívajú pri riešení nosných úloh Národnej banky Slovenska. K poskytovaniu informácií a dokumentov slúži verejnosti študovňa spolu s celým spektrom referenčných, bibliografických a rešeršných služieb.

Štatistika

12 Štatistika

Národná banka Slovenska zabezpečuje zber, zostavuje a uverejňuje rôzne druhy štatistík, ktoré slúžia predovšetkým na zabezpečenie výkonu národnej menovej politiky a finančnej stability. Od vstupu Slovenskej republiky do EÚ sú, na základe systematickej prípravy v predchádzajúcich rokoch, zostavované a zverejňované harmonizované štatistiky v súlade s požiadavkami ECB. V rámci strednodobého výhľadu v oblasti štatistiky bude NBS prispievať k harmonizácii činností tak, aby sa dosiahol súlad s požiadavkami ECB, ďalšími inštitúciami spoločenstva, ako aj inými medzinárodnými inštitúciami.

Zhodnotenie vývoja v oblasti menovej a bankovej štatistiky

Od roku 2002 sa začal v oblasti menovej a bankovej štatistiky zabezpečovať prechod od národnej metodiky k harmonizovanej metodike ECB.

Tento proces sa aj v priebehu roku 2003 týkal novej koncepcie zostavovania bilančnej štatistiky za inštitucionálny sektor peňažných finančných inštitúcií (centrálna banka, banky a pobočky zahraničných bánk, podielové fondy peňažného trhu), menových agregátov a protipoložiek agregátu M3. Za týmto účelom sa vykonali potrebné zmeny v štruktúre vykazovaných finančných nástrojov a metodike zdrojových výkazov pre zostavovanie stavových údajov za bankový sektor. Od roku 2004 sa zaviedlo vykazovanie údajov bilančnej štatistiky za podielové fondy peňažného trhu, ako aj vykazovanie za ústrednú štátnu správu (Štátna pokladnica), čím sa dokončila harmonizácia štatistík pre zostavenia menového agregátu M3. Zaviedlo sa vykazovanie údajov za finančné netransakcie (precenenia, odpísania úverov a reklasifikácie) pre zostavovanie bilančnej štatistiky tokov (ako čistých transakcií) a od roku 2005 sa vypočítava medziročná miera rastu pre vybrané položky menového prehľadu podľa metodiky ECB.

Na účely zostavovania štatistických bilancií sa vykonáva aktualizácia zoznamu za rezidentské peňažné finančné inštitúcie.

V rámci zostavovania úrokovej štatistiky za bankový sektor sa v priebehu rokov 2004 a 2005 dokončil proces harmonizácie zapracovaním požiadaviek za stavové údaje, vykazovanie tzv. nových obchodov z poskytnutých vkladov a prijatých úverov, ako aj spôsob

výpočtu úrokových mier (dohodnutej ročnej a nákladovej). Jednotlivé kategórie finančných nástrojov boli tiež prispôbené inovácii produktov na bankovom trhu.

Od roku 2004 sa zabezpečuje bilančná štatistika za sektor ostatných finančných sprostredkovateľov, zostavovaná za jednotlivé rezidentské podielové fondy (akciové, dlhopisové, zmiešané a fondy fondov). Pripravované je rozšírenie vykazovania o spoločnosti zaoberajúce sa finančným leasingom, splátkovým predajom a faktoringom. Prvé údaje za uvedené sektory budú dostupné v priebehu roka 2006.

Pre posudzovanie konvergenzie sa v spolupráci s Burzou cenných papierov v Bratislave a Centrálnym depozitárom cenných papierov SR zabezpečuje vykazovanie štatistiky dlhodobých úrokových mier za reprezentatívne dlhodobé vládne dlhopisy, ako aj štatistiky o aktivitách na primárnom a sekundárnom trhu.

Vzájomnú súvislosť a využiteľnosť menovej a bankovej štatistiky s inými druhmi štatistík najlepšie prezentuje skutočnosť, že údaje za oblasť bilančných štatistík slúžia, okrem zostavenia menového prehľadu, ako zdrojové podklady pre zostavovanie štatistiky štvrťročných finančných účtov, zabezpečenie výpočtu povinných minimálnych rezerv, štatistiky pre bankový rozvoj, finančnej stability (analýzy obozretnosti), štatistiky platobnej bilancie, štrukturálne štatistické indikátory, ako aj štatistiku platobných systémov.

V súlade s požiadavkami ECB a Eurostatu na zachovanie koncepcijnej základne menových štatistík v priebehu roka 2005 úspešne pokračovala harmonizácia výkazníctva za centrálnu banku a ostatné peňažné finančné inštitúcie. Rozšírila sa prezentácia a dostupnosť údajov na internetovej stránke, ako aj v publikáciách.

Dôležitou súčasťou je technické zabezpečenie výmeny údajov. V roku 2005 sa vykonala implementácia tabuľkového procesoru a „upgrade“ zberového systému APS Status. V súvislosti s prípravou na začlenenie Úradu pre finančný trh do NBS sa začali prípravné práce na vytvorenie jednotného zberového prostriedku a databázy údajov za subjekty finančného trhu. V spolupráci so Štatistickým úradom SR boli dohodnuté technické parametre výmeny údajov na účely zostavovania štvrťročných finančných účtov. Zabezpečila sa výmena údajov aj s ECB v rámci štandardizovaného systému Gesmes/TS.

Správa nezávislého audítora a účtovná závierka NBS k 31. 12. 2005

■ Ernst & Young Slovakia, spol. s r.o.
Zochova 6 - 8
P.O.Box 19
810 00 Bratislava
Slovenská republika

■ Tel.: +421 2 5922 9111
Fax: +421 2 5922 9222
www.ey.com

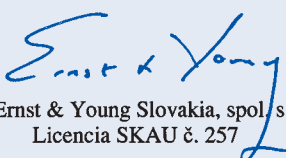
Správa nezávislého audítora pre Bankovú radu Národnej banky Slovenska

Uskutočnili sme audit pripojenej účtovnej závierky Národnej banky Slovenska („NBS“) k 31. decembru 2005, ktorá obsahuje súvahu, výkaz ziskov a strát za rok, ktorý sa k uvedenému dátumu skončil a poznámky. Za uvedenú účtovnú závierku je zodpovedná Banková rada NBS. Našou zodpovednosťou je vyjadriť názor na túto účtovnú závierku na základe nášho auditu.

Audit sme uskutočnili v súlade s Medzinárodnými audítorskými štandardmi. Podľa týchto štandardov máme audit naplánovať a vykonať tak, aby sme získali primerané uistenie, že účtovná závierka neobsahuje významné nesprávnosti. Audit zahŕňa overenie dôkazov, ktoré dokladujú sumy a iné údaje v účtovnej závierke, na základe testov. Audit ďalej obsahuje zhodnotenie použitých účtovných princípov a zhodnotenie významných odhadov, ktoré uskutočnila Banková rada NBS, ako aj zhodnotenie prezentácie účtovnej závierky ako celku. Sme presvedčení, že náš audit poskytuje primerané východisko pre náš názor.

Podľa nášho názoru pripojená účtovná závierka vyjadruje verne, vo všetkých významných súvislostiach, finančnú situáciu Národnej banky Slovenska k 31. decembru 2005 a výsledky jej hospodárenia za rok, ktorý sa skončil k uvedenému dátumu, v súlade so slovenským zákonom o účtovníctve.

Bratislava,
21. marca 2006

Ernst & Young Slovakia, spol. s r.o.
Licencia SKAU č. 257

Ing. Dalimil Draganovský
Licencia SKAU č. 893

Ministerstvo financií Slovenskej republiky
opatrenie č. MF/8338/2005-74

S Ú V A H A
Národnej banky Slovenska
v mil.Sk

A k t í v a

	Poznámka	k 31.12.2005	k 31.12.2004
1. Zlato	6.	18 450	14 067
2. Dlhové cenné papiere v cudzej mene	7.	447 776	352 075
3. Deriváty	8.	52	25
4. Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám	9.	191 864	151 361
4.1. bežné účty, vklady a úvery v cudzej mene	9.1.	188 028	146 638
4.2. úvery v SKK súvisiace s výkonom menovej politiky			
4.3. pohľadávky v SKK nesúvisiace s výkonom menovej politiky	9.2.	3 836	4 723
5. Pohľadávky voči Medzinárodnému menovému fondu	10.	3 934	3 801
6. Pohľadávky voči klientom	11.	210	7 587
7. Podiely na základnom imaní v dcérskych a pridružených účtovných jednotkách a iné akcie a podiely	12.	483	363
8. Dlhodobý majetok	13.	6 422	6 576
8.1. odpisovaný		6 082	6 250
8.2. neodpisovaný		340	326
9. Ostatný majetok	14.	119	107
AKTÍVA CELKOM		669 310	535 962

Pasíva

	Poznámka	k 31.12.2005	k 31.12.2004
1. Emisia obehiva	15.	130 110	109 900
2. Záväzky voči bankám a centrálnym bankám	16.	559 138	329 426
2.1. bežné účty vedené v SKK	16.1.	1 998	1 149
2.2. vklady na 24 hodín, úvery a vklady v SKK a PMR	16.2.	392 577	240 568
2.3. bežné účty, vklady a úvery v cudzej mene	16.3.	164 563	87 709
3. Záväzky z dlhových cenných papierov	17.	20 004	59 725
3.1. v SKK	17.	20 004	59 725
3.2. v cudzej mene			
4. Deriváty	8.	1 545	
5. Záväzky voči Medzinárodnému menovému fondu	10.	3 893	3 762
6. Záväzky voči ostatným medzinárodným finančným inštitúciám	18.	670	683
7. Záväzky voči klientom	19.	3 953	86 054
8. Rezervy a ostatné záväzky	20.	362	488
9. Štatutárny fond		467	467
10. Fondy tvorené zo zisku a kapitálový fond		10 208	10 242
11. Oceňovacie rozdiely z ocenenia		16 260	11 874
11.1. zlata		16 260	11 874
11.2. derivátov			
11.3. cenných papierov			
11.4. cudzích mien			
12. Nerozdelený zisk/(neuhradená strata) z minulých rokov		(76 637)	(40 370)
13. Zisk/(strata) bežného účtovného obdobia	21.	(663)	(36 289)
PASÍVA CELKOM		669 310	535 962

Ministerstvo financií Slovenskej republiky
opatrenie č. MF/8338/2005-74

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT
Národnej banky Slovenska
v mil.Sk

	Poznámka	k 31.12.2005	k 31.12.2004
1. Výnosy z úrokov a obdobné výnosy		12 733	10 183
1.1. z úverov v SKK súvisiacich s výkonom menovej politiky		32	30
1.2. z pohľadávok v SKK nesúvisiacich s výkonom menovej politiky		165	742
1.3. z pohľadávok a z cenných papierov v cudzej mene		12 536	9 411
a. Náklady na úroky a obdobné náklady		(13 045)	(16 035)
a.1. zo záväzkov súvisiacich s výkonom menovej politiky a z cenných papierov v SKK		(12 344)	(11 427)
a.2. zo záväzkov v SKK nesúvisiacich s výkonom menovej politiky		(556)	(4 276)
a.3. zo záväzkov a z cenných papierov v cudzej mene		(145)	(332)
I. Čistá úroková (strata)	22.	(312)	(5 852)
2. Výnosy z poplatkov a provízií		158	155
b. Náklady na poplatky a provízie		(31)	(28)
II. Čistý zisk z poplatkov a provízií	23.	127	127
3./c. Čistá (strata) / zisk z operácií s cennými papiermi v cudzej mene a derivátmi na ne	24.	(1 592)	1 166
4./d. Čistý zisk / (strata) z operácií s devízami, so zlatom a z derivátov na ne	25.	2 939	(29 898)
5. Výnosy z dividend a iného rozdelenia zisku	12.2.	29	40
6. Výnosy z obeživa		7	49
e. Náklady na obeživo		(169)	(218)
III. Čistá (strata) z obeživa	15.	(162)	(169)
7. Výnosy zo zrušenia opravných položiek a z odpísaných pohľadávok a cenných papierov			
f. Náklady na tvorbu opravných položiek a na odpísanie pohľadávok a cenných papierov			
8. Ostatné prevádzkové výnosy		182	258
g. Ostatné prevádzkové náklady	26.	(1 874)	(1 961)
g.1. náklady na zamestnancov	26.	(767)	(785)
g.2. náklady na odpisy hmotného a nehmotného majetku	13.	(500)	(483)
g.3. Iné ostatné prevádzkové náklady	26.	(607)	(693)
A. Zisk / (strata) pred odvodom zo zisku		(663)	(36 289)
h. Odvod zo zisku			
B. Zisk / (strata) po odvode zo zisku		(663)	(36 289)

Ministerstvo financií Slovenskej republiky
opatrenie č. MF/8338/2005-74

PREHLÁD O ZMENÁCH VO VLASTNOM IMANÍ
Národnej banky Slovenska
v mil.Sk

	Štatutárny fond	Kapitálový fond	Rezervný fond	Ostatné fondy tvorené z rozdelenia zisku	Fondy z oceňovacích rozdielov	Nerozdelený zisk / neuhradená (strata)	Vlastné imanie
1. Stav k 31.12.2004	467	77	10 165		11 874	(76 659)	(54 076)
2. Zmeny v účtovných metódach							
3. Upravený stav k 31.12.2004	467	77	10 165		11 874	(76 659)	(54 076)
4. Úhrada straty predchádzajúcich účtovných období							
5. Prevod do štatutárneho fondu							
6. Prevod do neuhradenej straty		(22)				22	
7. Prevod do rezervných fondov							
8. Zmena oceňovacích rozdielov z cenných papierov							
9. Zmena oceňovacích rozdielov z derivátov							
10. Zmena fondu na nové ocenenie zlata					4 386		4 386
11. Zmena oceňovacích rozdielov cudzích mien							
12. (Strata) / zisk bežného účtovného obdobia						(663)	(663)
13. Odvod zo zisku							
14. Prídel do sociálneho fondu							
15. Zmena za účtovné obdobie		(12)					(12)
16. Stav k 31.12.2005	467	43	10 165		16 260	(77 300)	(50 365)

Ministerstvo financií Slovenskej republiky
opatrenie č. MF/8338/2005-74

PREHLAD O ZMENÁCH VO VLASTNOM IMANÍ
Národnej banky Slovenska
v mil.Sk

	Štatutárny fond	Kapitálový fond	Rezervný fond	Ostatné fondy tvorené z rozdelenia zisku	Fondy z oceňovacích rozdielov	Nerozdelený zisk / neuhradená (strata)	Vlastné imanie
1. Stav k 31.12.2003	467	77	10 165		13 289	(40 370)	(16 372)
2. Zmeny v účtovných metódach							
3. Upravený stav k 31.12.2003	467	77	10 165		13 289	(40 370)	(16 372)
4. Úhrada straty predchádzajúcich účtovných období							
5. Prevod do štatutárneho fondu							
6. Prevod do neuhradenej straty							
7. Prevod do rezervných fondov							
8. Zmena oceňovacích rozdielov z cenných papierov							
9. Zmena oceňovacích rozdielov z derivátov							
10. Zmena fondu na nové ocenenie zlata					(1 415)		(1 415)
11. Zmena oceňovacích rozdielov cudzích mien							
12. (Strata) / zisk bežného účtovného obdobia						(36 289)	(36 289)
13. Odvod zo zisku							
14. Prídel do sociálneho fondu							
15. Zmena za účtovné obdobie							
16. Stav k 31.12.2004	467	77	10 165		11 874	(76 659)	(54 076)

POZNÁMKY
k účtovnej závierke k 31. decembru 2005

Bratislava 21. marca 2006

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)****1. Všeobecné informácie o Národnej banke Slovenska**

Národná banka Slovenska (ďalej len „NBS“ alebo „banka“) je nezávislou centrálnou bankou Slovenskej republiky. NBS bola zriadená na základe zákona č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o NBS“). Svoju činnosť zahájila 1. januára 1993 ako emisná banka Slovenskej republiky. NBS je právnickou osobou so sídlom v Bratislave, ul. Imricha Karvaša 1, IČO 30844789. V majetkovoprávných vzťahoch pri nakladaní s vlastným majetkom má postavenie podnikateľa. NBS tvorí ústredie v Bratislave, tri pobočky v Slovenskej republike (Bratislava, Banská Bystrica, Košice) a účelové organizačné zložky.

Hlavným cieľom NBS je udržanie cenovej stability, a preto NBS:

- určuje menovú politiku,
- vydáva bankovky a mince,
- riadi, koordinuje a zabezpečuje peňažný obeh, platobný styk a zúčtovávanie dát platobného styku,
- vykonáva dohľad nad bezpečným fungovaním bankového systému a nad vykonávaním bankových činností,
- zastupuje Slovenskú republiku v medzinárodných finančných inštitúciách a zabezpečuje plnenie úloh vyplývajúcich z tohto zastúpenia,
- zastupuje Slovenskú republiku v operáciách na medzinárodných finančných trhoch súvisiacich s plnením menovej politiky.

Najvyšším riadiacim orgánom NBS je banková rada NBS (ďalej len „banková rada“). Do 15. decembra 2005 bola, podľa zákona o NBS, banková rada osemčlenná: guvernér, viceguvernéri, vrchní riaditelia NBS a ďalší členovia. Funkčné obdobie členov bankovej rady bolo päťročné. Guvernéra a viceguvernérov vymenúva a odvoláva prezident Slovenskej republiky. Vrchných riaditeľov a ostatných členov bankovej rady vymenúva a odvoláva vláda Slovenskej republiky. Podľa zákona č. 519/2005 Z.z. z 27. októbra 2005, s účinnosťou od 15. decembra 2005, ktorým sa mení zákon o NBS, má banková rada jedenásť členov: guvernér, dvaja viceguvernéri a ôsmi ďalší členovia, z ktorých najviac traja nemusia byť v pracovnom pomere k Národnej banke Slovenska. Tá istá osoba môže byť vymenovaná za člena bankovej rady opätovne, najviac však na dve po sebe nasledujúce funkčné obdobia. NBS zastupuje navonok guvernér.

V roku 2005 členmi bankovej rady boli:

Meno	Funkčné obdobie		Funkcia	Dátum menovania do funkcie
	od	do		
Ing. Ivan Šramko	1. 1.2005	31.12.2009	guvernér	1. 1.2005
Ing. Elena Kohútiková, CSc.	28. 3.2000	27. 3.2006	viceguvernérka	28. 3.2000
Ing. Martin Barto, CSc.	31. 1.2005	30. 1.2010	viceguvernér	31. 1.2005
RNDr. Karol Mrva	1.12.2000	30.11.2006	vrchný riaditeľ	15. 2.1996
Ing. Peter Ševčovic	1.10.2004	30. 9.2009	vrchný riaditeľ	1. 4.2000
Ing. Milena Koreňová	1. 1.2005	31.12.2009	vrchná riaditeľka	1. 1.2002
Doc. JUDr. Ladislav Balko, PhD.	1.10.2004	30. 9.2009	člen	1.10.2004

Banka zo svojich výnosov uhrádza náklady nevyhnutné na svoju činnosť. V súlade s § 38 zákona o NBS výsledkom hospodárenia banky za účtovné obdobie je vytvorený zisk alebo strata. NBS použije vytvorený zisk na prídely do rezervného fondu a ďalších fondov vytváraných zo zisku, prípadne na úhradu straty z minulých rokov. Zostávajúci zisk banky odvedie do štátneho rozpočtu alebo na základe rozhodnutia vlády Slovenskej republiky do štátnych finančných aktiv podľa osobitného predpisu. Stratu vytvorenú v účtovnom období môže NBS uhradiť z rezervného

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)**

fondu alebo z iných fondov, alebo banková rada môže rozhodnúť, že sa neuhradená strata prevedie do nasledujúceho účtovného obdobia (pozri pozn. 21).

Banka predkladá Národnej rade Slovenskej republiky polročnú správu o menovom vývoji do troch mesiacov po skončení prvého polroka príslušného kalendárneho roka a ročnú správu o menovom vývoji do piatich mesiacov po skončení príslušného kalendárneho roka. Taktiež predkladá a zverejňuje správy o stave a vývoji finančného trhu.

Banka predkladá ročnú správu o výsledku svojho hospodárenia Národnej rade Slovenskej republiky do troch mesiacov po skončení kalendárneho roka.

2. Spôsob zostavenia účtovnej závierky

Účtovná závierka NBS k 31. decembru 2005 bola zostavená v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, najmä:

- zákonom o účtovníctve č. 431/2002 Z. z. v znení zákona č. 562/2003 Z. z. a zákona č. 561/2004 Z. z. (ďalej len „zákon o účtovníctve“),
- opatrením Ministerstva financií SR č. 20 359/2002-92 z 13. novembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre banky, pobočky zahraničných bánk, Národnú banku Slovenska, Fond ochrany vkladov, obchodníkov s cennými papiermi, pobočky zahraničných obchodníkov s cennými papiermi, Garančný fond investícií, správcovské spoločnosti, pobočky zahraničných správcovských spoločností a podielové fondy v znení opatrenia č. 13 593/2003-92, opatrenia č. 504/2004-74, opatrenia č. MF/6250/2004-74, opatrenia č. MF/11938/2004-74 a opatrenia č. MF/5292/2005-74 (ďalej len „opatrenie“),
- opatrením Ministerstva financií SR č. MF/8338/2005-74 zo 14. decembra 2005, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní položiek individuálnej účtovnej závierky, o obsahovom vymedzení týchto položiek a o rozsahu údajov určených z účtovnej závierky na zverejnenie pre Národnú banku Slovenska.

Účtovná závierka bola zostavená ako riadna účtovná závierka k 31. decembru 2005. Záporné hodnoty vo výkazoch a v poznámkach sú uvedené v okrúhlych zátvorkách.

Účtovná závierka k 31. decembru 2004 bola schválená na 14. rokovaní Bankovej rady NBS dňa 24. marca 2005.

3. Použité účtovné zásady a účtovné metódy**3.1. Deň uskutočnenia účtovného prípadu**

Banka účtuje o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, v súlade s opatrením v deň, keď sa uskutočnil účtovný prípad, tzn. deň výplaty alebo prijatia hotovosti, v prípade inkasa z účtu deň vykonania platby, pri cenných papieroch, derivátových finančných nástrojoch a zlate deň dohodnutia obchodu, pri zárukách deň vydania alebo prevzatia záruky, pri peňažných prostriedkoch v cudzej mene deň pripísania podľa došlej správy, v prípade vlastníckych vzťahov deň nadobudnutia alebo zániku vlastníctva, v prípade manka, schodku alebo prebytku deň zistenia.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)**

Výnosové a nákladové úroky, poplatky a provízie sú uznané v okamihu, keď vzniknú. Všetky náklady a výnosy sú zaúčtované a vykázané v účtovnej závierke v súlade s aktuálnym princípom.

3.2. Zásady klasifikácie pohľadávok

V súlade so zákonom o účtovníctve a vnútornými právnymi predpismi banky, s cieľom dodržať zásadu verného zobrazenia v účtovníctve, NBS hodnotí rizikovosť pohľadávok, klasifikuje ich a tvorí k nim opravné položky. Podľa miery rizika obsiahnutého v pohľadávkach zaraďuje banka pohľadávky do kategórií: štandardné, štandardné s výhradou, neštandardné, pochybné a stratové.

Pohľadávky sú na základe rozhodnutia súdu o ich nevymožiteľnosti a na základe rozhodnutia bankovej rady odpísané do nákladov a opravné položky k nim zrušené v prospech výnosov.

3.3. Prepočet cudzích mien

Majetok a záväzky vyjadrené v cudzej mene sú prepočítané na slovenskú korunu kurzom určeným v kurzovom lístku NBS ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu a v účtovnej závierke kurzom k 31. decembru 2005. Všetky kurzové zisky a straty sú vykázané vo výkaze ziskov a strát.

Kurzy hlavných cudzích mien použitých na ocenenie majetku a záväzkov k 31. decembru 2005 boli:

Mena	Množstvo	2005	2004
EUR	1	37,848	38,796
USD	1	31,948	28,496
JPY	100	27,103	27,455
XDR	1	45,659	44,123

3.4. Obchody súvisiace s výkonom menovej politiky a správa devízových rezerv

V súlade so zákonom o NBS banková rada určuje menovú politiku a nástroje na jej uskutočňovanie a rozhoduje o menových operáciách NBS. Banka zabezpečuje výkon menovej politiky najmä týmito nástrojmi – základnou úrokovou sadzbou, operáciami na voľnom trhu (repo tendre, emisia pokladničných poukázok, priama kúpa, resp. priamy predaj štátnych cenných papierov a pokladničných poukázok NBS, devízové swapy), jednodňovými refinančnými a jednodňovými sterilizačnými operáciami, povinnými minimálnymi rezervami, režimom výmenného kurzu (plávajúci, resp. fixný výmenný kurz Sk po vstupe SR do Mechanizmu výmenných kurzov ERM II od 25. novembra 2005).

Správu devízových rezerv banka zabezpečuje najmä prostredníctvom finančných operácií súvisiacich s cennými papiermi v cudzej mene, s prijímaním úverov od zahraničných subjektov, s nákupom cudzej meny od bánk a pobočiek zahraničných bánk a s finančnými operáciami s cudzou menou a zlatom na účely ich zhodnotenia.

Operácie súvisiace s výkonom menovej politiky a správou devízových rezerv sú uvedené na riadkoch súvahy aktíva 1, 2, 3, 4.1, pasíva 2.2, 2.3, 3, 4, vo výkaze ziskov a strát 1.1, 1.3, a.1, a.3, II., 3./c., 4./d. Komentáre k jednotlivým položkám sú uvedené v poznámkach 6, 7, 8, 9.1, 16.2, 16.3, 17, 22, 25.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)****3.5. Repo a obrátené repo**

Operácie, pri ktorých banka prijala cenné papiere za hotovosť so súčasným záväzkom poskytnúť tieto cenné papiere k určitému dátumu za sumu rovnajúcu sa prevedenej hotovosti a úroku (obrátený repo obchod), sú vykázané ako poskytnuté úvery. Záloh prijatý v repo obchode sa vykazuje v reálnej hodnote v podsúvahe a preceňuje sa ku dňu zostavenia účtovnej závierky. Precenenie zálohu neovplyvňuje súvahu a výkaz ziskov a strát.

Operácie, pri ktorých banka poskytla cenné papiere, resp. zlato za hotovosť so súčasným záväzkom prijať tieto cenné papiere, resp. zlato k určitému dátumu za sumu rovnajúcu sa pôvodnej hotovosti a úroku (repo obchod), sú vykázané ako prijaté úvery so zabezpečovacím prevodom zálohu. Záloh poskytnutý v repo obchode zostáva v súvahe a v účtovnej závierke sa preceňuje na reálnu hodnotu.

Okrem repo obchodov a obrátených repo obchodov vykonávaných priamo bankou, banka udelila mandát na vykonávanie obchodov s cennými papiermi v držbe NBS vybraným bankám na základe zmlúv o poskytovaní služieb tzv. „Securities Lending“. Na základe týchto zmlúv tieto vybrané banky poskytujú v mene NBS cenné papiere z účtov NBS za hotovosť so súčasným záväzkom prijať tieto cenné papiere späť (repo obchod) a následne prijímajú na účet NBS cenné papiere za hotovosť z predchádzajúceho repo obchodu so súčasným záväzkom poskytnúť tieto cenné papiere späť (obrátený repo obchod), alebo investujú prijatú hotovosť do termínovaných vkladov podľa dohodnutých limitov. Pri týchto transakciách získava NBS časť výnosu, ktorým je rozdiel medzi nákladmi z repo obchodov a výnosmi z obrátených repo obchodov, resp. termínovaných vkladov, ktorý je vykázaný vo výkaze ziskov a strát. Transakcie, ktoré vybrané banky vykonávajú s cennými papiermi NBS na základe zmlúv o poskytovaní služieb tzv. „Securities Lending“, banka vykazuje od roku 2004 v súvahe (pozri pozn. 9.1, 16.3.1, 23).

Trhové a úverové riziko banky je pri týchto transakciách minimalizované vymedzením produktov, do ktorých môžu byť prijaté finančné prostriedky investované, a protistrán, s ktorými môžu byť obchody uzatvorené.

3.6. Rezervy

Rezervy sú záväzky s neurčitým časovým vymedzením alebo výškou, ktoré vznikli z minulých udalostí, od splnenia ktorých sa očakáva, že budú mať za následok zníženie ekonomických úžitkov, dajú sa oceniť v zmysle zákona o účtovníctve a vykazujú sa v účtovnej závierke.

3.7. Emisia obeživa

NBS spravuje emisiu bankoviek a mincí a ich sťahovanie z obehu. Príslušný záväzok z emisie obeživa sa vykazuje v súvahe v menovitej hodnote.

3.8. Náklady na požitky pre zamestnancov

Sociálny fond, fond odmien a fond dôchodcov, ktoré boli v minulosti vytvorené na krytie požitkov zamestnancov, sú vykázané na príslušných účtoch záväzkov.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)**

NBS pravidelne prispieva za svojich zamestnancov na zdravotné poistenie do zdravotných poisťovní a do Sociálnej poisťovne na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie, poistenie v nezamestnanosti a na poistné do rezervného fondu. Príspevky sú realizované vo výške zákonných sadzieb platných v danom roku. Banka tiež platí odvod za nesplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou podľa zákona o zamestnanosti.

V spolupráci s doplnkovými dôchodkovými poisťovňami vytvorila NBS pre svojich zamestnancov program doplnkového dôchodkového poistenia.

3.9. Dane

NBS je daňovníkom dane z príjmov právnických osôb, kde v zmysle § 12 zákona č. 595/2003 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o daniach z príjmov“) sú predmetom dane iba príjmy, z ktorých sa daň vyberá zrážkou.

Od 1. júla 2004 je NBS platiteľom dane z pridanej hodnoty.

4. Spôsoby oceňovania

Pri oceňovaní majetku a záväzkov v účtovníctve postupovala NBS v súlade s § 24 až § 28 zákona o účtovníctve. Ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu je majetok a záväzky oceňovaný obstarávacou cenou, menovitou hodnotou, vlastnými nákladmi alebo reprodukčnou obstarávacou cenou. Ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka sa vybrané zložky majetku a záväzkov precenia nasledovne:

- cenné papiere trhovou cenou s výnimkou podielov na základnom imaní v účtovných jednotkách a cenných papierov emitovaných bankou,
- deriváty trhovou cenou alebo kvalifikovaným odhadom.

V prípade, že ku dňu ocenenia nie je možné reálnu hodnotu objektívne určiť, banka použije ocenenie v súlade s § 25 zákona o účtovníctve.

4.1. Zlato

Zlato je ocenené reálnou hodnotou, ktorá vychádza z trhovej ceny londýnskeho dopoludňajšieho fixingu zlata v USD/ozs (trójska unca). Zmeny reálnej hodnoty zlata ovplyvňujú vlastné imanie banky. Predaj zlata má vplyv na výkaz ziskov a strát. Banka používa a vykazuje zlato ako finančný nástroj (pozri pozn. 6).

Precenením zlata na reálnu hodnotu v roku 2003 vznikol fond na nové ocenenie zlata, ktorého zostatok predstavoval rozdiel medzi trhovou cenou zlata k 31. decembru 2002 vo výške 342,75 USD/ozs a historickou nadobúdacou cenou zlata vo výške 62,54451 SKK/g (pozri pozn. 6). Pri predaji zlata sa precenenie viažuce sa k príslušnému objemu predaného zlata odúčtuje z tohto fondu do hospodárskeho výsledku.

Swapové operácie so zlatom sú vykázané v súlade s platnými predpismi ako repo obchody so zlatom, tzn. zlato použité v týchto transakciách ako záloh je súčasťou bilančnej sumy v položke zlato.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)****4.2. Cenné papiere v portfóliu**

V zmysle zákona o účtovníctve a opatrenia banka zaradila cenné papiere podľa zámeru, s ktorým boli obstarané, do kategórií:

- cenné papiere na obchodovanie,
- podiely na základnom imaní v účtovných jednotkách

a následne ich ocenila podľa § 24 a § 27 zákona o účtovníctve.

4.2.1. Cenné papiere na obchodovanie

Dlhopisy bez kupónov sú pri prvotnom zachytení ocenené obstarávacou cenou, ktorá je postupne navyšovaná o časové rozlíšenie rozdielu medzi obstarávacou cenou a menovitou hodnotou, ktorým je diskont. Tento časovo rozlíšený diskont je súčasťou úrokových výnosov.

Dlhopisy s kupónmi sú pri prvotnom zachytení ocenené čistou obstarávacou cenou (bez nakúpeného kupónu), ktorá je postupne upravovaná o časové rozlíšenie rozdielu medzi čistou obstarávacou cenou a menovitou hodnotou (diskont alebo prémia), ktorý je súčasťou úrokových výnosov. Kupón je úrokový výnos, ktorý je časovo rozlišovaný na mesačnej báze.

Cenné papiere zaradené do kategórií na obchodovanie sa preceňujú na reálnu hodnotu ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Reálna hodnota je trhová cena vyhlásená na verejných trhoch, ak nie je dostupná, používa sa ocenenie kvalifikovaným odhadom.

Zmena reálnych hodnôt ovplyvňuje hospodársky výsledok banky.

Pri úbytku sú cenné papiere oceňované váženým aritmetickým priemerom. Týmto spôsobom sú oceňované rovnaké druhy cenných papierov len v prípade, ak sú od rovnakého emitenta a znejú na rovnakú menu.

4.2.2. Podiely v pridružených účtovných jednotkách

Banka vykazuje majetkovú účasť s podstatným vplyvom v spoločnosti RVS, a.s. Bratislava (pozri pozn. 12.1). Podielové cenné papiere RVS, a.s. Bratislava sú ocenené v obstarávacej cene.

4.2.3. Ostatné podiely

Banka vykazuje majetkovú účasť v Banke pre medzinárodné zúčtovanie, Bazilej vo Švajčiarsku (ďalej len „BIS“). Podielové cenné papiere v BIS sú ocenené v obstarávacej cene. Majetková účasť v BIS je vykázaná vo výške splateného podielu (25 %). Nesplatená časť podielu (75 %) je splatná na požiadanie.

Dividendy sú vyplácané z celkového podielu NBS v BIS vo švajčiarskych frankoch (pozri pozn. 12.2).

K 1. máju 2004 sa NBS stala členom Európskeho systému centrálnych bánk. V súlade so Štatútom Európskej centrálnej banky (ďalej len „ECB“) zaplatila NBS počiatočný minimálny vklad do kapitálu ECB. Výška celkového kapitálového podielu jednotlivých národných centrálnych bánk sa odvíja od kapitálového kľúča, stanoveného na základe štatistických kategórií – hrubý domáci produkt a populácia. V zmysle Protokolu o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)**

a ECB je kapitálový kľúč upravovaný každých 5 rokov, resp. pri vstupe nových členov do Európskeho systému centrálnych bánk. Banka splatila počiatočný vklad vo výške 7 % z celkového vkladu NBS do ECB. Zostávajúci podiel 93 % je splatný po prijatí eura ako národnej meny (pozri pozn. 12.2).

4.3. Deriváty

Deriváty sú vykázané v súvahe v reálnej hodnote. Keďže podmienky hodnotenia termínových a opčných obchodov, ktoré banka uzatvorila v minulosti, nespĺňajú všetky kritériá pre ich účtovanie a vykazovanie ako zabezpečovacích operácií, banka zaradila finančné deriváty do kategórie na obchodovanie. Banka používa a vykazuje deriváty ako finančný nástroj.

Deriváty sú ocenené reálnou hodnotou, ktorá vychádza z trhových cien, z metód diskontovaných peňažných tokov a pri opciách z Black – Scholes modelu. Zmena ich reálnych hodnôt je premietnutá vo výkaze ziskov a strát.

Medzi významné riziká, ktoré ovplyvňujú deriváty, sú volatility ceny zlata a zmeny úrokových sadzieb.

Deriváty vnorené do iných finančných nástrojov sú vykázané ako samostatné deriváty v prípade, ak riziká s nimi spojené nie sú úzko späté s rizikami a charakteristikou podkladového nástroja.

4.4. Úvery a opravné položky

Úvery sú vykázané v súvahe v umorovanej hodnote, tzn. vo výške istiny zvýšenej o alikvotný úrok. Poskytnuté úvery sú znížené o opravné položky na možné straty. Tvorba a zrušenie opravných položiek má vplyv na výkaz ziskov a strát.

4.5. Záväzky z dlhových cenných papierov

Banka emituje krátkodobé cenné papiere so splatnosťou do jedného roka (pokladničné poukážky NBS). Emisie v roku 2005 boli vydané za účelom vytvorenia dostatočnej zásoby cenných papierov na vykonávanie sterilizačných repo obchodov. Sterilizačné repo obchody súviseli s výkonom menovej politiky v oblasti operácií na voľnom trhu.

Ocenenie emitovaných a predaných pokladničných poukážok NBS sa odo dňa vyrovnania emisie do dňa splatnosti postupne zvyšuje o úrokové náklady (tzv. umorovaná hodnota). V súvahe sú emitované pokladničné poukážky NBS vykázané kompenzovane so spätné nakúpenými pokladničnými poukážkami do portfólia NBS, vrátane časového rozlíšenia úrokov.

4.6. Dlhodobý majetok

Dlhodobý majetok zahŕňa hmotný a nehmotný majetok, ktorého vstupná cena je vyššia ako suma ustanovená v zákone o daniach z príjmov a doba použiteľnosti je dlhšia ako jeden rok. V súvahe je vykázaný v obstarávacej cene vrátane nákladov spojených s jeho obstaraním, odpisovaný dlhodobý majetok je znížený o oprávky. Vytvorená opravná položka vyjadruje rozdiel medzi nižšou realizovateľnou hodnotou majetku a jeho účtovnou hodnotou po odpočítaní oprávok. Pozemky, umelecké zbierky a nedokončené hmotné investície sa neodpisujú.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)

Dlhodobý majetok NBS bol zaradený do jednotlivých odpisových skupín a odpisovaný rovnomerne v súlade s odpisovým plánom.

Odpisová skupina	2005	
	Doba odpisovania	Ročná odpisová sadzba v %
1. Kancelárska technika, stroje na spracovanie dát, osobné a dodávkové automobily	4	25,0
2. Prístroje a osobné technické zariadenia	6	16,7
3. Zabezpečovacie zariadenia	12	8,4
4. Energetické zariadenia	20	5,0
5. Budovy a stavby	30	3,4
6. Objekty a predmety odpisované osobitnou sadzbou	určená osobitne	určená osobitne

4.7. Zásoby

Zásoby sú ocenené obstarávacími cenami, tzn. vrátane nákladov spojených s ich obstaraním.

5. Osoby spriaznené s Národnou bankou Slovenska

Za výkon funkcie člena bankovej rady boli za rok 2005 poskytnuté odmeny v objeme 7 mil. Sk (6 mil. Sk za rok 2004). Členovia bankovej rady, ktorí sú v pracovno-právnom vzťahu s NBS poberajú aj mzdu v zmysle ich pracovného zaradenia.

Banka vykazuje pohľadávky za poskytnuté úvery členom bankovej rady v celkovej výške 11 mil. Sk k 31. decembru 2005 (9 mil. Sk k 31. decembru 2004).

6. Zlato

Zlato pozostáva z týchto položiek:

	2005	2004
Zlaté tehly v štandardnej forme	18 289	13 932
Zlato v inej forme	161	135
	18 450	14 067

V priebehu roka 2005 NBS ukončila zlaté depozitá v objeme 200 tisíc trójskych uncí, ktoré použila pri repo obchodoch (pozri pozn. 8).

K 31. decembru 2005 zlato obsahuje spolu 1 126 tisíc trójskych uncí zlata, z toho 516 tisíc trójskych uncí zlata je uložených ako depozitum v korešpondenčných bankách, 600 tisíc trójskych uncí zlata je použitých pri repo obchodoch a 10 tisíc trójskych uncí zlata je uložených v banke.

Hodnota zlata poskytnutého ako záloh v repo obchodoch k 31. decembru 2005 (pozri pozn. 16.3.1) predstavuje 9 840 mil. Sk (4 995 mil. Sk k 31. decembru 2004).

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)**

Trhová cena zlata k 31. decembru 2005 bola 513 USD/ozs (438 USD/ozs k 31. decembru 2004). Oslabenie kurzu slovenskej koruny voči americkému doláru (pozri pozn. 27) spolu s rastom trhovej ceny zlata pozitívne ovplyvnili vykázaný objem položky zlato v reálnej hodnote a položky fond na nové ocenenie zlata (pozri pozn. 21). Zostatok fondu k 31. decembru 2005 je vo výške 16 260 mil. Sk (11 874 mil. Sk k 31. decembru 2004).

V priebehu roka 2005 banka predala 60 trójskych uncí zlata vo forme pamätných mincí.

7. Dlhové cenné papiere

K 31. decembru 2005 banka eviduje v portfóliu cenné papiere určené na obchodovanie v nasledujúcich reálnych hodnotách:

	2005	2004
Štátne dlhopisy bez kupónov	111 379	95 533
Štátne dlhopisy s kupónmi	132 011	132 177
Kupóny k dlhopisom	2 233	1 966
Spolu cenné papiere štátnych orgánov	245 623	229 676
Dlhopisy zahraničných emisných bánk bez kupónov		5 800
Ostatné dlhopisy bez kupónov	27 941	31 916
Ostatné dlhopisy s kupónmi	170 965	83 058
Kupóny k dlhopisom	3 247	1 625
Spolu cenné papiere ostatných subjektov	202 153	122 399
Spolu cenné papiere	447 776	352 075

Podľa emitenta cenného papiera banka eviduje dlhové cenné papiere v nasledovnom sektorovom členení:

	2005	2004
Verejná správa	268 549	250 791
Finančné inštitúcie	129 232	69 171
Finančné pomocné inštitúcie	49 995	24 342
Nefinančné inštitúcie		7 771
Spolu cenné papiere	447 776	352 075

Podľa emitenta cenného papiera banka evidovala k 31. decembru 2005 cenné papiere krajín Európskej menovej únie vo výške 342 964 mil. Sk (271 944 mil. Sk k 31. decembru 2004) a ostatných krajín vrátane medzinárodných inštitúcií vo výške 104 812 mil. Sk (80 131 mil. Sk k 31. decembru 2004). Banka obchoduje s cennými papiermi na zahraničných finančných trhoch, najmä v New Yorku, Londýne, Bazileji a v krajinách eurozóny. Tieto obchody majú charakter mimoburzových obchodov.

NBS poskytla ako zabezpečenie 90 kusov cenných papierov (55 kusov k 31. decembru 2004) v menovitej hodnote 164 118 mil. Sk (81 813 mil. Sk k 31. decembru 2004), ktorých reálna hodnota k 31. decembru 2005 bola vo výške 164 215 mil. Sk (82 343 mil. Sk k 31. decembru 2004).

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)
8. Deriváty

Reálna hodnota derivátov je uvedená v tabuľke:

	2005		2004	
	Majetok	Závazky	Majetok	Závazky
Menový swap		731		
Úrokový swap			25	
Nakúpené put opcie	52			
Predané call opcie		814		
	<u>52</u>	<u>1 545</u>	<u>25</u>	<u>0</u>

K 31. decembru 2005 banka vykazuje menový swap so splatnosťou vo februári 2006 s možnosťou ďalšej prolongácie. Pri počiatočnej výmene banka predala 840 mil. EUR, za ktoré získala 32 835 mil. Sk. K 31. decembru 2005 dosiahol menový swap zápornú reálnu hodnotu vo výške 731 mil. Sk.

Úrokový swap so zlatom, vykazovaný k 31. decembru 2004, bol ukončený v auguste 2005.

S cieľom eliminovať riziko poklesu trhovej ceny zlata NBS kúpila európske put opcie na zlato. V súčasnosti banka eviduje dve európske predajné opcie na objem 400 tis. trójskych uncí zlata s realizačnými cenami 259,00 USD/ozs a 295,30 USD/ozs, ktoré sú splatné v januári a v marci 2007 (pozri pozn. 6).

Banka uzatvorila v roku 2005 dva repo obchody so zlatom („zlaté repo“). Na začiatku zlatého repo obchodu banka predala zlato a získala dlhodobý úver v hodnote 85 mil. USD (pozri pozn. 16.3.1). Na konci zlatého repo obchodu v auguste 2015 banka nakúpi zlato za vopred dohodnutú cenu a týmto splatí prijatý dlhodobý úver. V rámci zlatého repo obchodu banka, s cieľom eliminovať riziko poklesu trhovej ceny zlata, nakúpila dve európske put opcie na objem 200 tis. trójskych uncí zlata (pozri pozn. 6) s realizačnými cenami 443,50 USD/ozs a s cieľom zvýšenia výnosov z držby rezerv v zlate predala dve európske call opcie na rovnaký objem zlata s realizačnými cenami 750 USD/ozs a 700 USD/ozs. Opcie môžu byť uplatnené na konci zlatého repo obchodu v auguste 2015. Opčné prémie za nakúpené a predané opcie neboli zaplatené, ale boli zakomponované do nižšej ako trhovej úrokovej sadzby za prijatý dlhodobý úver bankou. Opcie sú vnorené derivát a preto boli oddelené z prijatého úveru a sú vykazované samostatne.

9. Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám**9.1. Bežné účty, vklady a úvery v cudzej mene**

	2005	2004
Securities Lending	154 905	82 998
Úvery poskytnuté pri repo obchodoch v CM	19 481	51 382
Depozitá	13 392	11 986
Pohľadávky voči bankám Európskeho systému centrálnych bánk	75	45
Úvery poskytnuté komerčným bankám na podporu podnikania v CM	61	105
Ostatné	114	122
	<u>188 028</u>	<u>146 638</u>

Poznámky sú nedeliteľnou súčasťou účtovnej závierky Národnej banky Slovenska

17

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)**

K 31. decembru 2005 banka eviduje pohľadávky z repo obchodov na základe zmlúv o poskytovaní služieb tzv. „Securities Lending“ vo výške 154 905 mil. Sk, z toho v USD 40 700 mil. Sk a v EUR 114 205 mil. Sk.

Hodnota cenných papierov prijatých ako záloh v rámci operácií Securities Lending bola k 31. decembru 2005 vo výške 168 247 mil. Sk (84 211 mil. Sk k 31. decembru 2004), z toho v EUR vo výške 126 410 mil. Sk (55 214 mil. Sk k 31. decembru 2004) a v USD vo výške 41 837 mil. Sk (28 997 mil. Sk k 31. decembru 2004).

Úvery poskytnuté pri repo obchodoch so zahraničím predstavujú sumu 19 481 mil. Sk, pričom celá hodnota bola poskytnutá v EUR. Hodnota cenných papierov prijatých ako záloh v Tri – Party Reverse repo k 31. decembru 2005 bola vo výške 19 478 mil. Sk (51 374 mil. Sk k 31. decembru 2004). Prijatý záloh tvorili dlhodobé cenné papiere v EUR.

Položka „ostatné“ predstavuje bežné účty banky v zahraničí, ktoré nie sú súčasťou Európskeho systému centrálnych bánk.

9.2. Pohľadávky v slovenských korunách nesúvisiace s výkonom menovej politiky

	2005	2004
Úvery poskytnuté tuzemským bankám na podporu podnikania zo zdrojov		
Japan Bank for International Cooperation (JBIC) a EIB v Sk	528	698
Redistribučný úver	3 282	3 913
Ostatné	26	112
	3 836	4 723

Úvery prijaté od zahraničných bánk (JBIC a EIB) sú určené na podporu malého a stredného podnikania a na podporu určitých odvetví hospodárstva Slovenskej republiky.

K 31. decembru 2005 NBS evidovala prijatú štátnu záruku za poskytnutý redistribučný úver vo výške 3 815 mil. Sk (4 989 mil. Sk k 31. decembru 2004). Čiastka štátnej záruky je tvorená istinou a úrokmi do doby splatnosti úveru. Zníženie objemu štátnych záruk oproti roku 2004 je dôsledkom splácania redistribučného úveru v roku 2005.

10. Pohľadávky a záväzky voči Medzinárodnému menovému fondu

K 31. decembru 2005 banka evidovala voči Medzinárodnému menovému fondu (ďalej len „MMF“) pohľadávku vo výške 357 mil. XDR, čo predstavovalo 16 629 mil. Sk (17 713 mil. Sk k 31. decembru 2004) z titulu členskej kvóty Slovenskej republiky prepočítanej na slovenské koruny reprezentatívnym kurzom XDR stanoveným MMF. V súlade so stanovami MMF je 25 % členskej kvóty splatných v XDR a 75 % v slovenských korunách.

Banka eviduje záväzok Vlády Slovenskej republiky voči MMF vo výške 16 629 mil. Sk (17 713 mil. Sk k 31. decembru 2004), ktorý predstavuje najmä neprevoditeľnú a neúročiteľnú zmenku splatnú na požiadanie.

Členská kvóta v SKK a príslušný záväzok sú v súvahe kompenzované. Pohľadávka a záväzok voči MMF vykázané v súvahe predstavujú 25 % kvóty splatenej v XDR a prepočítanej

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)**

na slovenské koruny kurzom NBS k 31. decembru 2005 a 2004 a 25% zo zmenky splatnej na požiadanie.

11. Pohľadávky voči klientom

	2005	2004
Zamestnanci	210	206
Ostatní klienti		7 381
	210	7 587

Postúpenie pohľadávky z poskytnutého úveru Fondu ochrany vkladov medziročne ovplyvnilo objem vykazovanej položky „Ostatní klienti“. Novými veriteľmi postúpenej pohľadávky sa stali Slovenská sporiteľňa, a.s., Všeobecná úverová banka, a.s. a Tatrabanka, a.s.

12. Podiely na základnom imaní v dcérskych a pridružených účtovných jednotkách a iné akcie a podiely**12.1. Podiely v pridružených účtovných jednotkách**

K 31. decembru 2005 banka vlastnila 1 080 kusov listinných akcií RVS, a.s. v objeme 108 mil. Sk (k 31. decembru 2004 108 mil. Sk), čo predstavovalo 41,13 %-ný podiel na základnom imaní (40,51 %-ný podiel k 31. decembru 2004). Predmetom činnosti RVS, a.s. sú relaxačno-vzdelávacie aktivity. Základné imanie spoločnosti k 31. decembru 2005 bolo vo výške 263 mil. Sk (267 mil. Sk k 31. decembru 2004). Rozhodnutím valného zhromaždenia bolo základné imanie spoločnosti v júli 2005 znížené odkúpením akcií. Keďže NBS nepredložila na odkúpenie akcie RVS, a.s., jej podiel na základnom imaní tejto spoločnosti sa zvýšil. V roku 2005 banka neprijala žiadne dividendy (11 mil. Sk za rok 2004).

Napriek podstatnému vplyvu v RVS, a.s. Bratislava banka v zmysle § 22 zákona o účtovníctve nezostavuje konsolidovanú účtovnú závierku.

12.2. Ostatné podiely

K 31. decembru 2005 banka vlastnila 2 858 kusov akcií BIS vo výške 759 mil. Sk (589 mil. Sk k 31. decembru 2004), čo predstavovalo 0,52 %-ný podiel na základnom imaní BIS. Každá akcia je splatená do výšky 25 % menovitej hodnoty. Záväzok z nesplateného podielu vo výške 75 % z menovitej hodnoty každej akcie predstavuje vo finančnom vyjadrení 489 mil. Sk (442 mil. Sk k 31. decembru 2004). Podiel v BIS je v súvahe vykázaný vo výške 25 % splateného podielu, t.j. 270 mil. Sk. (147 mil. Sk k 31. decembru 2004).

Za rok 2005 BIS vyplatila banke dividendy vo výške 29 mil. Sk (29 mil. Sk za rok 2004).

K 31. decembru 2005 NBS vykazuje počiatočný splatený vklad do kapitálu ECB vo výške 105 mil. Sk (2 784 tis. EUR), čo predstavuje 7 % z celkového kapitálového podielu NBS. Celkový podiel NBS na upísanom kapitáli ECB je 0,7147 %. Zostatok nesplateného podielu bude splatný pri vstupe Slovenskej republiky do Európskej menovej únie.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005**
(v miliónoch Sk)**13. Dlhodobý majetok**

V roku 2005 bol stav dlhodobého hmotného a nehmotného majetku nasledovný:

	Pozemky	Ostatný neodpis. HM	Budovy a stavby	Technické zariadenia a stroje	Ostat. HM odpis.	Software a ostat. NM	Preddavky a obst. HM a NM	Spolu
Stav v obstarávacej cene								
k 1.1.2005	285	42	5 898	2 119	548	198	86	9 176
Prírastky		14	35	63	3	23	348	486
Úbytky			3	263	14	38	139	457
Stav v obstarávacej cene k 31.12.2005	285	56	5 930	1 919	537	183	295	9 205
Oprávky k 1.1.2005			615	1 417	379	151	38	2 600
Prírastky			199	235	47	19		500
Úbytky			3	261	15	38		317
Stav oprávok a OP k 31.12.2005			811	1 391	411	132	38	2 783
Účtovná hodnota HM a NM k 1.1.2005	285	42	5 283	702	169	47	48	6 576
Účtovná hodnota HM a NM k 31.12.2005	285	56	5 119	528	126	51	257	6 422

14. Ostatný majetok

Ostatný majetok predstavuje položky vyplývajúce z dodávateľsko-odberateľských vzťahov, peňažné prostriedky v cudzej mene, poskytnuté preddavky a zásoby.

K 31. decembru 2005 banka vykazuje opravné položky k dlžníkom vo výške 47 mil. Sk a k poskytnutým preddavkom vo výške 38 mil. Sk.

15. Emisia obeživa

Emisia bankoviek a mincí predstavuje platné tuzemské bankovky a mince v obehu:

	2005	2004
Mince	2 503	2 372
Bankovky	127 607	107 528
	130 110	109 900

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)**

K 31. decembru 2005 čistá strata z obeživa predstavuje sumu 162 mil. Sk (169 mil. Sk k 31. decembru 2004).

Neplatné mince v nominálnej hodnote 10 a 20 halierov, ktorých platnosť bola ukončená v roku 2003, bude banka bezplatne vymieňať do 31. decembra 2008.

16. Závazky voči bankám a centrálnym bankám**16.1. Bežné účty vedené v slovenských korunách**

	2005	2004
Bežné účty bánk v Sk	1 990	1 144
Ostatné	8	5
	1 998	1 149

16.2. Vklady na 24 hodín, vklady a úvery v slovenských korunách a povinné minimálne rezervy

	2005	2004
Prijaté úvery pri repo obchodoch v Sk	363 788	219 041
Účty peňažných rezerv bánk v NBS	14 264	10 949
Vklady bánk na 24 hodín	14 126	8 778
Medzibankové zúčtovanie v Sk	399	1 800
	392 577	240 568

K 31. decembru 2005 banka evidovala v rámci sterilizačných repo obchodov s bankami na slovenskom medzibankovom trhu záväzky z repo obchodov v celkovej výške 363 788 mil. Sk (219 041 mil. Sk k 31. decembru 2004). Na sterilizačné aktivity boli použité pokladničné poukážky NBS v hodnote 365 381 mil. Sk (220 658 mil. Sk k 31. decembru 2004 – pozri pozn. 17).

16.3. Bežné účty, vklady a úvery v cudzej mene**16.3.1. Prijaté úvery**

Druh prijatého úveru	Splatnosť úveru v roku	Kód CM	2005		2004	
			CM	SKK	CM	SKK
Securities Lending		EUR	3 077	116 471	1 435	55 671
Securities Lending		USD	1 273	40 697	998	28 455
Zlaté repo	2015	USD	85	2 507		
Zlaté repo	2007	USD	115	3 691	115	3 272
AGL II	2009	EUR	3	116	5	194
			x	163 482	x	87 592

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005****(v miliónoch Sk)**

K 31. decembru 2005 banka evidovala záväzky zo zmlúv o poskytovaní služieb tzv. „Securities Lending“ vo výške 157 168 mil. Sk (84 126 mil. Sk k 31. decembru 2004), z toho v USD vo výške 40 697 mil. Sk a v EUR 116 471 mil. Sk a záväzky z repo obchodov so zlatom v objeme 6 198 mil. Sk (3 272 mil. Sk k 31. decembru 2004).

16.3.2. Vklady

	2005	2004
Bežné účty klientov	1 068	112
Bežné účty bánk Európskeho systému centrálnych bánk	13	5
	1 081	117

17. Záväzky z dlhových cenných papierov

NBS k 31. decembru 2005 emitovala pokladničné poukážky vo výške 520 004 mil. Sk (659 725 mil. Sk k 31. decembru 2004 - pozri pozn. 4.5).

K 31. decembru 2005 boli na sterilizačné aktivity použité pokladničné poukážky NBS v hodnote 385 385 mil. Sk (280 383 mil. Sk k 31. decembru 2004), z toho 365 381 mil. Sk (220 658 mil. Sk k 31. decembru 2004) formou sterilizačných repo obchodov a 20 004 mil. Sk (59 725 mil. Sk k 31. decembru 2004) formou priamych emisií do portfólií tuzemských bánk.

18. Záväzky voči ostatným medzinárodným finančným inštitúciám

Záväzky voči ostatným medzinárodným inštitúciám predstavujú vklady Svetovej banky v celkovej výške 669 mil. Sk (682 mil. Sk k 31. decembru 2004) a prostriedky PHARE v objeme 1 mil. Sk (1 mil. Sk k 31. decembru 2004).

19. Záväzky voči klientom

	2005	2004
Účty štátu	2 952	10 433
Zúčtovanie osobitných operácií s prostriedkami Slovenskej republiky		70 803
Verejná správa	206	3 424
Bežné účty zamestnancov	191	178
Termínované vklady zamestnancov	507	1 001
Ostatné	97	215
	3 953	86 054

Pokles finančných prostriedkov na účtoch štátu a na účtoch zúčtovaní osobitných operácií s prostriedkami Slovenskej republiky medzročne súvisí najmä s prechodom klientov do Štátnej pokladnice a s prevodom účelového termínovaného vkladu MF SR na dôchodkovú reformu do Štátnej pokladnice.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)
20. Rezervy a ostatné záväzky

	2005	2004
Rezervy	176	151
Záväzky voči dodávateľom	108	52
Ostatné	78	285
	362	488

K 31. decembru banka eviduje rezervy na záväzky voči zamestnancom v celkovej výške 157 mil. Sk (138 mil. Sk k 31. decembru 2004), rezervu na neukončené súdne spory a na nevyfakturované dodávky vo výške 19 mil. Sk (13 mil. Sk k 31. decembru 2004).

Položka „ostatné“ zahŕňa zúčtovanie so štátnym rozpočtom a položky časového rozlíšenia.

21. Vlastné imanie

K 31. decembru 2005 NBS dosiahla stratu 663 mil. Sk a vykazuje záporné vlastné imanie vo objeme 50 365 mil. Sk (54 076 mil. Sk k 31. decembru 2004). V medzročnom porovnaní sa záporné vlastné imanie banky znížilo o 3 711 mil. Sk, vplyvom precenenia zlata na trhovú cenu (pozri pozn. 6). Rozdiely z ocenenia zlata na trhovú cenu sa premietli vo fonde na nové ocenenie zlata, ktorý je súčasťou vlastného imania, bez vplyvu na hospodársky výsledok bežného roka banky. Trhová cena zlata k 31. decembru 2005 vzrástla o 75 USD/ozs oproti 31. decembru 2004, zo 438 USD/ozs na 513 USD/ozs.

Straty Národnej banky Slovenska budú uhradené z vlastných zdrojov NBS.

22. Čistá úroková (strata)

	2005	2004
Úroky prijaté pri repo obchodoch v Sk	32	30
Prijaté úroky z poskytnutých úverov v Sk	165	742
Úroky prijaté z cenných papierov v cudzej mene	12 536	9 411
Výnosy z úrokov a obdobné výnosy	12 733	10 183
Úroky platené tuzemským bankám v Sk	(12 344)	(11 427)
Úroky platené Štátnej pokladnici v Sk	(529)	(4 138)
Úroky platené ostatným klientom v Sk	(27)	(138)
Úroky platené pri repo obchodoch v cudzej mene	(117)	(242)
Ostatné platené úroky v cudzej mene	(28)	(90)
Náklady na úroky a obdobné úroky	(13 045)	(16 035)
Čistá úroková (strata)	(312)	(5 852)

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)****23. Čistý zisk z poplatkov a provízií**

	2005	2004
Výnosy z poplatkov a provízií	158	155
Náklady na poplatky a provízie	(31)	(28)
Čistý zisk z poplatkov a provízií	127	127

Výsledkom obchodov Securities Lending za rok 2005 bol výnos vo forme poplatku v sume 106 mil. Sk (79 mil. Sk k 31. decembru 2004).

24. Čistá (strata) / zisk z operácií s cennými papiermi v cudzej mene a derivátmi na ne

	2005	2004
Výnosy z dlhových cenných papierov a precenení	2 978	4 594
Straty z dlhových cenných papierov a precenení	(4 570)	(3 428)
Čistá (strata) / zisk z operácií s cennými papiermi a derivátmi na ne	(1 592)	1 166

25. Čistý zisk / (strata) z operácií s devízami, so zlatom a s derivátmi na ne

	2005	2004
Výnosy z devízových operácií	35 999	16 534
Straty z devízových operácií	(33 060)	(46 432)
Čistý zisk / (strata) z operácií s devízami, so zlatom a s derivátmi na ne	2 939	(29 898)

Najväčší vplyv na celkový čistý zisk z operácií s devízami, so zlatom a s derivátmi medziročne mali kurzové rozdiely. Čistý kurzový zisk z devízových operácií bol v objeme 4 358 mil. Sk (strata 29 802 mil. Sk za rok 2004).

26. Ostatné prevádzkové náklady

	2005	2004
Mzdy a odmeny	(547)	(576)
Sociálne náklady	(165)	(160)
Ostatné náklady na zamestnancov	(55)	(49)
Náklady na zamestnancov	(767)	(785)
Odpisy hmotného a nehmotného majetku	(500)	(483)
Iné prevádzkové náklady	(607)	(693)
Ostatné prevádzkové náklady	(1 874)	(1 961)

Poznámky sú nedeliteľnou súčasťou účtovnej závierky Národnej banky Slovenska

24

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)**

V účtovnom období 2005 bol priemerný prepočítaný počet zamestnancov 1 178 (1 299 zamestnancov v roku 2004), z toho 135 vedúcich zamestnancov (140 vedúcich zamestnancov v roku 2004). Priemerný prepočítaný počet zamestnancov vykonávajúcich bankový dohľad v roku 2005 bol 80 (81 v roku 2004).

27. Menová štruktúra majetku a záväzkov

Menové riziko vyplýva z otvorenej devízovej pozície NBS. Dopad zmeny kurzu na hospodárenie NBS je dominantný. Súvisí to predovšetkým s veľkosťou otvorenej devízovej pozície ako aj s úrovňou volatility výmenného kurzu SKK/EUR a EUR/USD.

Menové zloženie otvorenej devízovej pozície bolo stanovené bankovou radou. Podiel USD v otvorenej devízovej pozícii sa udržiava na úrovni 30 % +/- 2 %, pričom jeho absolútna veľkosť nesmie presiahnuť stanovenú úroveň 3,1 mld. USD. Ak by sa uvedené limity navzájom vylučovali, prednostným sa stáva pravidlo maximálnej absolútnej hodnoty otvorenej devízovej pozície v USD. K dorovnaniu otvorenej devízovej pozície sa pristúpi v prípade, ak rozdiel hodnoty podielu USD v otvorenej devízovej pozícii oproti stanovenej úrovni presiahne hodnotu +/- 10 mil. USD. Zvyšná časť devízových rezerv je denominovaná v EUR.

Vzhľadom na devízovú štruktúru majetku a záväzkov v bilancii banky, ktorá vyplýva zo špecifického postavenia NBS a jej prioritnej úlohy, udržiania cenovej stability, nemôže sa banka efektívne zabezpečiť voči menovému riziku.

Denné riadenie menového rizika je v udržiavaní príslušnej časti devízových aktív podľa menovej skladby devízových pasív a štruktúry otvorenej devízovej pozície v súlade s rozhodnutím bankovej rady. Monitoring a meranie citlivosti sú zamerané na meranie aktuálnych kurzových rozdielov a na odhad budúcich dopadov negatívneho vývoja výmenných kurzov (z hľadiska hospodárskeho výsledku), a to cez výpočet ukazovateľov citlivosti.

V priebehu roka 2005 sa výmenný kurz slovenskej koruny voči euru zhodnotil o 2,44 % (z 38,796 SKK/EUR na 37,848 SKK/EUR) a výmenný kurz slovenskej koruny voči americkému doláru oslabil o 12,11 % (z 28,496 SKK/USD na 31,948 SKK/USD).

Otvorená devízová pozícia sa v roku 2005 zvýšila oproti roku 2004 o 16,86 %, z 416 890 mil. Sk na 487 189 mil. Sk.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005**
(v miliónoch Sk)

Štruktúra otvorenej devízovej pozície je nasledovná:

	Č.r.	Slovenské koruny	Cudzie meny v prepočte na Sk spolu	z toho: USD	EUR	Iné
1. Zlato			18 450	18 450		
2. Dlhové cenné papiere v cudzej mene			447 776	94 296	353 480	
3. Deriváty		52				
4. Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám		3 836	188 028	51 830	136 148	50
5. Pohľadávky voči Medzinárodnému menovému fondu			3 934			3 934
6. Pohľadávky voči klientom		210				
7. Podiely na základnom imaní v dcérskych a pridružených účtovných jednotkách a iné akcie a podiely		108	375		105	270
8. Dlhodobý majetok		6 422				
9. Ostatný majetok		92	27	9	13	5
Aktíva	1	10 720	658 590	164 585	489 746	4 259
1. Emisia obeživa		130 110				
2. Záväzky voči bankám a centrálnym bankám		394 588	164 550	46 895	117 655	
3. Záväzky z dlhových cenných papierov		20 004				
4. Deriváty		1 545				
5. Záväzky voči Medzinárodnému menovému fondu			3 893			3 893
6. Záväzky voči ostatným medzinárodným finančným inštitúciám		669	1		1	
7. Záväzky voči klientom		1 029	2 924	5	2 918	1
8. Rezervy a ostatné záväzky		329	33	1	32	
9. Vlastné imanie		(50 365)				
Pasíva	2	497 909	171 401	46 901	120 606	3 894
Otvorená devízová pozícia k 31. decembru 2005	3=1-2	(487 189)	487 189	117 684	369 140	365
Aktíva	4	19 076	516 886	133 961	378 934	3 991
Pasíva	5	435 966	99 996	31 796	64 431	3 768
Otvorená devízová pozícia k 31. decembru 2004	6=4-5	(416 890)	416 890	102 165	314 503	223
Medziročný rozdiel	7=3-6		70 299	15 519	54 637	142

Poznámky sú nedeliteľnou súčasťou účtovnej závierky Národnej banky Slovenska

26

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)
28. Úroková sadzba majetku a záväzkov

Nasledujúca tabuľka sumarizuje interval úrokovej sadzby majetku a záväzkov za roky 2005 a 2004 podľa hlavných cudzích mien v percentách:

rok 2005	EUR	USD	XDR	JPY	SKK
Majetok					
Zlato		0,01 – 0,05			
Dlhové cenné papiere v cudzej mene	2,33	2,45			
Deriváty					
Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám	1,52 – 5,21	1,57 – 4,09	0,00 – 3,03	0,00	0,07 – 5,50
Pohľadávky voči MMF			0,00		0,00
Pohľadávky voči klientom					1,00
Záväzky					
Záväzky voči bankám a centrálnym bankám	1,00 – 4,71				1,50 – 5,95
Záväzky z dlhových cenných papierov					2,42 – 3,68
Deriváty					
Záväzky voči MMF			0,00		0,00
Záväzky voči štátu a ostatným klientom	0,50 – 0,75	1,75 – 3,75			0,50 – 3,65
rok 2004	EUR	USD	XDR	JPY	SKK
Majetok					
Zlato		0,01 – 0,08			
Dlhové cenné papiere v cudzej mene	3,78	1,01			
Deriváty		2,05		2,50 – 3,25	
Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám	1,00 – 5,21	0,94 – 2,05	0,00 – 2,24	0,00	0,10 – 7,50
Pohľadávky voči MMF			0,00		0,00
Pohľadávky voči klientom					1,00
Záväzky					
Záväzky voči bankám a centrálnym bankám	1,00 – 4,71	0,25 – 1,14		2,60 – 3,60	1,50 – 6,00
Záväzky z dlhových cenných papierov					3,40 – 5,95
Deriváty		0,05 – 4,73			
Záväzky voči MMF			0,00		0,00
Záväzky voči štátu a ostatným klientom	0,50 – 1,76	0,50 – 1,75			2,00 – 6,00

Poznámky sú nedeliteľnou súčasťou účtovnej závierky Národnej banky Slovenska

27

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)****29. Splatnosť majetku a záväzkov**

Analýza splatnosti majetku a záväzkov NBS podľa zostatkovej doby splatnosti k 31. decembru 2005:

		Do 1 mesiac vrátane	1 - 3 mesiace vrátane	Do 1 roka vrátane	1 - 5 rokov vrátane	Nad 5 rokov	Nedefino- vané	Spolu
1.	Zlato		2 377	2 783	6 558	3 281	3 451	18 450
2.	Dlhové cenné papiere cudzej mene	34 049	73 670	136 525	198 415	5 117		447 776
3.	Deriváty					52		52
4.	Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám	187 992	98	260	1 262	2 138	114	191 864
4.1	Bežné účty, vklady a úvery v cudzej mene	187 853	15	12	34		114	188 028
4.2	Úvery v SKK súvisiace s výkonom menovej politiky							
4.3	Pohľadávky v SKK nesúvisiace s výkonom menovej politiky	139	83	248	1 228	2 138		3 836
5.	Pohľadávky voči Medzinárodnému menovému fondu						3 934	3 934
6.	Pohľadávky voči klientom	2	1	2	46	158	1	210
7.	Podiely na základnom imaní v dcérskych a pridružených účtovných jednotkách a iné akcie a podiely						483	483
8.	Dlhodobý majetok						6 422	6 422
9.	Ostatný majetok	26	121	1			(29)	119
	AKTÍVA CELKOM	222 069	76 267	139 571	206 281	10 746	14 376	669 310
1.	Emisia obeživa						130 110	130 110
2.	Záväzky voči bankám a centrálnym bankám	552 832	58		3 774	2 474		559 138
2.1	Bežné účty vedené v SKK	1 998						1 998
2.2	Vklady na 24 hodín, úvery v SKK a PMR	392 577						392 577
2.3	Vklady a úvery v cudzej mene	158 257	58		3 774	2 474		164 563
3.	Záväzky z dlhových cenných papierov	14 253	5 751					20 004
3.1	V SKK	14 253	5 751					20 004
3.2	V cudzej mene							
4.	Deriváty		731			814		1 545
5.	Záväzky voči Medzinárodnému menovému fondu						3 893	3 893
6.							670	670
	Záväzky voči ostatným medzinárodným finančným inštitúciám							
7.	Záväzky voči klientom	3 675	112	51	109		6	3 953
8.	Rezervy a ostatné záväzky	351					11	362
9.	Vlastné imanie						(50 365)	(50 365)
	PASÍVA SPOLU	413 943	6 652	51	3 883	3 288	84 325	669 310

Vklady bánk na 24 hodín (položka 2.2. pasíva) predstavovali objem 14 126 mil. Sk.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)

Analýza splatnosti majetku a záväzkov NBS podľa zostatkovej doby splatnosti k 31. decembru 2004:

		Do 1 mesiaca vrátane	1 - 3 mesiace vrátane	Do 1 roka vrátane	1 - 5 rokov vrátane	Nad 5 rokov	Nedefino- vané	Spolu
1.	Zlato	2 382	2 124	3 566	4 995		1 000	14 067
2.	Dlhové cenné papiere cudzej mene	53 956	52 276	60 620	169 921	15 302		352 075
3.	Deriváty		5	20				25
4.	Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám	146 798	114	295	1 394	2 760		151 361
4.1	Bežné účty, vklady a úvery v cudzej mene	146 532	28	15	63			146 638
4.2	Úvery v SKK súvisiace s výkonom menovej politiky							0
4.3	Pohľadávky v SKK nesúvisiace s výkonom menovej politiky	266	86	280	1 331	2 760		4 723
5.	Pohľadávky voči Medzinárodnému menovému fondu						3 801	3 801
6.	Pohľadávky voči klientom	783		2 799	3 851	154		7 587
7.	Podiely na základnom imaní v dcérskych a pridružených účtovných jednotkách a iné akcie a podiely						363	363
8.	Dlhodobý majetok						6 576	6 576
9.	Ostatný majetok	31	9	10	29		28	107
	AKTÍVA CELKOM	203 950	54 528	67 310	180 190	18 216	11 768	535 962
1.	Emisia obeživa						109 900	109 900
2.	Záväzky voči bankám a centrálnym bankám	325 960	47	26	3 393			329 426
2.1	Bežné účty vedené v SKK	1 149						1 149
2.2	Vklady na 24 hodín, úvery v SKK a PMR	240 568						240 568
2.3	Vklady a úvery v cudzej mene	84 243	47	26	3 393			87 709
3.	Záväzky z dlhových cenných papierov	19 953	39 772					59 725
3.1	V SKK	19 953	39 772					59 725
3.2	V cudzej mene							
4.	Deriváty							
5.	Záväzky voči Medzinárodnému menovému fondu						3 762	3 762
6.	Záväzky voči ostatným medzinárodným finančným inštitúciám						683	683
7.	Záväzky voči klientom	15 635	48	70 278	93			86 054
8.	Rezervy a ostatné záväzky	237	80	27	8		136	488
9.	Vlastné imanie						(54 076)	(54 076)
	PASÍVA SPOLU	361 785	39 947	70 331	3 494		60 405	535 962

Vklady bánk na 24 hodín (položka 2.2. pasíva) predstavovali objem 10 597 mil. Sk.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA**Poznámky k účtovnej závierke zostavenej k 31. decembru 2005
(v miliónoch Sk)****30. Udalosti, ktoré nastali medzi dňom, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a dňom zostavenia účtovnej závierky**

Po 31. decembri 2005 nenastali žiadne významné udalosti, ktoré by si vyžadovali úpravy v účtovnej závierke za rok 2005.

Podľa zákona č. 519/2005 Z.z. s účinnosťou od 1. januára 2006, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 566/1992 Zb. o NBS, začala banka vykonávať aj dohľad nad celým finančným trhom v oblasti bankovníctva, kapitálového trhu, poisťovníctva a dôchodkového sporenia, a taktiež začala plniť úlohy v oblasti medzinárodnej spolupráce pri výkone dohľadu nad finančným trhom.

K uvedenému dátumu bol zo zákona zrušený Úrad pre finančný trh (ÚFT) a jeho pôsobnosť komplexne prevzala NBS. Príčlenením ÚFT do NBS sa bilančná suma banky k 1. januáru 2006 zvýšila o 195 mil. Sk. ÚFT dosiahol za rok 2005 zisk 51 mil. Sk. Vlastné imanie ÚFT predstavovalo hodnotu 184 mil. Sk, z toho nerozdelený zisk z minulých rokov je vo výške 11 mil. Sk.

Ing. Ivan Šramko

guvernér

Ing. Milena Koreňová

členka Bankovej rady

vrchná riaditeľka
úseku finančného riadenia
a platobného styku

Ing. Oľga Karellová

riaditeľka
odboru účtovníctva

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Svetová produkcia	11
Tabuľka 2 Základné makroekonomické ukazovatele členských štátov EÚ mimo eurozóny	17
Tabuľka 3 Vývoj spotrebiteľských cien na báze HICP	23
Tabuľka 4 Vývoj spotrebiteľských cien	24
Tabuľka 5 Medziročný vývoj cien výrobcov (priemer za obdobie)	26
Tabuľka 6 Vývoj deflátoru HDP	27
Tabuľka 7 Vývoj agregátneho dopytu a jeho krytie	28
Tabuľka 8 Tvorba hrubého domáceho produktu a jeho zložiek	29
Tabuľka 9 Vývoj hrubého domáceho produktu podľa odvetví	29
Tabuľka 10 Vývoj hrubého domáceho produktu podľa použitia	30
Tabuľka 11 Štruktúra tvorby hrubého fixného kapitálu v roku 2005	31
Tabuľka 12 Vývoj investícií a úspor	31
Tabuľka 13 Tvorba a použitie dôchodkov v sektore domácností	33
Tabuľka 14 Vývoj ukazovateľov trhu práce	36
Tabuľka 15 Výsledky finančného hospodárenia	37
Tabuľka 16 Bežný účet platobnej bilancie	38
Tabuľka 17 Medziročná zmena vývozu SR a jeho jednotlivých segmentov a príspevky týchto segmentov k rastu vývozu	39
Tabuľka 18 Medziročná zmena dovozu SR a jeho jednotlivých segmentov a príspevky týchto segmentov k rastu dovozu	39
Tabuľka 19 Bilancia služieb	40
Tabuľka 20 Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie	41
Tabuľka 21 Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie v sektorovom členení	42
Tabuľka 22 Zahraničný dlh SR	43
Tabuľka 23 Vývoj menových agregátov	46
Tabuľka 24 Vývoj menových agregátov v roku 2005	47
Tabuľka 25 Vývoj menovej štruktúry devízových inkás a platieb v rokoch 2002 až 2005	56
Tabuľka 26 Prehľad subjektov voľne poskytujúcich cezhraničné bankové služby	71
Tabuľka 27 Základné charakteristiky bankového sektora SR	72
Tabuľka 28 Počet dohliadok v roku 2005	73
Tabuľka 29 Pamätné mince vydané NBS v roku 2005	77
Tabuľka 30 Hodnota obeživa v Sk	78
Tabuľka 31 Množstvo obeživa v kusoch	79
Tabuľka 32 Vývoj priemernej hodnoty peňažného znaku	80
Tabuľka 33 Počet zadržaných falzifikátov slovenských korún	82
Tabuľka 34 Počet zadržaných falzifikátov amerických dolárov	83
Tabuľka 35 Počet zadržaných falzifikátov eur	83
Tabuľka 36 Počet zadržaných falzifikátov ostatných cudzích mien	83
Tabuľka 37 Počet transakcií uskutočnených v SIPS	89
Tabuľka 38 Hodnota transakcií uskutočnených v SIPS	90
Tabuľka 39 Postup pred prijatím eura	105
Tabuľka 40 Plnenie maastrichtských kritérií v roku 2005	107

Zoznam grafov

Graf 1 Rast HDP v eurozóne, USA, Japonsku a Číne	12
Graf 2 Vývoj spotrebiteľských cien v eurozóne, USA, Japonsku a Číne	12
Graf 3 Vývoj krátkodobých sadzieb na medzibankovom trhu (3M).....	12
Graf 4 Vývoj štruktúry tvorby pridanej hodnoty v eurozóne	13
Graf 5 Vývoj HDP	16
Graf 6 Vývoj inflácie HICP	16
Graf 7 Štruktúra medzioročne miery inflácie.....	24
Graf 8 Vývoj cien subagregátov jadrovej inflácie.....	25
Graf 9 Štruktúra medzioročne miery jadrovej inflácie	25
Graf 10 Vývoj cien dopytových a nákladových trhových služieb	26
Graf 11 Vývoj reálneho HDP.....	28
Graf 12 Vývoj reálneho HDP podľa štvrtkov	28
Graf 13 Vývoj konečnej spotreby domácností, inflácie a reálnej mzdy.....	32
Graf 14 Štruktúra konečnej spotreby domácností	32
Graf 15 Príspevky jednotlivých skupín spotrebných výdavkov k rastu konečnej spotreby domácností.....	33
Graf 16 Sklon domácností k spotrebe a úsporám	34
Graf 17 Vývoj exportnej výkonnosti a dovozne náročnosti.....	34
Graf 18 Vývoj miery mezamestnanosti	35
Graf 19 Vývoj reálnych miezd a reálnej produktivity práce.....	37
Graf 20 Vývoj bežného účtu a obchodnej bilancie	38
Graf 21 Príspevky jednotlivých komponentov k medzioročnej dynamike M3	47
Graf 22 Vývoj vkladov nefinančných spoločností	48
Graf 23 Medzioročný prírastok vkladov domácností	48
Graf 24 Príspevky k medzioročnému rastu pohľadávok PFI voči súkromnému sektoru	49
Graf 25 Indikátor spotrebiteľskej dôvery a absolútny nárast úverov domácnostiam	49
Graf 26 Úroková sadzba a absolútny nárast úverov domácnostiam	50
Graf 27 Pohľadávky PFI voči domácnostiam	50
Graf 28 Podiel pohľadávok PFI voči domácnostiam na HDP.....	51
Graf 29 Vývoj úrokových sadzieb z úverov nefinančným spoločnostiam, BRIBOR-u a základnej sadzby NBS ..	51
Graf 30 Úrokové sadzby z jednotlivých druhov úverov domácnostiam	52
Graf 31 Rozdiel v úročení jednotlivých druhov úverov na Slovensku a v eurozóne	52
Graf 32 Vývoj úrokových sadzieb z vkladov nefinančných spoločností.....	53
Graf 33 Vývoj úrokových sadzieb z vkladov domácností.....	53
Graf 34 Rozdiel v úročení vkladov domácností na Slovensku a v eurozóne	53
Graf 35 Vývoj reálnej úrokovej miery z vkladov domácností	53
Graf 36 Povinné minimálne rezervy a autonómne faktory likvidity v roku 2005	61
Graf 37 Štruktúra vplyvov na dennú zmenu PMR v roku 2005	62
Graf 38 Vývoj jednotlivých foriem obchodov na voľnom trhu v roku 2005	62
Graf 39 BRIBOR v roku 2005	63
Graf 40 Plnenie PMR v roku 2005	63
Graf 41 Benchmarková výnosová krivka štátnych dlhopisov	64
Graf 42 Vývoj kurzu slovenskej koruny voči euru a doláru v roku 2005.....	64
Graf 43 Podiel zahraničných investorov na základnom imaní a finančných zdrojoch	69
Graf 44 Podiel zahraničných investorov na základnom imaní bánk a finančných zdrojoch podľa krajiny pôvodu	70
Graf 45 Vývoj bilančnej sumy bankového sektora SR (k 31. decembru).....	71
Graf 46 Mesačný vývoj obeživa v roku 2005.....	78
Graf 47 Denný vývoj obeživa	79

Graf 48 Obeživo u verejnosti a v pokladniciach bánk	81
Graf 49 Podiel M0 na agregáte M1 a HDP	81
Graf 50 Vplyv inflácie na hodnotu obeživa	81
Graf 51 Vývoj počtu zadržaných falzifikátov	82
Graf 52 Štruktúra falzifikátov v roku 2005	82
Graf 53 Počet transakcií uskutočnených v SIPS	90
Graf 54 Hodnota transakcií uskutočnených v SIPS	90
Graf 55 Štruktúra hodnoty platieb podľa typu	91
Graf 56 Vývoj vnútrodenného úveru v roku 2005	91
Graf 57 Počet a hodnota ATM výberov hotovosti	92
Graf 58 Počet a hodnota EFT POS platieb	92
Graf 59 Vývoj počtu ATM a EFT POS transakcií	92
Graf 60 Vývoj hodnoty ATM a EFT POS transakcií	92
Graf 61 Podpora slovenského obyvateľstva pre zavedenie eura	105
Graf 62 Vývoj kurzu koruny po vstupe do ERM II	106
Graf 63 Štruktúra zamestnancov NBS podľa dosiahnutého vzdelania	117
Graf 64 Štruktúra zamestnancov NBS podľa odpracovaných rokov	117
Graf 65 Štruktúra zamestnancov NBS podľa dosiahnutej funkcie	118
Graf 66 Vzdelávanie pre zamestnancov NBS	118
Graf 67 Vzdelávanie pre pracovníkov finančných inštitúcií	119

Zoznam boxov

Box 1 Rozhodnutie vlády SR a NBS	103
Box 2 Slovenské strany eurových mincí	104
Box 3 Maastrichtské kritériá	105

Skratky

ARDAL	Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity
ATM	Automated Teller Machine – bankomat
b. c.	bežné ceny
BCPB	Burza cenných papierov v Bratislave
BRIBOR	Bratislava Interbank Offered Rates – fixing úrokových sadzieb na trhu medzibankových depozitov
CEBS	Committee of European Banking Supervisors – Výbor európskeho bankového dohľadu
CDCP SR	Centrálny depozitár cenných papierov SR
CP	cenné papiere
CPI	Consumer Price Index – index spotrebiteľských cien
EBOR	European Bank for Reconstruction and Development – Európska banka pre obnovu a rozvoj
ECB	European Central Bank – Európska centrálna banka
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council – Rada ministrov pre hospodárske a finančné záležitosti EÚ
EFT POS	Electronic Funds Transfer at Point of Sale – platobný terminál
EMU	Economic and Monetary Union – Hospodárska a menová únia
ERM	Exchange Rate Mechanism – mechanizmus výmenných kurzov
ESCB	European System of Central Banks – Európsky systém centrálnych bánk
EÚ	Európska únia
Fed	Federal Reserve System – centrálna banka USA
FNM	Fond národného majetku
FRA	Forward Rate Agreement – dohoda o budúcej úrokovej miere
HDP	hrubý domáci produkt
HICP	Harmonised Index of Consumer Prices – harmonizovaný index spotrebiteľských cien
HZL	hypotekárne záložné listy
IBAN	International Bank Account Number – medzinárodné číslo bankového účtu
IBRD	International Bank for Reconstruction and Development – Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj
IPP	index priemyselnej produkcie
IRS	Interest Rate Swap – úrokový swap
MBHS	Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu
MIB	Medzinárodná investičná banka
MMF	Medzinárodný menový fond
NEER	Nominal Effective Exchange Rate – nominálny efektívny výmenný kurz
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OPEC	Organization of the Petroleum Exporting Countries – Organizácia krajín vyvážajúcich ropu
OPF	otvorené podielové fondy
p. a.	per annum – za rok
p. b.	percentuálne body
PFI	peňažné finančné inštitúcie
PFPT	podielové fondy peňažného trhu
PPI	Producer Price Index – index cien priemyselných výrobcov
PP NBS	pokladničné poukážky NBS
PZI	priame zahraničné investície
REER	Real Effective Exchange Rate – reálny efektívny výmenný kurz
ROMR	rovnaké obdobie minulého roka
RULC	Real Unit Labour Costs – reálne jednotkové náklady práce
SASS	Slovenská asociácia správcovských spoločností
SAX	slovenský akciový index
SB	Svetová banka

s. c.	stále ceny
SDX	slovenský dlhopisový index
SDXG	SDXGroup – skupina slovenských dlhopisových indexov
SEPA	Single Euro Payments Area – Jednotná oblasť platieb v eurách
SIPS	Slovak Interbank Payment System – Medzibankový platobný systém SR
SKONIA	SlovaK OverNight Index Average
SRT	sterilizačný repo tender
SSS	Securities Settlement System – systém zúčtovania cenných papierov
ŠD	štátne dlhopisy
ŠP	Štátna pokladnica
ŠPP	štátne pokladničné poukážky
ŠR	štátny rozpočet
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
TARGET	Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer – Transeurópsky automatizovaný expresný systém hrubého zúčtovania platieb v reálnom čase
ÚFT	Úrad pre finančný trh
ULC	Unit Labour Costs – jednotkové náklady práce
WTO	World Trade Organization – Svetová obchodná organizácia
ZBK SR	Združenie bankových kariet SR
ZFS	začiatočná fixácia sadzby

Slovník

Autonómne faktory likvidity – iné faktory ako operácie menovej politiky, ktoré ovplyvňujú likviditu bankového sektora. Ide najmä o čisté zahraničné aktíva centrálnej banky, depozity ústrednej štátnej správy v centrálnej banke a obeživo.

BRIBOR (Bratislava Interbank Offered Rates) – fixing úrokových sadzieb na medzibankovom trhu s depozitmi, ktorý sa vypočítava z kotácií cien referenčných bánk pri predaji depozitov s termínovou štruktúrou od jedného dňa po 12 mesiacov.

Cenová stabilita – medziročný nárast spotrebiteľských cien, ktorý neprekročí úroveň stanovenú NBS. Cieľom NBS v strednodobom horizonte je udržiavať rast spotrebiteľských cien meraný indexom HICP ku koncu rokov 2007 a 2008 pod úrovňou 2 %.

Centrálna parita – výmenný kurz mien jednotlivých členov ERM II voči euru, okolo ktorého sú definované hranice fluktuálneho pásma. Centrálna parita pre slovenskú korunu bola stanovená 28. novembra 2005 na úrovni 38,4550 Sk za 1 euro s fluktuácnym pásmom ± 15 %.

Certifikát EFCB (European Foundation Certificate in Banking) – medzinárodne uznávaný bankový certifikát získaný na základe absolvovania skúšky, ktorá overuje úroveň vedomostí, nevyhnutnú pre kvalifikovaný výkon profesie bankového zamestnanca, porovnateľnú v bankovom sektore v rámci EÚ; jedinou akreditovanou inštitúciou na Slovensku oprávnenou realizovať vzdelávací projekt a skúšku EFCB je Inštitút bankového vzdelávania Národnej banky Slovenska.

Common ECSB Training – spoločný vzdelávací program Európskej centrálnej banky (ECB) a národných centrálnych bánk Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB). Program zahŕňa vzdelávacie podujatia pre manažérov určené na osvojenie si vedomostí a pracovných postupov, ako aj rozvoj manažérskych zručností s dôrazom na účinnosť a efektívnosť rozhodovacieho procesu v ESCB a Eurosysteme, posilnenie spoločnej kultúry ESCB na základe vzájomného oboznamovania sa s najlepšími skúsenosťami z praxe.

Čistá emisia peňazí – predstavuje rozdiel medzi objemom peňazí, ktoré boli dané do obehu a príjmom peňazí za určité obdobie.

Dcérska spoločnosť – právnická osoba, nad ktorou je vykonávaná kontrola (vlastníctvo viac ako 50 % zo základného imania právnickej osoby alebo z hlasovacích práv právnickej osoby).

Deficit verejnej správy – rozdiel medzi celkovými príjmami a celkovými výdavkami sektora verejnej správy v prípade, ak výdavky prevyšujú príjmy. Pomer deficitu k HDP neprevyšujúci 3 % je jedným z maastrichtských konvergenčných kritérií na prijatie eura.

Deflácia – zníženie celkovej cenovej hladiny, opak inflácie.

Deflátor HDP – agregovaný cenový index, zohľadňujúci vývoj cien výrobkov a služieb v ekonomike. Vypočítava sa ako podiel HDP v bežných cenách a HDP v stálych cenách.

Devízové rezervy – rezervy Slovenskej republiky, ktorými sú zlato a iné finančné aktíva denominované v cudzích menách, držané a spravované centrálnou bankou. Slúžia na priame financovanie platobnej nevyváženosti, na nepriame regulovanie jej veľkosti prostredníctvom intervencií na devízových trhoch za účelom ovplyvnenia kurzu meny, alebo na iné ciele.

Dlh verejnej správy – hrubý dlh (vklady, pôžičky a dlhové cenné papiere bez finančných derivátov) verejnej správy na konci roka vyjadrený v nominálnej hodnote. Pomer dlhu k HDP neprevyšujúci 60 % je jedným z maastrichtských konvergenčných kritérií na prijatie eura.

Dvojťždňový repo tender NBS – štandardná repo operácia centrálnej banky, ktorou je poskytnutý alebo prijatý úver so zabezpečovacím prevodom cenných papierov, so splatnosťou 14 dní. Táto repo operácia je vykonávaná hromadnou formou (tender). Úroková sadzba na dvojťždňový repo tender je základnou úrokovou sadzbou NBS.

Efektívne výmenné kurzy (nominálny: NEER, reálny: REER) – vážené priemery bilaterálnych výmenných kurzov slovenskej koruny voči menám hlavných obchodných partnerov. Použité váhy vyjadrujú podiel jednotlivých partnerských krajín na zahraničnom obchode SR. Reálne efektívne výmenné kurzy sú nominálne efektívne výmenné kurzy deflované váženým priemerom pomerov zahraničných cien alebo nákladov k domácim. Sú mierou cenovej a nákladovej konkurencieschopnosti krajiny.

Elektronickopeňažná činnosť – vydávanie a správa elektronických peňazí a platobných prostriedkov elektronických peňazí.

ERM II (exchange rate mechanism II – mechanizmus výmenných kurzov II) – systém výmenných kurzov, ktorým sa vytvára rámec na spoluprácu v oblasti kurzovej politiky jednotlivých krajín eurozóny a tých členských štátov EÚ, ktoré sa nezúčastňujú na tretej etape HMÚ. Účasť v ERM II je jedným z maastrichtských kritérií na prijatie eura.

ESA 95 – Európsky systém národných účtov z roku 1995. Spoločná metodika na zostavovanie a vykazovanie HDP, zamestnanosti a kompenzácií zamestnancov pre všetky krajiny EÚ.

Európska platobná rada (EPC – European Payments Council) – organizácia, ktorá združuje bankové asociácie Európskej únie.

Európsky hospodársky priestor (European Economic Area) – zahŕňa všetky členské štáty Európskej únie a Nórsko, Lichtenštajnsko a Island.

Eurosystem – systém centrálnych bánk, ktorý tvorí Európska centrálna banka a národné centrálné banky členských štátov EÚ, ktoré už prijali euro.

Eurozóna – oblasť, do ktorej patria členské štáty EÚ, ktoré v súlade so zmluvou prijali euro. V eurozóne za výkon menovej politiky zodpovedá Európska centrálna banka.

Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP) – index spotrebiteľských cien meraný na porovnateľnej báze v členských štátoch EÚ, ktorý zároveň berie do úvahy rozdiely v národných definíciách. Harmonizovaný index je jedným z ukazovateľov pre hodnotenie cenovej stability štátu (maastrichtské konvergenčné kritérium).

Hrubý domáci produkt (HDP) – predstavuje súhrn výrobkov a služieb vyprodukovaných v ekonomike krajiny v danom období. HDP možno členiť podľa tvorby, použitia alebo dôchodku. Najdôležitejšími agregovanými zložkami použitého HDP sú konečná spotreba domácností, konečná spotreba verejnej správy, tvorba hrubého fixného kapitálu, zmeny stavu zásob a dovoz a vývoz tovarov a služieb.

IBAN (International Bank Account Number) – medzinárodný formát bankového čísla účtu, ktoré umožňuje jednoznačnú identifikáciu klienta a automatizované spracovanie platby (v súčasnosti predovšetkým cezhraničných platieb). V podmienkach Slovenskej republiky IBAN obsahuje 24 alpha-numerických znakov (kód krajiny ISO, kontrolné číslo a číslo účtu vrátane kódu banky).

Implikovaná volatilita – očakávaná volatilita (t. j. štandardná odchýlka) miery cenovej zmeny aktíva (napríklad dlhopisu alebo akcie). Dá sa odvodiť z ceny aktíva, dátumu splatnosti a z realizačnej ceny opcií na toto aktívum, ako aj z bezrizikovej miery návratnosti pomocou modelu oceňovania opcií (napríklad Black-Scholesovho modelu).

Inflácia – zvýšenie celkovej cenovej hladiny.

Inštitúcia elektronických peňazí – iná právnická osoba ako banka, zahraničná banka a Národná banka Slovenska, ak má podľa zákona o platobnom styku udelené povolenie na elektronickopeňažnú činnosť.

Jadrová inflácia – kvantifikuje mieru rastu cenovej hladiny na neúplnom spotrebnom koši. Zo spotrebného koša sú vylúčené položky s regulovanými cenami a položky s cenami ovplyvňovanými inými administratívnymi opatreniami (napr. zmena DPH, spotrebných daní, dotácií). Je súčasťou národného indexu spotrebiteľských cien.

Jedno bankové povolenie – Zahraničné banky, zahraničné finančné inštitúcie alebo inštitúcie elektronických peňazí môžu vykonávať bankové činnosti na území iných členských štátov Európskeho hospodárskeho priestoru v súlade so Smernicou č. 2000/12/ES Európskeho parlamentu a rady o zakladaní a podnikaní úverových inštitúcií, ak oprávnenie na ich vykonávanie bolo týmto subjektom udelené v členskom štáte Európskeho hospodárskeho priestoru. Tieto subjekty môžu poskytovať svoje služby buď prostredníctvom založenia pobočky alebo voľným poskytovaním cezhraničných bankových služieb (tzv. cross-border services).

Jednodňový refinančný obchod NBS – operácia, ktorú môžu zmluvné strany (banky) využívať na získanie jednodňového úveru od centrálnej banky, založením akceptovateľných aktív. Úroková sadzba na refinančné obchody je jedna z kľúčových úrokových sadzieb NBS.

Jednodňový sterilizačný obchod NBS – operácia, ktorú môžu zmluvné strany (banky) využívať na uloženie jednodňových vkladov v centrálnej banke. Úroková sadzba na sterilizačné obchody je jedna z kľúčových úrokových sadzieb NBS.

Klasifikované pohľadávky – pohľadávky voči klientom a bankám (úvery) nesplácané 90 a viac dní.

M1 – úzky menový agregát. Zahŕňa obehivo a vklady splatné na požiadanie v PFI a v ústrednej štátnej správe (napr. na pošte alebo v Štátnej pokladnici).

M2 – širší menový agregát. Zahŕňa agregát M1 a vklady s výpovednou lehotou do 3 mesiacov vrátane (krátkodobé úsporné vklady) a vklady s dohodnutou splatnosťou do dvoch rokov vrátane (krátkodobé termínované vklady) v PFI a v ústrednej štátnej správe.

M3 – široký menový agregát. Zahŕňa agregát M2 a obchodovateľné nástroje, t. j. repo obchody, podielové listy podielových fondov peňažného trhu a dlhové cenné papiere vydané PFI so splatnosťou do dvoch rokov vrátane.

Maastrichtské kritériá – konvergenčné kritériá dané Maastrichtskou zmluvou, splnenie ktorých je podmienkou na vstup do eurozóny. Ide o štyri kritériá: kritérium verejných financií (výška deficitu a dlhu verejného sektora), inflačné kritérium, kritérium dlhodobých úrokových mier a kurzové kritérium.

Materská spoločnosť – právnická osoba, ktorá vykonáva kontrolu, tzn. vlastníctvo viac ako 50 % na základnom imaní právnickej osoby alebo na hlasovacích právach v právnickej osobe, právo vymenovať alebo odvolať väčšinu členov štatutárneho orgánu, členov dozornej rady alebo iný riadiaci dozorný alebo kontrolný orgán právnickej osoby.

Open seminars – semináre organizované jednotlivými národnými centrálnymi bankami Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB), ktorých sa môžu zúčastňovať zamestnanci ostatných národných centrálnych bánk ESCB. Cieľom tejto iniciatívy je posilniť európsku dimenziu vzdelávania v rámci ESCB, prispieť k zvýšeniu odbornosti, k rozvoju vzájomného porozumenia v rámci integrovanej Európy, k chápaniu rozdielov a zhodností v európskej kultúre, podporovanie spoločnej kultúry ESCB.

Osoby spriaznené s Národnou bankou Slovenska – právnické alebo fyzické osoby, ktoré sú dcérskymi účtovnými jednotkami NBS, pridruženými účtovnými jednotkami, členmi Bankovej rady NBS, blízkymi príbuznými člena Bankovej rady NBS, účtovnými jednotkami, ktoré sú kontrolované, spoločne kontrolované, alebo v ktorých majú vplyv alebo významné hlasovacie práva členovia Bankovej rady NBS alebo ich blízki príbuzní.

Pakt stability a rastu (Stability and Growth Pact) – má slúžiť ako prostriedok na zabezpečenie zdravých verejných financií v tretej etape Hospodárskej a menovej únie v záujme vytvorenia priaznivých podmienok pre cenovú stabilitu a silný udržateľný rast prispievajúci k tvorbe pracovných miest. Na tento účel pakt stanovuje, že členské štáty si určujú strednodobé rozpočtové ciele. Vymedzuje tiež konkrétny postup pri nadmernom deficite. Pakt sa skladá z uznesenia o Pakte stability a rastu prijatého na amsterdamskom zasadnutí Európskej rady 17. júna 1997 a z dvoch nariadení Rady, a to z (i) nariadenia (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o sprísňovaní dozoru nad rozpočtovými pozíciami a o dozore nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii v znení zmien a doplnkov nariadenia (ES) č. 1055/2005 z 27. júna 2005 a (ii) nariadenia (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchlčení a vyjasnení implementovania postupu v prípade nadmerného deficitu v znení zmien a doplnkov nariadenia (ES) č. 1056/2005 z 27. júna 2005.

Peňažné finančné inštitúcie (PFI) – finančné inštitúcie, ktoré tvoria sektor emisie/tvorby peňazí. Patrí k nim centrálna banka (NBS), úverové inštitúcie (banky a pobočky zahraničných bánk) a všetky ostatné finančné inštitúcie, ktorých predmetom činnosti je prijímanie vkladov alebo iných návratných prostriedkov od subjektov iných ako PFI a poskytovanie úverov a investovanie do cenných papierov vo svojom mene a na svoj účet (najmä podielové fondy peňažného trhu).

Pohľadávky peňažných finančných inštitúcií voči rezidentom – pohľadávky PFI voči rezidentom iným ako PFI (vrátane sektora verejnej správy a súkromného sektora) a cenné papiere emitované rezidentmi inými ako PFI (akcie a iné majetkové a dlhové cenné papiere) v držbe PFI.

Portfóliové investície – čisté transakcie rezidentov a ich pozície v cenných papieroch vydaných nerezidentmi („aktíva“) a čisté transakcie nerezidentov a ich pozície v cenných papieroch vydaných rezidentmi („pasíva“). Zahŕňajú majetkové cenné papiere a dlhové cenné papiere (dlhopisy, zmenky a nástroje peňažného trhu). Aby sa investície posudzovali ako portfóliové, musí byť majetková účasť v podniku menšia než ekvivalent 10 % kmeňových akcií alebo hlasovacích práv.

Povinné minimálne rezervy (PMR) – peňažné rezervy bánk, pobočiek zahraničných bánk, stavebných spoiteľní a inštitúcií elektronických peňazí vedené na účtoch v centrálnej banke. Ide o menový nástroj, ktorého výšku pre každého tvorcu PMR určuje centrálna banka.

Priame zahraničné investície (PZI) – sú kategóriou medzinárodných investícií, ktorá odráža cieľ rezidentského subjektu jedného hospodárstva (priameho investora), ktorý získava trvalý podiel v podniku, ktorý je rezidentom iného hospodárstva ako investorovho (podnik priamej investície). Priame investície zahŕňajú počiatočnú transakciu medzi dvoma subjektmi – t. j. transakciu, ktorou vzniká priamy investičný vzťah – a všetky následné transakcie medzi týmito subjektmi a medzi pridruženými podnikmi.

Priemerná hodnota peňažného znaku – predstavuje celkovú hodnotu obeživa delenú celkovým množstvom obeživa.

Primeranosť vlastných zdrojov – pomer vlastných zdrojov k rizikovo váženým aktívam (nesmie klesnúť pod hranicu 8 %). Primeranosť vlastných zdrojov predstavuje ohodnotenie bezproblémového fungovania finančnej inštitúcie v budúcnosti, t. j. je ukazovateľom, finančnej sily a dôveryhodnosti finančnej inštitúcie.

Princíp jedného bankového povolenia – platí na všetky bankové činnosti, ktoré sú explicitne vymenované v zákone o bankách. Na poskytovanie hypotekárnych úverov podľa § 67 ods. 1 zákona o bankách a na výkon funkcie depozitára podľa zákona o kolektívnom investovaní je potrebné povolenie (licencia) udelené Národnou bankou Slovenska.

Reálna úroková miera z vkladov domácností (ex-post) – úroková miera z vkladov domácností upravená o minulú mieru inflácie.

Redistribučný úver – úver poskytnutý Štátnou bankou česko-slovenskou na krytie úverových aktív, ktoré boli predmetom reštrukturalizácie v rámci rozdelenia bankového systému krajiny na centrálnu banku a obchodné banky.

Regulované ceny – ceny a poplatky stanovované ministerstvami, regulačnými orgánmi (Úradom pre reguláciu sieťových odvetví, Poštovým úradom SR, Telekomunikačným úradom SR a i.) alebo regionálnou a miestnou samosprávou. Sú súčasťou národného indexu spotrebiteľských cien.

Reinvestovaný zisk – skladá sa z podielu priameho investora (v pomere k priamej majetkovej účasti) na zisku nerozdelenom ako dividendy dcérskymi alebo pridruženými podnikmi a na zisku pobočiek nevyplatenom priamemu investorovi.

Repo operácia – poskytnutie alebo prijatie úveru so zabezpečovacím prevodom cenných papierov.

RTGS (Real Time Gross Settlement) – systém hrubého zúčtovania platieb v reálnom čase.

Sektor verejnej správy – sektor, ktorý podľa definície ESA 95 zahŕňa rezidentské subjekty orientujúce sa najmä na produkciu netrhových výrobkov a služieb určených na individuálnu a spoločnú spotrebu a na pre-rozdeľovanie národného dôchodku a bohatstva. Zahŕňa ústrednú štátnu správu, regionálnu štátnu správu, miestnu samosprávu a fondy sociálneho zabezpečenia a nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie, ktorých tržby pokrývajú menej ako 50 % ich výrobných nákladov.

SEPA (Single Euro Payments Area) – Jednotná oblasť platieb v eurách, cieľom ktorej je vytvorenie jednotného vnútorného trhu pre oblasť platobného styku v eurách.

SIPS – medzibankový platobný systém prevádzkovaný Národnou bankou Slovenska.

STEP2 – celoeurópsky automatizovaný clearingový systém prevádzkovaný spoločnosťou Euro Banking Association Clearing, určený na spracovanie cezhraničných platieb v eurách.

TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer) – Transeurópsky automatizovaný expresný systém hrubého zúčtovania platieb v reálnom čase. Je to systém hrubého zúčtovania platieb v reálnom čase (RTGS) v eurách. Ide o decentralizovaný systém, ktorý tvorí 15 národných systémov RTGS, platobný mechanizmus ECB a mechanizmus prepojenia.

TARGET2 – nová generácia systému TARGET, v ktorej sa súčasná decentralizovaná technická štruktúra nahradí jednotnou zdieľanou platformou.

Voľné poskytovanie cezhraničných služieb – výkon bankových činností zahraničných subjektov z Európskeho hospodárskeho priestoru (zahraničné banky, zahraničné finančné inštitúcie alebo inštitúcie elektronických peňazí) bez fyzickej prítomnosti na území Slovenskej republiky.

Výnosová krivka – grafické znázornenie vzťahu medzi úrokovou mierou/výnosom a lehotou splatnosti aktíva s rovnakým úverovým rizikom, ale s odlišnými splatnosťami v konkrétnom čase. Sklon výnosovej krivky možno vyjadriť vo forme rozdielu medzi úrokovými mierami dvoch vybraných splatností.

Základná úroková sadzba NBS – limitná úroková sadzba na štandardné sterilizačné repo tendre NBS – hlavné menovopolitické operácie NBS. Základnú úrokovú sadzbu vyhlasuje NBS od 1. januára 2003; ak sa v starších všeobecne záväzných právnych predpisoch používa pojem „diskontná úroková sadzba Národnej banky Slovenska“, alebo „diskontná úroková sadzba Štátnej banky česko-slovenskej“, rozumie sa tým základná úroková sadzba Národnej banky Slovenska.

Zamestnanecké požitky – mzdy a náhrady miezd, odmeny, pripoistenia, odstupné, odchodné a ostatné nepeňažné požitky, napr. zdravotná starostlivosť.

Záloh (kolaterál) – nástroj, ktorý zabezpečuje poskytnutý úver. V prípade zlyhania dlžníka sa môže toto aktívum predať a výnos použiť na vyrovnanie úveru.

